SESDE REYS
Van de
ENGELSCHE MAATSCHAPPY,
Na
OOST-INDIEN,

Door den Generaal,
HENDRIK MIDDELTON,

Vervattende sijn Togt na Socotora *en door de* Roode-Zee *na* Moha, *alwaar hy verraderlijk van de* Turken, *met eenige van sijn Volk, wierd gevangen genoomen, na* Zenan *gevoert, en eyndelijk ontquam; dwingende de* Turken *hem sijne geleedene schade te vergoeden, &c.*

Als mede

DAG-REGISTER
Van Kapiteyn,
NICOLAAS DOUNTON,

Uytgevaren, voor Luytenant in dese Reys, op het Schip de *Peper-corn*; handelende van de vrugtbaarheyd van *Saldania*, met des selfs Gedierten, de meeste Steeden en Zee-Havens, aan en omtrent de *Roode-Zee* geleegen, en eenige verdere bysonderheeden, die in de Reys van *Middelton* maar kort zijn aangeroerd, of overgeslagen.

Beyde gedaan in het Jaar 1610 en vervolgens.

Nu alder-eerst uyt het Engels *vertaald.*

Met noodig *Register* en *Konst-Printen* verrijkt.

TE LEYDEN,
By PIETER VANDER Aa, Boekverkooper 1707.

Met Privilegie.

KORTE INHOUD DER AFDEELINGEN IN DESE TWEE REYSEN BEGREEPEN.

REYS van MIDDELTON.

I. Hun reys tot *Moha* in de *Roode Zee* toe. Pag. 1
II. De *Turkſe* valsheyd omtrent de *Engelſe* tot *Moha* en *Aden*. 13
III. *Hendrik Middelton* met 34. van ſijn volk worden geſonden na den Baſſa van *Zenan*. Beſchrijving van dat geweſt, en hun wedervaaren tot dat ſy weder tot *Moha* quamen. 24
IV. Het koomen der *Indiaanſche* Scheepen tot *Moha*: *Middelton* ontvlugt de *Turken*, en dwingt hen, hem genoegen te geeven. 46
V. Hun vertrek na en van *Suratte*, en verſcheyden voorvallen tuſſen hen, de *Cambayers* en *Portugyſen*. 64
VI. Sijn vertrek na *Dabul*, en van daar na de *Roode-Zee*, en gedwongen handeling met de *Guzuratters*. 81

REYS van DOUNTON.

I. Hun komſte tot *Saldania*, en van daar tot *Socotora*. Pag. 93
II. Van *Abba del Curia*, 't gelukkig *Arabien*, *Aden* en *Moha*, en hoe verraaderlijk op de twee laatſt-gemelde plaatſen met hen gehandeld is. 110
III. Hun vertrek van *Moha* na *Aſſab*, dieper in, daar na uyt de *Roode-Zee*, na *Socotora*, en verder na *Suratte*. 149
IV. Trotſheeden aan hen getoond van de *Portugyſen*, en *Indianen*. 156
V. Hun vertrek na *Dabul*, *Socotora*, en de *Roode Zee*, en wat aldaar is voor gevallen. 179
VI. Hun handel met de *Indiſche* Scheepen, en vertrek na *Sumatra*, en van daar na huys. 198

Uytgeverd te LEYDEN door PIETER VANDER AA met Privilegie.

Hendrik. Middelton.

SESDE REYS NA OOST-INDIEN,

Gedaan van de

ENGELSE MAATSCHAPPY.

I. Afdeeling.

Hun reys tot Moha in de Roode Zee toe.

IN 't Jaar onses Heeren 1610. quamen wy den 1 Mey ten Anker op de Ree van Capo Verde, onder een Eyland / alwaar wy een Fransman van Diepe vonden / die op het Eyland doende was met het maken van een kleyne Pinas.

Hend. Middelton komt tot *Capo Verde*.

Den 2. dito quamen alle de Scheeps-Timmerlieden by my aan boord / besagen mijn groote mast / die sy seer slegt bevonden / also drie voeten boven het bovenste verdek / meer als de helft gebroken was / so dat by hard weer deselve sekerlijk soude over boord geraakt sijn. Ik sond een van hen aan land / om na bequame Boomen te soeken / die tegen den avond weder komende / seyde Boomen / die ons wel dienen souden / gevonden te hebben.

Daar hy gebrek vond aan sijn groote mast.

Den 3. begonden wy de Samuel te ontladen / en sonden Timmerlieden aan Land / om Boomen te kappen / na dat alvorens verlof daar toe gekregen had van den Alcayde, die aan mijn boord quam / en het middagmaal met my hield. Ik vereerde hem een stuk Roaans Lywaat (dat van den Fransman gekogt had) en eenige andere kleynigheden.

En een ander maakt.

Den 15. hadden wy onse Vaten met water ge-

Hier is een bequame verversingplaats.

buld: wy haalden onse Booten in/ en maakten ons beerdig/ om daags daar aan te vertrekken. Dese plaats van Capo Verde is de beste/die ik weet voor onse uitbarende Schepen/ also daar een seer goede reps is/ bequaam om sijne saken te verrigten/ en men daar overvloed van verse Vis bekomen kan/ te meer/ om datse niet upt de weg is. Ik hield met Capiteyn Dounton en de Schippers/

Scheepsraad, over de kours, die sy nemen souden.

Scheeps-raad/ wat kours men best houden soude/ tot dat wy onder de linie quamen/ daar besloten wierd sestig mijlen Zuyd-Zuyd-Westen/ en dan Zuyd-Zuyd-Oosten aan te setten/ tot dat wy by de Linie souden gekomen sijn/ en verbolgens Oostelijk aan te varen. Wy lieten de Samuel weder te rug varen.

Saldania.

Den 24. July quamen wy op de Ree van Saldania, daar wy den Hollandsen Admiraal met vijf Kanon-scheuten begroeteden/ die ons eben so beantwoordde: Hier waren ook twee andere Hollandse Schepen/ die hier gekomen waren/ om

Oly of Traan van See-honden.

Olie/ Traan van Zee-honden te maken/ gelijk sy dan reeds 300. Vijpen daar mede gevuld hadden. Aan Land komende/ vond ik de namen van Capiteyn Keeling en andere/ die in Januarius 1609. hier van daan na huys gevaren waren/ als

Vind hier tekenen van *Keeling* en sijn broeder.

ook die van mijn Broeder David, die den 29. Augusti 1609. hier van daan na Indien gevaren was. Ook vond ik een Brief van hem volgens onse afspraak in Engeland, begraven onder de aard/ maar die was so vergaan/ dat ik'er niets van lesen konde.

Slaan hier een tent op.

Den 26. sloegen wy een tent voor ons sieh volk op/ bragten die alle aan Land/ en verlugteden ons Schip. Dan die tijd af tot ons vertrek viel niets schrijvens waardig voor.

Den 6. September waren wy op de breedte van 23. graden/ 30. minuten/ hadden voorgaans Zuydelijke wind met een fraaje koelte. Na den eeten sagen wy Land/ en quamen nog dien avond

in

in de Baay van St. Auguſtijn of op Madagaſcar ten Anker / daar wy 't Schip de Union, dat door gebreck van levens middelen by verlegen was / vonden en te hulp quamen.

De Baay van *St. Auguſtijn* op *Madagaſcar*.

't Schip d'*Union* was daar verlegen.

Den 7. ging ik in mijn Pinas aan Land / om te ſien of 'er eenige ververſſing te bekomen was / maar daar was niets te halen / ſo dat wy hout en water ingenomen hebbende / weder na onſe Scheepen keerden.

Den 10. Seylden wy met een fraaije koelte langs het Land heen / hebbende de wind uyt het Zuyd-Oosten; Wy maakten staarten minſten 26. mijlen te voorderen / maar door dien de ſtroom Zuydelijk liep / wonnen wy maar 22. mijlen.

Hun kours, en ſterke ſtroomen.

Den 11. Seylden wy van de middag tot in den avond / Noord-Noord-Oost aan langs de kuſt / die Noordelijk en een halve ſtreek Oosteliik aan lag / voorts voeren wy van den avond tot middernagt toe Noord-Noord Weſtelijk / en in de nanagt Noord-Weſtelijk / dog in den morgenſtond tot middag toe Noord-waards-aan / ſo dat de regte ſtreek was Noord-Noord-Weſt / en een halve ſtreek Noordelijk / hebbende gevorderd maar 27. mijlen / alſo wy een grooten ſtroom tegens ons hadden / daar ik anders rekening op 35 mijlen gemaakt had. Ik merkte aan / dat wy thans op 21. graden / 5 minuten Suyder breedte waren. De wind was Oost Zuyd-Oost.

Den 12. ſtierden wy tuſſen Noord-Noord-Oost / en Noord ten Oosten aan; de regte ſtreek was Noord Weſtelijk met een derden deel van een ſtreek: Wy hadden de breedte van 19. graden / 48. minuten / en vorderden 27. mijlen. In dit etmaal merkten wy dat de ſtroom Noordelijk aan liep / en de wind begon te veranderen. Den 13. ſtierden wy meeſt Noord ten Oosten aan / hadden weynig wind / ſijnde als daags te voren; De ſtroom ſetrede ons over na

het Noorden; Na mijn aanmerking waren wy op de breedte van 19. graden / 10. minuten.

Den 20. dito op de middag hadden wy de breedte van 11. graden / 10. minuten / de wind Oostelijk met kalmte; Volgens de verandering hadden wy 12. graden / 40. minuten. Op de namiddag sagen wy land / welk waren de Eylanden van Queriba, synde laage gevaarlijke Eylanden (na de kust van Africa) rondom met klippen en banken beset.

De Eylanden van *Queriba.*

Den 1. October seylden wy Noord-Oostelijk aan / 27. mijlen ver / en hadden meesten tijd een Zuyd-Oosten wind. Den 2. setteden wy onse hours als voren; Dog de stroom had ons in desse 2. etmalen ontrent 28. mijlen Noordelijker aangeset / als wy dagten / gelijk wy bevonden uyt de Suyder breete / die wy nu hadden / van drie graden / 30. minuten.

Den 3. stelden wy onse hours na het Noord-Oost ten Oosten / dog wierden door de stroom wy sterk Noordelijk aan geset meer als wy dagten; Wy waren nu op 2. graden breedte / en hadden veranderlijke wind tussen Zuyden en Zuyd-Oosten. Den 4. dito setteden wy onse hours als gisteren / en quamen door de stroom na het Noorden aangeset op de Suyder breedte van 14. minuten (na de verandering gerekend op 13. graden;) De wind was variabel tussen Zuyd-Oost en Zuyden; Op die middag passeerden wy de even-nagts-linie.

Passeeren de *linea Æquinoctialis.*

Den 5. seylden wy 12. uuren Noord-Oost ten Oosten / en 12. uuren Oost Noord-Oost / en hadden de regte hours na het Noord-Oosten / een weynig Noordelijk 47. mijlen voorwaards / dog wierden door de stroom ten minsten 20. mijlen Noordelijk voort geset; Nu hadden wy eene graad en 30. minuten Noorder breedte / en meest Zuyd-Zuyd-Oosten wind / met stilte tussen beyden.

Den

Den 6. stierden wy Oost ten Noorden / en Oost-Noord-Oost; De hours was Noord-Oost ten Oosten / 38. mylen Oostelyk / en wierden door de stroom 18. mylen Noordelyk aangeset. Wy waren nu op de Noorder breedte 2. graden 30. minuten / (na de verandering 14. graden 2. minuten) en een Zuyd-Zuyd-Oosten wind.

Den 7. hielden wy ontrent deselve hours / hadden doorgaans Zuydelyke wind / en waren op de breedte van 3. graden 5. minuten.

Den 8. quamen wy met een Zuyd-Westen wind op 4. graden / 27. minuten. Den 9. Noord-Oost ten Oosten varende / waren wy op 5. graden / 23. minuten. Den 10. dito hadden wy stilte / en waren op 5. graden 21. minuten. Hier begaf ons de stroom die ons Noordelyk aan setrede / en wierden 2. mylen Zuydwaards gedreven. Den 14 dito voeren wy Noordelyk aan met een West-Zuyd-Westen wind / en quamen op de breedte van 7. graden 15. minuten. Den 15. hielden wy deselve hours / en quamen op de breedte van 8. graden / 55. minuten / de wind als voren. Den 16. de hours als voren / de wind Zuyd-Zuyd-West.

Den 17. dito sagen wy breed in den morgenstond de Duas Irmanas of de twee Susters 6. mylen in het Noord-Westen van ons. Den 18. quamen wy tegen den avond ten anker in een sandige Baay van het Eyland Zacotora, leggende op 12. graden / 25. minuten; daar wy noch dien avond met ons net omtrent het strand gingen / en veer veel vis vongen. Den 21. haalden wy onse Ankers op / om te komen op de Ree van Tamerin, de Hoofd-plaats van dat Eyland / maar also wy de wind Oost en Oost ten Zuyden / bevonden / welk ons regt tegen was / honden wy gemelde plaats niet bekomen voor den 25. dito. Tamerin legt op de breedte van 12. graden / 30. minuten (volgens de verandering op 19. graden / 18. mi-

Duas Irmanas Eylanden.

Zacotora.

De Hoofd-plaats daar op is *Tamerin.*

nuten) aan de voet van een hoog en ruw gebergte. De Reede is open in het Oosten ten Noorden / en in het West-Noord-Westen. Hier ankerden wy op tien vadem water / goede anker gront. Op de namiddag sond ik Mr Femel wel vergeselschapt aan Land / met een verering aan den Koning / bestaande in een Lakens kleed / een stuk gemaakt silver / en een Lemmer van een degen; die van den Koning beleefde beloften kreeg.

Daar hy met den Koning spreekt.

Den 26. dito ging ik neffens de Opper-hooplieden / en een goede lyfwagt van gewapende mannen aan land; ik wierd ten eersten gelepd na het huys van den Koning / die my aan de deur van syn Kamer ontfing en binnen bragt. Op een stoel by hem nedersittende / wierden wederzyds veele complimenten gebruykt / die ik hier oversla. Ik vraagde hem na den hoophandel op de Roode Zee; Hy prees deselve my geweldig aan / en sepde: Die van Aden en Moha syn een goed volk, en sullen blijde syn om met ons te konnen handelen. De Ascension heeft daar al syn koopmanschap seer wel verkogt, en was hier komende so ligt, dat sy veel ballast moesten innemen. Dese tyding behaagde my seer wel; Ik versogt hem myn Pinas op syn Eyland te mogen opmaken / maar hy wilde my sulks op die Ree niet toelaten: maar mogt wel lyden / dat wy te rug keerden en dat deeden ter plaatse daar wy eerst ten Anker gekomen waren / alsoo hy vreesde / dat wy deselve op de Ree van Tamerin opmakende alle menschen een vrees souden aanjagen. Hy sepde ook al syn Aloë na Tartaque aan syn Vader den Koning van dat gedeelte van Arabien, die tot Chushem of Caixem syn Hof had / gesonden te hebben. Ik vraagde hem voorder na verlof / om hout en water te mogen halen; Hy stond my toe water vryelyk te mogen halen / maar wilde ik hout hebben / ik sonde het vry duur moeten betalen; Alle andere natien / sepde hy voorder / die

Over den Koophandel.

En andere saken.

die hier komen/ moeten voor hun water betalen/ maar van u begeer ik'er niets voor. Hy verseerde my/ dat de Afcenſion en deſſelfs Pinas verongeluckt was/ welk ik met groote droefheyd hoorde: ik vraagde/ of sy daar geen Brief of beſchrijvinge gelaten hadden; ik heb'er/ antwoordde hy/ een gehad/ maar die was vermist: ik was seer begeerig om deſelve te sien/ maar men wist se niet te vinden. Hy moedigde my aan om na de Roode Zee te gaan/ maar riedt my den koophandel in Tartaque te soecken/ alſo hy niet geloofde dat sijn Vader sulks soude toelaten. Ik en mijn geſelſchap hield het middagmaal by den Koning; Na den eeten namen wy ons afſcheyd/ en gingen na ons booyd. Die hem de reys na de *Rode Zee* aanprijſd.

Den 7 November ſetteden wy onſe hours Weſtelijk ten Zuyden en Weſt-Zuyd-Weſt langs de kust; Omtrent 10. uuren ſagen wy een hooge land/ welk wy geloofden het hooge Land van Aden te sijn/ welk sig op doet gelijk Abbadel-Curia, en wy der van geſien worden. 's Avonds ten 6. uuren quamen wy in 't geſigt van de ſtad ten Anker op 20. vadem water/ met een ſandigen grond. De ſtad legt in een laagte aan de voet van een Berg/ en vertoond sig wel; Sy is omringd met een ſteene muur/ en heeft op verſcheyde plaatſen ſterktens en bolwerken/ maar hoe die voorſien sijn/ kan ik niet ſeggen. In de nagt quam een kleyne boot uyt de ſtad/ om ons te beſien/ doch niet aan ons booyd. Wy dagten te naderen/ met een Ooſt-Zuyd-Ooſten wind/ maar dreven met de ſtroom ten minſten 20. mijlen Ooſtwaards aan/ regt anders als wy dagten/ alſo wy gisten met de ſtroom Weſt-waards te ſullen aan drijven. *Aden.* Hoe sig vertoond. Daar sy door afgefondenen gevraagd worden wie sy waren enſ.

Den 8. dito quam een kleyne Boot aan ons booyd/ in hebbende drie Arabiers; Deſe ſeyden van den Lieutenant dier ſtad geſonden te sijn/ om te vernemen wat natie wy waren/ en waarom wy daar

quamen: met laſt / om te ſeggen/ dat wy/ indien wy Engelſe waren/ van herten ſouden welkom ſijn; Deſe berigteden ons/ dat 's jaars te voren Capiteyn Sharpeigh alhaar geweeſt / en vandaar na Moha gevaren was/ daar hy al ſijn goed verkogt had. Ik vraagde een van hen na den naam van den Baſſa, of Gouverneur / en of hy een goed man was / en kreeg tot antwoord: dat ſijn naam was Jeffer Baſſa, en dat de voorgaande Baſſa een ſeer boos mens was geweeſt / maar dat deſe een weinig beter was / dog dat de Turken in 't gemeen niet veel deugen. Ik vraagde/ of Moha een goede handel-plaats was? Sy antwoorden / dat tot Moha een man was / die al ons goed wel hoopen ſoude. Ik ſond myn Pinas aan Land / en met deſelve een onſer Factoors Johan Williams die Arabiſch ſpreken konde; Deſe aan Land gekomen / wierd beleefdelyk onthaald.

Den 9. dito ſond ik myn Pinas na Land/ om een ſtuurman na Moha, te halen / ondertuſſen maakten wy ons gereed / om te konnen ſeyl gaan: Maar ſy quamen ſonder Piloot te rug; alſo ſy'er ons geen wilden toeſtaan / of wy ſouden dzie van onſe voornaamſte hoopluiden tot Gyſelaars moeten laten; Sy verſogten ook / dat wy met alle onſe Schepen niet ſouden vertrekken / maar een derſelven daar laten / met belofte van alle de inhebbende goederen te hoopen / My alles overwogen en niet anders als hoophandel ſoekende / vonden raadſaam het Schip de Peper-corn daar te laten / en met de twee andere na Moha te gaan; waar op wy ons beſte deden / om weder op de Ree te komen / maar konden niet / alſo wy door de ſtroom ſy-waards aan gedreven waren / anderden ten Zuyden van de ſtad. Ik ſond Mr. Fowler en Johan Williams aan Land / om hen te ſeggen: dat ik een van onſe Schepen / om met hen te handelen / wilde daar laten / en te verſoeken dat ſy my een Piloot wilden laten toekomen.

Verſoeken een ſtuurman na *Moha*.

Dog vergeefs.

Sy

Sy scheenen blijde te sijn / dat een Schip daar blijven soude / en beloofden my des anderen daags een Piloot te laten toekomen.

Den 12. dito, als ik geen hoop sag van een Piloot te krijgen / welk meermaals beloofd / docq niet agterbolgd wierd / bestelde omtrent de Peper-corn wat te bestellen was / en ging omtrent den middag neffens het Schip de Darling onder seyl na Moha? De wind Oost-Zuyd-Oost synde / namen onse hours West-Zuyd-West en West ten Noorden / langs het land henen / en hadden 28. vadem water: Voor ons upt sagen wy een kleyn seyl / welk wy volgden / tot dat het in de nagt upt ons gesigt quam. Dese geheele kust is hoog land met verscheyde uptstekende hoofden. *Laat het Schip de Peper Corn voor Aden, En verrekt na Moha.*

Den 13. hielden wy deselve hours / en stuurden de geheele nagt tussen West ten Noorden / en veeltijds West ten Zuyden. Des volgenden daags sagen wy het Land / dat in de Roode Zee upt-steekt / en sig opdoet als een Eyland; Omtrent 11. uuren waren wy regt voor den ingang / synde deselve maar drie mijlen breed; Aan de Noord-sijde is een oneffen land / dat wel een Eyland geleykt / en aan de andere sijde is een vlak laag land / genaamd Babelmandel of Bab, en aan de Zuyd sijde van dat Eyland scheynd een breed Kanaal of ingang te sijn. Als wy het nauw van Babelmandel voor waren / vonden wy aan het Noorder strant in een sandige Baay een vlek / werwaards ik mijn Boot om een Piloot af sond / die sonder lang toeben met twee Arabiers, die voorgaven het stuurmanschap wel te verstaan / te rug quam. Het gemelde nauw is 30. mijlen van Aden af / in het selve hadden wy tussen 8. en 11. vadem water / verbolgens setteden wy het Noordelijken ten Westen / en Noord-Noord-Westelijk aan / hebbende de diepte van 18. en 20. vadem water. Omtrent 4. uuren kregen wy de stad Moha in het oog; Omtrent 5. uren scheur- *De mond van de Roode Zee. Babel-mandel of Bab. Moha in 't gesigt.*

de / terwijl wy loefden / ons groot top-sepl / en een ander raaklte over boord; Onse Lootsen bragten ondertussen ons Schip op een Sand-bank aan grond / daar wy / also'er een sterke wind en een holle Zee was / vreesden niet ligt te sullen af raken. In den laten abond quam een Boot by ons aan boord van de stad / met een Turk, doch een bequaam man / van den Gouverneur der stad gesonden / om te vernemen wie wy waren / en tot wat eynde wy derwaards quamen. Ik seyde hem / dat wy Engelse kooplieden waren / en daar sogten te handelen; waar op hy antwoorde: dat wy, indien wy Engelse waren, hertelijk wellekom waren, en sekerlijk souden vinden het geen wy sogten, also Alexander Scharpeigh daar al sijn goed vertierd had, welk wy ook souden konnen doen: Hy maakte ook geen swarigheyd dat wy aan de grond saten / also groote Schepen upt Indien komende / gemeenelijk daar vast raakten / en noopt gehoord wierd / datse daar door schade geleden hadden. Hy spoepde weder na Land / om den Aga te berigten wie wy waren / en beloofden des volgenden daags met Booten te komen / om ons Schip te ligten. (Dese man / gelijk ik naderhand hoorde / word genaamd Heer of Meester van de Zee, also sijn ampt is aan boord van alle aankomende Scheepen te vaaren / Ligters tot het ontladen der Schepen te senden / en toe te sien / dat de tollen niet benadeeld worden / waar voor hy 't een en 't ander ontfangd / daar hy enkelijk van leven moet) in gevolge van sijn woord quam hy vroeg in den morgen stond weder met drie of vier Turken neffens hem / onder welke twee waren / die Italiaans spraken; Sy bragten my een kleyne present van den Aga, die my alles wat hun Land uptleverde / liet aanbieden / en hertelijk verwellekomde in sijn Haven / met versekering / dat wy daar so vry en onbelemmerd souden konnen handelen als tot Stambol (dat is Con-

Raakt op een Sand-plaat vast.

Daar die van *Moha* seyden geen swarigheyd in te sijn.

Word van een (genaamden) Meester der Zee ondervraagd.

En alle dienst van den *Aga* aangeboden.

Constantinopolen,) Aleppo, of in eenig ander gedeelte van het Turks gebied/ en andere schoone beloften meer. Sy hadden hier of vijf Ligters bij sig/ waar in wy alles/ dat ons eerst in de hand quam/ wierpen/ om het Schip te ligten; In een derselver ging Mr. Fewel buyten mijn weten na Land/ en nam alles dat hy had ingenomen mede. Wy sonden al ons geld/ Olyfants tanden en reken-boeken na het ander Schip de Darling, en bragten onse Ankers uyt/ en poogden tegen den avond ons Schip los te winden/ maar tot onse groote droefheyd konde het niet het minste bewegen. Die ook het Schip helpt ligten en losten.

Den 15. deeden wy alles wat wy konden om ons Schip te losten/ en sonden een gedeelte van ons goed aan Land/ en een ander gedeelte na de Darling; Ondertusschen kreeg ik een brief van Mr. Femell, waar in hy my van een goed onthaal by den Aga verseekerde/ en dat hy had gedecordeerd wegens den tol op 5. van het 100. door al het geen wy souden verkoopen/ en dat wy het geen wy niet konden verkoopen/ tol-vry weder souden mogen t'scheep brengen. Ook sond de Aga my een brief onder syn hand en segel/ presenterende hem selven en al 't geen het Land uytleverde tot myn dienst/ en diergelijke; Omtrent vijf uuren begonden wy met onse haap-standers het Schip door te winden/ en kregen het door Gods genade los/ welk ons niet weynig verblijde. Schoone beloften van den *Aga*. Het Schip raakt los.

Den 19. dito quamen 2. Booten gesonden van Meester Femell om Yser/ welk ik door hen uyt de Darling liet halen; dog schreef met eenen dat hy geen goed meer ontbieden soude/ also ik eerst wilde sien/ dat het geen hy reeds aan Land had/ verkogt was/ eer ik meer sond. Ik kreeg ook een brief van hem/ dat ik/ indien in 't sin had aldaar hooomanschap te drijven/ volgens gewoonte dier plaats soude moeten aan Land komen/ of sy souden seherlijk gelooven/ dat wy krijgslieden Hy word verlogt aan Land te komen.

lieden waren. Insgelijks liet my den Aga, door onsen tolk versoeken om aan Land te komen / indien ik een koopman en vriend van den grooten Turk was / en koopmanschap doen wilde; byvrengende / dat Kapitepn Sharpeigh en alle Indiaanse Kapitepnen so gedaan hadden.

Gelijk hy doet.

Den 20. dito ging ik na het Land / en wierd aan de waterkant door verscheyden voornaame Mannen ingehaald / en onder Musijk-spel na het huys van den Aga gebragt / alwaar de voornaamste van de stad vergaderd waren: Ik wierd van den Aga en alle andere met groote beleefdheyd onthaald / en digt by hem nedergeset / doch alle de andere bleven staan; Hy maakte veele complimenten / seyde meermaals dat ik by hem welkom was / en bood hemselven en het geheele Land tot mynen dienst aan. Ik leverde hem de brief van syn Majesteyt aan den Bassa over / neffens een geschenk / en versogt dat deselve hem op het spoedigste mogten toegesonden worden. Ik deed ook een vereering aan den Aga, welk hy beleefdelijk aannam / met versekering / dat ik en myn volk so vreedsaam en onbelemmerd aldaar soude mogen handelen / als iemand van onse natie in eenige plaats van het Turks gebied opt gedaan had; en dat indien iemand in de stad my of iemand van de minste / het minste ongelijk deed / hy deselve strengelijk soude doen straffen; Hy deed my op staan / en liet my door een van de voornaame mannen een Carmosijne sijde en silver kleed omhangen / seggende: dat ik nu door geen quaad behoefde te vreesen / also dat een beseherming van den grooten Sultan of Heer was. Na eenige wedersijdse complimenten nam ik myn afscheyd / wierd op een schoon en kostelijk opgeschikt paard / van een aansienlijk man gelepd / geset / en so onder Musijk-spel na de Engelse logie gebragt; Hier hield ik myn middagmaal / en ging na den eten ten eersten weder na myn hoord / maar

En seer beleefd onthaald word.

Met alle mogelijke versekering van veyligheyd.

wierd

wierd wegens den Aga ernſtelijk verſogt aan land te blijven/ welk ik om mijn Pinas op te maken/ deed/ gelijk ook eenige dagen daar na om het quaad weder doen moeſt. En blijft op verſoek aan Land.

II. AFDEELING.

De Turkſe valsheyd ontrent de Engelſe tot Moha en Aden.

Daar ging geen dag voorbij/ of de Aga ſond my het eene of het ander tot een vereering/ en liet my vragen of ik iets van noden had.

Op den 28. liet hy my tweemaal ſeggen/ dat ik ſoude vrolijk ſijn/ en dat hy/ ſo dra hun vaſten-tijd ten eynde was/ welk haaſt weſen ſoude/ met my na bupten in ſijne Tupnen/ en andere plaiſierige plaatſen wilde rijden/ en een vrolijken dag maken. Op dien ſelven dag na de middag quam Meeſter Pemverton aan Land om Kokosnoten/ ik liet hem met my het avondmaal houden; en hy nam na den eeten afſcheyd om na Boord te gaan/ maar hy wierd daar in opgehouden van de Turken, die ſeyden: dat het nu te laat was/ en hy in den naaſten morgenſtond ſo vroeg ſoude konnen gaan als hy wilde. Ik liet verſoeken dat hy mogt na Boord varen/ maar het wierd afgeſlagen. In al die tijd dagten wy op geen quaad/ en meenden dat het van de te groote netigheyd des Officiers quam/ en hy daar toe geen laſt gehad had/ weshalven ik des volgenden daags over dagt te klagen. Verder ſchijn van beleefdheyd.

Na dat de Zon was onder gegaan/ liet ik volgens mijn gewoonte ſtoelen voor de deur ſetten/ alwaar ik/ Fewel en Pemberton, om de avond-lugt te hebben/ gingen nederſitten/ geen de minſte gedagte hebbende/ dat ons het quaad ſo naby was. Omtrent agt uuren in den avond quam een Janitzaar van den Aga afgeſonden met

een

een boodschap aan my/ maar/ door dien wy geen Tolk by ons hadden/ konden hem niet verstaan/ weshalven ik een van myn volk/ die de Turkse taal sprieken konde komen liet/ en dus door hulp van myn Tolk verstond dat de Aga door dien Janitzaar my goeden avond seggen liet/ en versogt dat ik soude wel te vrede syn/ also hy goed beschepd van den Bassa bekomen had. Terwyl nu dese Turk van iets anders met den Tolk sprak/ quam myn knegt verbaasd aanlopen/ en sepde/ dat wy alle verraden waren/ also de Turken en ons volk agter onse logie aan malkander waren. De Turk vraagde wat'er te doen was/ welk hem gesegd synde/ hy ten eersten oprees/ en versogt dat hem soude gewesen worden/ waar het te doen was/ geyk geschiede; Met hen liepen d'een en d'ander van ons volk/ en ik selfs liep agter aan/ roepende hen met luyder stem te rug/ en tot het bewaren van ons huys; Terwyl ik so riep/ kreeg ik van agteren een slag op myn hoofd/ waar door ik ter aarde neder viel/ en so lang als dood bleef leggen/ tot dat sy myne handen sodanig op den rug gebonden hadden/ dat ik door de ongemeene pyn van dat binden weder by my selfs quam: So vra sy sagen/ dat ik my begon te bewegen/ wierd ik op myn beenen geset en tussen twee van hen na den Aga gebragt/ alwaar ik verschepdene van ons volk even so gestelt vond: Onder wegen plonderden my de Soldaten/ en namen my af/ al het geld/ dat ik by my had/ en drie goude ringen/ waar van de eene myn Segel-ring/ de tweede met seven kostelyke Diamanten/ en de derde een dubbelde ring/ was. Als nu alle/ die uyt de bloed-dorstige mood nog levendig overgebleven waren/ by malkander waren gebragt/ begonden sy ons in de pers te slaan; Ik en seven andere wierden aan een keten om onse hals vast gelegt/ sommige wierden aan hunne voeten/ en andere aan hunne handen geboeyd; Dit gedaan

De *Turken* vallen verraderlijk op d' *Engelse* een.

Middelton word ter aarde geslagen.

Geboeyd, geplonderd, en neffens de andere in yser geslagen.

Met groote wreedheyd.

daan ſijnde / wierden twee Soldaten gelaten om ons te bewaren / en de andere vertrokken; De gebleevene hadden medelijden met ons / en maakten de banden wat ruymer / alſo de meeſte met de handen op den rug ſo ſtijf gebonden waren / dat het bloed ten eynde hunner vingeren dzepgde uyt te barſten / welk een onderdzaaglijke pijn verdoorſaakte / maar wy waren ſo gebonden / dat wy het lijden konden. In deſe dzoevige ſtaat was ik niet alleen bedzoefd over mijn en der mijnen ongeval / maar ook bekommerd booz de behoudenis onſer Scheepen / en dzeeſde dat de grerige Turken ſeherlijk alle dalshepd en ſnoodhepd ſouden te werk ſtellen / om deſelve te overvallen: Ondertuſſen begonden wy onder malkanderen te onderſoeken / om wat reden men ſo boosaardig met ons mogt handelen / en ik dzaagde / hoe het was begonnen / en of iemand van ons volk om hals geraakt was: Sy die het geſien en ter nauwer nood onthomen waren / wiſten my booz de waarhepd te ſeggen / dat Frans Slanny, Johan Lanſlot en ſes andere vermoozd / en 14. van onſe maats ſwaar gequetſt waren; Dat ons hups met gewapende Soldaten omringd wierd / die op dat ſelve oogenblik als ik onder de voet raakte / op de onſe aangevallen / en hun onbarmhertige wzeedhepd tegen hen / die niets hadden / om ſig ſelven te verdedigen / veel min om op hen te konnen aanvallen / te werk geſtelt hadden: Maar dit ſchelmſtuk verrigt hebbende / waren ſy met dat Chriſten-bloed niet te vzeden / en maakten een aanſlag op onſe Scheepen en goederen: Want omtrent 10. uuren bemanden ſy dzie groote Booten met 150. Soldaten / om 't Schip de Darling, welk wat nader by het land lag / te vermeeſteren; De Turken hadden hunne witte mutſen afgedaan / om booz Chriſtenen te worden aangeſien / voeren gelijk af / quamen teffens aan Boozd / en ſetteden hun meeſte manſchap in de Darling over / welk ſo

Agt wierden in die furie vermoord, en 14. ſwaar gequetſt.

Sy vallen op de *Darling* aan.

Daar scharp gevogten wierd.

so schielijk toeging / dat 'er vele van ons volk dood bleven / eer sy konden beneden komen / doch de overige maakten sig gereed om hen van beneden te bevegten: en het behaagde God de onse in genade aan te sien / en niet toe te laten / dat meer Christen-bloed vergoten wierd: Want hun Kapiteyn / genaamd Emier-bahare, of Heer van de Zee, riep sijne Soldaten toe / dat sy de tafels of de planken van het huys of hut / souden aan stukken hakken / waar op veele van hen sijn meening qualijk verstaande in de Booten sprongen / de touwen van de Booten afkapte en weg dreven; Onderwijlen kregen de onse hun geweer by de hand / en begonden van beneden te vegten / en een van hen wierp onder de Turken (die digt by malkander op den overloop stonden / en met hunne degens op het verdek stieten) een daatjen met kruyd / daar een brandend hout aan vast was / welk so goeden uytwerking deed / dat 'er verscheyde Turken door verbranden / waar op de overige / om / so sy meenden / bepliger te sijn / na agteren en het half deks weken / doch daar wierden sy met musquet-schooten / en door de tweedemaal met het werpen van kruyd onder hen so begroet / dat sy uyt vrees in Zee sprongen; sig aan de sijden van het Schip vast hielden en om genade riepen: maar die was 'er niet te vinden / want de onse sloegen alle / die sy vonden / dood / en de overige verdronken / een alleen wierd het leven gegund / die hemselven verborgen had tot dat de furie over was / en daar na te voorschijn komende verschoond wierd. Dus verloste God door sijn goedheyd en genade ons Schip en volk uyt de handen onser vijanden / waar voor sijn H. naam in eeuwigheyd moet geloofd en gepresen sijn. Amen.

Dog de *Turken* schooten te kort.

Welk men in de Stad verstweeg.

De Booten aan Land gekomen sijnde / bragten sy de tijding / dat het Schip genomen was / welk aldaar een groote blijdschap verwekte. De

Gou-

Gouverneur sond daar op de Booten weder uyt met ordre om het Schip op te halen; Als dese nu ter plaatse quamen daar het Schip gelegen had/ vonden sy dat het onder seyl was/ om vorder af te gaan leggen/ so dat sy te rug keerden/ en den Aga bootschapten/ dat het Schip vertrokken was/ en geloofden dat Emier Bahar en sijne Soldaten gevangen waren; Dese tyding stond hem heel niet wel aan. Eer het nog dag was liet hy my door onsen Tolk weten dat het kleyne Schip genomen was/ welk ik wel konde gelooven waar te sijn Als het dag geworden was/ wierd ik ontboden om by den Aga te komen/ waar op ik neffens seven andere/ alle met een keten om den hals voor hem gebragt wierden. Hy met een fors gelaat (sonder een geveynsden opslag der oogen/ gelijk te voren) vraagde my: hoe ik so stout had durven sijn, om in dese hunne Haven van Moha/ so naby hun heylige stad van Medina te komen? Ik antwoorde: hem niet onbekend te sijn, waarom ik derwaards gekomen was, also hem voor lang daar van verslag gedaan had, en dat ik niet was aan Land gekomen als op sijn ernstig versoek en menigvuldige beloften van goed onthaal: hier op gaf hy wederom tot antwoord, dat het geen Christen geoorlofd was so na by hun heylige stad Medina/ waar van dit de Haven of deur is, te komen, en dat de Bassa uytdrukkelijke last van den grooten Turk had, om alle Christenen die in dese Zee komen, schoon sy een pas van hem selfs hadden, gevangen te nemen: Ik seyde, dat de schuld by hem was, also hy my sulks ten eersten niet bekend gemaakt, en in tegendeel met schoone beloften bedrogen had. Vervolgens gaf hy my een Brief te lesen van Kapiteyn Dounton, geschreven tot Aden en die reeds oud was; De inhoud was dat twee van sijne Kooplieden en de Boekhouder te Land gehouden wierden/ en men deselve niet wilde ontslaan/ of

Middelton word met een keten om den hals by den *Aga* gebragt.

Die hem fors aanspreekt.

En beantwoord was.

Hy krijgd een brief en vals rapport van *Dounton.*

ſy ſouden hunne koopmanſchappen aan Land brengen / of 1500. ſtukken gelds / Venetianos genaamd / voor Anker-geld betalen; en dat hy raad van my verſogt / wat hy hier in beſt ſoude doen; Als ik gedaan had met leſen / gebood hy my hem den inhoud te ſeggen / gelijk ik deed; Hier op herhaalde hy my / dat het Schip na het ſchryven van dien brief daar van daan geraalt / en tegen een klip met verlies van al ons goed en volk geſtrand was; Dit te hooren was voor my een bedroefde tijding. Hy wilde dat ik een brief na mijn Schip ſoude ſchryven / om te laten weten / hoe veele Turken op het kleyne Schip waren. Ik ſeyde dat onnodig te ſijn / nadien de Turken het ſelve reeds genomen hadden / maar hy antwoorde, dat het eens genomen en vermeeſterd, maar daar na door het groote Schip ontſet, en hernomen was, en daarom begeerde hy, dat ik aan die van het groote Schip ſchrijven ſoude, om alle aan Land te komen, en het Schip in ſijne handen te leveren, alſo hy alſdan ons het kleyne Schip wilde laten houden, om daar mede na huys te varen. Ik ſeyde dat het ſoude dwaasheyd ſijn ſulks te ſchrijven, alſo die in het Schip waren en hun vryheyd hadden, ſulke ſotten niet waren, dat ſy op mijn brief, Schip en goed verlaten, aan Land komen, en Slaven worden ſouden, Hy ſeyde wel verſekerd te ſijn, dat ſy, indien ik ſo ſchreef, my niet durfden ongehoorſaam ſijn: maar ik antwoorde ſo niet te willen ſchrijven. Hy vraagde verder, hoe veel geld wy t' Scheep hadden? Ik ſeyde, niet veel, en dat wy dat hadden niet tot den koophandel, maar om levens-middelen voor te koopen; Hy vraagde wyders, hoe veel leef-togt en water wy in hadden? Genoeg, ſeyde ik, voor twee jaren, welk hy ſeyde niet te gelooven. Hier op hield hy op nieuw aan, dat ik gelijk gemeld is, ſchrijven ſoude, of hy ſoude mijn laten onthoofden. Ik verſogt dat hy ſo ſoude doen, het ſoude my ſeer aan-

Verder woordwiſſeling tuſſen hen.

Waar in de *Aga* een onredelijke ſaak vergd,

Of dreygd te doen Onthoofden.

aangenaam ſijn, alſo ik mijn leven moede was; want ſo te ſchrijven ſoude ik nooyt doen.

Mijn kleren en halsband wierd my afgedaan/ en men lei my twee groote boeyen aan mijn beenen/ en bracelletten aan mijn handen/ en van al mijn volk afgeſonderd den geheelen dag gelegd in een morſſig honden-gat onder de trappen. Tegen den avond wierd ik op het verſoek van Shermall, Conſul der Banjanen, daar van daan op een beter plaats gebragt/ hebbende een van mijn volk/ die Turks ſpreken konde/ by my. Mijn bed was de harde grond/ en een ſteen mijn hooft-kuſſen; 't geſelſchap dat my het ſlapen belettede/ was de droefheyd van mijn hert/ en een menigte van Ratten/ die wanneer ik mogt in ſlaap raken/ my haaſt met over mijn lijf te loopen ſouden wakker maken. Omtrent middernagt quam de Lieutenant van den Aga, en onſe Tolk/my ernſtelijk verſoekende na ſcheeps-booyd te ſchrijven/ om te vernemen hoe veel Turken gevangen waren/ en hoe deſelve genoemd waren/ maar dat ik niet een woord moeſt ſchrijven van het verlies van ons volk aan land/ nog van de ongemakkelijke handeling met my en mijn volk/ en alleen ſeggen/ dat wy tot nader ordre van den Baſſa in het huys van den Aga, daar wy geen gebrek hadden bewaard wierden. Dit deed ik/ en vermaande hen op hunne Schepen en Boot wel toe te ſien/ en ſorg te dragen/ dat niemand van hen aan land quam/ om niet verraden te worden. Deſen brief namen ſy mede/ en ondervraagden twee of drie van mijn volk/ of ik ſo/ als ſy verſogt hadden/ geſchreven had: Maar ſe wierd niet weg gevonden/ alſo ſy niemand konden krijgen/ die deſelve wilde aan booyd brengen; Eyndelijk vonden ſy een man/ die het aannam/ indien ik wilde ſchrijven/ dat ſy hem wel handelen en geen quaad doen ſouden (Deſe man was geboren tot Tunis in Barbaryen, en ſprak goed Italiaans.)

Wordſwaar geboeyd in een honden gat gelegd.

Word een weynig verligt.

Moet na ſijn Schip niet ſchrijven van ſijn ongemak.

Maar alleen vernemen hoe veele *Turken* by hen gevangen waren.

Ik schreef dan een brief so als sy begeerden/ die gelijk de voorgaande wierd nagesien en des anderen daags na het Schip gesonden/ waar op ik weder antwoord kreeg: dat alle de Turken dood geslagen en verdronken waren/ uytgenomen een/ wiens naam was Ruffwan, een gemeen Soldaat; en dat sy blijde waren te horen/ dat ik noch leefde/ also de gebangen Turk hen gesegd had te geloouen/ dat wy alle reeds gedood waren.

Waar op hy antwoord bekomt.

Wyders t'samen-spraak tusschen den *Aga* en *Middelton*.

In dese droevige staat bleven wy tot den 15. December toe/ sonder iets van de Schepen/ of sy van ons te hooren. Meermaals quam de Aga by my/ somtijds met drey gementen/ en somtijds met schoone woorden/ om my te doen schrijven/ dat al ons volk aan Land komen/ en hunne Schepen souden overgeven: Maar ik antwoorde hem als te voren: Hy was begeerig te weten hoe veel geld/ en hoe veel voorraad van water wy aan boord hadden: Ik antwoorde/ dat wy wepnig geld/ maar voor twee jaren levens middelen genoeg hadden. Hy had de hoop/ dat wy door gebrek van vers water en leeftogt de Schepen souden moeten aan hem overgeven/ also hy wel wist/ dat voor de Mey de wind niet soude dienen/ om uyt dat naauw te komen: Hy seyde verwonderd te syn/ dat so groote hoften met so wepnig geld konde gedaan worden; doch ik gaf hem tot antwoord/ dat wy onse Comptoiren in verschepde plaatsen van Indien hadden/ die voorraad genoeg hadden/ al schoon wy niet door een penning aan waaren mede bragten/ om ons te bevragten/ en dat het geen wy by ons hadden/ genoeg was/ om onse Schepen in Indien met Peeper/ die daar goed koop is/ te konnen laden.

Over de voorraad van hunne Schepen.

Ondertussen was ons Scheeps-volk niet wel daar aan/ also sy op een open en wijde Ree lagen te rijden/ de wind doorgaans sterk uyt het Zuyd-Zuyd-Ooſten waapde/ rondom hen veel ondiep-

Het Scheeps-volk was vry verlegen.

ten

ten waren/ en het water hen begon te ontbreken/ door dien men/ als het Schip aan de grond raakte/ 50. tonnen/ om het Schip te ligten/ geledigt had; Te meer/ om dat sy van ons/ die aan Land waren/ niets hoorden/ welk hen radeloos maakte/ so dat sy niet wisten wat te doen; Dus verlegen synde/ was 'er in het Schip een eerlijk borst Jan Chambers, die sig aanbood na land te gaan/ en te vernemen hoe het met ons was/ seggende liever sijn leven en byphepd te willen wagen/ als dit droevig leven langer aan te sien; Dit doerde hy ook upt: want hy liet sig op den 15. December met een bzede-vlag op een klepn Eplandjen/ een wepnig aan de wind sijde van de stad/ te Land setten/ (hebbende een van onse Indianen bp hem tot een Tolk) en wierd teneersten bp den Aga gebzagt/ die hem bzaagde: hoe hy durfde so stout sijn, dat hy sonder verlof aan Land quam? Hy antwoorde, dat hy met een vrede-vaan quam, en maar een Afgesondene was, en dat sulks onder vyanden geoorloofd was. De Aga vraagde, wat boodschap hy had? Een brief, sey de ander, aan my, en om met sijn verlof te mogen sien hoe wy voeren. Hy en de Indiaan wierden scharp onderbzaagd om te seggen wat boorraad van leefrogt en water in de Schepen was/ en gaben beyde tot antwoord/ gelijk als ik te boren gedaan had/ dat sy nog boor twee jaren levens-middelen genoeg hadden. Dit gedaan synde/ bzagten sy hem in mijn donkeren hol; Hy upt het ligt komende/ konde my ten eersten niet sien/ maar eerlang my gewaar worbende/ gaf hy/ siende my aan handen en boeten in pfere boepen/ met tranen in sijne oogen/ my den bzief over. Ik bzaagde hem/ hoe hy aan Land gekomen was? Waar op hy my verhaalde/ wat ik gedaan had/ en hoe ik van den Aga onderbzaagd was. Ik seyde te bzeesen/ dat sy hem niet souden na 't Schip laten weder keeren/ also een van

Een van hen gaat aan Land, op perijkel van sijn leven.

Sijn wedervaren.

Komt by *Middelton* in 't gevangen huys.

het Schip de Peper-corn onlangs van Aden met een brief aan mp van Aden gekomen sijnde/ was gevangen geset/ en men hem niet wilde laten te rug trekken/ nog verlof geven/ om aan boord van onse Schepen te varen: Hy sepde met die resolutie aan Land gekomen te sijn/ om/ indien sy so bupl mogten sijn/ dat sy mp/ die maar als een bode en afgesondene quam/ wilden aan Land houden/ deel te willen hebben aan alles dat mp over quam.

En krijgd vryheyd om te gaan en te komen.

Den 16. December beantwoorde ik den ontfangen brief/ en gaf dien in handen van Chambers, dien sy/ buyten mijn verwagting/ neffens den Indiaan na de Boot lieten gaan/ met verlof/ om des anderen daags/ indien het hen gelegen quam/ te mogen weder komen: Op den volgenden dag quam Chambers weder aan Land/ maar alleen/ also de Indiaan so bevreesd was/ dat hy het voor de tweede maal niet durfde wagen: Chambers bragt het een en 't ander voor mp mede: maar de Aga nam het na sig/ en diende sig selven daar van/ also het na sijn oordeel te goed voor mp was: Hy ging weder na boord/ en liet ons in onsen verrigen broedigen staat; wp sagen elke uur niet anders te gemoet als des Bassa's vonnis/ om ons te dooden/ of in een eeuwige gevangenis te setten; God egter/ die nooit verlaat die op hem betrouwen/ handelde genadig met ons: want

Ordre om hem en andere gevangenen na den *Bassa* te brengen.

Op den 20. December quam van Zenan een Aga, Kapiteyn of hoofd van de Chiawssen met order van den Bassa, om ons alle by hem te brengen. So dra hy van sijn paard was afgestegen/ was hy begeerig mp en mijn arm volk te sien; In mijn gevangenhuys of vertreh wierden drie stoelen gebragt/ waar op Regib Aga, Ismael Aga (dese was de afgesondene van den Bassa) en Jaffer Aga sig nedersetteden.

Desselfs *Chiaux* ondervraagd hem.

Regib Aga begon my te vragen hoe ik so stout durfde sijn, om in het Land, dat so naby hun heylige stad was te ko-

komen sonder een vry-geley-brief van den Groo-ten Heer te hebben? Ik gaf tot antwoord, dat de Koning mijn Meester, vriendschap en verbond met den Grooten Heer had, en dat in de vredens-artijkelen ons de vrije handel in alle desselfs Landen was toegestaan, en wy dienvolgende geen vry-brief van noden hadden, also dit een gedeelte van desselfs Lánden is. Hy antwoorde, dat dit de deur of poort van hun heylige stad was, en daarom geen Christen derwaarts komen mogt. Hy vraagde vorder of ik niet wist, dat de Grooten Heer een lángen deegen had; waar op ik antwoorde: niet met den deegen, maar door bedrog en verradery genomen te sijn, en dat ik, indien ik met mijn volk binnen mijn Scheeps boord was, na desselfs deegen, nog na die van hen allen, niet vragen soude: Hy seyde dat sulks trots en stout gesproken was. Hy hield my ook voor, gelijk hy te voren meermaals gedaan had, dat ik na boord schrijven, en al ons volk op de Schepen gebieden soude aan Land te komen, en sig aan den Bassa over te geven; dog hy kreeg deselve antwoord als voren. Ismael Aga brak dese ydele praat af, en seyde my, gekomen te sijn met uytgedrukte ordre van den Bassa / om my en al 't volk na Zenan te brengen, en vermaande my om warme kleederen van mijn Schip te ontbieden, also wy het in 't gebergte vry koud souden vinden te sijn. Ik bad hem, dat, indien het mogelijk was, mijn arm volk mogt te Scheep gesonden, en ik met eenige weynige neffens my derwaards gebragt, worden: Hy antwoorde daar omtrent niet te konnen doen: also de ordre van den Bassa was, dat sy alle moesten opgebragt worden: Maar Negib Aga seyde, dat volgens mijn versoek, ik neffens vijf andere soude opgaan na den Bassa / maar de andere souden moeten blijven daar sy waren tot nader ordre van den Bassa.

Daar hy on-beschrooms op ant-woord.

Den 20. dito quam Kapiteyn Dounton met het

Schip de Peper-corn van Aden op de Zee/ aan wien ik schreef/ wat na myn oordeel best behoorde gedaan te worden.

III. AFDEELING.

Henrik Middelton met 34. van sijn volk worden gesonden na den Bassa tot Zenan. Beschrijving van dat geweest, en hun wedervaren tot dat sy weder tot Moha quamen.

Middelton en 34. ander worden na *Zenan* gebragt.

Den 22. December wierden de boepen van onse beenen afgenomen/ uytgenomen de Timmerlieden en Smeeden/ neffens eenige sieken/ die niet in staat waren/ om te konnen reysen; De eerste wierden daar gehouden/ om de Pinas te maken. Ik en 34. van ons volk moesten de reys aannemen na Zenan, de hoofdstad van dat Rijk/ alwaar de Bassa sijn verblijf heeft. Omtrent vier uuren trokken wy uyt Moha, alle op Esels/ uytgenomen ik en Mr Femel, die te paard saten. Omtrent 10. uuren in den avond/ sijnde reeds 10. of 12. mijlen van Moha, sloop Mr. Pemberton heymelijk weg; wy misten hem aanstonds/ maar seyden niet een woord; de beste hulp die wy hem konden doen/ was God te bidden/ dat hy behouden mogt aan boord komen/ also het een stout en hagelijk bestaan was. Omtrent een uur na middernagt quamen wy in een Herberg tot Mowssi, alwaar sy ons by het inkomen telden/ dog sy misten hem niet. Hier bleven wy tot vier uuren na de middag van den volgenden dag. Als wy buyten de deur waren/ wierden wy wederom geteld/ en sy merkten dat'er een ontbrak: De Aga vraagde my/ hoe veel wy in getal waren geweest/ als wy uyt Moha vertrokken. Ik seyde deselve niet wel te hebben konnen tellen/ maar geloofde dat wy 34. waren sterk geweest: hy seyde/ dat wy waren 35. sterk geweest/ en dat'er nu een min-

Pemberton ontkomt hen, en komt wonderlijk aan boord.

Sy komen tot *Moussi*.

minder was; Dat is meer/ antwoorde ik/ als ik weet. Het geen Mr. Pemberton meest tot sulken onderneming bewoog/ was/ dat hy so veele van ons aan de handen geboeyd/ met een Kapiteyn en wagt van Soldaten sag wegboeren/ welk hy geen ander uytslag als de dood of gevankenis geloofde te sullen hebben/ welk ook de gedagten van ons allen waren. Ik had een goed vriend aan Hamet Aga, die my verscheyde presenten sond/ en seggen liet dat ik goeden moed soude hebben/ als so mijne saken wel stonden; Hy sond my en mijn volk voorraad van brood op onse reys/ en te gelyk een brief aan den Bassa Caya. Insgelyks had de Consul der Banjanen my veel vriendschap bewesen/ want hy quam my alle daag besoeken/ en noopt met ledige handen/ gelyk ook Tokehar, die/ so lang wy gevangen saten/ elk een van ons (synde 51. in getal) dag op dag witte-broods koekjens/ en een menigte van Dadelen of Plantans sond; hy vertrok twee dagen voor ons na Zenan van Moha, en beloofde my by syn vertrek alles wat hy konde tot beste van ons by den Bassa te doen/ gelyk ik geloof hy ook gedaan heeft: want my wierd tot Zenan van verscheydenen berigt/ dat hy voor ons by den Bassa en syn Caya, een seer beschepden man/ die het ryk regeerd sterk gearbeyd had. Vriendschap in syn gevangenis en onderwegen genooten.

Op Korsdag quamen wy tot Ties, een stad/ vier dag-reysens van Moha, alwaar wy twee en twee na binnen gebragt wierden/ gelyk men tot Constantinopolen met de krygsgevangenen doet; Onse Aga reed als een groot overwinnaar als in segepraal voor uyt; een myl van de stad quamen de voornaamste der stad te paard ons te gemoet/ en de geheele weg over was een menigte van menschen/ die ons met verbaasthepd en verwondering quamen sien: So handelde men met ons in alle steeden en plekken/ daar wy door kwamen. Hier wierd een jongen van Mr. Pemberton sieck; *Ties* een Stad. Hoe schimpelijk sy daar binnen gebragt wierden.

Pembertons Jongen moeſt ſiek ſijnde daar blijven.

en niet in ſtaat ſijnde om te konnen voort repſen bp den Gouverneur aldaar gelaten. Vervolgens hield ik geen dag-regiſter meer/ maar heb ſeer wel onthouden/ dat het op onſe reps van Ties tot Zenan ſeer koud was/ en dat wp op de koude gzond onſe ruſt moeſten nemen. Ik hogt voor de meeſte van ons volk/ die dun gekleed waren/ bonte Kohlen voor de koude/ die ik geloof anders van koude ſouden geſtorven ſijn. Als men mp tot Moha van de koude/ die wp onderwegen krijgen ſouden/ ſpzak/ geloofde ik het niet/ en dat was de reden/ dat ik ſelfs maar dun gekleed was/ maar de onderbinding leerde mp anders/ en wenſte/ hoewel te laat/ dat ik mp beter beſorgd had. Zenan legd 180. mijlen of daar omtrent van Moha, na mijn giſſing na het Noord Noord-Weſten/ op de breete van 26. graden 15. minuten/ gelijk ik bevond door een inſtrument/ dat ik aldaar maakte. Alle morgen was de gzond hard en ruw bevroren/ en in Zenan hadden wp op eene nagt een vinger dik Pys/ welk ik niet ſoude geloofd hebben/ indien ik het niet ſelfs geſien had. Wp waren 15. dagen tuſſen Moha en Zenan onder wegen.

Koude en ongemak onderwegen.

Worden tot *Zenan* met een ſchimpelijke ſtatie binnen gebragt.

1611. Den 5. January twee uuren voor den dag quamen wp op twee mijlen aan de ſtad/ daar wp op de gzond gingen leggen tot dat het fraay dag was/ daar wp ſullen koude leden/ dat wp ter nauwer nood op onſe beenen ſtaan konden. Omtrent een mijl van de Stad quam de onder-Baſſa, of Schout ons te gemoet/ te minſten met 200. Muſquettiers/ Trommels en Trompetten: Men deed ons een voor een redelijk wijt agter malkander gaan/ om te grooter vertoning te maken; Ons volk moeſt hunne bonte rohlken afleggen/ en met hunne dunne en geſcheurde kleederen te voet marcheeren; De Soldaten gingen voor uyt/ agter hen quamen de onſe een voor een; De Trompetters wierden geplaatſt effen voor

voor mp/ en van den Aga belast te blasen / welk ik egter verbood; Agter de Trompetters quam Mr. Femell en ik te Paard/ en ten laatsten quam onse Aga, rydende in triumph/ en wierd voor hem een kostelyk opgeschikt Paard heen gelepd. In dese oorde wierden wp door het beste van de stad gelepd tot aan het Kasteel/ en het was alom so vol menschen/ dat wp de weg qualyk gebruyken konden; Aan de eerste poort van het Kasteel was een goede wagt van gewapende Soldaten; aan de tweede poort stonden tegen den ingang twee groote stukken Kanon geplant; Binnen deselve quamen wp op een binnen-hof/ tweemaal so lang als de Beurs tot Londen; De Soldaten schooten by het treden binnen dese poort hunne Musquetten af/ en boegden sig tussen veele andere/ die reeds daar waren / een gedeelte aan de eene/ en andere aan de andere syde/ tussen welke een gang voor ons open gelaten wierd. Binnen gekomen synde/ trad ik van mijn Paard af/ en wierd met mijn volk aan de eene syde geplaatst/ doch niet lang daar na wierd ik en Mr. Femel na den Bassa gebragt; Het was hun Divano of raads-dag: Aan het boven eynde van het plein klommen wp twaalf trappen op/ alwaar twee kloeke Karels mp quamen by den arm wel stijf vatten / die mp na den Bassa lepden. De plaats daar hy sat was een lange ruyme Gaalderp; aan het opper-eynd desselfs sat hy alleen / en stonden veele Grooten aan beyde syden van hem / en andere stonden aan beyde syden van de Gaalderp van 't een eynd tot het ander/ welk een groote vertooning maakte. Als wp omtrent twee roeden van hem af waren / deed men ons stil staan: Hy met een stuurs en toornig gesigt vraagde / wat Lands-man ik was, en wat ik in dese gewesten deed? Ik antwoorde, dat ik een Engelsman / een Koopman, een vriend van den Grooten Heer/gekomen was, om koopmanschap te doen. Hy seyde, dat geen Christen in dat

Hoe hy op het Kasteel quam,

En met *Femel* na den *Bassa* gebragt wierd.

Daar hy ondervraagd word.

En antwoord.

dat Land komen mogt, en Capiteyn **Sharpeigh** gewaarschouwd had, dat niemand van onse natie meer soude daar komen. Ik seyde, dat Kapiteyn **Sharpeigh** op de kust van **Indien** gestrand, en niet in **Engeland** gekomen was, om ons dit te konnen seggen, welk indien wy geweten hadden wy ons selven, in die moeyelijkheyd, daar wy nu in waren, niet souden gesteken hebben: Ik seyde dat **Regib Aga** my misleyd had, seggende dat wy daar welkom waren, en daar so vry souden handelen als onse Natie in eenig ander gedeelte van **Turkijen** doet, met veele andere schoone beloften, dog dat hy tegen sijn woord en belofte ons met gewapende Soldaten overvallen, verscheyden van de onse dood geslagen, en my met de overige gevangen genomen had. Hy seyde, dat **Regib Aga** sijn Slaef was, en buyten sijn verlof my sulks niet had moeten belooven; Verder seyde hy dat 't geen my en mijn volk was overgekomen, op sijn ordre aan **Regib Aga**/geschied was, en dat hy selfs last van den **Grooten Heer** had alle **Christenen**/ die in dese gewesten komen, so te straffen. Ik seyde, dat wy groote schade geleden hadden, en indien het hem beliefde ons weder na onse Schepen te laten keeren, onse natie genoeg soude gewaarschuwd sijn, om nooyt weder in dese gewesten te komen. Hy seyde: Neen, en dat hy ons so niet konde laten vertrekken, maar dat ik eerst aan onsen Gesant tot **Stambol** * schrijven moest, en hy insgelijks aan den **Grooten Heer** schrijven soude, om te vernemen wat hy omtrent ons beliefde gedaan te hebben, en of hy den koophandel wilde vry stellen of niet.

Door

* *Stambol*, of *Stambola*, of *Stamboli*, is een bekort en verdorven woord, uyt de *Griekse* woorden εἰς τὴν of τὰν πόλιν, van de *Grieken* gebruykt, om te seggen dat sy na *Constantinopolen* gingen, want het is gesegd: *Na de Stad*. want so noemden sy deselve wegen de uytnemendheyd boven alle andere Steden; even eens gelijk *Athenen* Ἀθῆναι bekort heden *Satine* genaamd word, als of men seyde εἰς Ἀθήνας. *Postell. Comp. Cos. & Tract. Port. Cret.*

Voor die tijd liet hy my gaân/ en gebood my na de plaats/ voor my geordonneerd/ te gaan/ en by my te nemen vier of vijf andere/ daar ik de meeste sin toe had; Hier op wierd ik en die ik uythoos/ gebragt aan het huys van den Cipier/ en alle de andere na het gemeen gebangen-huys/ daar sy tot wellekomst in sware Ysers geslagen wierden. Een van onse jonge maats als hy my sag na den Bassa bzengen/ en dagt dat men my daar het hoofd soude afslaan/ begon met een groote schrik lupds-heels te schreeuwen/ (want hy dagt dat het sijn beurt ook haast worden soude) wierd siek/ en sterft kort daar na.

Middelton word by den Cipier gebragt.

Een van de maats word door schrik siek en sterft.

Den 6. dito wierd ik ontboden by den Bassa Caya, of Lieutenant Generaal van het Koninkrijk/ om by hem te ontbijten; Na den ontbijt verhaalde ik hem alle bysonderheden, hoe verraderlijk en schandelijk Regib Aga met my gehandeld had; Hy gebood my goeds moeds te sijn, en aan het voorledene, welk niet konde herdaan worden, niet meer te denken; En seyde geen twijfel te hebben, of alles soude ten laatsten wel uytvallen, en dat hy niet soude nalaten alles wat in sijn vermogen was om my goed te doen in 't werk te stellen. (Shermall de Benjaner van Moha (daar van te booren van gewaagd is) had desen man tot onsen bzient gemaakt) hier op ging ik met mijn bewaarder na mijn gebangen plaats/ dog was nu beter gemoed als te boren.

Spreekt voor en na met de Lieutenant Bassa *Caija*.

Den 7. dito wierd ik ontboden in den tuyn van den Cayha, daar hy my en Mr. Femell wel onthaalde/ en seyde: dat ik en mijn volk binnen korten onse vryheyd hebben, en na Moha gesonden souden worden, daar ik voor al mijn hoon soude vergoedet worden; en beloofde met eenen, dat hy mijn vriend soude sijn, betuygende in tegenwoordigheyd van veele groote personagien, so Turken als Arabiers/ dat al de vriendschap die hy my bewees, enkelijk was om Gods wil; Ondertus-

Daar door hem goede moed gegeven word.

sen

sen wist ik wel / dat hy sulks deed in hoop van een groote vereering van my te bekomen; en de brief van Hamet Aga deed ons veel goed.

Een Moor van *Cairo* doet hen veel goeds by den *Bassa*.

Op die selve dag quam in de stad een Moor van Cairo, een oude bekende van den Bassa, en had hem te voren / als hy van Stambol quam / en behoeftig was / een groote somme gelds geleend; Dese man was tot Moha te voren en ten tyden als wy verraden wierden / onse naaste nabuur geweest / en had een Schip op de Ree van Moha om na Indien te varen / leggende gehad / welk hy vreesde dat van onse Schepen / wegens het ongelyk ons aangedaan / soude syn genomen geweest / maar sy hadden het tegen syn verwagting ongemoeyd laten vertrekken; Hier door was hy ons een goed vriend geworden; Hy had reeds voor ons aan den Bassa geschreven / en hem verspt over syn harde bejegening omtrent ons / also hy dus doende daar op upt was / om het Land en den koophandel in de grond te helpen: Hier synde en by den Bassa komende / herhaalde hy het geen hy geschreven had / en sepde nog dry meer; bysonder dat hy had toe te sien / dat door syn toedoen de koophandel van de Roode Zee niet in de grond raakte; en vermaande hem tot dien epnde / dat hy my al myn goed weder geven / en my met al myn volk tot ons genoegen soude laten vertrekken. Syn Brief had reeds veel vermogt by den Bassa; want als hy ons had laten op ontbieden / was syn oogmerk geweest / om ons te laten dooden / en al ons volk / dat over quam / tot Slaven te maken; Maar syne woorden deeden niet minder / en niemand was'er in het Land / die so stout durfde spreken als hy. Dit quam ik te weten door Shermal en Hamet Waddy, die 'er tegenwoordig waren / als die brief gelesen wierd / en die de redenen tussen gemelden Moor en den Bassa gehoord hadden. Dese Hamet Waddy was een Arabisch, en seer ryk Koopman / woonende tot

Zenan;

Zenan, daar hy genaamd wierd des Bassa's koopman; Dese toonde sig een goed vriend van ons te sijn / en rade den Bassa dat hy ons wel soude handelen / en toelaten te vertrekken.

Den 8. dito maakte ik een versoek-schrift aan den Bassa, waar in ik te kennen gaf / dat ik by mijn vertrek van Moha de Commandeurs van onse Schepen belast had in den tijd van 25. dagen geen vijandlijkheyd te toonen; en na verloop van die tijd / indien sy niets van my hoorden / te doen so als hen goed dagt; en alsoo die tijd nu haast ten eynde was / versogt dat de Bassa mijn saak geliefde af te doen / of my eenige hoop dien aangaande te geven / op dat ik sulks aan hen mogt schrijven / en hen beletten eenige schade te doen; daar toe sy ligtelijk / door dien sy geen Opperhoofd of Gouverneur hadden / souden konnen overhellen.

Hy leverd een versoek-schrift by den *Bassa* in.

Bescheyd daar op.

Den 11. dito wierd ik ontboden by den Caija, die my seyde alles nu afgedaan te sijn / en dat ik nog daar gehouden wierd tot dat ons ander volk van Aden soude gekomen sijn / wanneer wy alle na Moha souden gesonden worden.

Den 17. quamen Mr. Fowler met 18. van sijn volk tot Zenan, die ten eersten by den Bassa gebragt wierden / daar men hen sulke vragen als my voorstelde; waar op Mr. Fowler, Joh. Williams en Robert Mico, gesonden wierden / om my geselschap te houden / en alle de andere in het gevangen-huys by mijn volk gebragt en in de ysers geslagen wierden; De Bassa ordonneerde hen bruyn brood en water te geven / so dat sy / ten ware ik hen beter besorgo had / van honger en koude souden hebben moeten sterven.

Fowler en 18. andere wierden ook daar van *Aden* gebragt.

Hun onthaal.

Den 25. wierd ik by den Caija in sijn tuyn ontboden: daar eenige uuren met wedersijds woorden wierden toegebragt. Hy seyde aanstonds met my na den Tuyn van den Bassa te willen gaan, daar de Bassa met my wilde spreken; Hy vermaande my: den Bassa met goede

Middelton by den *Caija*.

de woorden te vleyen, en nergens in tegen te spreken: ik vraagde hem, wat hem dogt, of hy my al mijn goed weder soude willen overgeven; hy seyde dat niet te konnen seggen: Ik vraagde verder, of ik mijn Pinas soude wederom hebben, waar op hy insgelijks seyde, dat niet te konnen seggen, maar hy wilde geensins dat ik daar van tot den Bassa soude spreken, maar wel dat ik tot Moha gekomen sijnde aan hem soude schrijven, en beloofde voor my ten besten te spreken, geensins twijfelende of hy soude dat voor my uytwerken: Ik seyde, dat het mijns oordeels beter was sulks nu te versoeken, als daar na: hy antwoorde dat ik dan soude voorsigtig sijn

Die sijn vriend was, en waarom.

De voornaamste reden van deses mans genegenthepd tot mp quam upt hoofde van een somme gelds/ die ik hem te geben beloofd had: hp wilde de schijn niet maken/ om met mp daar over te handelen/ maar had Shermal, den Consul der Banjanen opgemaakt/ om daar van met mp te spreken; Dese nu deed een grooten epsch/ ik in tegendeel wilde van geen geld schepden; wp hadden dzie of vier dagen werk eer wp het eens wierden/ dog epndelijk wierd ik genoodsaakt hem genoegen te geben/ en na mijn verlossing 1500: Venetianos te beloven. Het accoord getroffen sijnde/ ging de Caija te Paard sitten/ en reed na den Tupn van den Bassa, en beval onsen Tolk/ mp en Mr. Femell daar te bzengen: Aan de deur van den Tupn gekomen sijnde/ moesten wp wel een uur lang wagten/ eer ons toegelaten wierd bp den Bassa te komen; wp vonden hem in een somerhups op een stoel sitten/ sijn Caija stond aan sijn regterhand/ en vijf of ses andere agter sijn stoel. Ik wierd van twee mannen/ die bp mp de rok vast hielden/ na binnen gelepd tot op twee passen na bp hem; agter mp quam Mr. Femell sonder gelepd te worden: Hy vraagde my, hoe het met my was, en gebood my wel te vre-

Hy en *Femel* worden by den *Bassa* gebragt.

den

den te zijn, alſo ik en al mijn volk binnen kor- 1611
ten onſe vryheyd ſouden hebben, en na *Moha* geſonden worden, daar ik met 29 van ons volk ſoude blijven, tot dat alle de Scheepen uyt *Indien* tot *Moha* ſouden gekomen zijn, en de overige ſouden te Scheep gaan mogen; dat ſo dra alle de Scheepen uyt *Indien* ſouden zijn aan-gekomen; en de wind Weſtelijk waayde, ik en mijn volk ſouden mogen aan boord varen, om de Reys na *Indien* voor te ſetten. Ik verſogt hem, dat'er niet ſo veel van ons mogten aan land gehouden worden, waar op hy antwoorde: ik heb van 30 geſproken, en 30 ſullen daar blijven. Ik vraagde hem, of ons goed ons ſoude worden weder gegeven? Neen, antwoorde hy, want dat is altemaal op de rekening van den *Grooten Heer* geſteld; ik ſprak van mijn *Pinas*, maar kreeg het ſelve beſcheyd. Ik ſeyde, dat verſcheyden ſaken tot de Scheepen behoorende tot *Moha* aan land waren, en verſogt deſelve te mogen weder hebben: dit ſtond hy my toe. Ik ſeyde tegen *Femell*, dat hy nog eens om ons goed ſoude ſpreeken, welk hy deed, dog kreeg het ſelve beſcheyd. Hier op bad ik den *Baſſa*, dat hy my eene ſaak wilde verſekeren, te weeten, of al ons volk na het aankomen van gemelde Scheepen ſoude vryheyd hebben om aan boord te varen, waar op hy op ſijn woord beloofde, dat niet een eenige opgehouden, maar alle met al het gereedſchap aan boord geſonden ſouden worden, en al had ik een *Turk* tot mijn Slaaf, hy die niet ſoude laten ophouden. Voor deſe ſijne beleefdheyd bedankteik hem: hier op begonde hy hem ſelver te verontſchuldigen, en ſijn eygen goedaardig humeur te prijſen, ſeggende, dat het ons geluk was in ſijne handen geraakt te zijn, alſo hy genadig en goed-gunſtig met ons gehandeld had; indien dit, ſeyde hy, ten tijde van eener ſijner Voor-faten, voorgevallen was, ſouden wy alle hebben moeten ſterven, om dat wy ſo ver-

Daar hy wijdloopig mede ſpreekt.

Op wat wijs hy herſteld ſoude werden.

1611 metel waren geweest, en de heylige Stad so na-by gekomen waren; al het geen ons nu overgekomen was, was door order van den *Grooten Heer* geschied, die daar toe gedrongen was, door de klagten van de *Bassaas*, van *Cayro*, en *Suachen*, en den Hoofd-Officier van *Mecca*, die den *Grooten Heer* verseker hadden, dat het Schip de *Ascensjon* en desselfs *Pinas* hier zijnde, alle de uytgelesenste waaren uyt *Indien* gekogt en overgenomen hadden, tot groot nadeel van desselfs tollen, en dat het verder toelaten van sulks, tot verderf van den handel in die Zee strekken soude, waar op sy versogt hadden, dat nauw-keurig gelegt mogt worden; hier om, vervolgde hy, heeft de *Groote Heer* my een brief gesonden en belast, dat indien na desen eenige *Engelse*, of andere *Christenen* in dese gewesten komen, hunne Scheepen sullen aangeslagen, en alle, die men in handen kan krijgen, gedoot of gevangen geset worden: maar hy wilde so met ons niet handelen, en ons gunst bewijsen, also hy ons sonder verder schade na onse Scheepen wilde laten weder keeren, met die hoop, dat het tot een waarschouwing soude zijn, dat wy nog yemand anders van onse natie ooyt weder derwaards komen souden.

De Bassa geeft reden van 't geen hen over gekomen was.

De Bassa word een Vizir.

Den 1 February wierd ik en Mr. Femell ontboden by den Cayha, die my raade/den Bassa met sijn bekomen eer-ampt geluk te wenschen/ want de Grooten Heer had hem tot sijn Vizir gemaakt/ en een brief van sijn gunst met een Sweerd en kostelijke kleederen en Tabberden/ so als een Vizir draagd/ tot verseekering/ dat hy tot sulken aansienlijken plaats en bedienung bevorderd was/ toegesonden: dese geschenken van den Grooten Heer waren voor 2 dagen met groote statie ontfangen; die deselve bragten/waren 6 mijlen buyten de Stad van den Bassa met alle de voornaamste van de Stad/neffens alle de Soldaten te voet en te paard te gemoet gegaan/ alwaar een Tent was opgesla-

Plegtigheden daar omtrent.

1611

slagen / waar in de Bassa sijne kleederen aflep / en die hem van sijn Meester gesonden waren / aantrok ; en dus quam hy met een groote statie door de Stad na sijn huys rijden. Ik neffens andere van mijn volk kreegen door order van den Cayha een plaats / daar wy hem konden sien in de Stad komen. Onse Tolk geleyde ons door beleyd van den Cayha dus na het huys van den Bassa, daar wy niet lang waren / of wierden tot sijn tegenwoordigheyd toegelaten : ,, Ik seyde ; dat onse komst enkelijk was, om hem te sien, en met sijn nieuwe eer en ampt geluk te wensen, God biddende, dat hy hem veel vermaak daar in wilde geven : hy bedankte ons, en beval ons wel te vreden te zijn, also hy soude doen 't geen hy ons beloofd had, en nog meer. Hy was wel in sijn schik / en seyde / dat onse komst hem aangenaam was, en vergunde my en Mr. Femell, als een bewijs van groote gunst / sijn hand te kussen : hier op vertrokken wy / en keerden weder na onse plaats.

Middelton begroet hem daar over.

Dat aangenaam was.

Ondertussen was veel van ons volk siek en swak door droefheyd / koude / vuyle Lugt / slegt eeten / quade rust-plaats en de sware ysers ; dies ik niet ophield by den Cayha aan te houden / tot dat hy hun ontslaging uyt dat droevige gevangenhuys uyt-werkte ; dus raakten sy op den 11 dag uyt het gevangen-huys en de ysere boeyen / en kregen een huys in de Stad met de vryheyd om te mogen uyt gaanen de versche Lugt genieten : des anderen daags sond de Cayha my 6 Ossen / om te slagten en aan het volk uyt te deelen / waar door sy binnen weynig dagen alle God dank / hun gesondheyd en kragten weder kregen.

Het sieke volk word beter geplaatst.

Door beter eeten herstelt.

De Cayha berigtede my ook dat Regib Aga ernstig aan den Bassa geschreven had / dat wy alle mogten na Aden gesonden / en daar ingescheept worden / waar door sijn Stad Moha, en de Indische Scheepen de Bab passerende buyten gevaar of schade / die haar soude konnen werden aangedaan / wesen souden. Dese snoode raad soude by den Bassa

Voorslag om hen na Aden te brengen.

1611 ingang gevonden hebben / ten ware God den Cayha bewogen had / om hem het tegendeel te raden.

Den 17 's morgens vroeg wierd ik met Mr. Femell en anderen van den Cayha ontboden / die my seyde / dat ik en al mijn volk op den volgenden dag na Moha vertrekken soude: ontbeeten hebbende / bragt hy ons by den Bassa, om ons afscheyd van hem te nemen: dese begon wederom groot op te geven van sijn eygen goedheyd en de magt van den Grooten Heer, seggende „dat hy een langen Deegen had, en gebood my scherpelijk nooyt meer in dese Zee te komen, daar hy verder by voegde, dat geen *Christen* nog *Lutheraan* daar mogt komen, selfs niet al had hy een Vry-geley-brief van den *Grooten Heer*, want so had deselve hem bevoolen: daar op verfogt ik, indien yemand van onse natie mogte daar komen, eer ik sulks in *Engeland* soude konnen waarschouwen, dat sy niet mogten agterhaald worden, gelijk ik, maar de Koop-handel hen rond uyt geweygerd, op dat sy konden weeten wat hen te doen staat, en dat men hen met vrede mogt laten vertrekken: maar dat wilde hy geensins toestaan. Verder verfogt ik, dat hy aan *Regib Aga* mogt schrijven, om na te komen 't geen hy *Bassa* my beloofd had, also ik anders vreesde, dat deselve, mijn dood-vyand, my en mijn volk soude te kort doen, waar op hy met een groote trotsheyd antwoorde: is mijn woord alleen niet genoeg, om een geheele Stad 't onderste boven te keeren? Indien *Regib Aga* uw verongelijkt, ik sal hem sijn huyd over de ooren doen halen, en uw sijn hoofd geven, is hy niet mijn slaaf? met eenen gaf hy den *Cayha* last, om mijn vry-brief te schrijven. Ik verfogt eyndelijk antwoord op den brief van sijn Majestept / maar hy seyde die niet te sullen geven. Hier op nam ik mijn afscheyd en vertrok.

Krijgen bescheyd om na Moha te gaan.

Nemen afscheyd van den Bassa.

Die ontrent hem beleeft,

Maar van Regib Aga slegt sprak.

Ik

Ik seyde tegen den Cayha, dat ik geen geweer had/ en my daarom toegelaten mogt worden/ om een deegen te hoopen/ ten eynde ik niet so als ik gekomen was / te weten / als een gevangen Man behoefde te vertrekken ; dit docg hy den Bassa voor / die my een van sijne oude deegens sond. De Cayha gaf my ook op die selve mogen 100 stukken Gouds / elk van 40 Medina's, en het was, maar wepnige dagen geleden / dat hy my 50 sulke stukken gesonden had / so dat ik van hem in 't geheel 150 stukken gouds kreeg / maar van den Bassa niets als sijn verroesten deegen. De Cayha is gulhertig en vry mil-dadig / maar de Bassa is ongemeen gierig ; die voor rijk bekend staat / moet wel toesien / dat hy allesins onberispelijk sy / of moet om de minste reden sijn hoofd verliesen/ en dan verbalt sijn goed aan den Bassa / gelijk dat onlangs een rijken Aga was te beurt gevallen / dien hy heymelyk op een wyeede wijs liet vermoorden / en daar op alle desselfs goederen na sig nam.

1611

Krijgt een deegen van den Bassa.

En eenig geld van den Cayha.

Die beyde beschreven worden.

Den 18 February, betaalde ik alle de onkosten van het gevangen-huys / en ging na den tuyn van den Cayha ; daar ontbeeten wy / kregen onsen afscheyds-brief / neffens een anderen aan den Gouverneur van Aden, om de boot van de Peper-corn ons weder te geven. Ik versogt van hem een brief aan den Gouverneur van Tayes, om den ongen van Mr. Pemberton, die siek aldaar gelaten was / weder te hebben ; (ik was berigt / dat men hem gedwongen had Turks te worden) hy schreef dan een brief en versegelde die / maar wat hy schreef weet ik niet. Dit gedaan zijnde nam ik mijn afscheyd / en vertrok.

Sy vertrekken.

Ik / Mr. Femell en Mr. Fowler waren te paard / en alle andere reeden op Ezels en kameelen ; wy hadden tot onse Leyds-mannen 2 Chiauschen, en een Ruyter en nog een te voet.

1611

Zenan beschreven.

Van sijn gebouwen.

Standplaats.

Water en houtschaarsheyt.

En Kasteel.

Vrouwen en Kinderen in een besloten plaats.

Om de Mannen het muyten te beletten.

Dese Stad Zenan is wat grooter als Bristol, heeft staape huysen van steen met kalk opgebouwd / en verscheyden Kerken of Meskiten (Moskeen;) sy is omringd met een aarden wal / vol Batteryen en Wagt-Toorens. Aan de West-sijde van de Stad binnen de wallen is een groote ruymte / alwaar sy hunne Cupuen / Boom-gaarden en Lusthuysen hebben; voorts leyd de Stad in een schrale en steenagtige Valley / en is besloten met hooge Bergen die'er niet ver afleggen; een der selver aan de Noord-sijde kan de geheele Stad over sien / en daarom is daar een kleyn Kasteel opgebouwd / om de Stad voor het volk van het Gebergte / dat van die kant gemeenlijk deselve overvallen wil / te bevrijden. Men heeft er geen ander als wel-water / daar sy diep na delven moeten. Hout is hier schaars / also het van verre moet gehaald worden; en daarom vry duur is. Aan de Oost-sijde is het Kasteel / leggende in een aarden wal vol Toorens / op welke alle nagt wagt gehouden word / die van de eene tot de andere de geheele nagt sulken geroep maken / dat die het niet gewoon is qualijk slaapen kan / de Bassa en eenige voornaame Mannen woonen in dit Kasteel; het huys van den Cipier / alwaar ist gevangen was / is digt aen de wal; ook is aan de voet van de wal een ruym pleyn / waar in een menigte menschen / meest Vrouwen en Kinderen / als gevangene of Gyselaars opgesloten zijn / om de Onders Mannen en na-bestaande van muyterey te rug te houden; dese Jongens / so lang sy noch kleyn zijn / gaan los op het pleyn / maar grooter geworden zijnde / worden sy in yser geslagen en in een sterken Toren gebragt / alwaar om dieselve reden verscheyden andere gevangen leggen / en blijven alhaar so lang het de Bassa believt; de Vrouwen en Kinderen woonen in dat pleyn in kleyne huysjens / die daar toe gemaakt zijn; de Kinderen gaan meest naakt / uytgenomen wanneer het heel koud is / en dan hebben sy om warm te blijven / rokken van Schaaps-vellen aan; sy zijn so

woest

woest en dom / als of sy op het Gebergte waren opgevoed. 1611

Wy quamen in die nagt tot Siam 16 uuren van Zenan, een kleyn Steedetjen / hebbende aan de syde van een Berg een Kasteel; dese plaats en het omleggende Land is vry schraal / so dat de Reysigers hier weynig verversing vinden. Een kleyn steedetjen. Siam.

Den 29 Dito quamen wy smorgens omtrent 10 uuren tot Surage, insgelijks een kleyn plaatsjen / omtrent 18 mijlen van Siam, hier is een dorre grond en een arm volk / welk bykans naakt gaat / en niet meer als een kleedjen van het middel tot de knyen aan heeft. Te midder-nagt vertrokken wy van hier. Surage door seer arm volk wooud.

Den 20 Dito 's morgens te 8 uuren quamen wy tot de Stad Damare, hebbende huysen van steen met kalk gemetseld / maar in 5 deelen / het eene redelijk ver van het ander afleggende / afgesonderd / so dat het schijnen so veele Dorpen te zijn. Sy ligt in een ruyme Valley / of vlakte / en heeft overvloed van water / allerley Koorn / en alle andere levens-middelen voor haar Inwoonders en tot onderhoud van hare arme na-buuren / die in groote armoede en gebrek leven. Sy leyd 20 mijlen van Surage. Hier vertoefden wy op order van Abdela Chillarbu, des Bassas Cayha of Stad-Houder / die Gouverneur van dese Provintie is / 2 dagen. Damare vleks wijse gebouwd.

Den 22 Dito vertrokken wy 2 uuren na midder-nagt / en quamen tijdelijk tot Ermin, een kleyn Dorp / 15 mijlen van Damare. Ermin.

Den 23 quamen wy tot Naquat Samare, zijnde een gemeyne Herberg voor alle Reysigers; de Turken noemen deselve Censors, en zijn tot dienst van de reysende Luyden op kosten van den Grooten Heer gebouwd. (Sodanige Censors zijn'er verscheydene tussen Zenan en Moha.) Dese nu stond in 't midden van een seer steylen Berg. Nachilshamar genaamd / en waren rondom die Herberg hier en daar eenige huysen / en op den top van den Censors zijn gemeene pleyster-plaatsen, de eerste was. Naquat Samare.

1611 Berg een groot Kasteel / daar de Gouverneur / van dese provintie / een Arabier / in woond ; En 't is aanmerkelijk dat dese bergagtige en ruuwe steenagtige land-streek meest van Arabiers geregeerd word / also de bewoonders van dese Gebergten de groote en trotse regeering van de Turken niet verdragen konnen / en selfs mag geen Turk dese weg op of neder-waards passeeren / ten zy met een paspoort van den Gouverneur der provintie / daar hy van daan komt. Dese Censor is 14 mijlen van Ermin.

Turkse trotsheyt onverdraaglijk.

Nohadar. Den 24 quamen wy tot Nohadar, een kleyn vlek / aan den voet van een grooten Berg / zynde 13 mijlen van Nacket-samar : Onse Chiauten hadden last van den Bassa, om voor ons volk Ezels te soecken / daar sy op souden ryden / welk / sy dan by nagt en ontyden te werk stelden / dog de Arabiers passen des morgens onder wegen op / en namen hunne Ezels in weer-wil van onse Chiausen, weder na sig / sonder dat onse gemelde leyds-luyden hen een quaad woord durfden geven.

Ezels genomen en hernomen.

Rabattamaine een Censor. Den 25 quamen wy tot Rabattamaine, een Censor, of gemeene Herberg / daar eenige Hutsens en Winkels / tot de Herberg behoorende / rondom staan ; sy is 16 mijlen van Mohader, en leyd aan de syde van een Berg. Hier wassen veele maankoppen / waar van sy hun Opium maken / dog sy is niet goed.

Slegte Opium.

Merfadine. Den 26 quamen wy by een hups / Merfadine genaamd / leggende in 't midden van een vlakte / en was 16 mijlen van Rabattamaine.

Tayes (Ties.) Den 27 quamen wy tot Tayes (Ties,) een Stad half so groot als Jenan, die rondom in een aarden wal legd: hier bleven wy die geheele dag en de volgende / in welke tyd ik myn beste deed om den Jongen van Mr. Pemberton, in 't heenen reysen daar gelaten / weder te hebben: maar de Gouverneur Hamed Aga had hem gedwongen Turks te worden / en wilde hem geensins met myn laten vertrekken; dog Walter Talbot, die de Turk-

Hier was Pembertons jongen Turks gemaakt.

se

se taal spreken konde / kreeg verlof met hem in tegen-woordigheyd van verscheyde jonge Maats te mogen spreken / tegen wien hy met weenende oogen seyde niet Turks te zijn / maar dat sy hem hadden wijs gemaakt / dat ik en al mijn Volk tot Zenan waren omgebragt / en beloofd / indien hy wilde veranderen / het leven hem sonde geschonken worden / doch hy had sig daar tegen gekant / en was naderhand door des Aga's knegten in een warme stoof gebragt / daar sy hem ontbloot en met geweld besneden hadden. Als ik nu sag / dat men hem wepgerde aan ons weder te geben / gaf ik aan den Aga over den brief van den Cayha Abdela Chillarbu. Dese na het lesen van den selven seyde / dat de brief oorz genoeg behelsde om hem niet weder te geben / also daar in stond / dat ik hem sonde weder overgeben / indien hy niet veranderd was; dit had ik wel gbreesd / als die brief my besloten gegeben wierd / en dat was de reden / dat ik die niet ten eersten overgegeben had. Dese Stad leyd in een laagte aan den voet van een seer hoog Gebergte; op den top van een der hoogste Bergen is een schoon en sterk Kasteel; alle eetwaaren zijn hier seer goed koop; hier ontrent word Indigo gemaakt / maar hoe veel / of hoe goed deselve is konde ik niet vernemen. Dese Stad is heel Volk-rijk / gelijk ook alle de Landen en Steden / daar wy door reysden.

1611

Men wil hem niet mede geven.

Tayes beschreven.

De Stad Eufras beschreeven.

Den 1 Maart reysden wy voort en quamen ontrent der middag tot Eufras, 16 mijlen van Tayes, hebbende doorgaans een Bergagtigen en steenigen grond: dese Stad is niet groot / en legd aan de syde van een Berg. Omtrent den 15 January komen seer veel menschen hier na toe salliken / die hier eenige sotte plegtigheden ontrent een hunner Heyligen / aldaar begraben / plegen / en daar na te samen in pelgrimagie na Mecca gaan. De Gouverneur deser Stad is een Turk, die my en mijn Volk / als wy hier door na Zenan gebragt wierden / groote vrientschap bewees / en nu te rug

De Gouverneur aldaar een Turk die ongemeen beleefdheyd toond.

1611 komende pemand 6 mijlen ver ons te gemoed sond/ alwaar 2 wegen waren / ten einde wy immers na sijn stad mogten komen / alwaar hy ons seer vriendelijk onthaalde.

Een Censor. Assambins

Den 2 Dito vertrokken wy van daar en quamen aan een Censor, Assembine genaamd / 11 mijlen van Eufras. Hier is geen stad / maar alleen weynige slegte huysjens.

Accomoth.

Den 3 Dito repsoen wy voort en quamen weder aan een Censor, 13 mijlen van de andere / genaamt Accomoth, staande op een schraale plaats, met eenige slegte huysjens daar ontrent.

Mousa een Volk-rijk steedetie.

Den 4 quamen wy tot Mousa, 17 mijlen van Accomoth over een vlakke doy onvruchtbare Landstreek / die slegt bewoond was. Dese stad is niet groot en legd open sonder muuren of wallen / doy is vol Dollis; sy legd in een vlakte / daar alles sonder onderscheyd wast: hier maakt men ook Indigo. Ontrent middet-nagt trokken wy hier van daan.

Sy komen te Moha

Den 5 quamen wy 's morgens ontrent 8 uuren tot Moha. Ondertussen rusteden wy 2 of 3 mijlen by een Werk of Coughe-huys, genaamd Dabully, gebouwd van seker Koopman Dabul, sonden anders al voor den dag tot Moha geweest zijn.

Daar het overige Volk ontslagen hen tegemoet komt.

Op een mijl na aan de stad gekomen zijnde quamen onse Timmer-luyden / Smits en diergelijke / die daar gehouden waren / ons te gemoed / also hen daags te voren de boeyen afgedaan en vryheyd gegeven was om na buyten te mogen wandelen.

Die hem Pembertons overkomst verhalen.

Het eerste dat ik hen vraagde was na Pemberton; sy verhaalden my / dat hy een Canoe gekregen en daar mede na voor geraakt was / welk my niet weynig verheugde / also ik gevreest had hem nooyt meer te sullen sien.

Sy komen by den Aga.

De heele stad door tot aan des Aga's huys was het vol menschen / die ons in het voor-by gaan welkom hieten / also het hen tegen de borst was geweest / dat de Turken ons so qualijk gehandelt hadden; wy reeden tot aan des Aga's huys / daar wy afraden:

traden. Ik met Mr. Femel en Fowter wierden by hem gebragt / alwaar ik hem mijn brief van Zenan mede gebragt overleverde : hy ontfing my volgens sijn gewoone beynsery in liefde en vriendschap / hiete ons wellekom / en seyde blijde te zijn / dat wy behouden waren weder gekomen / en dat hy bedroefd en beschaamd was over 't geen te voren geschied was ; hy versogt / dat ik hem alles wilde vergeven / met belofte van na desen mijn vriend te sullen zijn / en dat het geen ons was overgekomen / niet geschied was na sijn eygen sinlijkheyd / maar om dat hy had moeten doen / 't geen hem van sijn Meester bevolen was. Ik gaf hem goede woorden / maar geloofde niets van al 't geen hy seyde / hy las de order van den Bassa, en seyde dat deselve in alles sonde worden nagekomen : hier op riep hy om een ontbijt / deed ons by hem nedersitten / en gebood my met hem te eeten en goeds moeds te zijn / met versekering / dat hy Brood en Sout met my gegeten hebbende / ik voor geen ongemak behoefde te vreesen. Na dat wy ontbeeten hadden / ging hy een huys voor ons opsoeken / en wierd'er ons een aangewesen / dat staf ruym en aan de Zee-kant was / alwaar wy maar 2 dagen bleven / en daar na verplaatst wierden in een groot vast huys / dat in 't midden van de stad op een ruym Kerk-pleyn alleen stond / alwaar een Kapiteyn met zijn Bende ons bewaarde / die'er den geheelen dag de wagt hield / en by nagt het huys rondom met sijne gewapende Soldaten besettede. De reden van dese verplaatsing was / om dat sy vreesden / dat het huys te na-by het water zijnde / wy gelegenthepd om te ontsnappen souden soeken.

1611

Sy komen by den Aga.

Die ongemeen beleefd sprak.

En krijgen een ruym huys, daar sy nauw bewaard worden.

Dese stad Moha is een derde-deel kleyner als Tayes, van Volk-rijk / heeft geen muur of wallen / en leyd digt aan de Zee op een silte / sandige en onbrugtbare grond. Het huys van den Gouverneur is digt aan de water-kant / en by het selve is de Kaay of Brug / die een stuk weegs in de

Moha beschreven.

Zee

1611 Zee steekt / alwaar de booten van alle Schеepen om het stupken voor te komen / moeten landen. Digt by dese klaap is een platte bozm / alwaar eenige dosijnen kopere stukken staan; aan de West-syde van de stad is een Fortresse / waar in een gelyk getal Kanon is; dit Fort was / als wy eerst daar quamen / verballen / maar sedert geheel afgebzoken / en t' eenemaal op nieuws gebouwd.

Tijding van de welstand der Scheepen.

Die selve dag quam ons Schip de Darling op de Kee / en bzagt ons de tijding van de welstand der andere / 't welk my na so veele moepelijkheden niet weynig verblijde.

Een Kapiteyn van Dabul met statie ingehaald.

Den 6 Maart quam Nohuda Melech Amber, Kapiteyn van een gzoot Schip van Dabul, welk 2 dagen voor onse komste op de Kee gekomen was / aan Land / hebbende een geheel deel Kooplieden by hem; hy met sijn gesel schap wierd met een gzoote statie door de stad geleyd / en daar na van den Aga onthaald / alwaar ik ook ter maaltijd versogt / en met alle teekenen van liefde en bzindschap ontfangen en onthaald wierd.

De Aga betweerd sijn goede genegentheyd voor Middelton.

De Aga liet in tegenwoordigheyd van het geheele gesel schap den Alcoran bzengen / kuste die / swoer en betuygde / dat hy my geen quaad gunde, maar alles goeds wenste, en dat hy my na sijn beste vermogen soude soeken te believen; daar hy by voegde dat sijn hert suyver van boosheyd en haat was, en het voorledene hem leed was. Ik bedankte hem / en geliet my / als of ik daar mede voldaan was / hoewel ik'er geen geloof aan sloeg / en maar moest met geduld lyden 't geen ik niet konde helpen / door dat het God beliefde my een uytkomst te geven.

Den 7 stelde de Aga voor de Dabullers een gzoote maaltijd in sijn Tuyn-huys aan / alwaar ik en Mr. Femell ook genodigd wierden. De Dabullers quamen alle op schoone en kostelijk opgeschikte / en wy op 2 afgeredene kzeupele paarden / die wy van Zenan hadden mede gebzagt.

Den

Den 8 wierden wy alle ontboden by den Aga, de Hooplieden / Timmermans / Smits en alle de andere / waar van hy 30 aan Land hield / en de overige tot 36 toe wierden na de Darling aan boord gesonden. 1611

Eenige van ben worden na Scheepsboord. gesonden.

Den 9 soude ik ontbluigt hebben / ten ware ik voor de andere / die ik soude hebben moeten agterlaten / meer / als voor my selfs / gesorgd had. De Darling dese 36 Man ingenomen hebbende voorsag sig van 't een en 't ander / dat hem ontbrak / en verzogt na de andere Schepen op de kust van Habasse, alwaar sy by myn afweesen een treffelijke Ree gevonden hadden / die de Ree van Assal genoemd wierd / en voor alle winden / die in dese Zee waayen beylig is / daar water en hout genoeg te krijgen was / sonder andere onkosten als van het halen; het water is een weynig brak / doch schoon hen / die gebrek van water gehad hadden / versch genoeg; het Volk van dat gewest is so swart als de Negers van Guinea; langs de Zeekust woonen niet anders als Mahometanen, maar binnens lands zijn Christenen, die Ondersaten van Preste-Jan zyn; sy gaan by-na geheel naakt / en hebben niet aan als een kleedjen om haar middel / welk tot aan de knyen komt. Sy waren / als de onse eerst daar quamen / vry beschroomd / maar kennis gemaakt en weder-sijds een vrede met eede gesloten hebbende / quamen sy dagelijks met verversing van beesten / Schapen en Geyten / die sy voor een redelijke prijs verkogten. Naderhand als sy liever grove Calicutse stoffen als geld hadden / besorgde ik de onse daar mede van Moha, die 'er meerder voordeel mede konden doen als met geld; sy waren in hun handel met ons Volk oprecht en vriendelijk / hoewel de Turken door het heen en weder varen met kleyne Barken / hen tot het tegendeel sogten te bewegen. De Koning van dit gewest / die sijn verblijf heeft in een stad gelegen aan de Zee-kant / genaamd Rabaita 40 mylen Zuydelijk nader by de Bab, sond sommige van de voor-

De Scheepen hadden de Ree van Habasse gevonden.

Die beschreven word.

Gelijk ook de Ingesetene.

En der selver Koning-

1611 voornaamste onder hem na de hoofden onser Scheepen met eenige bereeringen; die van de Scheepen deeden van hunne kant desgelijks / en wierden seer vriendelijk onthaald met belofte van alles wat hun Land uyt-leverde tot onsen dienst te hebben. Hun gemeene taal wordt van de Arabiers niet verstaan / maar die wat meer onder hen zijn spreken de Arabische taal / in welke hun wet van Mahomet beschreven is.

IV. AFDEELING.

Het komen der *Indiaansche* Scheepen tot *Moha*: *Middelton* ontvlugt de *Turken*, en dwingt hen, hem genoegen te geeven.

Middelton legd het op het ontvlugten aan.

Den 1 April vertrok de Darling na Affab, met oogmerk om alle 10 dagen weder te komen en na my te vernemen; hoewel hy daar in niet anders als sijn sugt en genegenthepd tot my voor had / hoopte ik egter in Gods naam dat sulks een middel tot het bekoomen van mijn vryheyd wesen soude.

Dabulse Scheepen.

Den 2 quam op de Ree een tweede Schip van Dabul, vol menschen. De Nohuda reed / gelijk de gewoonte is / met een bont geschilderd kleed door de stad. (Sulke kleederen worden maar voor die tijd geleend of gehuurd / en straks daar na wedet by den kleder-bewaarder gebragt.)

Den 3 Dito quam een Jebba van Aden, die de Boot van de Peper-corn mede bragt.

Den 4 quam nog een Schip van Dabul, welk tot Achin met Peper geladen was. Deese 3 groote Scheepen van Dabul quamen alle den Gouverneur van Dabul toe / die een Persiaan en een groot Koopman is / hebbende veele Slaven / en Dienaers / onder welke Melech Amber, het grootste aansien heeft / want hy zijnde een Neger, geboortig

Opkomst van een Neger Melech Amber.

tig uyt Habasse, en die sijn Meester niet meer als 15 of 20 Realen van agten gehoft heeft / heeft nu een groot bewind / en het bestier over de lading dier 3 Scheepen / en gaat hoopt na hupten sijn deur / of heeft / gelijk een groot Heer / een sleep van menigte Oppassers. 1611

Den 6 sond ik aan den Cayha Abdela Chillarbu een staay stukjen Kanon / en een kleyn bantje Bus-kruyd / welk ik hem te senden beloofd had / so dra ik van Zenan tot Moha soude gekoomen sijn. Send een vereering aan den Cayha.

Den 7 quam op de Ree een smal-(kleyn)-Schip uyt Indien; geladen met Katoen.

Den 11 quamen uyt Indien 2 Malabaarse kleyne Barken van een der Maldivische Eylanden; het Opper-hoofd van deselve quam my meermaals besoeken / tot dat het hem van den Aga onsen vyand verboden wierd. Verscheyde Scheepen uyt Indien.

Den 12 quamen 2 Barken uyt Indien, en hadden een Westelijke wind / die 5 dagen duurde / en daar op weder na het Zuyd-zuyd-Osten liep.

Den 14 quam'er een kleyne Bark voor den Banianen geladen met Katoen.

Den 15 nog een van Bassanor, waar van de Nohuda my quam besoeken / 't welk de Aga niet konde verduuwen.

Den 17 quamen in de stad een groote menigte Kameelen en verscheyde Kooplieden van Damascus, Sues en Mecca, om met de Indiaanse Kooplieden te handelen.

Den 19 quam binnen een Schip en een Bark van Cananor; dese Kapiteyn van het groote Schip quam met een Sloep van veel volks my besoeken / 't welk de Aga euvel op nam / hem terwijl hy met my spraak / ontbood / en sulken besoeken van my verbood.

Den 20 quam'er een Schip van Calicut en ons Schip de Darling, en den 23 een kleyne Bark van den Koning van Zocotora, komende van Goa.

Den

1611 Den 2 Mey schreef ik na Engeland, om ons wederbaren in dese gewesten bekend te maken; ik sond eenen brief aan den Engelsen Consul tot Aleppo, en een tweeden aan den Franschen Consul tot Cayro, en gaf se om te bestellen in handen van een Guzeratter.

Den 10 arriveerde een klepn Schip van Swahel of Magadoxo met Slaven / Olyfants-tanden en Amber: 4 Scheepen met sulken lading pleegen Jaarlijks daar van daan na Moha te komen / maar dit Jaar sond'er niet meer als dat eene koomen / om dat de Portugysen met hun Oorloogden en hunne Scheepen verbrand hadden: dese nu koopen hunne Negers en Amber tot Cancamarra, (Canquomorra) op het Eyland St. Laurentius, alwaar Kapitepn Rowles verraden en genomen wierd / na wien wy die Negers vraagden / in hoop van pets van hem te verneemen. Op die selven dag ontrent de middag quam ook de Darling weder / en loste volgens gewoonte een stuk om een Boot aan boord te krijgen / maar alsо die scheut over het water na de stad graasde / wierd de Aga moepelijk / dog gaf nog verlof om na boord te senden. Ik schreef dan een brief / en sond die met een mijner dienaars na het Schip / met order om aan boord te blijven / en niet meer aan Land te komen / en bysonder dat Mr. Pemberton sijn Boot niet sonde aan Land senden / voor dat hy nader van my hoorde.

Middelton soekt te ontvlugten.

Den 11 Dito met het opkomen van den dag reed de Aga met de voornaamste van de stad in een groote statie na sijn Tuyn buyten de stad / om eens vrolijk te wesen: ik dat gewaar worde was van herten blij / en dankte God / dat my so schoonen gelegenthepd / om 't geen ik reeds voor lang had voorgenomen / uyt te voeren / voor quam: want Hamet Aga en andere hadden my gesepd / dat de Bassa sijn belofte niet sonde nakomen / ten ware uyt vreeg. Ik schreef dan aan Mr. Pemberton, en gaf hem te kennen / dat ik nog dien dag

Aanleyding.

Een beleyd daar van.

meen-

meende te ontſnappen en aan boord te komen; dat ik my in een ledig wijn-vat wilde laten na de boot dragen / en verſogt hem / dat hy tot dien eynde op het ſpoedigſte de boot met uytgeleſen manſchap na land ſenden ſoude / en deſelve een vleſ met aqua vita en een ander met wijn / om mijne Bewaarders dronken te maken / ſoude mede geven / gelijk hy deed: voor af maakte ik Mr. Femel mijn voornemen bekend / en deed hem ſweeren / dat hy niets daar van ſeggen / noch my door eenige redenen van mijn voornemen ſoude ſoeken te verſetten; hier op liet ik hem ſien / wat ik aan Mr. Pemberton geſchreeven had / en ſloeg hem voor / dat hy en eenige andere buyten de Stad aan de water-kant ſouden gaan wandelen / op ſulk een plaats / als ik hem bedumde / alwaar ik niet ſoude miſſen / indien God my liet in de boot komen / hen in te nemen; ik maakte hem ook bekend / dat ik de Timmerluyden en de andere geordonneerd had / na het Zuyd-eynde van de Stad te gaan / daar ſy digt by het land een boot met maſt en zeyl / beerdig vinden / en daar in ſtappen ſouden / doch niet eer voor dat ſy de boot van de brug ſagen afgeſteken te zijn. Alles ſchikte ſig wel tot ons oogmerk / want de Subbaſſa (die ons bewaarde / en enkelijk om op my te letten in de Stad gelaten was) ging in een Arack-huys ſterk ſitten drinken / en ik vreeſende / dat mijne vyanden de Turken hun belofte niet ſouden na-komen / had al voor lang op alle middelen om voor / of na te ontkomen bedagt geweeſt / maar niets konnen uyt-vinden / of daar ſtak voor my / en die met my ſouden ſoeken weg te raken / gevaar in / doch nu had het God beliefd my deſen raad in te geven / waar door ik ſonder ontdekt te werden in de boot ſoude konnen gebragt worden; want de oogen van mijne Bewaarders en Soldaaten ſagen enkelijk op my / de andere mogten over dag alom ſonder ſchroom en ſonder dat'er na geſien wierd gaan wandelen / maar ik mogt niet

1611

Hoe het in 't werk geſteld wierd.

1611 buyten de deur gaan / of 2 of 3 Soldaaten passen op my / waar ik ging of stont. Als nu de boot gekoomen / de wagt dzonken gemaakt en alles beerdig was / quam de Onder-Bassa ontrent 12 uuren weder t' huys uyt het Arak-huys, en gegaan zynde aan het eene eynde van ons huys / daar hy / om te beter op ons te kommen letten / syn vertreek had / begon ik myn voozneemen in 't werk te stellen / en ozdoneerde de Timmerluyden / om neffens eenige andere / twee en twee / so sy best / om alle agter-dogt te benemen / konden / uyt te gaan / hen selven na gemelde boot te begeeven / dog niet eer daar in te gaan / voor dat sy onse Schips - boot onder zeyl sagen ; ik gaf ook Mr. Femel en de andere / die ik aan de beneeden-syde van de Stad gesegd had te sullen innemen / ozder / om ter bestender plaats te gaan / en daar myn komst af te wagten. Dus op alles ozder gesteld hebbende wierd ik in het leedige vat geset / en behouden in de boot gebzagt ; Zeyl gemaakt hebbende / stak ik myn hoofd met geweld uyt het vat / en liet hy-waards aan-setten / alwaar ik innam Mr. Fowler, Benjamin Greene, Roeland Webbe, Robert Mico, Rob. Conuly, Willem Bownes, Johan Wright, Artur Atkinson, Thomas Evans, Joh. Wood, Hendrick Fortune. Mr. Femel en de andere / die te langsaam uyt de Stad quamen / wierden gebat eer sy by de boot konden koomen; want het Volk raakte in de Stad op de been / ten deelen / om dat sy sommige van de onse so onbesuyst sagen loopen / en ten deele / om dat sy de boot buyten gewoonte sagen yz-waards af-sakken. Mr. Femel en de andere sonden ook hebben kommen ontkoomen / had hy wat meer te Lande-waard gebleeven tot op de gestelde hoogte / en niet ten eersten na het water geweken gelyk de andere / die swak en siek zynde en agter hem koomende / deeden / tezwyl hy hem te water begaf. Ik wierp hier anker en wagtede hen in / niet sonder gzoot gevaar van ons alle;

Dog Femel wierd meteenige agterhaald.

ik

ik liet sommige over boord springen / om hem te ontsetten / maar eer Femel en die by hem waren op een pieks lengte by de boot waren / wierden sy alle agter-haald en gevangen. Mr. Femel loste een pistool in 't aangesigt van een / die hem naast op de hielen was / eer hy nog gevangen wierd / welk den vervolger doodelijk quetste. Langer daar te blijven leggen was niet oorbaar / door-dien de geheele Stad op de been was om my te vervolgen / en wy een naauwe en ondiepe passagie tussen een kleyn sandig Eyland en het groote door moesten; dog God gaf / dat wy in het regte Canaal quamen / welk ons ten eersten in het diepe water en buyten gevaar van onse Vyanden brogt / voor welke sijne groote genade t' ons waards sijn heylige naam geloofd en geprezen zy in der eeuwigheyd. 1611

En sy behouden aan Boord komen.

Die in de Darling hielden boven in den top goede wagt / en lieten de Seylen los / so dra sy de Boot onder seyl sagen / maakten vaart na ons toe / om / indien het de nood vereyste / ons te hulp te komen. Aan boord gekomen zynde / sagen wy de andere Boot met de Timmer-luyden en de andere na ons toe komen / die ik onse Boot te gemoed sond / en so liet na ons boord brengen. In die Boot waren onthomen Georg Collinson, Robert Pinis, Nathanaël Simons, en Johan Taylor, maar Walter Talbot, die met hen sonde komen / bleef so lang agter / dat de Boot al afgestoken was / eer hy quam / en meenende aan boord te swemmen / verdronk. Twee uuren / na dat wy aan boord gekomen waren / quamen twee arme Arabiers in een Canoe; maar schroomden digt by ons Schip te komen / tot dat wy hen met schoone woorden bewogen / en eyndelijk een van hen overquam / die my een brief overleverde van Mr. Femel, waar in hy schreef / dat sy groot gevaar geloopen hadden van die, welke hen agter-haalden, door geslagen of geplonderd te werden, maar dat door eenige Soldaten, die hen te voren gekend hadden en genegen waren, gered waren, en na het

Een brief van Femel over het geen na sijn agter-halen hem overgekomen was.

1611 huys van den *Aga* gebragt, daar sy sijn komst moesten afwagten: hy gekomen zijnde, sag so bleek als as, seyde ons alle te sullen laten onthoofden, en vraagde, hoe wy sulken saak hadden derven ondernemen? Waar op sy hem tot antwoord gaven, dat sy uyt *Engeland* gekomen waren, onder mijn gebied, en niets gedaan hadden, als 't geen ik hen bevoolen had, welk sy geensints derfden ongehoorsaam zijn: hy had hen wederom met het verlies van hunne Hoofden gedreygd, en den keten om den hals doen werpen, maar dat sy aanstonds op het versoek van *Nohuda Melick Amber* en *Nohuda Mahomet* van *Cananor* en andere meer daar van weder bevrijd, en na onse wooning, dog met een sterker wagt, als te voren gesonden wierden. Dit egter geschiede niet uyt beleefdheyd en genegentheyd / maar uyt vrees voor hunne Scheepen op de Ree; die ik nu onder mijn gebied had. Op desen brief sond ik Antwoord te rug / en liet den Aga weeten / dat indien hy my niet toesond al mijn Volk, en het geen tot de Scheepen behoorde, welk hy tegen de order van den *Bassa* te rug hield, ik my met *Farriga* niet soude laten afwijsen, maar den Brand steken in de Scheepen op de Ree leggende, en de Stad so veel ik konde onder de voet schieten. Ik liet ook de *Nohudas* weeten, dat sy geen Boot na hunne Scheepen senden souden, sonder eerst by my aan boord te komen, en te seggen, wat boodschap sy hadden; en dat sy uyt hunne Scheepen niets souden aan land brengen, sonder speciale order en verlof van my.

Middelton laat den Aga dreygen.

En order geven aan de Indische Scheepen, om niets buyten sijn verlof te doen.

Over mijn vertrek was 'er in de Stad geen kleyne ontsteltenis: De Aga niet wetende / hoe dit by den Bassa te verantwoorden / vreesde / dat het hem sijn Hoofd kosten soude; De Onder-Bassa mijn bewaarder was radeloos / en wist niet / of hy om sijn Leven te behouden / de vlugt nemen of blijven soude; De Emier Bahar, of de Heer van de Zee / gelijk sy hem noemen / was 'er niet veel beter aan; also hy beschuldigd wierd / mijn ont-

Ontsteltenis over dit vlugten in de Stad, en op de Scheepen op de Ree.

ontblugten te hebben toegestemd en toegelaten; 1611
Een onser Deur-wagters nam sijn toeblugt in een hunner Kerken/ daar hy niet wilde uythomen/ voor dat hy Pardon had; En de Nohudas en kooplieden waren in groote vrees van hunne Scheepen en goederen te verliesen/ en sonden aan Mr. Femel en de andere/ die sy te vozen niet weerdig agteden aan te spreken/ allerley eet-waren en verversingen tot een vereering. Tegen den avond sond ik de Boot wel bemand na onse andere Scheepen/ om hen dese tijding te brengen/ niet order/ om op het spoedigste ober te komen. Ik ging met de Darling, als het sy my diende boben de wind van de Scheepen/ en niet ver van het groote Schip leggen/ so dat ik het selve en alle de andere onder het bedwang van kanon had.

Den 12. Mey quam Nohuda Mahomet van Cananor by my aan boord met een brief/ en seyde my/ dat de *Aga* bedroefd was over mijn vertrek, (welk ik wel geloofde waar te zijn) also hy voorgenomen had my en al mijn Volk binnen weynig dagen tot mijn genoegen in vrijheyd te stellen; Dat hy nu het gereedschap van onse Scheepen en wat daar toe behoorde my wilde overgeeven, maar dat hy het Volk niet konde laten volgen sonder order van den *Bassa*, waar toe hy vijftien dagen uytstel versogt, en indien ik als dan mijn Volk niet behouden aan boord kreeg, sy geen gunst van my meer souden versoeken. Ik seyde hem, dat mijn *Pinas* my ook moest weder gegeven worden, en dat ik sonder die te hebben niet van de Ree vertrekken soude. Hy seyde den *Aga* mijn versoek van de *Pinas* te sullen voorstellen en sloeg 'er geen twijffel aan, of ik soude deselve op de effen bepaalde tijd weder hebben. Ik stond hem sijn versoek toe/ mids dat hy moest beloben/ dat mijn Volk ende Pinas binnen de gestelde tijd my sonde weder gegeben worden: Om het wedergeben of vergoeding voor mijne goederen derfde ik nog niet spreken/ voor dat ik al mijn Volk van't

Onderhandeling over sijn eysch van vrijheyd van sijn volk,

en Pinas.

1611 Land binnen Scheeps-boord had. Dese nu aan land komende / maakte den Aga bekend / dat hy niet my een woorde voor vijftien dagen gesloten had / dog met die belofte / dat ik binnen die tijd mijn Volk en Pinas soude weder hebben: De Aga was hy toornig / dat ik om de Pinas spraak / en ontbood Mr. Femel en Johan Willemsz, die hy vraagde / wat ik met het eyssen van de *Pinas* voor had, gemerkt die volgens accoord met my gemaakt den *Bassa* toe quam, en seyde, dat ik so wel om de *Pinas*, die beyde reeds op rekening van den Grooten Heer stonden spreken konde; Die hem tot antwoord gaven, dat ik sonder de *Pinas* mijn Reys niet wel konde doen, maar wat de goederen aangaat, seyden sy, versekeren wy u, dat ik die nooyt weder vorderen soude. Ondertussen wierden de kabels / ankers / pek en teer van de Darling / dat aan Land was / by ons aan boord gebragt / en daar waren wenig dagen / dat ik niet de een of de ander verbersing bereerd kreeg van den Aga, de Dabulliers en andere / die my / als ik aan land was / ter nauwer nood wilden kennen / en nu blijde waren my Vriendschap te konnen doen. Op desen dag quam in de morgen-stond een boot van land aan boord van een der naaste Scheepen / die ik bezeyde / indien sy dat nog eens deeden / dat ik hen soude ophangen / en hunne Scheepen verbranden / hebbende alvorens twee Scheuten na haar gedaan / en so gedwongen om by my aan boord te komen. Na die tijd ondernamen sy sulks niet meer.

Hoe dat van den Aga wierd opgenomen.

Het scheeps gereedschap, dat aan land was, word t' scheep gebragt.

Scharpe order ontrent de Indische scheepen.

Den 13. dito quamen onse Scheepen de Increase en Pepercorn tegen den abend in ons gesigt ten anker / die also sy / hebbende sy-gety / tegen den op de Ree niet komen konden.

Middelton die komt weder op de Trades Increase.

Den 14. quamense op de Ree / en ik ging over op de Increase / daar ik van al het volk met groote blijdschap ontfangen wierd.

Den 18. Quam op de Ree een Schip van Diu, toekomende den Sabander Sherimall, geladen met

Indi-

Indiſche waren; ſy liet het naaſt by my gaan leggen/ en het Volk en goed t' Scheep blijven. 1611

Den 19. Gaf ik/ op het verſoek van Schermal, al het Volk/ uytgenomen die op het Schip paſſen moeſten/ verlof om aan land te gaan.

Den 20. kreeg ik geen tijding van het land.

Femel om den hals geboeyd.

Den 21. Schreef my Mr. Femel, dat ſy alle boepen om den hals hadden.

Tyding van ontſlaging.

Den 25. dito quam Nohuda Mahomet by my aan boord/ en verſekerde my/ dat de Baſſa order gegeven had/ om mijn Volk en de Pinas te ontſlaan/ en dat ik deſelve des volgenden daags ſoude aan boord krijgen. By ſijn afvaren na Land loſte ik 3 ſtuklien kanon. Op die dag was al ons Volk aan Land nog geketend en geboeyd/ dog wierden daags daar aan van de Boepen ontſlagen/ dog ſy wiſten daar de reden niet van.

en het weder geven van den Pinas.

Den 26. Quam Nohuda Mahomet wederom aan boord/ en bragt my de boodſchap/ dat de *Pinas* reeds was afgeſteken, maar dat de *Aga* deſelve, nog ook het Volk wilde overleveren, voor dat ik een geſchrift van my, en 4 of 5 van de voornaamſte op onſe Scheepen ondertekend en met Eede Beveſtigd had, dat ik met de *Turken* ſijne onderſaten en de *Indianen* een volkomen Vreede houden, in deſe Zee, of elders over 't gepaſſeerde geen wraak oeffenen, of het weder geven of betalen onſer Goederen, die ſy van ons hadden, vorderen ſoude. Ik gaf hem tot antwoord, verwonderd te zijn, dat hy alle daag met nieuwe ſaken voor den dag quam, alſo hy daags te voren beloofd had heden mijn *Pinas* en Volk aan boord te brengen, welk ik dagt dat nu ſoude voltrokken werden, en dat hy neffens die by hem waren tot mijn verſekering ſo lang aan Boord blijven ſouden, tot dat al het beloofde my overgeleverd wierd; Dit ſeyde ik, konde hy den *Aga* laten weeten: hy verſchoonde hem-ſelven, ſeggende, dat hy deſe boodſchap van den *Aga* vrywillig hebbende aangenomen over te brengen, ſijn agting verlieſen en over ſijn voorbarigheyd uyt-

Nader onderhandeling daar over.

1611 gelacchen soude worden, indien hy dies wegen aan den *Aga* schreef, en seyde daarom rond uyt, dat hy niet wilde schrijven, hem mogt overkomen wat het wilde; maar hy beloofde, dat indien ik hem met een brief van my dien aangaande wilde na Land senden, hy al mijn Volk voor de nagt wilde aan boord brengen. Als ik nu sag hem door dwang nergens toe te konnen brengen / bond ik raadsaam hem eenig genoegen te geeven / met iets dat maar de naam mogt hebben van 't geen hy versogt / en deed een schrift opstellen in het Engels, welk ik en vijf andere neffens my onderteekenden / behelsende een kort verhaal van de quade besegeningen / die wy in dese gewesten ontfangen hadden / en anders niet / liet ook met eenen Mr. Femel weeten / hoe hy het hen vertalen soude. Het opgestelde schrift gaf ik hem in handen / maar wilde het niet beswaeren / seggende / dat mijn woord soude waaragtiger zijn / dan der Turken eed.

Waar door Femel en de andere worden t' scheep gebragt.

Hier mede ging hy na Land / en liet eenige van sijn Volk by my in gijseling / die ik / seyde hy / mogt ophangen / indien ik al mijn Volk niet voor den avond aan boord bragt; Aan Land gekomen zijnde bragt hy het so ver / dat hy voor den doctoren te rug quam met Mr. Femel, Jan Willemsz, Christoffel Cuningham, Woulter Woodward, Joh. Clarke, Hendrik Bauldin, Edmund Glover, Tobias Birch, Alexander Jacobs, en Mercilijn Longfield. De eerste drie van hen waren met bont / dog van weynig belang / bekleed; Een diergelijke wierd my gesonden / dat na hun seggen van den Bassa quam / welk de Nohuda my wilde omhangen en begeezde / dat ik het selve als een geschenk my van den Bassa gesonden soude dragen; dog ik weygerde het / en seyde niets dat van so conscientie-loosen hond en mijn vyand / door wiens order my so veel ongelijk en smaad aangedaan was / quam / weerdig te zijn / dat ik het dragen soude. Als hy sag / dat ik het niet wilde aannemen / liet het

het aan mijn dienaar en vertrok / nemende den Turk / die in de Darling gekregen en tot nu toe op de Increase gebleven was. Hy beloofde des volgenden daags met onse Pinas weder te komen. 1611

Den 27. Quam de Nohuda volgens sijn belofte weder aan boord / mede brengende mijn Pinas / en vraagde / of al het beloofde nu voldaan was; Ik antwoordden hem. Neen, also ik nog al mijn Volk niet had, en sy my nog onthielden den Jongen tot *Tayes*, dien sy gedwongen hadden *Turks* te worden, welken ik wilde weder hebben, eer ik de Scheepen ontsloeg. Hy seyde den Aga daar over te sullen spreken / en my beschejd brengen; hier op vertzok hy. En de Pinas weder gegeeven, De Jongen tot Tayes gebleven word opgeeyst,

Op dien selven dag hield ik Scheeps-raad / waar in ik voorstelde / of ik de Scheepen / gelijk beloofd was / ontslaan / of so lang beslagen houden soude / tot dat alles herstelt was? Men besloot / dat ik alle de Scheepen upt Indien / als zijnde onse Vrienden / ontslaan en onse hoop op het Schip / dat van Sues stond te komen / maken soude. Verder vraagde ik / wat best te doen / om den Jongman van Tayes weder te krijgen? Sommige waren van oordeel / dat het opsehen van den selven soude vergeefs zijn / maar dat men pemand van aansien moest soeken gevangen te krijgen / en door dat middel hem te lossen: Maar ik was van andere gedagten / en oordeelde raadsaamer hem nu te opsehen / also 'er nu veele waaren / die daar toe souden helpen / als dat men op het gevangen krijgen van jemand soude hoopen / also ons dat soude komen missen / en dus wierd besloten den jongen tegenwoordig op te opsehen / en niet een woord van ons goed te spreken.

Den 28. Wierd my een geschrift toegesonden van den Aga, waar in hy / Nohuda Mahomet, en Sabander Shermall hen-selven / hunne Scheepen en goederen verbonden / dat ik binnen twaalf dagen den Jongman van Tayes soude wederom hebben / mids dat ik de Scheepen wilde ontslaan. Ik gaf En de Indische Scheepen ontslagen.

1611 hen verlof het Schip van Diu te ontladen / en op de andere Scheepen na hun believen te gaan en te komen. In die nagt stierf Mr. Femel van een Calentuur of veel-eer / gelijk onse Chirurgijns oordeelden / van vergift hem van de Turken ingegeven.

Femel sterft.

Den 1. Juny wierden upt het gemelde Schip die Booten met Katoen geloft. Tegen den avond kregen wy een stercke wind van de Land-syde / die ons Land-kabel in stukken brak; De wind was so heet / dat wy het qualijk harden konden; Ik konde wegen de hitte niet boven blijven / en moest na de kajuyt.

Een ongemeen heete wind.

Middelton eyst van den Bassa vergoedinge,

Ik schreef op desen dag aan den Bassa een Brief / in het Italiaans, om mijne goederen en vergoeding van geleden schade. Naderhand wierd my gesepd / dat men den Brief door gebrek van een Tolk niet had konnen verstaan; derhalven ik het Schip van Diu weder aandeed / en verbood eenig goed verder daar upt te lossen / voor dat van den Bassa tot waardy van 70000 Realen van agten / die ik door hem schade geleden had / voldaan was; want ik had by my selfs overlegd / dat dit het seekerste middel was om yets voor ons verlies weder te krijgen / door dien het nemen van het Schip; dat van Sues komen soude / my konde ontschieten / als maar de Turken die van Sues over Land lieten waarschouwen.

Wat middel hy daar toe gebruykt.

Den 2. dito quam Ally Hackins, mijn Tolk tot Zenan, by my aan boord / en bragt my de groetenis van den Bassa, en seyde / dat desselve bedroefd was, dat ik op sulken wijs was weg gegaan, also hy voorgenoomen had my met beter genoegen te laten vertrekken, en een kostelijk kleed had laten maken, dat hy neffens een paard my had willen vereeren: De *Cayha* had hem ook ernstig aanbevoolen my te versoeken, dat ik hier geen geweld gebruyken, maar tot *Stambol* mijn regt soeken soude, want indien ik yets tot misnoegen van den *Bassa* quam te doen, het hem sijn

Boodschap van den Bassa tot Zenan,

en den Cayha.

hoofd

1611

hoofd kosten soude, also hy de oorsaak van sijn te rug senden na *Moha* geweest was; hy seyde verder, dat hy den *Engelsen* Jongen van *Tayes* op order van den *Bassa* had mede gebragt, die daags daar aan soude aan boord gebragt werden, mids dat ik het Schip van *Diu* en de andere vryheyd soude geven om te lossen. Ik antwoorde hem de Scheepen geensins te sullen ontslaan, voor dat ik mijn goed weder had, of voor de geledene schade ter waardy van boven-gemelde somme voldaan was.

Den 3. versogt de Aga vreede voor 12 dagen/ tot dat de Bassa kennis van mijn versoek hebben konde.

Een versoek van den Aga.

Den 4. dito quamen Ally Hackins, Tocoursie een Baniaan, en andere aan ons boord/ en versogten/ dat ik een rekening van mijn schade en verlies soude opstellen/ op dat sy deselve aan Land mogten nasien. Ik deed so/ en schreef op mijn verlies en schade/ bedraagende de somme van 70000 Realen van agten/ en liet den Aga weeten/ dat daar ik in 't begin wel bejegend en te Land gekoomen was, op sijn versoek en belofte van vriendelijk onthaal en een vrijen en vreedsamen koop-handel, hy als een valschen hond, sonder dat hem reden van misnoegen gegeeven was, verscheydene van mijn Volk had vermoord, en my selfs neffens eenige andere gevangenen genoomen, al het geen hy konde magtig worden geroofd en geplonderd had, tot de waardy van 70000 *Pesos*, behalven de groote onkosten, die hy had moeten doen, en het verlies van tijd, waar voor, indien hy my niet ten eersten voldeed, ik mijn beste soude doen, om de Stad overhoop te schieten, de lading van het Schip van *Diu* in het mijne overnemen, alle de Scheepen in brand steeken, en niet van de Ree vertrekken, voor dat ik my ten vollen gewrooken soude hebben; welk ik alles, seyde ik, soude doen sonder mijn beloften te verbree-

Fors antwoord daar op van d'Hr. Middelton.

1611 breeken, alſo de tijd van ſtilſtand ten eynde, en geen nieuw verbond gemaakt was.

En beyder ſijds laatſte ſcharpe reſolutie.

Den 6 dito liet my de Aga vandt weeten/ wat ſijn meening was; want hy liet vraagen, wie my verlof gegeven had in deſe Zee te komen, en ſeggen, dat men met my gedaan had, als regt was, gemerkt ik ſonder verlof gekomen was; en wat de goederen en diergelijke meer aanging, hy had niets gedaan als daar toe hy van den *Baſſa* order had, gelijk deſelve my ook geſegt had; indien 't geen geſchied was, hem niet behaagde, het ſoude beſt zijn tot *Stambol* daar over te klagen. Indien ik op de Stad ſchoot, hy ſoude weder op mijne Scheepen ſchieten, en aangaande de Scheepen en goederen op de Ree, deſelve quamen hem niet toe, maar indien ik de Stad of Scheepen op de Ree ſchade deed, het ſoude den *Sultan* niet behagen, die ſekerlijk ſoude weeten te doen vergoeden de ſchade, die ik hen aandeed. Waar op ik antwoorde, dat ik om in deſe Zee te komen geen verlof als van God en mijn Koning van nooden had, maar dat ik aan Land gekomen was niet alleen op verlof, maar op verſoek van den *Aga;* en wat mijne goederen aangaat, ik ſeyde niet te weeten dat ik den *Baſſa* yets ſchuldig was, alſo ik ſijn *Factoor* niet was, nog ooyt yets of de minſte vriendſchap van hem ontfangen had, nog hem of yemand van de ſijne ergens in verongelijkt had, en dat ik daarom ſijn Schuldenaar niet was, en hy niet vermogt mijne goederen door ſijn order te laten weg nemen, weſhalven ik daar voor moeſt en wilde betaald weeſen, en niet tot *Stambol*, (alwaar nog de *Baſſa* nog de *Aga* ſouden derven verſchijnen om ſulken ſchandelijken ongelijk goed te maken, alſo ſy valſchelijk hadden voorgegeven dat hen ſulks van den *Sultan* bevolen was) maar daar, waar ik verongelijkt was, wilde vergoeding hebben, en indien ſy ſig daar over beſwaard vonden; ſy mogten na het Hof van *Engeland* gaan,

om

om regt te krijgen, alſo ik niet meende na *Stambol* te gaan.

Den 8 ſond ik Mr. Pemberton na Aſſab, om verſche eet-waren te koopen/door-dien wy ſeer veele ſieken op onſe Scheepen hadden. Ik ſchroomde deſelve van Moha te laten halen / alſo ik voor vergifting vreesde / waar voor ik van vrienden gewaarſchouwd wierd. Vrees voor 't vergiftigen der eet-waaren.

Den 19. quamen aan Voord Shermal de Sabander, Ally Tocourſie en verſcheyden andere van de voornaamſte der Baniaanen, om met my een accoord te maken/ en brachten mede den Jongen van Mr. Pemberton, gekleed met nieuwe kleederen / gelijk als een Chriſten, die de Sabander hem gegeeven had. Na eenige beleefde woorden van weder-ſijden, begon de *Sabander* te ſeggen, dat hy altijd liefde voor my en mijn Volk gehad had, en altijd bereydwillig geweeſt was, om my ſo veel vriendſchap te doen, als in ſijn vermogen was, en dat het ongelijk, hem van de *Turken* aangedaan, hem ſo gevoelig geſmert had, als of het ſijn eygen Volk getroffen had, voor welke ſijne liefde en medelijden met mijne rampen hy te dier betalen ſoude, ten ware ik hem tegenwoordig weder wilde gunſt bewijſen: want de *Baſſa* had hem, ſeyde hy, belaſt my genoegen te geven, en indien niet, order gegeven hem den hals af te ſnijden, en ſijne goederen aan te ſlaan, welk hy betuygde geen verdigtſel, maar de regte waarheyd te zijn. Ik gaf hem tot antwoord, dat het de *Turken* waren, die my hadden beſtoolen en verongelijkt, en dat ik van hen en van niemand anders mijn voldoening ſogt. Hy verſogt dat ik daar niet meer van ſpreken, en tot mijn verſoek komen ſoude. Ik antwoorde, dat hy wel wiſt wat mijn eyſch was, alſo die in de *Arabiſche* taal ſchriftelijk aan Land geſonden had; indien, ſeyde hy daar op, uw eyſch met dat ſchrift over een komt, ſo ſal het vergeefs zijn daar verder over te ſpreken. Wy brachten voorts een groot gedeelte van den dag toe / om ontrent de waar-

Pembertons Jongen wordt gegeeven.

Baniaanen komen accordeeren over Middeltons eys.

1611 waarde onser quijt-geraakte waaren een slag te slaan / en quamen eyndelijk na veel moeyte tot een accoord / dat al het loot en yser ons wedergegeven / en 18000 Realen van agten aan geld ons binnen 15 dagen tijd geteld soude worden / tot voldoening voor al ons goed en geleden schade; derhalven maakten wy een Verdrag tussen ons en hen voor 2 Jaren / van Moha af tot Cananor op de kust van Indien toe / onder beding / dat de Bassa my een geschrift onder sijn hand en segel soude geven tot bevestinge van dese Verdrag / tussen onse en hunne natie voor de boven-gemelde tijd.

Onder wat voor-waarden het getroffen word.

In dese Maand / en ontrent dese tijd begon'er op onse Scheepen een algemeene en seer droevige siekte te ontstaan / daar weynige van by gingen; sy begon met een groote pijn in 't hoofd en de maag / waar door het slapen belet wierd; de beste raad hier tegen was braken en ader-laten; sommige hadden'er de kloorts by / die niet dan na langen tijd hun gesonthepd weder kregen / maar die geen kloorts kregen / wierden ten eersten herstelt / en daar God voor gedankt zy / weynige stierven daar aan.

Een algemeene siekte op de Engelse Scheepen.

Den 2. July ontfingen wy ons geld / daar de Sabander by was / met wien ik onse open-staande rekening so van geld / dat hy ten tijde mijner gevangenis my geleend / als van 't geen hy naderhand voor my verschooten had vereffende. Hy versogt het geld dat ik des Bassas Cayha beloofd had / voor hem te mogen ontfangen / welk was de somme van 1000 Venetianos; maar die wilde ik geensins betalen / hoewel hy sterk op mijn woord en belofte dronk / en seyde het selfs te sullen moeten betalen / also hy het uyt mijnen naam beloofd had. Ik gaf voor reden / dat de Cayha sijn belofte / om my en mijn Volk in vryheyd te stellen / niet was nagekomen. Hoe nu de Cayha en dese Sabander malkander verstaan sullen / weet ik niet / maar ik vreese / dat hy dat geld sal moeten schieten. Tegen den avond / nam de Sabander met sijn gesel-

Die voldaan word.

Middelton wil Cayha het beloofde geld niet geven.

selschap afscheyd / om na Land te gaan / en losten by hun vertrek 3 stukken Kanon. 1611

Den 3. dito quam weder aan Boord Tocoursie en Ally, die eenig Vermilioen van my op credijt kogten / beloovende binnen 14 dagen aan de oversijde by my te komen / en niet alleen te betaalen / maar ook eenig koorn / dat ik voor my tot Moha te koopen hem belast had / gelijk ook een schrift van den Bassa, tot bevesting van den gesloten Vreede / mede te brengen. Verkogt wat vermilioen.

Na de Middag sakten wy af van de Ree / en maakten tegen den Avond zeyl na Assab, maar konde het niet bezeylen voor den 5 dito in den Morgen-stond. Komt op de Ree van Assab.

Den 6 ging ik te Land / en liet alle de wellen ledig maken en suyveren / uyt vrees voor vergifting / also my tot Moha meer-maals gesegd was / dat de Turken met die van Assab over het vergiften der wellen beraad-slaagd hadden. Van die dag tot den 13 deeden wy niet anders / als water innemen en verversing koopen / en daar viel niet schrijvens-waardig voor. Daar hy de wellen laat suyveren.

Den 13. dito sond de Koning van dit gewest / gehoord hebbende / dat ik van Moha geweken en in sijn Land aangekomen was / drie sijner voornaame bediende / opgepast van 30 Soldaaten / aan my met een Brief / en eenige verversing tot een vereering: De inhoud van die Brief was / dat hy my welkom in sijn Land heetede / en alles wat ik van nooden had / en in sijn Land te bekomen was / aanbood: Dat hy ook seer verblijd was over het ontkomen uyt de handen mijner Vyanden / en so voorts. En uyt den naam des Konings verwellekomd wierd.

Ik onthaalde dese Afgesondene beleefdelijk / en sond hen na den Koning hun Meester met een vereering van een geborduurd kleed / en een schoone Spiegel te rug.

Den 17 quam een Affelba van Moha, in hebbende Tocoursie, die van den Sabander quam / met nog een ander Baniaan: Sy bragten verscheyden levens-

1611 levens-middelen / volgens mijn order / mede / en het geld / dat sy my schuldig waren / maar hadden het schrift van den Bassa, tot het bevestigen van den Vreede van sijne sijde / niet konnen bekomen / also deselve / gelijk sy het verschoonden / so veel met den Oorlog te doen had / dat hy daar nu niet op letten konde; waar upt ik klaar genoeg bespeurde / dat hy met onse natie geen Vreede socht te houden.

Kon de ondertekening van de Vreedens-Artijkelen van den Bassa niet krijgen.

Den 24. dito gingen wy alle van de Ree van Assab onder zeyl / om upt te voeren 't geen ik al voorlang had voorgenoomen; wy setteden het in de wind tot de hoogte van Camaran toe / en dagten daar de komst van een groot Schip / dat Jaarlijks ontrent dese tijd kostelijk geladen van Sues na Moha komt / af te wagten / en te vermeesteren / met die hoop van mijn verlies en smaad / van de Turken geleden / ten vollen te vergoeden / te meer; om dat ik verstaan had / dat de valsche Jeffer Bassa, en sijn leerling Regib-Aga daar een groote pozitie in hadden.

Meende een Schip ven Sues komende te vinden en te vermeesteren.

Dog vergeefs.

Den dag tot den laatsten van die Maand toe hielden wy het in de wind / die wy doorgaans tegen hadden; wy zeylden over dag / en lagen gemeenlijk des nagts op Anker; wy stonden / doordien wy geen Loots hadden / veel perykel upt / en 't scheelde menigmaal weynig / dat wy niet aan de gront raakten en alles verlooren / dog God bewaarde ons / egter was dat Schip / gelijk wy in het te rug gekomen gewaar wierden / ons by nagt ontsnapt.

V. AFDEELING.

Hun vertrek na en van *Suratte*, en verscheyden voorvallen tussen hen, de *Cambayers* en *Portugysen*.

Sy vertrokken en komen by Badmandel.

Den 9 Augusty in den Morgen-stond maakten wy zeyl / en quamen 's avonds ontrent 8 uuren ten Anker / 3 mijlen van Badmandel.

Den

Den 10 ozdonneerde ik de Darling en Releafe om na het Weſter Kanaal te gaan / welk ſy tuſſen het Land van Habeſſe en het Eyland Bab-Mandel 3 mijlen breed vonden ; op een derden-deel van de breete van het Eyland af hadden ſy op 40 vadem geen gzond / vonden het Kanaal klaar en ſonder perijkel / ſo dat het niet / gelijk alle de Turken en Indianen verhaalden / vol ondiepten en klippen / en alſo onbevaarbaar was: Dit verkeerd berigt hadden ſy ons gegeven / om ons te doen gelooven / dat'er / om in en uyt die Zee te komen ; geen ander paſſagie als dooz het Ooſtelijk Kanaal was / welk mogelijk ſo beſloten is / dat'er geen Schijp buyten het bereyk van hun geſchut kan doozkomen / alſo tuſſen de kuſt van Arabien en het Eyland geen anderhalf mijl breedte is / en buyten op het Eyland een ver-uytſtekende ondiepte legd. Wy in de Increaſe en de Peper-corn namen onſe weg dooz het naauwſte Kanaal. Ontrent 4 uuren na de middag quamen wy alle buyten dat naauw / en hadden 19 vadem water / zijnde 4 mijlen van de Arabiſche kuſt / en hielden die geheele nagt onſe hours langs het Land.

1611

Vinden dat een tweede Kanaal.

Welk voor hen verſwegen was.

En waarom.

Stroom hen tegen.

Dan den 12 tot den 27 hadden wy veel wind / tuſſen beyden ſtilte en tegen-wind met een ſterken ſtzoom / die ons in een uur ontrent 4 mijlen Zuyd-Weſt aan ſettede / ſo dat al 't geen wy met een ſzaape koelte wonnē / by ſtilte wederom verlooren / en nog meer / dooz dien de ſtzoom ons ſo veel te rug dzeef.

De Berg Fœlix Caap Guardafuy.

Den 27 hadden wy een ſzaape koelte / die ons doozſettede. Wy kzegen 's avonds te 6 uuren den Bezg Fœlix, een Land ten Weſten van de Caap Guardafuy uytſtekende / en leggende Zuyd-Weſtelijk / in 't geſigt. Ontrent 10 uuren kzegen wy een ſtilte met een holle Zee uyt het Zuyd-Ooſten. Te midder-nagt hadden wy een koelte uyt het Zuyd-Zuyd-Ooſten en Zuyden / en vonden doozgaans onder het zeylen deſe holle Zee / tot een ſeker bijk / dat wy de gemelde Caap booz-by waren / want ſo lang het Land by ons onder

1611 de wind was / wierden wy sulken Zee niet gewaar.

Delisa. Den 30 wenden wy het na de Zee van Delisa, daar wy ontrent de middag ten Ankter quamen / en vonden een groot Schip van Diu, en 2 kleyne uyt Indien, de wil hebbende na de Roode Zee, maar door de Monson te laat gekomen. De Kapiteyn van het Schip van Diu quam met verscheydene andere by ons aan Boord / en verseherde ons / dat het met ons Volk tot Suratte wel stond / dat sy wel onthaald wierden / en dagelyks Scheepen uyt Engeland verwagteden: hy verhaalde ons / dat Kapiteyn Hawkins by den Koning aan het Hof was / een groot Heer gewordeu was / en een groot Jaarlyks inkomen van den Koning genoot / en dat de Koning Kapiteyn Sharpeigh geld gegeven had tot het bouwen van een Schip / welk by-kans veerdig zynde / tot Suratte soude in Zee gebragt worden; dit en verscheydene andere saken vertelde hy / die ik bzeefde te goet waren om waar te zyn.

Daar sy met schoone raporten van Suratte gepaayd worden.

De Monson was reeds verre verloopen / en daarom versogt ik den Nokuda van Diu, om my met sijne Booten en Volk tot het inneemen van Ballast en Water behulpig te zyn / welk hy en de andere my toestonden / en al het Water / dat sy reeds in hadden / selfs aanbooden over te geben. (Dit deeden sy om my quijt te raken.) Ik bzeeg al het Water uyt syn Schip / en gebruykte syn Volk / om nog meer van het Land te haalen.

Ik was meermaals met den Koning in onderhandeling / om my syn Aloe te verkopen; in langen tijd konde ik hem niet bzengen / om een redelyken epseh te doen; na veel moeyte maakte ik eyndelyk accoord voor al syn Aloe / die ik duurder als Kapiteyn Keeling betaalde. Ik geloof / dat de Indiaanen met hem daar over in onderhandeling geweest waren / en hy daarom deselve so duur hield. Ik liet een Brief by den Koning / die hy beloofde aan den eersten Engels-man, die daar komen soude / te geben.

Koopt aldaar Aloe.

Den

Den 3 September alles verrigt hebbende / maakte ik gereedschap om te vertrekken. Ik had met veel moeyte uyt het Schip van Diu een slegt Kaarel / om my tot een Loots op de kust van Indien te dienen / gekregen / alsoo hy voor-gaf de kust heel wel te kennen. Ten 2 uuren na de middag haalden wy onse Ankers op / en zeylden van de Ree. 1611

Neemd een Loots in.

Den 26 dito tusschen 9 en 10 uuren hielden wy het dragende met een hoeke / die ons op de Ree van Suratte bragt / daar wy by 3 Scheepen uyt Indien / op 7 vademn Water ankerden. Een mijl van ons lagen 7 Portugysse Fregatten / of Oorlogs-Scheepen / en noch 13 andere van die natie waren op de Rivier van Suratte. De Portugysen hadden al lang voor onse komste kondschap / dat wy in de Roode Zee waren / en na Suratte dagten te komen / so dat dese Fregatten met opset derwaards gesonden waren / om ons den Koophandel aldaar / of elders op de kust te beletten. Het Opperhoofd van hen was Don Francisco de Soto Major, en wierd genoemd Kapiteyn Major van het Noorden; hy trok groot voordeel van het geven van Cartasses, of Paspoorten aan alle de Scheepen en Fregatten / die op dese kust handelen / en verklaarde alle Scheepen of Fregatten / die van hem geen Pas hadden / verbeurd. Ik sond dien avond myn Piloot af / dien ik voor syn moeyte wel betaalde / dien ik een Brief mede gaf / aan die van onse natie / welke hy tot Suratte sonde vinden / want wie en hoe veele daar waren / konde ik niet gewaar worden.

En komt op de Ree van Suratte.

Daar veele Portugysen lagen, om hen te belemmeren.

Den 29 quam hy ons een kleyn Portugys Fregat / afgesonden van den Admiraal van de Armade, gelijk sy hun Vloot noemden / waar in een Portugys met syn Jongen was / die my van den Kapiteyn Major antwoord op mynen Brief / daags te vooren afgesonden / quam brengen, na eenige beleefde woorden verseckerde hy my, dat gemelde Kapiteyn blyde was te hooren, dat ik van een Koning, die een Vriend was, quam, en dat

Voor slag der selver aan hem.

1611 hy en de sijne bereyd-willig waren my in alles; dat hy konde, dienst te doen, wel verstaande, indien ik een Brief, of order van den Koning van *Spanjen*, of den *Vice-Roy* mede bragt, om in dese gewesten te mogen handelen, welke indien ik hem konde toonen, hy wilde gehoorsamen, maar buyten dat soude hy de haven, die hem aan-bevoolen was, moeten bewaren, alsо de Koning sijn Meester daar sijn Factorie had. Ik gaf hier op den Portugys mondeling antwoord / dat ik geen Brief van den Koning van *Spanjen* of desselfs *Vice-Roy* had, nog behoefde, alsо ik van de Koninklijke Majesteyt van *Engeland* gesonden was, met Brieven en kostelijke geschenken aan den *Grooten Mogol*, om den Koop-handel in dese Gewesten begonnen vast te setten: wat hun Factorie aldaar belangde, ik was, seyde ik, niet gekomen, om deselve schade te doen, die konde blyven gelijkse was, en wat aangaat onsen handel, of Factorie, dat de *Portugysen* geen reden hadden, om ons daar in te belemmeren, alsо het een vry Land voor alle natien was, en dat de *Groote Mogol* en sijn Volk geen Onderzaten van de *Portugysen* waren. En daarom versogt ik hem sijn Kapiteyn te seggen, dat hy met vriendschap de *Engelse*, die tot *Suratte* waren, soude by mijn laten aan Boord komen, om met my over onse saken te spreken, en my niet noodsaken geweld te gebruyken, alsо ik deselve door het een of het ander middel moest en wilde by my hebben. Na veele diergelijke woorden / hier te lang om te verhaalen / ver-eerde ik dien Afgesondenen een saay kleed / en liet hem gaan: hy belooste den volgenden dag weder te komen.

En sijn antwoord.

Als ik nu sag / dat wy sonder Loots niet konden over de Baar geraken / ging ik in de Darling, om de gelegenheyd der plaats te ontdekken / van de boet van de Baar t'zepl / en quam tegen den avond op de Ree weder ten Anker / en ging aan Boord van de Increase, daar ik Brieven van het Land vond / geschreven van Nicolaas Bangham,

die

die op het Schip Hector Timmer-man geweest was / die my liet weeten / dat wy daar geen Comptoir of Factorie hadden; en dat hy derwaards door Kapiteyn Hawkins van Agra gesonden was / om eenige schulden in te vorderen; dat hy ook van Kapiteyn Hawkins een Brief had / maar die niet derfoe aan Boord senden / uyt vrees / dat deselve in der Portugysen handen geraaken mogt; hoe het met onse Koop-lieden en goederen was afgeloopen / schreef hy niet; dies schreef ik hem / hy sonde my die Brief senden / en van eenige byson-derheeden den Koop-handel aangaande berigten. Hy word door een Briefberigt, hoe het met de Engelse aldaar stond.

Den 3. October sond Hoia Nassan Gouverneur van Suratte, en de Broeder des Gouverneurs van Cambaya eenen Mogoller by my met een vereering van eenige verversſing / die my uyt hunnen naam alle mogelijke vriendschap beloofden / maar de Portugysen waren / seyde hy / de oorsaak / dat sy niet konden doen 't geen sy wilden / doch sy voor hen selven waren genegen om met ons Koop-handel te dryven / Welk sy egter sagen niet te komen doen / so lang wy aldaar by de Portugyse Armade lagen / en daarom ons raden sonden te gaan leggen op Goga, zynde een beeter plaats / alwaar wy met onse Schepen nader by Land komen konden / en de Portugysen ons het Landen niet sonden konnen beletten / te meer / om dat het nader by Cambaya was / daar meer Koop-lieden en beter verschiet van Waaren / die ons dienen / gevonden wierd / dese sijn boodschap gedaan hebbende / versogt te weeten / wat ik wilde doen; hier blijven of na Goga gaan. Ik gaf tot antwoord / dat ik tot nog toe van het Land geen bescheyd, als alleen een onnoselen Brief, gekregen had, en voor dat ik wist hoe het met onse Lands-genooten en goederen te vooren hier gelaten was afgeloopen, hem geen bescheyd geven konde; en daarom versogt ik hem / uyt te werken / dat eenige van onse Lands-genooten / om met my te overleggen / mogten aan Boord komen / en ons De Gouverneur van Suratte laat hem beleefdelijk groeten. En een voorslag doen. Wat hy daar op antwoorde.

1611 Lootsen / om ons derwaards te gelepden / gegeven mogten worden / en seyde / als dan ten eersten te sullen antwoorden / wat ik wilde doen / of niet / maar ondertussen konde ik niets seggen. Ik gaf hem en den Tolk een kleyn vereeringtien / en liet se weder vertrekken.

Krijgd een Brief van Hawkins uyt Agra.

Den 5. dito quam een Bramine, of Pzieſter der Baniaanen, die by den Mogoller voor Tolk geweest was / in een Boot uyt de Stad met een Bzief van Nicolaas Bangham, en die van Kapiteyn Hawkins uyt Agra, gedag-teikend in den laatsten April, waar in hy liet weeten, hoe hy in de gunst en dan weder in de ongunst van den *Grooten Mogol* geraakt was; dat deselve so wankelbaar was, dat hy nu eens den Koop-handel ons toeliet, en dan weder verbood, en de *Portugysen Firma's* (*Last-Brieven*) tegens ons gaf, waar door dan 't geen hy te voren onse Natie had toegestaan, klaarlijk wierd tegen gesproken. Hy bzagt ook 2 jonger Bzieven van William Finch, geschzeven uyt Lahor, de eene aan de Hoofden der Engelse Scheepen / komende tot Suratte, en de andere aan de Maatschappy in Engeland, waar in hy verhaald / wat hem wedervaren was, dat hy voor had over Land na huys te gaan, en hoe veranderlijk de Koning en het Volk in dat Land is, het beleyd der *Portugysen* en verscheyden andere saken, en daarom was sijn raad, geene goederen aan Land te brengen, nog hoop te maken, om in dese Gewesten te sullen handelen, also het Volk doorgaans veranderlijk en wankelbaar is gelijk hun Koning, en de *Portugysen*, niet derft vertoornen.

En een van Finch uyt Lahor.

Der selver inhoud.

(Sharpeig was tot Cambaya.)

So dra ik dese bzieven gelesen had / gaf ik den moed om aldaar te handelen op / egter nam ik voor het uyterste te wagen / eer ik vertrok. Ik verstond uyt den Bzief van Nic. Bangham, dat Capiteyn Sharpeigh, Jan Jordaan en andere van Cambaya tot Suratte gekomen waren / om met my te vertrekken / en daarom wilde ik / schoon ik daar geen koophandel konde dzijven / alles doen / wat

wat ik konde / om die alle aan boord te krijgen / sonder een van hen agter te laten. De Indische Scheepen ontrent ons leggende gaven het op / alsoo de Monson voorby was / om nu hun Reys Zuydwaards aan te komen voortsetten / en daarom versogt de Bramine verlof van my / dat sy hunne Scheepen de Rivier op souden mogen brengen; Dog ik wilde dat geensins toestaan / en versogt / hy soude den Gouverneur en de eygenaars dier Scheepen seggen; dat hunne Scheepen van daar niet souden vertrekken / voor dat ik alle de Engelse tot Cambaya en Suratte binnen boord had: Want indien ik deselve had laten gaan / soude ik my selven de weg / om na Land te senden / of van ons Volk aan Land te hoozen / hebben afgesneden / alsoo de Portugysen brieven en Menschen / so veel sy konden / ophielden. 1611

Bedwingd de Indische Scheepen.

Den 22. dito hadden de Portugysen sig in een bedekte plaats gelegd / om eenige van de onse / als sy aan Land quamen / de weg af te snijden; Desse op hun bequame tijd passende / quamen met een groote menigte te voorschijn / en liepen sonder order te houden na ons Volk en na de Booten; Sy schooten op de onse / welk van de onse / so die aan Land waren / als uyt het Fregat (Pinas,) welk digt onder het Land was blijven leggen / wierd beantwoord / waar op de onse veylig na onse Booten en het Fregat weeken / en de Portugysen, eenige schaade geleden hebbende / weder agter de hoogtens / en alsoo buyten schouts keerden / en dus in een slegter staat / als sy gekomen waren / na hunne Fregatten weeken: Sy hadden daar 5 Baandels / en ontrent 300 Man; Terwijl sy doende waren om de onse op 't Land te overvallen / quamen 5 van hunne groosse Fregatten / ten noozden van ons leggende / op ons assalliken / en begonden op ons / hoewel sy buyten schouts waren te schieten. De onse quamen met onse Booten en Fregat aan boord om te eeten; terwijl wy geen ander tijding als van onse Lands-genooten / aan

Schermutseling van de Portugysen met hen,

en bedreyging van der Portugysen Fregatten.

1611 Land zijnde / te gemoed sagen; Ondertussen wierpen de Portugyse Fregatten ten Noozden van ons hunne Ankers. Ik nam raad met Kapitepn Dounton, Schipper Jordaan en andere / wat ons raadsaamst te doen was / en wierd goed gevonden daar niet langer te vertoeven / maar weder buyten-waards na de Vice van Suratte te keeren / daar reeds de Increase lag / en daar verder te overleggen / wat ons te doen stond.

De Engelse gaan buyten leggen.

Bangham komt aan boord, met eenige tyding.

Den 8. November quam Nicolaas Bangham van Suratte aan boord / mede bzengende eenige verversing / welk neffens hem seer welkom was; hy bzagt tijding / dat Mocrib Chan, Gouverneur van Cambaya aldaar gekomen was; Dat ook des Vice-Roys Soon met 100 Seylen / of Fregatten / meest Kooplieden op de Rivier gekomen was / om na Cambaya te gaan. Ik liet tegen den avond onse Scheepen noch binnen-waards leggende / uyt komen / en by my ankeren / op dat de Vyanden / welker sterkte ik niet regt konde weeten / geen aanslag op hen souden maken.

Spreekt met den Gouverneur Hoia Nassan.

Den 9 quam de Hoia Nassan / (de Scheepen buyten het Land Leggende) tot in de Zee; Ik ging met myn Fregat en Booten na hem toe / en Spzaak met hem; Hy beloofde my ten langsten over 2 of 3 dagen sonder fout weder te komen met eenig goed / om met my te handelen. Ik seyde / dat ik hier reeds een gerupmen tijd geweest was / en geen eet-waren voor geld had konnen bekomen / en versogt / dat hy order mogt geven / om my deselve te mogen bzengen; Dit beloofde hy te doen / en nam sijn affscheyd van my.

Geen hoop van Koophandel aldaar.

Den 18. ontfing ik een Bzief van Nicol. Bangham, waar in hy schreef / dat 'er weynig of geen hoop van Koop-handel te gemoed te sien was. Dese laatste Bzief van hem / en het niet nakomen van Hoia Nassans belofte benam my alle hoop van Koop-handel daar te sullen konnen doen / en deed my gelooven dat alle hunne voorgaande beloften niet anders als uytvlugten waren / om my

om

om den tuym te lepden / moede te maken / en te doen vertrekken sonder Koop-handel / die sy uyt vrees van mishoegen der Portugysen niet mp niet derfden aangaan / en egter schroomden mp rondt uyt te weygeren. Dit alles overwogen hebbende / besloot ik te vertrekken; ik had reeds verscheyden repsen aan Bangham geschreven / dat hy sonde sien te ontkomen / maar Hoia Nassan wilde hem geen verlof geben / wes-halven hy siende geen verlof te komen krijgen / sig heymelijk uyt de Stad begaf / en op desen dag by ons quam. Hoia Nassan hem / so het schijnd / misiende / en bresende / dat ik met sijn komst verstaande / dat'er geen hoop om aldaar te handelen was / sonde vertrekken / sond aanstonds den Makelaar Jaddaw met een Brief van sijn hand / en een van Mocrib Chan / waar in sy beloofden beyde ten eersten by mp te komen / daar ik wegens het niet nakomen der voorgaande belofte weynig staat op konde maken / egter resolveerde ik noch eenige weynige dagen, den uytslag af te wagten. De Portugysen bleven in de Rivier leggen / en derfden ons op Zee niet aandoen / maar dagten ons aan Land te overvallen; Tot dien eynde ging een groot getal van hen agter eenige sandige hoogtens sig verbergen niet ver van onse Landing-plaats / maar God dank sy bereykten hun oogmerk niet / also al ons Volk onbeschadigd weder in hun Boot quam; Ondertussen waren de onse niet still / maar gaven / ten eersten met groot en kleyn schietgeweer op hen over / so dat de Portugysen niet denkende / dat sy so sonden verwellekomt worden / aanstonds sig op de loop begaven / en agter de hoogten vlugteden / daar sy een tijd lang bleven schuylen / en hunne hoofden niet derfden opsteeken; Sy lieten een van hen / die doodelijk aan het Hoofd gequetst was / op strand leggen / dien de onse aan boord bragten.

1611

De Gouverneur beloofd nader met hem te komen spreken.

Der Portugysen aanslag op hens

die slegs uytviel.

Mocrib Chan en andere komt aan 't strand.

Den 24 dito / zijnde Sondag quam de Makelaar Jaddaw aan Boord / die ons boodschapte /

1611 dat Mocrib Chan op weg was / en vooz den avond soude by my wesen: Na den eeten ging ik met myn Fregat na 't Land / alwaar ik Hoia Nassan vond / die my liet seggen / dat Mocrib Chan op weg was / en aanstonds soude komen. Ik keerde dan weer na vooz / en sogt een fraay Present vooz hem uyt / en voer wel vergeselschapt ten eersten weder aan Land / alwaar ik Mocrib Chan, Hoia Nassan met veel Volk vond myn komst afwagten; Nader gekomen zijnde; omhelsden wy malkander / terwijl onse Scheepen om hen te verwellekomen eenige stukken losten / welk / so het scheen / hen wel behaagde. Na dat ik hem myn Present overgeleverd had / saten wy op Tapyten / op de grond uytgespreyd / neder / daar wy van 't een en 't ander t' samen spraken: Als het nu ontrent Sonnen ondergang was / versogt ik den Mocrib Chan niet my aan vooz te varen / en daar die nagt sijn verblijf te nemen / welk hy aanstonds aannam / tot sijn geselschap mede nemende sijn eygen Soon; de Soon van Hoia Nassan en verscheyde andere van het voornaamste gevolg / maar Hoia Nassan sloeg het af; het behaagde my wel / dat hy so goed van vertrouwen was / en deed my beter moed scheppen / als te vozen / also hy die geheele Land-streek onder sijn gebied had. Ik onthaalde hem so als ik best konde / en settede hem vooz al 't geen so schielijk konde veerdig gemaakt wozden / daar hy en de sijne lustig aanvielen. Na den eeten leverde ik hem de Brief / van sijn Majesteyt aan hem geschreven / over / en bedruyde hem desselfs inhoud. Hy gelet sig wel in sijn schik te zijn / dat sijn Majesteyt hem verweerdigt had te schrijven / en beloofde ons alles goeds / wat in sijn vermogen was te doen / niet alleen om tegenwoozdig te mogen handelen / maar ons selfs een plaats of haven / die ik soude willen noemen / te geven / daar wy / indien het ons goed dagt / een vesting sou-

AlwaarMiddelton by hem komt,

Beleefde bejegening.

Mocrib Chan met geselschap komt op het Schip,

die hem groote beloften doet.

souden mogen maken; met een woord ik versogt niets/ of hy was so gereed in het toe te staan/ als ik in 't eyschen. Laat geworden zijnde/ liet ik hem na sijn rust gaan. 1611

Den 25 's morgens/ kogt Mocrib Chan van mijn Volk messen/ glasen en andere beuselingen; ik liet hem het Schip van beneden tot boven sien/ al het geen daar hy sin in had nam hy voor niemendal na sig/ andere kleynigheden van het Volk/ die hem behaagden/ kogt ik van het Volk en gafse hem/ en poogde hem in alles genoegen te geven: voor en agter geweest zijnde/ keerde hy weder na mijn Kajuyt/ daar ik hem alle mijne Kisten/ Koffers en sluyt-manden moest openen en laten besien; wat hy daar van sijn gading vond/ gaf ik hem voor niemendal; Ondertussen het eeten veerdig zijnde/ hielden wy ons middagmaal; na den eeten was hy begeerig om ook de andere Scheepen te sien/ daar hy deed gelijk te vooren.

Alles besiet, en krijgd al daar hy sin in had.

Den 30 en 31. Sond ik Mr. Fowler, Jordaan en andere onser Koop-lieden/ om hun goed te gaan besien/ die te rug komende staaltjens en de prijs van elks mede bragten; wy stelden op wat wy voor elke soort wilden geven/ en versogten dat sy insgelijks ontrent onse waaren souden doen/ om so tot een accoord te komen/ maar sy stelden dat t' elkens uyt/ en hielden my van dag tot dag op/ en maakten geen besluyt/ want sy wilden op onse waaren niet bieden/ en niet beneeden hun eysch komen: en daar ik Mocrib Chan alle onse lemmers (deegens) te beter koop gelaten had/ om dat hy de eene met de andere soude nemen/ koosen sy de beste daar uyt/ en sonden de slegtste/ die de meeste helft uytmaakten/ weder te rug/ sonder een woord te laten weeten/ wanneer ik mijn geld daar voor hebben soude. Dit gedaan zijnde/ bragten sy hun goed na Suratte, en men liet op groote boete uytroepen/ dat ons geen eetwaar/ of yets anders soude gebragt worden/ so dat ik

Kon egter voor die tijd met hen geen Koopmanschap doen.

Selfs wierd verboden hen eetwaaren te brengen.

1611 ik sonder reden gegeven te hebben schandelijk bedzogen wierd.

Den 8 December in den mozgen stond quam Mocrib Chan met sijn Volk op 't strand / by hem hebbende ontrent veertig pakken met goed. Ik quam met een goede wagt / met Roers en Hellebaarden voozsien / aan land. Ik ging by hem in sijn Tent / alwaar wy na bziendelijke gzoetenissen en complimenten van de Koop-manschap begonden te spreken / en accozdeerden over de prijs van al ons loot / quiksilver en vermilioen / en insgelijks over de prijs van hun goed / dat wy daar vooz souden aannemen. Het staat te weeten / dat al dat goed dese 2 gzoote Mannen niet alleen toequam / maar ook den Sabander en verschepden andere Koop-lieden / egter had Hoia Nassan alleen het bewind / en niemand derf de aan ons verkoopen of van ons kooopen / sonder sijn goedvinden en verlof / waar dooz sy de prijs van hunne Koop-manschappen stepgerden / en de onse op een lagen prijs stelden / tot gzoot voozdeel van hen / en gzoote schade en verlies vooz ons.

Beginnen met hen te handelen,

dog niet voordeelig.

Den 9. Begonden wy al bzoeg ons loot aan land te bzengen / en eenige waaren van hen te ontfangen / en waren doende om over het overige te accozdeeren: Ondertussen kreeg Mocrib Chan een Bzief van sijn Koning; den gzooten Mogol / welk al sijn lust en onse Handeling vooz die tijd stremde. Hy was / eer hy den Bzief ontfing / heel wel in sijn schik / maar begon / die gelesen hebbende / seer bedzoefd te wozden; hy sat een gerumen tyd in gedagten / en schielijk opstaande ging hy na buyten sonder my / die digt by hem sat / eens aan te sien of toe te spreeken / maar eer hy te paard ging / bedagt hy hem-selven en ontbood my: als ik by hem quam / omhelsde hy my / en seyde mijn bzoeder te zijn / biddende dat ik sijn schielijk vertrek niet qualijk wilde duyden / also hem een gewigtige saak voozquam / en hy daarom vertrekken moest / maar dat hy Hoia Nassan wilde by my laten

Mocrib Chan krijgd een brief,

laten blijven / om de reeds verkogte goederen te ontfangen en te leveren / en over de overige verder te accoordeeren; dog het wierd ten eersten rugtbaar / dat hem het Gouvernement van Cambaya, gelijk ook eerst te vooren Hoja Nassan dat van Suratte, benomen / en aan andere gegeven was; en na ons oordeel was dat de inhoud van des Konings Brief / en de reden van sijn schielijke doorkepd / so dat Mocrib Chan eerst te vooren Gouverneur van Cambaya, en alle de Zee-kusten daar ontrent / nu niets behield als den ontfang van de tollen tot Suratte. 1611

waar by hy afgeset wierd.

Den 10. Quam de nieuwe Gouverneur van Suratte, en Assan Ally by my op het Schip de Pepercorn, om het selve te besien; dat tot hun genoegen gedaan hebbende / gingen sy met my over op het groote / de Trades-Increase, terwijl de Factoors aan land waren / om het loot te sien weegen / welk met een kleyne moeyte reeds gelaud / en voorts gelost was om na land te senden: de Factoors versogten Hoja Nassan, dat hy 'er een begin van maken soude / also 'er veel tijds toe soude vereyst worden: maar sy konden malkander niet verstaan / want de onse wilden gewoogen hebben met Engels gewigt / welk de Hoja geensins wilde toelaten / maar den Waag-meester van Suratte by hem hebbende / wilde hy dat men na de Stads Waag soude te werk gaan: na veel woorden en weer-woorden gaven de onse / geen ander raad siende / hem toe / en men begon met de Stads waag en gewigt te weegen; dog versogten de onse / als 'er een reys of twee gewoogen was / dat hen / eer men voort ging / bedupd mogt worden / wat hun gewigt was / om te konnen weeten / of de Waag-meester de waarheyd sepde of niet / also hy hen buyten dat so veel gewigt soude konnen opgeven als hem behaagde; de onse dan siende wat het op hun Waag uyt-leverde / woogen het met het Engels gewigt na / dog vonden een groot verschil tussen beyden / also het op 5 tollen 10 of

Verschil over 't gewigt der Koop-manschappen.

11

1611 11 maunds (elke maund is 33 pond Engels gewigt) verscheelde. De Hoia siende het Loot op sulken gewigt / als hy wilde / niet te komen krygen / begon te schimpen / en te seggen / dat hy voor sijne waaren de helft aan geld / en de andere helft aan goed hebben / of deselve behouden wilde; hy stelde sig met schelden en schreeuwen als een dol Mensch aan / en riep de Kar-luyden / om met sijn goed weder weg te rijden / also hy nu geen loot of andere waaren van ons ontfangen / en ten eersten vertrekken wilde. Onse Factoors dit hoorende lieten my / als ik met den Gouverneur en Sabander op de Increase was / dit alles weeten / en bysonder / dat de Hoia Nassan reeds de Voer-luyden order gegeven had / om hunne Ossen in te spannen / en alle hunne Goederen te rug te brengen / en / ten ware ik dat spoedig wist voor te komen / deselve het contract verbreken / en al ons goed in onse handen laten sonde. Ik was van gevoelen uyt den wegnigen omgang / die ik met hem gehad had / dat hy daar niet te goed toe wesen sonde / te meer / om dat in dit Land (en na my berigt wordt in de meeste gewesten van Indien) de gewoonte is / dat een accoord of koop tussen twee Koop-lieden gemaakt kan verbrooken worden / mids dat het binnen 24 uuren na het gemaakt verdrag geschiede / want al is het / dat de Gods-penning gegeven en de goederen reeds verhoerd zijn / hy mag deselve te rug senden en sijn Gods-penning weder eyschen: dese boose gewoonte was my al bekend gemaakt / eer ik eenig Loot had laten aan Land brengen / en had daarom / bresende dus bedrogen te worden / met opset Joh. Fowler en andere aan den Hoia Nassan gesonden / om te vragen / of hy de gemaakte koop wilde houden; (dit wilde ik weeten / eer eenig Loot ontscheept en aan Land gebragt wierd / welk veel moeyte en arbeyd kosten sonde) waar op hy in tegenwoordigheyd van veele getuygen beloofde van ja / en hy so goed wilde zijn als sijn woord / ver-

En nieuw voorstel van Hoia.

die den handel afbreekt.

Volgens een gewoonte onder hen.

Waar voor hy reeds sorg gedragen had.

verſoekende dat wy maar ſonder uytſtel het alles ſouden aan Land brengen; ondertuſſen ging hy / als het op het volbrengen aan quam / te rug / en wilde geen koop houden: derhalven nam ik raad met de Koop-lieden / die noch t' Schepp waren / wat beſt te doen? alwaar beſloten wierd wegligſt te ſullen zijn / hunne Mannen / die binnen ons Schips-boord waren / voor Gyſelaars by ons te houden / tot dat onſe ſaken ſouden zijn afgedaan / en indien wy den Hoia Naſſan konden in handen krijgen / deſe weder te ontſlaan / en hem in de plaats te nemen; ingevolge van dien arreſteerde ik den Gouverneur en den Sabander, en ſeyde hen / hoe Hoia Naſſan te werk ging / en my / gelijk te voren / dagt om den tuyn te leyden / en dat ik daarom geen ander raad wiſt / als hen voor borgen tot het nakomen van den koop daar te houden; waar op de Gouverneur tot raad gaf / dat ik aan Land gaan en den Man ſelfs halen ſoude / gelijk ik deed / en vervolgens den Gouverneur met een vereering liet vertrekken / en den Hoia Naſſan, en den Sabander voor borgen op de Peper-corn liet bewaren. 't Geen in de naaſt-volgende dagen voorviel / ſiet in de volgende Regs van Dounton. 1611

Hy haald Hoia en den Sabander daar over op ſijn Schip in arreſt.

Den 19. ditó quam Hoia Haſſan, Ally de Sabandar van Suratte, die my 2 Brieven / hem van den Onder-koning tot Goa toegeſonden / (den eenen aan hem ſelfs / en den anderen aan den Kapiteyn Major tot Diu) vertoonde / die ik opende en beyde voor las: Den inhoud van dien aan den Kapiteyn *Major* was, dat hy deſſelfs Brief ontfangen, en daar uyt verſtaan had, hoe goeden dienſt hy tegen de *Engelſe* gedaan had, mids dat hy den *Engelſen* Kapiteyn en ſijn Volk genoodſaakt had, om na hunne Booten te moeten ſwemmen, of anders ſoude gevangen genomen, of dood geſlagen hebben, waar over hy hem hooglijk prees, als hebbende gedaan gelijk een dapper Kapiteyn, en een treffelijk Krijgsman toeſtond, en verſekerde dat deſen ſijnen dienſt

Brieven van den Onder-Koning tot Goa, die een valſe raport gekregen hadde.

aan

1611 aan den Koning en het Land gedaan, hem een grooten naam en roem geeven soude, immers hy bedankte hem daar voor so wel, als of hy den *Engelsen* Kapiteyn gevangen gekregen had; en sond hem tot een blijk van dien dese Fregatten, die hy onlangs van de *Malabaren* genomen had, tot een vereering; hy liet hem ook weeten, dat hy sijn Soon in het leger gesonden had, dien hy met sijn raad, also hy nog jong was, versogt by te staan e. s. v. Dus was die Vice-Roy en ik selfs bedroogen door het valsch opgeven van een leugenagtigen Groot-Spreeker. De tweede Brief die aan den Sabander geschreeven was / behelsde / dat hy hem bedankte, dat hy de *Engelse* natie de Koophandel niet had toegestaan, en versogt op die voet voort te gaan, also hy daar den Koning van *Portugaal* een grooten dienst mede doen, en niet onbeloond blijven soude.

Provisie van Suratte. Op die selven dag quamen verschende Karren met provisie voor onse Scheepen van Suratte, die Nicolaas Bangham aldaar ingekogt had.

Koop-handel afgebroken. Den 24. dito wierden de rekeningen beydersijds geslooten / de verder handel gestaakt / en de Gijselaars weder-sijds ontslagen: sy beloofden over onse andere Koopman-schappen met ons te willen handelen / maar sy bleven agter tot op den 26. dag / konden met ons niet veel koop maken.

Den 27. dito quam een Jood by my aan Boord met een Brief uyt Masulipatan, den 8 September geschreeven van eenen Peter Floris van Dantzig, in dienst van de Oost-Indische Maatschappy van Londen, my bekend makende / dat hy in Februarius uyt-gevaren een voorspoedige en behouden Reys gedaan had / en in 't begin van September aldaar aangekomen was.

Versoekt Hawkins by hem te vertrekken. Den 2. January schreef ik aan Kapiteyn Hawkins, van wien ik den 28 December een Brief ontfangen had / en sogt Kapiteyn Sharpeig, Huig Fraine, en Huig Greet, om Kapiteyn Hawkins

tot

tot andere gedagten / als hy in sijnen laatsten scheen te hebben / te bzengen / en om eenige Indigo en andere Waaren / indien sy deselve booz een redelijken pzijs konden bekomen / in te koopen. 1612

Den 26. dito quam Kapiteyn Hawkins en Kapiteyn Sharpeigh na de water-kant / hebbende hun goed 5 mijlen agter hen gelaten: ik ging met 200 gewaapende Mannen aan Land / om hen en hun goed booz de Portugysen, die ik bzeesde / dat hen de weg souden soeken af te snijden / te bebzijden / wy gingen 3 mijlen ver de bagagie te gemoed / en bzagten alles / sonder een Portugys gesien te hebben / veplig binnen onse Scheeps-booyd. Gelijk hy doet.

Den 27. sond ik Jan Willemse en een onser Factoozs / om pets te handelen / na Suratte. Op dien selven dag quam Mocrib-Chan in de Stad / om een gzoot Bevel-hebber / die upt den Oozlog van Decan quam / en booz Suratte sonde passeeren / te gemoed te gaan / die booz sijn vertrek Mr. Jordaan onthood / dien hy versogt my te groeten / en te verseekeren / dat hy geen 3 dagen sonde upt blijven / en dat hy te rug komende so goed / als sijn woozd en belofte / hem van het opregten van een Komptoir gedaan / zijn sonde. Te rug gekomen zijnde / onthood hy Jordaan wederom en bzaagde hem binnen alle verwagting met een fozs gelaat / wat hy daar deed, en waarom wy niet alle vertrokken waren? die hem antwoozde / dat hy daar gebleeven was op sijn woord en belofte, dat wy daar een Factorie souden hebben, waar op Mocrib-Chan wederom sepde / dat wy daar geen Factorie souden hebben, en dat ons lang verblijf aldaar hem in de Tollen tien-maal 100000 Manuveys had schade gedaan; verbolgens gebood hy hem upt des Konings naam ten eerstien upt de Stad te gaan / also daar geen Koop-handel / nog Factorie booz ons te verwagten was. Met dese boodschap quam Joh. Willemse aan Boozd / ook quamen 2 Karren met pzovisie van Suratte. Mocrib Chan geeft goede woorden, dog na weynige dagen gebood hen te vertrekken.

1612 Den 29. ontbood ik de Factoors / die nog tot tot Suratte waren / om volgens de ozder van Mocrib-Chan spoedig te vertrekken / en aan boozd te komen / alsoo ik meende te verreysen.

Daar toe reed-schap gemaakt, word.

VI. AFDEELING.

Sijn vertrek na *Dabul*, en van daar na de *Roode Zee*, en gedwongen handeling met de *Guzuratters*.

Vertrekken van de Ree van Swally. Den 9. February in den Mozgen-stond quamen wp bp stilte met het Schip de Increase ober / of buyten het sand / welk / indien wp met dese vloed niet gedaan hadden / souden wp de gehele spring-tijd daar verquist hebben. Dese Ree van Swally legd op de bzeete van 20 gzaaden / 57 minuten / na verandering op 16 gzaaden 30 minuten.

Passeeren Suratte. Den 11 in den Mozgen-stond gingen wp onder zepl na de Ree van Suratte, daar wp ten Anker quamen by een nieuw Schip van Suratte, dat onlangs upt de Rivier van de Werf te water gebzagt was / en na de Roode Zee varen soude. Dese Ree is op de bzeete van 20 gzaaden / 42 minuten.

Den 12 haalden wp onse Ankers op / en dzeven Zupd-waards aan / en wierpen ons Anker 2 mijlen van de Ree by een Schip van Calicut, gaande na Suratte, waar upt ik een piloot ligtede / om ons na Dabul te bzengen.

Hun koer Den 13. dito haalden wp onse Ankers op en saiten af; op de middag kzegen wp een koelte upt het Noozden / en hadden 17 vadem water; wp wenden het na het Westen ten Zupden / hebbende 12 en 14 vadem; verbolgens stuurden wp na het Zupd-West ten Westen tot 4 uuren / in welke tijd wp 14 tot 20 vadem hadden / waar op wp schielijk vonden 8 en 6 vadem / zijnde by gissing

10

10 mijlen van het Schip / dat op de Ree van Suratte lag; daar op lepden wy het Oostelijk en Oostten Zuyden over 3 vierendeel van een mijl wer / daar wy van 6 weder 20 vadem vonden; doen weer Zuyd-West ten Zuyden / tot 1 uur na midder-nagt / meest tegen het Cy. Op dese tijd bevonden wy in twee werpen 20 en 15 vadem en voerden in de tijd van 9 uuren 7 mijlen en een half. Wy lepden het wederom met wenig wind de tijd van 3 uuren af / tot dat wy weder 20 vadem hadden; vervolgens stuurden wy Zuyd-Zuyd-West / en sagen Land met 2 hoogtens / leggende 8 mijlen in het Oost-Zuyd-Oosten van ons / welk wy oordeelden Damon te zijn. Ontrent 6 uuren in den avond lepden wy het met een Noordelijke wind Zuyd-Zuyd-Oost aan / daar op het schielijk stil wierd / welk duurde tot midder-nagt. In den Morgen-stond waren wy op de hoogte van 19 graaden / 15 minuten / en hadden tusser 12 en 14 vadem water / zijnde 5 mijlen van het strand / hadden tegen de middag een graade hoelte / en voeren met een West-Noord-Westen wind Zuydelijk aan. Tegen den avond / zijnde tussen 4 en 5 mijlen van Land / hadden wy 13 vadem water / en waren na gissing tegen over Chaul; die geheele nagt hielden wy met een walkende hoelte deselve koers.

1612

Damon.

Chaul.

Den 16. voeren wy langs de kust Zuyd en Oostelijk aan tot 's avonds te 6 uuren / en hadden door-gaans 10 vadem of daar ontrent; quamen toen op de Ree van Dabul, leggende op 17 graaden / 42 minuten / en na de verandering 16 graaden / 30 minuten.

Komen op de Ree van Dabul.

Den 17. sond ik den piloot / die ik uyt het Malabaarse Schip mede genomen had / in een Vissersboot aan Land met een Brief / die ik tot Moha van Mollich Abor, Kapiteyn of Nohuda van een groot Schip / hier t'huys hoorende / ontfangen had: dese Brief was geschreeben aan den Gouverneur / dien hy versogt ons wel te ontfangen en met ons

1612 te handelen. Na de middag sond de Gouverneur en Melick Amber, elk bysonder / een kleyne verceering tot verversing / met veel beleefde woorden / en bood my alles aan / dat het Land uyt leverd; hy liet ook seggen / indien ik pemand wilde aan Land senden / hy sonde over onse Koopman-schappen met my handelen; hier op sond ik 2 Kooplieden aan Land / die vriendelijk verwellekomt / en so lang sy daar waren vry gehouden wierden.

Daar sy eenigen handel drijven.

Den 18. 19. 20. voeren dagelijks Booten heen en weer tusschen het Land en de Scheepen / en men was doende met het verkoopen van eenig goed / daar van ik de bysonderheden niet raadsaam oordeel op te haalen.

Den 23. hadden wy alle onse Waaren / geleverd / dog daar was geen hoop van meer te verkoopen / dies ik voornam te vertrekken.

Voor-slag om weder na de Roode Zee te varen.

Den 24. hield ik Scheeps-raad / om te overleggen / wat ons best te doen stond; ik sloeg voor / of het best sonde zijn regt op Priaman, Bantam en so voort te varen / dan of wy weder souden keeren na de Roode Zee, om daar te vinden sodanige Indische Scheepen / als daar na toe gingen / en ik was van dat oordeel / dat sy met ons voor hun eygen deur niet hebbende willende handelen / daar wy met Waaren / die hen dienstig zijn / en nergens anders in Indiën verkogt worden / van so verre komen / wy ons selven regt en hen geen onregt doen souden / indien wy hen met ons deeden ruylen / om ons hun Indigo en andere hunne Waaren voor de waardy over te doen / en de onse wederom in plaats van die aan te nemen. Alle redenen; voor eerst om onse Waaren quijt te worden / en andere / die in ons Land goet zijn / in plaats te krijgen / ten tweeden om ons over de groote en onverdraagelijke ongelijken en smaadheden / my van de Turken aangedaan / te wreeken / en ten laatsten / welk egter niet de minste reden was / om dat Schip / Volk en goed / welk wy van Ma-

Om verscheyden reden goed gekeurd.

suli

fulipatan gehoozd hadden / derwaards te willen gaan / te behouden / also wy onmogelyk oozdeelden / dat het hun valsheyd en verraderey ontgaan soude. Alles overlegd hebbende / besloten wy weder na de Roode Zee te keeren. Van die dag af tot den 27. waren wy doende met vars water aan boozd te halen: sy hadden al myn Vermillioen gekogt / en het was reeds aan Land gebzagt en hen geleverd / maar naderhand daar geen sin in hebbende / sonden sy het weder te rug. Tegen den avond sagen wy in de ruyme Zee een Schip / welk / na het seggen van 2 of 3 Malabaren, die ontrent ons lagen / een Portugys Schip was van Cochin, gaande na Chaul; Ik sond daar op aanstonds de Peper-corn, Darling en het Fregat derwaards / om hem aan te doen / en by my te bzengen. 1612

Sy vertrekken.

Nemen een Portugys Schip.

Den 28. Hadden die van het Fregat het Schip geplonderd / maar ik nam het geroofde hen weder af / en liet het de Eygenaars weder geben: desselfs meeste lading waren Cocos-nooten, het overige was niet veel / of van geen gzoot belang / dog als wy het Portugyse Schip dooz-sogten / konden wy geen Bzagt-bzieven / of Lyst van hun lading vinden; ik nam 'er eenige kleynigheeden uyt / die egter in geen vergelyking quamen by het geen de Kapiteyn Don Francisco de Soto Major, my dooz Suratte leggende had aangedaan / daar hy my myn goed af-nam / den Koop-handel belettede; selfs was het niet om der Portugysen genegenthepd / dat ik geen meerder schade geleden had / maar om dat sy daar geen kans toe sagen / gelyk genoegsaam bleek uyt de Bzieven van den Vice-Roy en andere / die by geval in myne handen gekoomen waren. Al 't geen ik dan uyt hun Schip nam / welk / gelyk gesegd is / niet veel was / vond ik by de booznaamste onder hen.

dog namen 'er maar eenige kleynigheeden uyt.

Den 24. Maart kreegen wy het Eyland Zocotora in 't gesigt / en op de na-middag lag het punt

Zocotora.

1612 van Dellafhaw (Delifha) 6 mijlen Zuyd-Zuyd-West van ons af. Dan dien dag tot den 27 's middags stuurden wy Noord-West en Westelijk / welke koers wy de geheele nagt hielden / so dat wy met den dag meenden niet verre van het West-eynde des Eylands te sullen zijn / maar wy bevonden buyten alle verwagting / dat wy / hoewel met een saayte koelte / wepnig waren voortgeset / waar van de sterke stroom / die wy tegen hadden / oorsaak was. Dan die volgende middag tot in de naaste na-nagt stuurden wy met wepnig wind langs het Land / dog het wierd stil / en wierden door de stroom geset regt na een klip / die 4 of 5 mijlen van de West-kant des Eylands legd; weg-halven wy ons Anker moesten werpen / tot dat wy een koelte kreegen / die ons daar van afsettede / gelijk wy dan 2 uuren daar na een Oostelijken wind kreegen / en onse Ankers opgewonden hebbende / West-waards aan voeren / so dat wy op den middag 4 mijlen van de klip af raakten; hier vonden wy een sterke stroom / die ons Noordelijk aansettede

Hun verder koers.

Sterke stroomen.

Abba del Curia.

Den 27. dito voeren wy West-Zuyd-West aan / hadden een sterken stroom na het Noorden / en waren in den Morgen-stond tegen over Abba del Curia; eer het nagt wierd / kreegen wy de Kaap Guardafuy in 't oog / zijnde by gissing 7 mijlen van ons af. Dan gisteren middag tot den avond van desen dag / voorderden wy / houdende onse koers West-Zuyd-West in al die tijd, wast 28 mijlen; dus gingen wy voort tot middey-nagt toe / en wenden het / eer het dag wierd / om de wind somtijds Zuydelijk aan.

Guardafuy.

Den 28. 's morgens ten 8 uuren waren wy niet verre van Land / midden tusschen de 2 Kaapen van Guardafuy en Fœlix.

Kap. Saris hoe-wel gewaar-schouwd wil na de Roode Zee.

Den 2. April quam Mr. Pemberton by my aan boord / die my verhaalde tot Zocotora aan Land geweest te zijn / alwaar de Koning hem een brief getoond had van Kapiteyn Johan Saris, Generaal van

van 3 Scheepen / waar in deselve verhaalde / wanneer hy uyt Engeland gevaren / waar hy onderwegen aangewees / en wanneer hy aldaar aangekomen was / en dat hy sijn Reys na de Roode Zee maakte / om aldaar Koop-manschap te doen; hy maakte daar in ook gewag van mijnen Brief / die ik aldaar gelaten had / waar in hy gesien had verscheyde redenen / om hem of andere die Reys af te raden / maar dat hy een Uyt-gelep-brief van den Grooten Heer had / en daarom beter uyt-slag te gemoed sag. So dra ik dese onverwagte tijding hoorde / vergaderde ik wederom den Scheeps-raad / om te overleggen / wat ons best te doen stond: na een kort beraad vonden wy goed / by ons voor-nemen te blijven / te meer / alsо wy nu niet anders konden / want te rug konden wy niet; voor dat de Westelijke wind quam / die niet voor het midden van Mey te verwagten was. Hier op gaf ik Kapiteyn Nicolaas Dounton aanstonds order / om met sijn Schip de Peper-corn tot den vijfden van dese maand daar ontrent te blijven / en op de haven van Aden te passen / ik sonde met de Trades Increase en de Darling de 2 ingangen / of monden van Babel-mandel gaan besetten. Ingevolge van dien voeren wy tot de hoogte van Aden, dat ontrent 7 mijlen van ons af lag / en quamen ontrent vier uuren regt tegen over Aden, zijnde op de Noorder-breedte van 12 graden / 47 minuten. 1612

Kapt. Dounton blijft ontrent Aden.

Den 3. hadden wy sedert gisteren weynig wind / en stuurden West ten Noorden en West-Noord-West na het Kanaal; op de hitte van den dag begon het te waayen; wy hielden onse koers als voorzen. Ontrent den avond ankerden wy op 20 vaden water / 4 mijlen van de Bab, daar wy bleven tot den naasten morgen.

De andere komen by de Bab.

Den 4. 's morgens haalden wy onse Ankers op en maakten Zeyl; Quamen ontrent 10 uuren by Bab-mandel op 8 vaden water ten Anker. Daar

1612 wp in 't Kanaal in quamen / was tussen het baste Land van Arabien en het Eylandt een breedte van een halve mijl. So dra wp hier op anker lagen quam aan ons boord een Boot / in hebbende een Turk en 3 of 4 Arabische Soldaten / (Dese Turk was het Hoofd van die plaats / en van den Aga van Moha gesonden om die post te bewaren) hy beloofde / indien ik een Brief te bestellen had / aanstonds pemand te boet te sullen affenden / die binnen 3 dagen met antwoord van Moha soude te rug komen / dit bewoog mp om aan Kapitepn Saris tot Moha te schryben / en hem de reden van mijn komst en wat mijn oogmerk was te laten weeten.

waar van daan hy aan Saris schryft.

Den 6. quam een Scheepje (Jalba) van Zala (Zeila,) een plaats buyten de Bab, aan de sijde van Habasche, geladen met Bee / en gaande na Moha. Ik kogt uyt het selve 12 Schapen / en liet het vertrekken. Desen dag hadden wp veel regen.

Den 7. quam 's morgens voor den dag een Schip van Basanor, welk ik bp mp deed ten Anker komen; ook quam dien dag een van Kapitepn Saris Koop-lieden / genaamd Richard Wickam met een Brief van sijn Kapitepn; wat desselfs inhoud was sal ik om reden niet melden; ik sond daar antwoord op met een Turk, die met hem gekomen was / dog hield Wickam bp mp / also ik vreesde / dat die van Moha, om dat ik de Indische Scheepen aanhield / hem gevangen nemen sonden.

Halen Scheepen na Moha gaande aan.

Den 8. quam een Schip van Diu aan baaren / willende na Moha; ik sond mijn Fregat / om het op te halen / gelijk geschiede / so dat het bp mp ten Anker gebragt wierd. (Dit was het selve Schip / dat ik voorleden Jaar op de Zee van Diu had aangehouden) op desen dag doorsogten wp de 2 gemelde Scheepen / en haalden daar uyt t' geen ons diende / welk aan mijn Boord gebragt wierd.

daar sy uyt namen 't geen hen diende.

Den

Den 9. dito quam op een kleyn Fregat van Shaher, bevragt met gemeen Olibanum, waar van wy een gedeelte kogten / en tot hun genoegen met Realen betaalden: Wy waren nog doende om na meerder goed in de Indische Scheepen te soeken.

Als ook meer andere.

Den 11. hield ik en kleyne Bazk van Sinde aan. Het is merkelijk / dat sedert ons komen in de Bab tot den 12 toe de wind doorgaans by-na Zuyd-Oost was / en nu uyt het Noord-Westen / en so het scheen vry hard begon op te komen / also wy aldaar voorleden Jaar op dien selven dag ook een Noord-Westen wind hadden / die 3 dagen duurde / en men berigtede ons / dat de wind elke Jaar deselve koers houd. Het overige van desen en den volgenden dag wierd besteed met het vast leggen van onse en de Indische Scheepen / die door den sterken Noord-Westen wind tegen het Land souden gedreven hebben / indien wy daar geen sorg door gedragen hadden.

Aanmerking van de wind aldaar.

Den 14. dito quam Kapiteyn Saris 's morgens ontrent 8 uuren op de Ree met sijne 3 Scheepen ten Anker: sy begroeteden my met hun Kanon / en ik hen wederom. Kapiteyn Saris en Towerson met Mr. Cox, hun Opper-koopman quamen by my aan boord / daar wy met vryendelijke bejegeningen en weder-sijdse berigten van 't geen ons overgekomen was dien dag sleeten. Ik seyde hem / dat om Kabels seer verlegen was / en kreeg belofte / dat my daar mede souden helpen. In den laten avond vertrokken sy na hunne Scheepen / en wierd ik neffens eenige andere van Kapiteyn Saris versogt / om des anderen daags by hem te komen eeten.

Kapt. Saris komt met sijne Scheepen by hem.

Den 15. Ging ik aan boord van de Cloue, alwaar ik en mijn geselschap beleefdelijk onthaald wierd. Hy liet my het Pas-poort van den Grooten Heer sien en las het my voor / beloovende hemselven een seer goeden Handel tot Moha, in-

Die t'samen accorderen, over den buyt, die sy souden maken.

1612 dien ik niet gekoomen was / en gesegd had het tegen-deel bevonden te hebben. Na veel overleggens verstonden wy malkanderen / en gaven weder-sijds een verzegeld schrift / dat hy een derde part van al 't geen genomen sonde worden / hebben en daar mede betaald sonde worden voor den dienst van sijne 3 Scheepen / en dat voorts de dispositie ontrent de genomene Scheepen sonde by my staan / also ik belediget was.

Waar op menigte van Scheepen aanhaalen.

Den 16. quamen 2 Scheepen / die ik door mijn Fregat by my liet ten Anker brengen / het eene van Calicut, geladen met Rijs / en gaande na Moha, het ander van Carapatan, geladen met Peper / komende van Achen om te gaan na Aden, maar nu door Kapiteyn Dounton Ly-waards aan-gejaagd zijnde / de wil had na Moha. Dit Carapatan legd niet verre van Dabul, en staat onder den selven Koning.

Den 18. Quam een Schip van Cananor, komende van Achen, gaande na Moha, en meest met Peper geladen.

Den 19. quamen op 2 Scheepen van Suratte, het eene genaamd de Hassany, toebehoorende Abdelasan, gaande na Zidda, (Ziddin) het ander een kleyn Scheepje van mijn ouden vriend Hoia Nassan, gaande na Moha: Dese deed ik by my ten Anker komen / haalde hunne Seylen van de Mast / en deed eenige / die de voornaamste waren / daar van binnen mijn Scheeps-boord brengen; ik hoorde van hen / dat het Schip van des Grooten Mogols moeder / genaamd de Rhemy / binnen korten stond te komen.

Den 20. quam een Schip op van Diu, bevragt met Indische waaren / en gaande na Moha, en straks daar na een ander van Dabul, die ons voorby voeren / maar ik sond mijn Pinas haar na / welk haar deed op Anker koomen.

Den 21. sond ik de Passagiers uyt de Surat-

se

se Schepen weg: Ontrent de middag quam een 1612
kleyn Schip van Calicut, de wil hebbende na Moha, welk wy aan-hielden.

Den 22. quam weder een Fregat van Shehor, komende van Goa, gaande na Zidda, geladen met grooven Olibanum; hoyt daar aan kregen wy in 't gesigt een groot Schip / komende door het groote Kanaal / welk van de Darling gejaagd was / en by de Hector moest ten anker komen: het quam van Diu, om te gaan na Suaquem, en was geladen met Indische Waaren. Met welke sy na Assab varen.

Den 23. quam op de Rhemy van Suratte, het Schip van de Konings Moeder / geladen met Indische Waaren / na Zidda; welk met de voorgaande wierd vast gehouden. Op dit Schip waren 1500 Menschen (meest vreemde Koop-lieden.) Na de middag maakte ik een teeken voor de Darling, om by my te komen / gelijk hy ten eersten deed. Ik gaf hem voor elk Schip 3 zeylen / en liet seggen / dat sy tydelijk in den volgenden Morgen-stond moesten veerdig wesen / om met my onder zeyl te gaan / also ik na de Kee van Assab meende te vaaren.

Den 24. haalden wy onse Ankers op / en voeren af van de Bab met alle de Indische Schepen / dog liet de Thomas en Darling ontrent de Bab blijven: wy setteden onse koers na de Kee van Assab, en quamen ontrent 5 uuren by het Eyland Crab, daar wy met de geheele Vloot op 12 vadem water ten anker quamen / en die geheele nagt bleeven leggen / hebbende de wind Zuyd-Zuyd-West.

Den 25. haalde de geheele Vloot hare Ankers op / en wy zeylden na de Kee van Assab, daar wy ontrent 1 uur op 7 en een halve vadem water ten Anker quamen. en daaraan komen.

Den 27. haalden wy een goed deel Indigo uyt de Schepen van Suratte en Diu. Het Schip de

Cloue

1612 Cloue was nog in de open Zee / maar sag ons niet / dies ik den Konstapel oyder gaf een stuk af te schieten / welk van de andere gehoord zynde / met een Kanon-scheut beantwoord wierd / en hy daar op aanstonds na de Kee quam / e. s. v.

't Vervolg van dese Reys vind men in de hier agter-gevoegde van Kapiteyn *Nicolaas Dounton.*

EYNDE.

DAG.

DAG-REGISTER van de OOST-INDISCHE REYS gedaan door NICOLAAS DOUNTON;

Kapiteyn op het Schip de *Peper-corn*, groot 250 Tonnen, Luytenant in de seste Reys door de *Engelse* Maatschappy van *Oost-Indien*. In 't Jaar 1610. en vervolgens.

I. Afdeeling.

Hun komste tot *Saldania*, en van daar tot *Socotora*.

1610

In 't Jaar onses Heeren 1610. den 24 July 's namiddags te 4 uuren kreegen wy de Tafel van de punt van Saldania ten Oosten van ons in 't gesigt / zijnde noch 12 mijlen daar van daan / maar om de stilte en veranderlijke winden quamen wy niet voor den 23 op de Ree / alwaar wy 3 Hollanders vonden; een der selver ging na Bantam, waar op was de Generaal Pieter Both, die met 13 zeylen was uytgevaaren / sijn groote mast had verlooren / van sijn Volck afgeraakt / en tot verversing van sijn siek Volck op dese Ree gekomen was. De 2 andere hebbende op het Pengwin Eyland Zee-Honden gevangen / stonden weder na huys te keeren. Sal-

Hy komt op de Ree van Saldania.

Daar 3 Hollanders vond.

1610

Saldania naauwkeurig beschreeven.

Saldania is een Baay of Haven leggende 14 mijlen Noozd-Noozd-Oost van de Caap Bona Esperanza, en 10 mijlen Noozdelijk ten Westen van de Caap Falso, (de valsche Caap,) die in dese Baay beyde konnen gesien worden: die 2 Caapen worden ook van malkander afgeschepden dooz een tweede groote Baay / die 3 mijlen van malkander afgeleegen zijn / en dooz een meerigen gzond / die sig Zupoelijk en Noozdelijk uptstzekt / onderschepden worden / zijnde verder aan beyde sijden omringd met Bergen. Men kan in dese Baay als men van het Noozder-punt in komt / veylig ankeren in het Noozd-Westen / also tegen over de water-plaats in 't kuiw onder de 2 hooge Bergen / de Tafel en het Zuyker-brood genaamd / een klaaren en goeden Anker-gzond is / daar men / na dat men diep gaat / op 4 / 5 of 6 vadem water sijn Anker werpen kan.

Pengwinen Eyland.

Het Pengwin Eyland met sijn punt / 3 mijlen hier van daan leggende / is in het Noozden en Noozd-Westen / en strekt sig tot het Noozden ten Westen van-u upt tot aan de Zee. Ook strekt sig het vaste Land / hoewel 13 mijlen daar van daan / bzy ver West en Westelijk upt / so dat'er maar ruym 3 punten open blijven dooz de Noozd-Weste Zee / welke wel de gzootste stozmen geeft.

Saldania plag overvloed van verversing uyt te leeveren.

In voorige tijden plag Saldania een gewenste plaats dooz onse natie / dese weg 't zy na / 't zy upt Indien reysende / te wesen / also se overvloed van vlees uptleeverde / want de Wilde Inwooners van dat gewest bzagten Ossen en Schapen upt het Land na de Zee-kant / die sy daar dooz beuselingen plagten te verkoopen / by voorbeeld / een Os dooz een stuk van een Pseren-hoep / dat 14 duymen lang was / en een Schaap dooz een klepnder stukjen; waar dooz dan in voorige tijden de sieke gemakkelijk herstelt en gesterkt / wierden:

Waarom nu niet meer.

maar nu was het daar geheel anders / 't zy om dat de Hollanders, die wy daar vonden / ons de weg om met hen te handelen hadden afgesneeden / al-

alſo ſy alom waar ſy koomen alles dooz hunne te groote mildadigheyd alles oplooopen / en enkelijk dooz hen ſelven ſozgen; 't zy dat het vee / te vooren ſo overvloedig gedzagt / een buyt was / die de een den anderen in den Oozlog afhaalde / of dat ſy te vooren / tegen malkander over hoop leggende / ſo gzatig na het Yſer waaren / om deſelve aan hunne Lancien of pylen te gebzuyken / die ſy nu by dzeede of onderlinge verſoening wepnig of niet van nooden hadden / immers wat de eygentlijke reden was / konde ik alſo hun taal niet verſtond / niet gewaar wozden: Maar dit bevond ik / dat wy hen / dagelyks by ſchoon weder in onſe Tenten koomende / nog dooz geſchenken / nog dooz goede woozden konden beweegen / om pets tot ververſſing van onſe ſieken te bzengen / als eens 4 koeyen / die ſeer oud en mager waren / ſo dat'er niet veel goed of ſmakelijk vlees aan was; deſe hogten wy van hen / maar ſy wilden'er geen Yſer dooz hebben / maar dunne ſtukjens kooper van 6 duymen in 't vierkant; en nog eens 7 Schaapen / daar wy hen een lapje kooper / van 3 duym in 't vierkant dooz elk geven moeſten; van dat kooper maakten ſy 6 of 8 ringen / die ſy om hunne armen dzoegen / en meenden (dooz dien dat kooper glad en blinkend was) daar zaay mede opgeſchikt te zyn. 1610

Kreegen egter nog koeyen en ſchaapen voor ſtukjens kooper.

Deſe Menſchen zyn de bupſte en mozſſigſte over hun lyf / daar ik ooyt of ooyt af gehoozd of geſien heb: want behalven de natuurlijke onreynigheyt dooz ſweeten of anderſins / welk alle menſchen onderwozpen zyn / en daar ſig de menſchen doozgaans met waſſen van ſuyveren / ſocken deſe dooz alle middelen hen ſelven bupſter te maaken / want ſy ſmeeren hunne lighaamen met eenig bupl goed / welk ik geloof het ſap van ſeker gzoente is / en op hunne lighaamen ſig vertoond / even als Roe-dzek / waar dooz de wpl van hunne hoofden / als een gzoene kozſt aan malkanderen gebakken is. Aangaande hun kleeding / dooz hun ſchamelheyd hebben ſy de ſteert van een kat / of

De Ingeſetenen ſeer morſſig.

Hunkleeding.

1610 of eenig ander kleyn beest hangen / en om hunne schouders een rok van een Schaaps-bagt / welk niet verder als tot het dikste van hunne beenen komt; dit dragen sy / na dat het weder is / somtijds met de ruuwe syde na binnen / en somtijds weder na buyten.

Hunne Schaapen hebben geen wol / maar haar / en hebben meestendeel een kleur gelijk de Kalveren; sy hebben langer beenen en grooter lighaamen als de onse in Engeland, dog zijn niet so vet.

En opschik met yvore en kopere ringen.

De voornaamste onder hen dragen om het dikste van de armen een platten dunnen ring of band van Yvoor / welk heel glad en ontrent 16 duym wijd is; en aan 't voorste van de armen 6, 8, 10 of wel 12 koopere ringen / die glad / schoon en aan malkander vast gemaakt / of door malkander gewrogt zijn: sy pronken insgelijks met andere snuyfterpen / als met braaseletten van blaauwe Coraalen / en Paarle-schelpen / die hen gegeeven / of tegen pets anders aan hen verruylt worden: daaren-boven hebben sy nog een andere vreemder en buylder dragt / (maar tot wat eynde weet ik niet) te weeten / de darmen van beesten of ander Vee / die sy om den hals en schouderen slingeren / waar door sy rieken gelijk een hups / daar men pensen en darmen hanteerd.

Coraalen

En beesten darmen.

Hun geweer.

Sy hebben in hun hand een kleyne spies of pijl / die aan 't opper-eynd met een pfertien beslaagen is / en eenige veederen van een Vogel-struys / tot een waayer / om de vliegen af te keeren: insgelijks boogen en pijlen / dog die leyden sy / by ons komende onderweegen in een hol of struyk neder.

En woningen.

Sy zijn sterk van lighaam / en ras te voet; het schijnd / dat sy hunne wooningen konnen verplaatsen / en nu hier en dan daar neder slaan daar de beste weyden voor hun vee is / in de valeyen tussen het Gebergte / welker toppen Lande-waards in nu nog met sneeuw bedekt waren / dog die nader aan de Zee kant zijn / hadden; hoewel se vry hoog zijn / geen sneeuw meer.

Hier

1610

Hier zijn veelerley wilde Beesten / wy sagen'er Harten / Wolven / Land-schild-padden / Meer-katten (Baviaanen /) Slangen en Adders. (De Hollanders seyden ook van Leeuwen) maar die hebben wy daar niet gesien. Ook is hier een meenigte van Vogels / te weeten / wilde Gansen / End-vogels / Pellicaanen / Mussen / Flemincos en Kraayen / die een witten ring om den hals hebben / als ook kleyne groene Vogeltjens / en verscheyden andere onbekende soorten / insgelijks Zee-vogels / te weeten Penguins, Zee-meeuwen / Pentados, met witte en swarte vlakken / als ook grauwe Vogels met swarte vleugels / van de Portugysen genoemd Alcatrasses, ook zijn op het Eyland seer veel Scholfers / en een ander soort van Vogels / de water-hoenders niet ongelijk.

De soorten van beesten.

Vogels.

Men siet hier ook veelerley soort van Vissen; ik heb dese volgende gesien / Zee-honden op het Eyland in meenigte / en by schoon weder siet men in het water veele kleyne Wal-vissen; met een seegen vongen wy vissen / gelijk als Barmen / so groot als Voornen / Spiering / Rocchen en Zee-honden; aan de klippen hangen Mossels en diergelijke. Hier is een seer gesonde lugt en overvloed van vers water / om de water-vaaten te vullen / tot gemak van den reysenden Man / welk met kleyne Beeken van het Gebergte afkomt sakken.

En Vissen aldaar.

Goede lugt en water.

Onse Generaal en ik met 13 man (waar onder 4 Busschieters waaren) gingen op een Morgen-stond uyt / om bequaam brand-hout te soeken; 3 mijlen ver gegaan zijnde / vonden wy niet als kleyne groene Boomen / van welke wy / also wy in ons Schip de Peper-corn om hout verleegen waren / genoodsaakt waren onsen brand te soeken. Onse Generaal begeerig om voor ons swak en siek Volk verversing van vlees te soeken / nam voor / na den Tafel-berg te wandelen / om te verneemen / of wy ergers eenig Vee konden vinden /

Sy doen een wandeling na den Tafel-berg.

1610

en so wy best sonden kommen van de Ingesetenen hoopen / sonder te denken dat de togt so lang sonde vallen. Wy gingen dan een seer ongemakkelijken / oneffenen / steenagtigen en ongebaanden weg / zijnde niet anders / als een woeste wildernis / daar wy menigmaal klommen / en dan wederom daalden / en passeerden veele diepe en holle watergangen / (van beyde zijden met Boomen bewassen / die beroozsaakt waren door het regen-water / dat van den Tafel-berg na beneden quam / na een gerumen tijd vonden wy een betreeden pad / dit volgden wy / en vonden daar verscheyden hokken / waar in het Vee wel beslooten geweest was / maar moesten het / also het ons te verre van ons Schip af lepde / verlaten / en kzeegen vooz een tijd wederom een seer slegte en verdzietige weg / tot dat wy een ander pad ontdekten / welk ons langs het Gebergte na de Zee-kant lepde ; een tijd lang tussen het Gebergte / so na by / als mogelijk / vooztgegaan zijnde (dog volgende het betreeden pad / welk onse beste weg-wijser was) quamen wy ten laatsten aan het moeras / tussen de Bergen het Suyker-brood en den Tafel-berg, daar wy de Zee in 't oog kzeegen ; dese passagie volgden wy langs de klippen heen Zuydelijk aan / maar verlieten die na eenigen tijd / en gingen na gissing Oost-waard aan na het moeras tussen de Noozder-kant van gemelde Bergen / waar van daan wy in den Mozgen-stond (na dat wy by een uur wat gerust hadden) ons weklker vooztspoeyden / om over 't moeras te kommen / en eer het volkomen ligt was by onse Tenten quamen ; daar wy al ons Volk / dat sy konden missen / verbaasd en in 't Geweer vonden ; sy waren reeds gedeeld in 2 troepen / de eene onder Mr. Thornton, en de andere onder Mr. Pemberton, en gereedelijk / als het ligt was / elk een bysondere weg te neemen / ons te soeken ; en aan d' andere zijde van den Tafel-berg weder by malkander te komen ; dit wierd door onse komst gestuyt / en wy verquikten ons met het

Over ongemakkelijke weegen.

En quamen eerst des anderen daags by hunne Tenten.

Daar men reeds voor hen bekommerd was.

geen

geen onse vrienden tot hun voorgenoomen reys hadden veerdig gemaakt. Wy hadden den geheelen dag de Tafel-berg aan onse regter/en het moeras aan de slinker zijde gehouden / maar digt onder het Gebergte was de weg door bolsten/ van de klippen afgevallen / seer moeyelijk. Op sommige plaatsen sagen wy hier en daar eenige / dog kleyne en breed uytgespreyde Boomen / draagende een vrugt in groote en fatsoen een Pijn-appel niet ongelijk / dog de bast / daar deselve in sat / was niet so hard / maar sagt of spong-agtig ; het saat wordt van de Vogels uyt de basten ; die aan de Boomen blijven hangen / uytgehaald en gegeeten ; het blad van die Boomen had het fatsoen van ons huys-looft in Engeland, maar was niet so dikt. Daar is doorgaans een vogtige grond / die bequaam schijnd / om'er Dee te kommen weyden,

1610

Seekere Boomen daar gevonden beschreeven.

Het was hier tyans Lente / alsо de boomen en struyden in haar vollen bloessem stonden. Het speet my / dat ik uyt Engeland geen saat van allerlep Tuyn-gewas had mede gebragt / welk ik hier tot dienst van alle Christenen, na desen hier aan land komende / sonde gesaapt hebben / want al was het / dat het van de Wilde wat vertrapt wierd / sonde elk Christen Kapiteyn de gewassen t' elkens weder soeken aan te queeken. Ik had ook exemplen moeten mede brengen om te pooten / welk by tijd en wijlen de Nakomelingen sonde hebben kommen te stade doen / te meer / om dat de Boomen hier niet langsaam / als in onse koude Landen groeyen. Ik wil niet tegenspreeken / dat het van sommige voor een ydelheyd sal gehouden worden / te willen saapen / daar het tien tegen een is / of ik'er oopt pets van plukken sal. Edog my aangaande / ik houde het voor grooter ydelheyd / dat ik so voorsigtig niet ben geweest / om in Engeland op middelen / om dit te kommen doen / te denken / en wensche van God / dat ik eenig middel mooge hebben / om in alle plaatsen / daar ik sal koomen / een

Wil daar Tuyn-saad gesaayd hebben, indien't had mede gebragt.

En Waarom

1610 gedagtenis tot voordeel van alle Christen-repsigers tot aan het eynde der Werelt na te laten.

Na dat wy nu na ons upterste vermoogen alhier/alle het geen nodig was verrigt hadden / dat is / na dat wy ons van water voorsien / en onse swakke siekte menschen met al / dat wy konden bekomen / welk al veel in Mosselen bestond / ververst hadden / maakten wy reedschap om den 9 Augusti onder zeyl te gaan / dog moesten sulks om de tegen-winden tot den 13 dito uytstellen.

Sy vertrekken van Saldania.

Den 13 's morgens ten 4 uuren / gingen wy van de Ree van Saldania t'zeyl / hebbende een goeden Zuyd-Zuyd-Oosten wind ; ontrent 6 uuren na de middag lag de Caap Bona Sperance 16 mijlen Zuyd-Oost van ons af.

Caap de Bona Sperance.

Caap d'Aguillas.

Den 16 in den Morgen-stond hadden wy gemelde Caap in het Noord-West ten Westen 12 mijlen van ons af / en na de middag te 4 uuren was de Caap Aguillas 16 mijlen in het Noord-Oosten van ons / en maakten wy onse koers na het Zuyd-Oosten.

Den 18 wepnig wind / maar een holle Zee / schuymende op het bovenste der baaren / gelijk als op een ondiep water.

Den 19 hadden wy een wy streevige koelte.

Den 6 September 's namiddags ten 3 uuren Madagascar. kreegen wy het Eyland Madagascar, of St. Laurentius, leggende op de Zuyder-breete van 23 graaden / 38 minuten / in 't gesigt / en quamen te

De Baay van St. Augustyn. 6 uuren in de Baay van St. Augustyn, op 12 vadem water ten anker ; hier vonden wy het Schip van Londen de Union, zijnde voor Vice-Admiraal

Daar sy 't Schip de Union vonden. uytgevaaren / op de vierde Oost-Indische Reys van de Engelse Maatschappy, het Scheeps-volk van het selve was seer verleegen en bekommerd / doordien het met geen genoegsaame Levens-middelen / om te komen na huys waren / voorsien was / met

Dat slegt-gestelt was. welk onsen Generaal bezwaard deed / dat sy van hun

hun Admiraal en Pinas tuſſen Saldania en de Caap Bona Speranza waaren afgeraakt / en daar ſedert niets van gehoort hadden ; hy verhaalde / dat ſy in 't ſoeken van deſelve op deſe Reede en verder volgende tot Zanzibar, een Eyland ontrent de kuſt van Abaxin (mogelijk Abiſſynien,) alwaar de Portugyſen hen groote vriendſchap getoond en met hen te handelen beloofd / en verſogt hadden / met hun Boot aan Land te komen / daar ſy verraderlijk overvallen en 3 van hen gevangen genomen waren / de overige ſiende / wat'er gaans was / hadden met de Boot de vlugt na het Schip genomen / welk dan ſijn reys voortſettede / tot dat ſy wegen tegen-winden geen bequaame Haven komende aandoen / om gebrek van water genoodſaakt waren / na de Baay van Antongil, aan de Ooſt-zyde van Madagaſcar te keeren / maar de wind en ſtroom niet dienende / waren ſy op den Noord-Weſten hoek van Madagaſcar in een goede Haven / of Baay van Jungomar geraakt / alwaar ſy een gerumen tijd met goede woorden en ſchoone beloften gepaayd / en van den Koning vriendelijk bejegend waren / dog de Opper-koopman binnen korten de hoop hebbende / van amber-griis en andere ſaken aldaar te handelen / met deſen Heydenſen Koning ſo ingenoomen wierd / dat hy op deſſelfs verſoek niet alleen na hem toe ging / maar ſijn Kapiteyn en de ander Koop-lieden bewoog / hem te vergeſelſchappen ; by den Koning gekragt zijnde / waren ook de Chirurgijn / Tzompetter en Tzommel-ſlager onthooden ; dog als die niet ten eerſten quamen / quam een heele troep menſchen uyt het Bos ſpringen / met oogmerk om de Boot en die daar in waren / met pijlen en ſpieſſen te overweldigen / en ſiende / dat die in de Boot te wel voorſien waren / hadden deſelve met gewapende Canoes uyt de Rivier verbolgd / tot dat de Boot / door verſcheyden ſchooten uyt het Schip ontſet wierd. En eenige dagen / terwijl ſy na goede tyding van hun Kapiteyn en Koop-lieden bleeven

1610

Wat rampen het ſelve gehad had.

1610 wagten / was een half Leger van eenige 100 Canoes in order / als van een halve maan op het Schip aangekomen / weshalven sy sig zeyl-veerdig gemaakt / de Canoes afgewesen en hunne Reys voortgeset hadden. Het schijnd / dat sy Zocotora niet konden krijgen / of dat de Schipper ongenegen was / na de Roode-Zee, of Suratte te gaan / immers sy waaren gegaan na Achin, daar sy met de Guzuratters over eenige Koopman-schap handelden / en van daar na Priaman om Peper te laden: alwaar de Koopman accoord maakte / om deselve voor 15, 14 en 13 Reaalen van agten de Bahar (elk daar van wegende 312 pont) tot Teccoa, een Eyland 3 mijlen van Priaman te ontfangen. De Generaal besorgde het Schip met nodige Levens-middelen / welk ons te langer aldaar ophield; hy maakte te ook vreede onder het Scheeps-volk / welk vry over hoop lag / doordien Samuel Bradshaw door sijn wijs / bescheyden en voorsigtig gedrag / ontrent de saken van de Maatschappy / hun moetelijken en oprocrigen Schipper en desselfs aanhang geweldig in het oog liep; en dus heten wy hen / als bevreedigde en goede Vrienden / in de Baay blijven.

Het word met Levens-middelen voorsien, &c.

Beschrijving van dese Baay.

In dese Baay bleeven wy 17 uuren; hier is meest diep water / en de diepte onseker / so dat / als ons verhaald wierd / op verscheyden plaatsen op 200 vadem geen gront was / welk te ondersoeken / ons onnodig dagt / maar wy vonden de geheele Zuyder-strand langs / van de Westerhoek af tot het hooge Rots-agtig-land / klip-agtig te zijn / welker opper-vlakte by laag water droog gesien wierd. Wy lagen aan het Oost-eynde van de klippen / niet verre van het rif op 12 vadem ten anker / en sonden nader op 7 vadem hebben konnen koomen: Uyt Zee hier koomende / hadden wy een steevigen wind uyt den Zuyd-Zuyd-Westen / maar digt by Land koomende / begonse te bedaaren / egter was'er over dag een redelijke wind / maar so lang wy daar wa-

waren / was het des nagts stil / maar alsoo het thans nieuwe Maan was / die in dese geweesten het uytste weder maakt / kan ik niet seggen / of het op andere tijden ook so is. Op het Land schijnd het altijd uyt heet te zijn / bysonder als de Son ten Zuyden van de Æquinoctiale Linie is, 1610

Op dese plaats zijn tweederley soort van boomen / sommige so vol olij-agtig sap / dat / als men 'er / daar het groen staat en wast / uyter by-brengd / het selve aanstonds na boven loopt / en de bladen en takken in brand blaast; het hout daar van is sagt / en uyt de takken en bladen komt een geel sap. De tweede soort heeft so harden hout als lignum vitæ, is wit / met een kleyn bruyn hart / het hout / dat wy voor de Peper-corn tot brand-hout hakten / en hier overvloedig is / hing vol trossen van groene bruyt / (van de grootte als de boone-soppens in Engeland) genaamd Tamerinden die suyr en wrang van smaak is / en van de Apotekers gesegd word / goed voor de blauw-schuyt te zijn: het Volk van onsen Admiraal / dat ruymer tijd had / versamelde tot hun gebruyk veel van deselve. Hier is ook overvloed van seker kruyd (van gedaante even als het huys-look) waar van Aloë van allerley soort / en bysonder de Socotrina, gemaakt word / maar of dese woeste Menschen daar kennis en gebruyk van hebben / weet ik niet. En de Boom-gewassen aldaar. Tamerinden goed voor blaauw-schuyt. Aloe Socotrina.

De Landsaten schunwden / dog waarom weet ik niet / by ons te komen / so dat wy geen verversing van beesten / of schapen krijgen konden / daar sy te voozen aan andere een Os voor een Reaal van agten verkogt hadden: Maar daar word gesegd / dat wanneer sy een beest bragten / die van de Union in plaats van het ordinarie geld / doordien geen goede order onder hen was / gaven wat de wilde eysten / so dat sy qualijk meer beesten konden krijgen / als voor tien schellingen het stuk. Het schijnd / dat men alsoo op dit Eyland nauw Ronden daar geen Beesten tot verversing krijgen.

1610

De aart van de Ingeseetene.

moet toesien / also het Volk hier doorgaans vals en verraderlijk is / en egter / na men segd / dapper en kloekmoedig / weetende / hoe men het Volk tot een gevegt in order stellen moet / gelijk bleek in het voorval tot Jungomer, als sy in order de Union wilden overvallen. Hun geweer bestaat in boogen / pijlen / spiessen en werp-pijlen / die sy in bundels by sig dragen.

Na dat wy nu het geen noodig was / met hout en water in te nemen / gedaan / en onse lands-genooten na ons vermogen geholpen hadden / vertrokken wy.

Laaten daar de Union om vertrekken.

Den 9 September 's namiddags te 4 uuren / gingen wy uyt dese baay van St. Augustijn onder Zeyl / en lieten daar de Union.

Queribas Eylanden.

Den 21. Was de wind Oost-Zuyd-Oost / en de vloed / na ons dagt / Zuyd-West / en vervielen wy op lager wal by sekere kleyne Eylandjens / die wy de naam van Carribas (Queriba) gaven / alwaar ook verscheyden klippen lagen / die maar effen door de Zee van malkander onderscheyden waren. Wy hadden ses dagen werk / eer wy van deselve konden af raken. Dese Eylanden leggen tussen 10 of 11 graden Zuyder breedte. Dese kust legd by-na Noord-Oost en Zuyd-West; in die ses dagen was de wind tussen Oost-Noord-Oost / en Oost-Zuyd-Oost / so dat wy tegen onse wil geduurig Ly-waard aan vervielen / hoewel wy met onse booten en andersins ons beste deeden om daar af te komen. By gissing waren wy hier ruym seventig mijlen ten Noorden van Mozambique; 's nags hadden wy het meeste gevaar wegen het land / en wel meest door de sterke stroom / die ons daar na toe settede; daar was geen gelegentheyd om ons anker te konnen werpen / also het ontrent de klippen seer diep water was / en hoewel nader by grond was / egter was het daar seer diep en een vuyle grond / die niet bequaam om te ankeren was / en aan de Noorder-sijde van de klippen / hoewel wy

En die geheele kust beschreeven.

by

by gissing niet veel meer als twee mijlen van 't Land waren / hadden wy met 150 vadem geen grond. Dese Eylanden leggen so na by malkander / dat wy geen goede gissing konden maken / hoe ver het een van het ander was / nog ook het fatsoen derselver afteekenen. Het zijn sandige Eylanden / en meest met boomen bewassen. Alle nagt konden wy de vyeren / van de ingesetenen aangestoken / sien / maar wy hadden de lust niet / om onse tijd met hen aan Land te gaan spreeken te slijten. Als het nu God beliefd had / dat wy dit gevaar eens ontkomen waren / bevonden wy / dat de stroom tot onser groote verwondering ons sterker Noordelijk aan settede / als wy konden denken / want / daar wy by gissing 15 mijlen souden voorderen / lepden wy wel 30 mijlen af. 1610

Sterke stroomen.

Den 2 October hadden wy veel regen.

Den 9 merkten wy / dat de stroom minderde / ten ware sy nu Oostelijk aan ging / welk wy niet wel onderscheyden konden.

Den 10 / 11 en 12 sagen wy / dat wy wegens de stroom dag op dag minder vaart maakten.

Den 17 dito met het opgaan van de Son ontdekten wy twee Eylanden / die / om datse malkander wel gelijken / de Duas Irmanas (de twee Susters) genoemd worden / welke West ten Zuyden / en Oost ten Noorden van malkander / en 7 mijlen en een half van het Wester punt van Zocotora af leggen. Wy stierden Noord-Noord-Oost aan na het Westelijke punt van Zocotora, en hadden 23 / 24 en 26 vadem water / zijnde nog van 't gemelde punt 3 mijlen en een half: Nader by komende / begon de wind ons te begeven / so dat wy het niet langs de kust konden houden / maar door de stroom wierden afgeset. De Admiraal en de Darling ankerden op 12 vadem / maar ik konde door de stilte en door een windsen van het Land niet by houden / om op anker te komen voor den negenden dag / op welken wy ons anker op 12 vadem lieten vallen / niet ver van de Stad Gal-

Duas Irmanas.

Zocotora.

1610 lanzee. Tegen de koelte van den avond ging ik in de Pinas met een seegen na een laag sandig punt (tegen over den Admiraal en de Darling) ontrent een mijl van ons Schip / om te sien / of wy tot verversing van ons Volk niet wat Vis souden konnen vangen / hoopende aldaar mijn Generaal te vinden / gelijk ook gebeurde; alwaar ons God segende met so veel Vis / dat onse geheele Bloot voor twee maal-tijden en meer genoeg had.

De stad Gallanzee.

Vangen veel Vis.

De Generaal verhaalde my / dat hy des morgens van de ingesetenen aldaar verstaan had (daar hy reeds voor gezeest had / en 't geen ons een lange reys sonde doen hebben) dat de Oostelijke Monson, of passaat-wind reeds gekoomen was / en dat 'er nu in negen maanden geen hoop was / om na Cambaya te koomen koomen / dog wy hoopten hier van berigt by den Koning / die tot Tamarin sijn verblijf had / te bekomen.

Den 20 lieten wy ons anker vallen by een punt / ontrent 5 mijlen van Galinze, zijnde nog 6 mijlen van Tamarin, de oorsaak hier van was de veranderinge van de bloed / die laat in de nagt duurde / maar met den dag haalden wy weder ons anker op / dog wierden door een wind / uyt het Land koomende en de stroom ver af en te rug geset / so dat wy op den 21 weder tegen over de Stad Galanzee, dog verre in de diepe Zee geraakten.

Worden door wind en stroom te rug geset.

Den 22 scheen ons Schip van het Eyland geheel af te zijn / maar de Admiraal en de Darling raakten in ondieper water / alwaar hy ankerde; ik quam ook nog dien dag ontrent 2 uuren ten anker in de Baay / Westelijk van Galanzee, hebbende 6 vadem water; hier ging ik ten eersten aan Land in mijn Pinas met eenige ledige baten / om berg water te soeken; ik stak een Peede-baan op / om te verneemen / of eenige Ingesetenen tot my souden willen afkomen / daar ik seer na verlangde / also ik eenige Gepten / of andere verversing voor ons Volk van hen hoopte te krijgen: maar niemand / so het scheen / derfde by my koomen / uyt

Gaan tot Galanzee aan Land.

Ingesetenen mogten niet by hen koomen.

uyt vrees van des Konings misnoegen / also die aan geen vreemde yets wilde laten verkopen / of hy moest het selfs doen; het schijnd / dat hy niemand van sijn Volk met eenige Vreemdelingen / of Binnen-landers wilde laten omgaan / maar alle onderhandelingen en accoorden / over eet-waaren en andere Koopman-schappen / wilde aan hem selven houden: dit wierd ik naderhand gewaar / maar nu sag ik het Volk met tzoupen van verre blijven staan / waar over ik verwonderd was / dog van gemelde order des Konings berigt zijnde / geloof sulks te geschieden / om dat sy voor Verspieders van 's Konings wegen vreesden. By de nagt bulde ik 13 vaten met water / die ik aanstonds aan Boord bragt; het was in die nagt by volle Maan te 11 uuren hoog water / vloeyende by gissing tussen de 10 en 11 voeten; so lang de vloed duurde / ging de stroom Noordelijk aan / en digt voor-by het Land; en so dra het begon te ebben en een hoeke van het Land quam / gingen wy t' zeyl / en hielden het 4 of 5 mijlen langs het Land voor by de sandige Baay / daar wy gevist hadden / en niet ver van den Admiraal / dog merkende / dat de stroom Westelijk aan settede / wierpen wy anker / tot dat het naaste ty / of wind ons soude dienen. 1610

Also 'er een order is, dat de Koning alles aan vreemde selfs verkoopt.

Den 25 maakten wy met een gunstige wind zeyl / en wierpen ontrent 11 uuren ons anker op 8 vadem water / een mijl van het Land / regt tegen over de Stad Tamarin, alwaar de Koning ten Noorden van het Kasteel op den top van een berg / die boven de Stad legt / sijn huys heeft: By ons ankeren schoot de Generaal 5 / ik 3 / en de Darling 1 stuk af. De Generaal sond Mr. Femel aan Land met de Pinas, staay opgeschikt en met rood Karmosijn bereierd / om den Koning desselfs geschenk aan te bieden / bestaande in een schoonen vergulden Belter van 10 oncen / een lemmer van een Degen / en ontrent 4 ellen Stammet / dat ongemeen schoon was. De Koning had

De Stad Tamarin.

Present aan den Koning gesonden.

1610 had/ om dese geschenken te ontfangen / met der haast aan de water-kant een bruyne orangie-verwige Tent doen opslaan / waar in hy sat/ opgepast van de voornaamste sijner Land-saten / eenige Arabiers en een wagt van Busschieters: Mr. Femel hield hier in met hem een conferentie / die meer als een uur duurde; de Koning nam des Generaals present dankelijk aan/ hiete hem wellekom/ en seyde begeerig te zijn / om den Generaal aan Land te sien/ met belofte / dat hy hem water soude vry geeven/ en voorts dat al/ wat het Eyland uytleverde/ tot sijnen beste was; dog dat'er weegen een twee-jaarige droogte een schaarsheyd op het Eyland was / en dat sy thans niet een pond Aloë hadden / en hy sijn eygen Fregat/ selfs om die te verkoopen/ na de Roode Zee gesonden had.

Die het dankelijk aanneemd.

Van alles verslag doet.

De Ascension, seyde hy verder / quam hier in de maand van Februarius, en vindende hier een Schip uyt Guzuratte, vertrok met het selve binnen 8 dagen na sijn komst na de Roode Zee; 8 dagen later quam desselfs Pinas, die ten eersten na de Ascension volgde/ dog quamen beyde uyt de Roode Zee weder op Zocotora in Julius, en voorts van daar / alvorens water hebbende ingenoomen / ten eersten na Cambaya vertrokken waren; hy berigtede nog nader / dat sijn Fregat in de Haven van Bazain, niet verre van Damon in Indien geweest zijnde / van de Portugysen verstaan had / dat gemelde Schip en Pinas te vroeg / eer de Winter en het quaade weder voorby was / op de kust gekoomen/ en vergaan waren / dog het Volk geborgen was. De Koning sond den Generaal ook een vereering van 12 Geyten.

En weder een vereering aan den Generaal send.

Den 26 dito, Vrydag ging mijn Generaal met een goed geselschap en Lijf-wagt aan Land / om den Koning te besoeken; van boord varende / losten onse Scheepen / als vooren / 5 / 3 en 1 stukken / en wierd hy / aan Land komende / door order van den Koning met 10 scheuten van grof geschut begroet / en voorts van hem met alle fatsoen

De Generaal komt op Zocotora te Land.

soen en beleefdheyd ontfangen / en met al sijn ge- 1610
volg getracteerd met het geen so schielijk konde ge-
schaft worden: Maar de Koning toonde geen ge- Daar wel
negenthey d / om ons daar langer te laaten blij- onthaald
ven / en wilde daarom niet toelaten / dat wy hier word.
onse Pinas souden aan Land brengen en opboeyen / also hy voorgaf / dat sijn eygen Schijp / nog
die van Guzuratte, daar hy veel voordeel van tzolt / Dog mogt
daar / so lang wy'er waren / komen dersden; daar daar niet
by quam / dat ons verblijf aldaar voor hem / lang blijven.
nijnig oordeels / kostelijk viel / also hy / om ons
te doen sien / hoe sijn Stad beset was / de Arabiers En waarom.
en andere uyt alle gewesten van sijn Land op-
ontbooden had / die daar op sijn kosten moesten on-
derhouden worden / welk ik geloof de eenige re-
den was / waarom hy ons wilde doen vertrek-
ken. Op die dag builden wy een heel deel vaten
met water.

Den 27 haalden wy ons laatste water uyt een Dijver / daar het uyt het Gebergte quam inval-
len.

Den 28 zijnde Sondag, ging ons Volk aan Land / enkelijk om haar selven wat te vermaa-
ken.

Dese Koning van Zocotora was eenen Mulli De Koning
Amori Benfaide, dog hy is niet meer als Onder- van Zocoto-
Koning van sijn Vader / die Koning is van Far- ra beschree-
tac in Arabien, niet ver van Aden, welk tot Cam- ven.
ricam in de Zee komt. Hy verhaalde / dat sijn Vader in Oorlog met de Turken van Aden was /
en dat was sijn verschooning / waarom hy ons
een Brief aan den Gouverneur van Aden wey-
gerde mede te geeven / also hy ons / was sijn seg-
gen / niet bedriegen / nog ongemak aandoen wilde.
Het Volk / dat hy tot sijn statie en besetting van
Tamarin gebruykte / waren Arabiers, de andere / die
daar in een seer dienstbaare slavernij leven / zijn
de oude Inwoonders van dat Eyland / die wel-
eer van elders derwaards gebannen zijn.

Wat den Koophandel aangaat / op Zocotora

groeyd

1610 groeyd Aloë Socotrina, die van hen gemaakt wordt ontrent Augustus van een kruyd / het Semper-vivum, (Huys-look) dat men in Spanjen heeft / niet ongelijk / dog niet veel / en in een Jaar niet veel meer / als een ton vol. Daar is Sanguis Draconis (Draaken-bloed,) dog insgelijks niet veel / waar van onse Factoors pets hogten tegen 12 stuyvers het pond. Hier zijn ook dadels / die hen voor brood verstrekken / en van den Koning selfs voor 5 Reaalen van agten het 100 pont verkogt worden. Het Vee voor 's menschen onderhoud bestaat hier in Varren en Koeyen / 't stuk 12 Reaalen van agten / Geyten / 't stuk 1 Reaal, Schaapen / 't stuk een halve Reaal, en Hoenders / insgelijks 't stuk en halve Reaal, dog alle ongemeen kleyn / alsoo het een dor / steenagtig en onbruygtbaar Eyland is / hout / so veel een mensch draagen kan / kost hier 12 stuyvers. Wat het Eyland meer uytleverd / heb ik niet konnen vernemen / maar wel / dat het geheele Eyland schijnt dor en onbruygtbaar / en vol klippen en steenen te zijn.

Aloe Zocotrina.

Sanguinis Draconis (Draken-bloed)

Van het Vee aldaar.

En de gelegentheyd aan het Eyland.

II. AFDEELING.

Van *Abba del Curia*, 't gelukkig *Arabien*, *Aden* en *Moha*, en hoe verraaderlijk op de twee laatst-gemelde plaatsen met hen gehandeld is.

Alle onse saken van belang hier verrigt hebbende / maakten wy zeyl / namen van den Koning afscheyd met 3 Kanon-schenten van den Admiraal / en 1 uyt ons Schip / als ook 1 uyt de Darling. en stelden onse koers na Aden in de Roode Zee. Van het Land af zijnde / voeren wy voor-by Abba del Curia, na de Caap Guardafuy, zijnde het Oostelijkste punt van Abax, ten naasten

Sy vaaren voor by Abba del Curia.

naasten Westelijst aan 34 mijlen ver: Want van het Westelijste punt van Zocotora tot het Oostende van Abba del Curia is 14 mijlen. Dit Abba del Curia is een lang smal en oneffen / of ruuw Eyland / welk sig van het Oosten tot het Westen 5 mijlen in de lengte uptstrekt / van het West ende deses Eylands tot de Caap Guardafuy is 15 mijlen. Op Abba del Curia heeft de Koning van Zocotora eenig Volk en eenige Geyten. 3 mijlen ten Noorden van het midden desselfs zijn 2 groote klippen / niet verre van malkander / ontrent een halve mijl lang / die wit zijn / dog met uyt de natuur / maar door het beschijten van 't gevogelte.

1610

Welk beschreeven word.

2 groote witte Klippen.

Den 31 waren wy te 11 uuren dwars tegen over het Westelijste punt van Zocotora, en lieten te 2 uuren de witte klip / genaamd Saboyna, ten Noorden van ons stier-boord / die Noord-West ten Westen 4 mijlen van het Wester-punt van Zocotora legd. Te 3 uuren ontdekten wy de 2 hoogste Bergen van Abba del Curia, leggende West-Zuyd-West 10 mijlen van ons af.

2 hooge bergen van Abba del Curia.

Den 1 November zijnde Donderdag, waren wy met het opgaan van de Son tegen over het midden van Abba del Curia, hebbende het selve 2 mijlen en een half aan Balk-boord / en de 2 klippen een halve mijl van ons aan de stuur-boords zijde. Op de middag waren wy op 12 graden / 14 minuten Noorder-breete. Nademiddag kregen wy een stroom / die ons Zuydelijk aansettede / en kregen de Caap Guardafuy in 't gesigt / maar het was in den laten avond / eer wy daar by quamen / so dat wy deselve by nagt voor-by voeren / en daarom geen regt beschejd van konden sien.

De Caap Guardafuy.

Den 2 in den Morgen-stond waren wy tegen over een hoog gebergte / leggende 9 mijlen Westelijst van de Caap Guardafuy; Tussen dat / en een ander hooge punt 5 mijlen / West ten Zuyden daar van daan is een laag sandig punt / welk een mijl en een quart in de Zee uptstrekt. 3 Mijlen ver-

Fœlix een Berg.

1610 verder na het Westen wierpen wy ons Anker / en gingen met alle onse Booten aan Land / om hout / daar wy in ons Schip wy om verlegen waren / te hahlen; hier berigteden ons eenige Inwooners / dat de laatste Berg / die wy wooz-by gebaren waren / Feluck, of van de Portugysen, Fœlix genoemd wierd: Maar so dza sy vernaamen / dat wy Christenen waren / bloeden sy van ons weg.

Nemen hun koers na de Roode Zee.

Den 3 dito gingen wy weder aan Land / en halten noch meer hout: Nademiddag gingen wy onder zeyl / namen onse koers Westelyk aan na de Roode Zee, tot op den vyfden / wanneer wy te 10 uuren ontdekten de kust van het gelukkig Arabien, leggende van ons Nooxd-Nooxd-West en Nooxden ten Oosten / 12 mylen van het naaste Land.

Sien het Land van't gelukkig Arabien.

Op de middag bevond ik / dat wy op 13 graden / 18 minuten Nooxder-breete waren. Met het ondergaan van de Son waren wy 12 mylen van het Land; het gebergte in het Land was wy hoog en kaal sonder eenig gras / boomen / of eenig ander gewas.

Zijn wat verseyld.

Als wy nu onse koers West en Zuydelyk aan setteden / so als de kust sig strekte / verwagteden wy de Stad Aden te sien / want met het eerste ontdekken van het Land / oordeelde ik / dat wy niet meer van 24 mylen Oostelyk van het selve waren / maar daar ik meende / dat wy Nooxd-West ten Westen over de golf voeren / merkten wy / dat wy door den stroom bykans heel Nooxdelyk gebaren waren / en dat wy by het eerste ontdekken van het Land wepnig minder / als 60 mylen van Aden waaren geweest. Wy hielden onse koers langs de kust by dag met een vol zeyl / en by nagt met een kleynder / om Aden niet wooxby te baren; wy hadden dooxgaans 25 / 20 / 15 / 12 / 10 / en 8 vadem water.

De Stad Aden.

Woensdag tegen Sonnen ondergang / wierden wy beneden het gebergte schielyk de Stad Aden gewaar / zynde niet verre daar van daan. De Stad legd aan den voet van een onvrugtbaren Berg / op een plaats / daar ik qualyk op een

Stad

Stad denken konde / daar sy egter om de sterkte 1610
schijnd gebouwd te zijn / want sy seer wel kan verdedigt worden / en niet ligt / wanneer sy met kloeke Mannen beset / en van Levens-middelen en krijgsgereedschap wel voorsien is / te winnen sonde zijn / en aan de Zee-kant / hoewel sy by laag water bykans dzoog loopt / staat een hooge rots / wat ruymer als de Touwer van Londen, die van branden niet ligt kan beklommen worden / door-dien deselve byp stepl is / en maar een smallen opgang heeft / daar 4 menschen een groote menigte soldaten konnen afweeren: ook is die rots so wel bemuurd / met Borst-weeringen en geschut voorsien / dat sy mijns oordeels de Stad en de Ree genoeg bevrijden kan; maar die het selve wil ontwijken / kan op 9 vadem water buyten 't bereyk van 't geschut gaan leggen: Een weynig hier van daan ten Noorden van gemelde Rots / is noch een andere laage Rots / die bykans gelijk met het water legd; dese is niet groot van omtrek / en op deselve is een vesting gebouwd / die met geschut wel voorsien is: hoe veel Soldaten altijd in dat Guarnisoen leggen / konde ik niet wel vernemen / dog geloof voor het naaste / dat sy by gelegenthepd door andere uyt de Binnen-landse Steeden worden afgelost. Het laage Land binnen-waards leggende brengd allerley leef-togt derwaards / dog word ook ten deele met Barken gehaald van Barbora, een Steedetjen regt tegen over Aden, op de Abaxinse kust gelegen / waar van daan die Barken over halen allerley Vee / veel fruyt en andere eet-waren / als ook Myrrhe en Wierook / en andere saken meer / daar ik geen regt bescheyd van krijgen konde. Aden legd op de breedte van 12 graden / 35 minuten. (Volgens de verandering / of Westelyke afwijking 12 graden / 40 minuten.) Als de Maan in het Zuyd-Oost ten Oosten / of Noord-West ten Westen is / maakt het hier een volle Zee en hoog water. De Berg / aan wiens voet de Stad legd / is een half-Eyland / welk

Die naauwkeurig beschreeven word van haar sterkte:

Gelegentheyd des Lands.

En andere saints.

1610 na de Zee met een punt uytsteekt / en na het vaste Land een smalle steep sandig Land heeft; binnen-waards is het voor eerst nog sandig / dog verder is een Moerassige grond / tot aan het gebergte / en also 16/ of 20 mijlen ver van de Stad. So dra wy hier op anker waren / sond de Gouverneur in den donkeren avond een Arabier in een Canoe, om onse Scheepen te besien / dog hy wilde / hoewel geroepen / niet aan boord komen.

Sy worden uyt naam van den Gouverneur onder-vraagd.

Den 8 dito, zijnde Donderdag, quam deselve Arabier aan boord van onsen Admiraal / afgesonden van den Mir (Emir) of Gouverneur / om te verneemen / wie wy waren / en indien vrienden / dat wy aan Land souden welkom zijn. Hier op wierd een present voor den Gouverneur veerdig gemaakt / te weeten / een stuk op sijn Turks gegraveerd / en een treffelijk lemmer van een deegen / welk na Land gebragt wierd door Johan Williams, en eenen Mr. Walter, die deser Landen taal-kundig waren / vergesellschapt met eenige andere Factoors. De Turken lieten dese wel aan Land / maar niet binnen de Stad komen / edog onthaalden hen buyten de poort ontrent het water / met groote betooning van blijdschap / en betuyging van veel genegentheyd voor onse natie / waar mede sy seyden veel gemeensaamheyd te gebruyken / tot Stambola, Aleppo en elders: maar sy spraken niet een eenig woord van met ons te willen handelen / en gaven ons te kennen / dat sy aldaar van dag tot dag 30000 Soldaten verwagteden; dit quam ons vreemd voor / en konden niet begrijpen / dat sulken schraalen Land-streek / als hier scheen te zijn / Levens-middelen voor so veel menschen soude konnen verschaffen: Maar als de onse merkten dat sy uyt vrees sulken taal voerden / gaven sy te kennen / dat onse Generaal van den Gouverneur versogt / voor sijn geld een Stuurman voor hunne Scheepen na Moha te mogen hebben / hierop gaven sy tot antwoord / dat hy maar een Gedeputeerde van den Mir, of Gouverneur was / die buyten

Een vereering aan den Gouverneur.

Die van Aden toonen agterdogtig te zijn.

ten de Stad zijnde morgen stond t'huys te komen/ en dat de Generaal van beschеyd soude gegeven worden. Hy sond den Generaal een present van 2 Barboraasse Schaapen met breede stuyten en kleyne staarten/ eenige Plantanen, of dadelen/ en andere vrugten/ met welke de onse te rug keerden. 1610

Vereering aan den Generaal.

Den 9 sond de Generaal vroeg in de Morgenstond na Land/ om een Stuurman na Moha te versoeken; de onse wierden in het huys van den Gouverneur gebragt/ en met goede woorden opgehouden/ alsa de Gouverneur nog niet was weder gekomen. Maar als de Onder-Gouverneur hoorde/ dat/ onse Scheepen onder zeyl waren om te vertrekken/ sond hy geen Piloot/ maar liet versoeken/ dat indien de Generaal met alle sijne Scheepen niet wilde daar blijven/ om te handelen/ ten minsten een van deselve mogt daar blijven/ vraagde tot dien eynde na de prijs van verscheydene onser waaren/ waar ontrent hen tot genoegen berigt gedaan wierd/ mids dat'er een verwisseling gemaakt wierd voor hunne waaren/ die ons dienden/ gelijk sy dan vertoonden hun Indigo, Olibanum, Myrrhe/ en verscheydene andere waaren. Maar eer de afgesondene den Generaal hier van konden kennis geven/ waren de Scheepen so verre van het punt/ dat sy door de stroom niet weder aan de Oost-zijde van het punt in het gesigt van de Stad komen konden/ maar tegen over een Baay aan de Zuyd-zijde van de Stad moesten ankeren. De Generaal siende eenig Volk in de Baay vissen/ en veele fatsoenlijke Luyden op de hoogte staan/ ging met sijn Pinas na de Land-zijde/ om te verneemen/ wanneer de stroom mogt veranderen/ en wy daar van daan souden komen raken. De Onder-Gouverneur toonde hem selven misnoegd/ en gaf voor/ dat wy gekomen waren/ om de sterkte van hun Stad te verspieden/ en niet goeds in 't sin hadden/ so dat Joh. Williams begon te vreesen/ dat sy hem daar souden vast

Die hier een Stuurman versoekt.

Die van Aden schijnen te willen handelen.

Dog hebben niets goeds in 't sin.

1610 houden: ondertussen quam de Gouverneur in de Stad / die niet so fozs scheen / maar den vepnsaard speelende / goede woozden gaf en een Stuurman na Moha toestond / ebog versogt hy / dat een van onse Scheepen mogt daar blijven / seggende / dat dooz quaad beleyd der voorige Gouverneurs ontrent de Vzeemdelingen / de Stad buyten Koophandel geraakt was / en hy deselve poogde te herstellen / hoopende daar van met ons een begin te maaken; daar hy verder by voegde / dat hy een Gouverneur zijnde / een Bassa boven hem had / van wien hem / indien hy alle onse Scheepen sonder Koopmanschap liet vertrekken / soude te last gelegd woozden / dat wy dooz sijn quaade behandeling van ons verjaagd waren. Dooz-dien wy nu uyt andere hoozden; dat het eerste / raakende sijn Stad / waar was / geloofde de Generaal en wy alle / dat ook het laatste so was (hoewel het enkelijk was / om ons te bedziegen /) derhalven stond de Generaal dooz een afgesondene het versoek toe / indien wy daar een veylige plaats konden hebben / gemerkt de Monson na het Land ons geen veyligheyd beloofde / maar het verderf vzeygde; dog op dit laatste sloeg hy weynig agt.

Den Gouverneur verfoekt dat een van de Engelse Scheepen daar soude blijven.

Daar hy schijn van redenen geeft.

Welk onderscheyden beding word toegestaan.

Den 12. sond de Generaal in den Mozgenstond Joh. Williams wederom na Land / om den belooften Stuurman te halen / die van den Gouverneur tot antwoozd kzeeg / dat de Vzouw van den Piloot hem niet wilde laaten gaan / ten ware wy 4 der voornaamste uyt onse Scheepen / tot Gijselaars daar lieten / tot dat hy behouden weder quam; welk ons een algemeen misnoegen gaf / en hun veranderlijkheyd ontdekte. De Generaal egter / om sijn gedaane belofte na te komen / besloot / my met het Schijp de Peper-corn daar te laten / maar met een andere ozder / want daar hy my te vooren belast had / niet meer dan een vierde-deel van ons goed teffens aan Land te brengen / beval hy ons nu geheel geen goed aan Land te

Uytvlugten ontrent den versogten Stuurman.

Kapiteyn Dounton blijft met sijn Schip aldaar.

bzen-

brengen: want dooz-dien sy niet een van hun Canalie als onder sulken onsmakelyken beding ons toe-vertrouwden / oozdeelde hy niet raadsaam / hen pets van onse Koopmanschappen te vertrouwen / maar indien sy pets van onse waaren van nooden hadden / gelyk sy hadden voorgegeeven / dat sy die binnen Scheeps Boozd souden moeten komen koopen en betaalen ; en ingevalle sy vooz quaad mogten vreesen / wy Gysselaars over en weder souden senden / wel verstaande / dat vooz so veele / als van hen de Koopmanschap op het Schip sonden komen doen / wy een gelyk getal souden aan Land senden / en indien hen sulks niet behaagde / wy onsen Admiraal na Moha mogten volgen, 1610

Wat order hy van den Generaal kreeg.

Ontrent de middag van dien selven dag / vertrok de Generaal met sijn eygen Schip / en de Darling, na dat alvorens op alles oozder gesteld was / om na Moha te varen ; Terwijl sy doende waren om hunne zeylen op te halen / wierden sy een Schip in Zee gewaar / welk sy geloosden een Guzuratter te zijn / die na Moha ging / waar uyt de Generaal hoopte een Stuurman te bekomen / wesshalven sy het een tijd lang nasetteden / dog siende / dat het een klepnder zepl was / als sy dagten / verbolgden het niet verder / en namen hun koers na Bab-mandel.

De Generaal vaart na Moha.

Den 13. dito deeden wy ons beste / om tegen wind en stroom met lange gangen op-waarts te laveeren / eben gelijk menschen / die hun eygen ongemak en schade verhaasten. De Mir van Aden sond nemand met een Boot by ny aan Boozd / die met de Koop-lieden sogt te spreeken om te verneemen / of wy met hem wilden handelen / of niet / waar op Mr. Fowler, Joh. Williams en de Boekhouder / (dog om andere saken) aan Land gingen / en den Mir voozsloegen / op wat wijse oozder hadden met hen te handelen / welk hem geensins behaagde / en met sijn oogmerk en politie geensins over een quam ; daarom hy na sijn seggen

De Gouverneur van Aden wil van Koophandel spreeken.

Dog de wijse van de Engelse voorgesteld stond hem niet aan.

1610 raadsaam vond / op dat ik / als sy weder aan Boord souden gekoomen zijn / niet mogt vertrekken / dese 3 Mannen daar te houden / om door dat middel pets van ons te krijgen / dog hy gaf voor / dat hy hen arresteerde voor anker-geld en anderssins / beloopende 1500 goudene Venetianos, 't stuk van ander-halve Reaal van agten.

Hy arresteerd 5 Engelse aan Land.

Doun ton lag op een gevaarlijke plaats.

Door dese Stad Aden bleef ik tot mijn schade tot den 16 December, zijnde in een gedurig gevaar / indien'er een stozm mogt opstaan / welk in die tijd met dese Monson altijd te verwagten was: ondertussen versuymde ik niet onse Koopmanschappen gereed te leggen / of het nog gebeuren mogt / dat wy met hen quamen te handelen: edog / hoewel sy alle suoode middelen bedagten / en ons Volk / dat by hen aan Land was / met valscheyd dag by dag misleydden / om met een Boode onsen Generaal te versoeken / onse Koopman-schappen te mogen in de Stad brengen / en verseekerden / dat als dan de Koop-lieden van alle naast-gelegene plaatsen deselve souden koomen koopen / so spraaken sy / om dat de onse reeds gemerkt hadden / dat'er geen Koop-lieden in de Stad waren / die in staat waren om sulks te koomen doen / konde ik my geen hoop van daar te handelen / of een opregte Koopmanschap te doen / maken.

Looscheyd van den Gouverneur, in de beleefdheyd aan de te Land komende.

So lang ik daar lag / sond ik alle 2 / of 3 dagen mijn Pinas met 1 / of 2 van mijn Volk aan Land / om te vernemen / hoe mijne Kooplieden voeren / die in alles / wat sy te doen hadden / beleefdelijk bejegend wierden / en de Soldaaten / die sy daar voor te drinken gaven / veel tot geselschap hadden; wanneer een Jood, of Banjaan hen van 't een / of 't ander te veel afnamen / hielpen dese hen te regt / welk ik alles geloofde / door beleyd van den Gouverneur te geschieden / om ons te misleyden / en ons Volk te doen gelooven / dat sy het met ons wel meenden / en also souden vertrouwen op hun bemserp en leugens / waar in sy bedzeven zijn; wanneer eenig Volk in de Stad quam / maakten sy

de

1610

de onse wijs / dat het Koop-lieden waren / die quamen sien / of wy ons goed hadden aan land gebragt / welk sy konden koopen / en ondertussen waren het Soldaten / uyt naast-gelegene binnenlandse steeden ontboden / om eenig desseyn / by hen gesmeed / te helpen uytvoeren. Ook wierden onse Kooplieden in hun gevangenis vriendelijk bejegend / en besogt van sulke / als de Gouverneur goed dagt / die dan sijn taal voerden / en ondertussen had hy order gesteld / dat niemand / selfs niet een Arabische visser / of diergelijke mogt by my komen / uyt vrees / dat sy my de waarheyt tot sijn nadeel souden seggen. Door mijn Volk / dat met de Pinas aan land ging / wierd ik berigt / dat dese Stad in voorige tijden groot en volk-rijk geweest was / maar dat de huysen so groote / als kleyne ten grooten deele woest waren en onder de voet lagen / dat 'er weynige winkels van belang waren / en geen Koop-lieden / die den naam van Koop-lieden weerdig waren / gevonden wierden: het schijnd ook / dat 'er weynig geld onder hen omging / want als de onse een stuk van agten voor Aspers wilden wisselen / keerden sy het om en weder om / en sagen het als met verwondering aan; een quaad teken van een plaats / daar een Scheeps-lading van Koop-manschappen soude verkogt worden.

En een ander bedrog.

Berigt van het verval der Stad Aden.

De tegenwoordige Gouverneur stond binnen korten verplaatst te worden / en daarom soude hy voor sijn vertrek geern gesien hebben / dat wy ons hadden laten raaden / onse Koopmanschap aan land te brengen; hy prees meer-maals Kapiteyn Sharpeighs goed vertrouwen op hen / die met sijn Schip de Ascension voor 16 maanden was daar geweest / en ten eersten sonder wan-trouwen sijne waaren aan land gebragt / en verkogt had / en dat sijn Volk als Koop-lieden onbeschroomd waren aan land gekoomen / (welk also wy niet deeden / seyde hy te moeten twijfelen / of wy wel Koop-lieden waren) dat hy ook desselfs trompet-

Vals of bedrieglijk voorgeven van hun handel met Kapiteyn Sharpeigh.

1610 ten geern op sijne wallen gehoozd had: Dog ik nam dat alles niet anders aan / als bedzieglijke voozgeevens en valsche rapozten / want ik kan anders niet denken / of sy hebben als onmosele dese menschen in 't eerst te veel geloofd / maar dooz hun vertrek sullis wel beklaagd: Kapiteyn Sharpeigh was de eerste van onse natie / die daar gekoomen was / en het sonde koomen zijn / dat hy 'er nog op een redelijke wijs was van daan gekomen / maar na die tijd hebben sy mogelijk oberlegd / hoe sy in 't toekomende hun bupligheyd beter souden te werk stellen. Mijns oozdeels dagten sy / als wy eerst daar quamen / onse goederen te kooopen / dog sonder geld / en dat sy om meer als eene reden / dooz eerst maar een Schip sogten daar te houden / gemerkt sy na alle waarschijnlijkheyd hun doozneemen gemaklelijker op een als op 3. Scheepen souden koomen bereyken / en het eene hier blijvende / de twee andere tot Moha beter souden koomen na hun sin geset wozden / te meer / om dat alle boosheyd ontrent hen op beyde plaatsen te werk gesteld / tot dienst en voozdeel van den Bassa was: daar-en-booven stelden sy vast / dat wy onkundig waren van de ongestuymigheyd des aanstaanden winters / die tot sullken Koop-handel niet wel dienstig was / en dat geen Schip daar lang sonde koomen leggen / of het sonde hun gunst en vziendschap van nooden hebben / al was het enkelyk om vers water te doen / en al schoon 'er geen wind / of See te vzeesen was / die 'er egter menigmaal vzy sterk is en hol gaat / dooz-dien tot Aden een laag schooz is / welk het slaan en de kragt der hooggaande baren niet kan beletten; uyt welken allen sy op goeden gzonde konden oozdeelen / dat wy eer-lang van onse ree / daar wy negen vadem water hadden / genoodsaakt souden wozden / op vijf vadem / nader by de stad / agter een hoek van het Eyland / en onder hun kanon te komen / waar van daan wy dan buyten hun verlof / het Schip niet souden hebben mogen uytbzengen / of indien

En hun boos oogmerk, in verscheyden saken ontdekt.

hen

hen dat ontschoot / dat sy door een schijn van beleefdheyd / of ons yets tot ons vermaak aan te raden / of door gebrek van water de onse na land te lokken / (en dus by de geene / die sy reeds hadden) meester van ons beste Scheeps-volk dagten te worden / die sy dan souden beweegen / om alle de overige te doen aan land komen; maar al die aanslag was niet wel aangeleyd: want de marist wierd ten eersten van hen bedorven / wanneer sy / bevreesende dat wy souden vertrekken / drie mannen van ons vast hielden / welk my een groot agterdenken gaf / en de omsigtigheyd deed gebruyken / om maar wepnige van ons volk teffens na land te senden. 1610

Ik sond op een Saturdag mijnen eersten Brief aan den Generaal tot Moha, door een Soldaat van Aden, die van den Gouverneur wierd afgeveerdigd / en te rug komende / niemand van ons spreeken / of antwoord bringen mogt. Hy had den Brief aan handen van den Gouverneur tot Moha geleverd / die denselven beloofde te laten bestellen / maar hy was ten eersten met een Brief na Aden te rug gesonden. Schrijft na den Generaal, dog krijgd geen antwoord.

Donderdaags daar aan volgende / reed de Gouverneur na buyten / en quam niet weder binnen voor den 1. December; so lang hy uyt was / wierden onse gevangene slegter getracteerd / en moesten den aanbrenger van hun eeten byna so veel geven / als het kooste / sonder dat hen de minste gunst / of een vriendelijk gesigt getoond wierd / en men maakte hen wijs / dat de Mir vertrokken was / en een ander in sijn plaats stond te komen / dog dat wierd voor die tijd niet waar bevonden / want twee dagen daar na quam deselve weder binnen / en ten eersten by onse gevangene / die hy vriendelijk aanspraak / en op sijn kosten wel liet opschaffen / om onder die schijn van vriendschap ons te bedriegen; hy beloofde / dat wy niet als vriendschap en goede bejegening van hem souden te verwagten hebben / so dra als wy onsen De Engelse aan land niet wel gehandeld. De Gouverneur is egter beleefd, en doet seer groote beloften, indien de Engelse hunne waaren wilden te land brengen,

1610 koop-handel begonden / en onse volkomen vryheyd souden hebben / sonder de te voozen ge-epste 1500 Venetianos te betalen / geevende maar vijf van 't honderd / en de andere lasten op een redelijke wijs ; dat wy voor 't verkogte met gereed goud souden betaald wozden / en daarom wel wenste / dat wy / tot nog toe geen regt beschepd gekreegen hebbende / yemand van de onse met een leyds-man van hem wilden senden / waar dooz men van beyder-sijds meenig en antwoozd soude konnen verseekerd zijn.

Waar over aan den Generaal geschreeven word.

Op dien selven dag maakte ik de schijn / van my tot het vertrek gereed te maken / en kreeg een Bzief van Johan Fouwler met de boodschap / dat ik dog nog eens aan den Generaal wilde schrijven / of hy het aan land bzengen van onse koopmanschappen konde toestaan : hier ontrent nu was ik so nauw niet bepaald / of had het / indien ik eenige waar-schijnlijkheyd van een goeden koophandel te doen had gesien / konnen over my nemen ; ik dan verleegen zijnde / om van andere niet genoodsaakt te wozden / tot het uytvoeren van yets sonder voozgaande overleg / waar dooz mijne vzienden / of ik selfs konde benadeeld weesen / en te gemoed siende / dat ik vooz Mey niet soude konnen na Moha gaan (want so lang soude de Oostelijke Monson, of Passaat-wind duuren) en dat by het harde weer sonder koophandel soude moeten vertrekken / en eens vertrokken zijnde niet vooz den vijfden Mey, of Junius soude weder herwaards konnen keeren / wilde wel hoozen / wat de Generaal dienstig oozdeelde. Twee dagen daar na sond ik yemand met een Bzief na den Generaal ('t welk my naderhand spoet.) Ondertussen wierd ons niet anders als beleefdheyd en goed onthaal getoond / also sy na de te rug-komst van onsen boode verlangden en dan hoopten de markt te beginnen.

Saturdaags daar aan volgende / quam de bootsman my seggen / dat hem klein touw-werk tot

het

80

het een en 't ander ontbzak / en verſogt met eenige andere / te moogen aan land gaan / om wat touw op het ſtrand te moogen ſlaan / alſo 'er nu nog tijd was / en ander werk ons daar na beletten ſoude; waar op ik den Gouverneur liet verſoeken / dat ons Volk ſulks onder ſijne wallen bezig mogt doen / 't welk met beleefdheyd wierd toegeſtaan; om op de bequaamſte plaats / die men konde vinden te doen / met aanwijſſing van een hups / daar wy by nagt ons gereedſchap ſouden konnen bergen: ondertuſſen liet de Gouverneur dooz ſijne ſmeeden boepen booz ons Volk maken / welk hen dooz tekenen van verſchepdene bedupd wierd / die geen quaat denkende; meenden dat het jokkernp was / dog naderhand bevonden ernſt te zijn. 1610

Hun volk krijgd vryheyd om aan land touw te ſlaan.

Woenſdaags daar na / wierden alle / die van ons aan land waren / verraderlijk overvallen / gebonden / geboeyd / gebleugeld en ſommige van hen in ſtokken gelegd; men miſhandelde deſelve deerlijk / nam hen hun geld / en al wat ſy by ſig hadden / af; ſy namen ook weg mijn Pinas / en de jongens / die tot het touw-ſlaan gebruykt waren. So dat 'er nu gevangen waren twee Koop-lieden / een Boekhouder / een die op hen paſte / een Apoteker / mijn Chirurgijn / Mr. Caulker, (die mijn Bzief na Moha had over-gebzagt) mijn Boots-man en een van ſijn maats / twee Quartier-meeſters / de Kupper / Timmerman en Konſtapels maat / mijn Kolks-jongen / en nog vijf andere van de Kolks maats / t' ſamen twintig / waar van ſommige tot hun playſier / en andere om te werken aan land gegaan waren / behalven de jongens / die tot het bewaren van de Pinas geoordeneerd waren / en (buyten mijn geſigt zijnde) deeden / wat hen goed dagt / en den boots-man (hun hulp van nooden hebbende) in het touw-ſlaan hielpen.

Dog worden verraderlijk overvallen en deerlijk miſhandeld.

So dat 'er meer als 20 gevangen raakten.

Hun Pinas ook weg genoomen.

Op den volgenden Maandag den 16. December ging ik van de Zuydelijke reede van Aden onder zeyl /

Dounton vertrekt van Aden.

1610 zepl / om onse koers te setten na Moha, door het nauw van Babel-mandel (in de mond van de Roode Zee,) leggende twee en dertig mijlen van Aden. De Arabiers hier en in alle plaatsen van Arabien, van wat staat sy ook zijn / staan alle onder het gebied en dienstbaarheyd van de Turken.

Komt in de Bab. Donderdaags was het in den morgenstond Eclipsis in de Maan: 's middags te 1 uur passeerde ik de Bab, of het nauw / zijnde een halve mijl breed / daar wy in het midden tien vadem water hadden / aan beyde sijden was het water agt / ses en vier vadem diep; de Bab was twee mijlen lang / en gaat in dese selve een sterk getij / van eb en vloed. Ik liet aan stuur-boord leggen een gebergte en een klip-agtig half-Eyland / dat bupten het vaste land uytstak / daar naast aan laag land / en dat een smalle sandige streep was; aan bak-boord liet ik leggen een laag Eyland / welk insgelijks klip-agtig / en Oost en West gerekend / vijf mijlen lang was; so veel ik konde merken / is tussen het West-eynde van dat Eyland en de Abaxinse kust een helder kanaal van dzie / of bynaa vier mijlen breed: maar ik geloof / dat de scheepen daar niet veel door varen / om dat het water daar dieper is / en geen goeden Anker-gront heeft / en wel meest / om dat de andere passagie nader is. Als wy nu de Bab door waren / wisten wy niet / of 'er onder weegen gevaar te vreesen was / nog hoe ver Moha binnen dat nauw lag / nog ook / of het op een kivier / of in een Baay gelegen was / maar wy vonden met het peylen langs de geheele kust van Arabien, tussen de 9 en 7 vadem / en by het vallen van de nagt wierpen wy 9 mijlen binnen de Bab tegen over een Bergjen / aan de Zee-kant leggende / ons anker.

Die hier nauwkeurig beschreeven word.

Moha waar en hoe gelegen. Vrydag 's morgens te 6 uuren / gingen wy weder onder Zepl / Noord en Noord-West aan / so als ons de diepte weys: wy hadden eerst tussen 9 en 7 / daar na tussen 6 en 4 vadem water / en qua-

quamen verbolgens buyten de ondiepte / tot dat wy niet ver van Moha waren / wellk 18 mijlen binnen de Bab aan het eynde van een laage / sandige / en onvruchtbare land-streek legd. Hier sagen wy onsen Admiraal by gissing 4 mijlen in Zee / op 6 vadem water / alleen leggen (sonder de Darling) zijnde met twee hoofd-touwen / wegens het harde weder / vast gemaakt / daar ik eerst geen agter-dogt op had: al mijn bekommernis in dese onbekende vaart was / om mijn Schip te behouden / welk sonder nauwe toesigt en gedurig peylen ligt had konnen vast raken / en ons in de grootste verlegenthevd brengen: maar hoe ik nader quam / hoe benauwder ik van herten wierd / also my dan eens te binnen quam / het verlies van so veele mijner Scheeps-genooten / en dan wederom een vreese / hoe het met mijne Vrienden alhier wesen mogt: ik sag hun Pinas / bemand zijnde / ter syden van het Schip leggen; in het selve was de Schipper Thornton, maar die derfde niet afsteeken / voor dat wy dwars tegen hen over waren / door dien sy vreesden / wegen wind en stroom hun Schip niet weder te kommen magtig worden. Nog wat nader gekomen zijnde / lieten sy / tot een teken van quade tijding / hun vlag vallen / waar uyt ik merkte / dat myn Generaal eenig ongeluk overgekomen was; als ik myn Anker had laten vallen / quam Thornton met de Pinas by my aan boord / die een geruymen tijd sijn droefheyd / also wy swakke en broose Menschen zijn / getoond hebbende / my ordentlijk begon te verhalen alles / wat hen na het vertrek van Aden overgekomen was / te weeten / „ dat sy spoedig van „ Aden tot de Bab gekomen / aldaar een piloot / „ om hen na Moha te brengen / ingenoomen had„den / en den 14. November, en also in dertig „ uren van Aden tot voor Moha gekomen wa„ren; maar dat sy het ongeluk hadden gehad / „ van tegen over de Stad en niet verre van de „ Kee / 't zy door mis-verstand / 't zy door agte„loos-

1616

Daar hy den Admiraal vind;

Die een teken van ongemak geeft.

Schipper Thornton, die hem met droefheyd de geledene rampen verhaald, te weeten.

Dat de Admiraal was vast geraakt.

1610 „ loosheyd van den Stuurman ontrent de diepte/ „ 't zy door onkunde van de gelegentheyd onser „ scheepen/ op het Sand aan de grond te raken/ „ daar geen kans om af te komen was/ sonder „ het Schip te ligten/ dog dat sy sonder gijselaars „ hen-selven niet derfden vertrouwen in handen van „ de Turken, die niets nalieten/ om ons alle twijf- „ feling van welkom te zijn te benemen/ en alles „ wat wy versogten/ veelsins en met groote betoo- „ ning van vriendschap beloofden; ingevolge van „ dien quamen sy met hunne Barken/ om ons „ Schip te ontladen/ welk van hen met groote „ veerdigheyd gedaan wierd; dus/ seyde hy/ „ bragten wy aan Land ons terwen-meel/ wijn- „ asijn/ zee-koolen/ pek en teer/ neffens de niet „ opgemaakte Pinas en andere voorraad/ dat ons „ voor de hand quam/ gelijk ook ons tin/ loot/ „ yser en andere waaren/ die wy dagten te ver- „ koopen/ en lieten byna al ons water loopen. „ Onder andere was Mr. Laurens Femel meer „ bevreesd als yemand/ so dat hy in een bysonde- „ re Boot al het sijne/ sonder yets daar van in „ 't Schip te laten/ aan land bragt.

Met hulp van de Turken geligt.

Wat 'er al aan land gebragt wierd.

Dat hy los raakte.

„ Eyndelijk raakte het Schip na veel moeyte „ met lossen en andersins weder vlot. Men moet „ ook/ vervolgde hy/ weeten/ dat dit gedeelte „ van Arabien ten Oosten van Aden en op-waards „ na de Roode Zee tot Cameran, welk 70 mijlen „ binnen Bab-mandel legd/ en hoe verre Land- „ waard in weet ik niet/ genoemd word/ het Land „ van Yeoman, of Ayaman, en thans geregeerd „ word van eenen Jeffer Bassa, die sijn verblijf „ houd tot Zenan, welk sy rekenen 15 gemeene „ dag-reysens van Moha te zijn: dog ik geloof/ „ dat men in die tijd te post kan heen en weer rey- „ sen. Dat ook de Gouverneurs van Aden en „ Moha, welke laatste plaats/ also 'er meer Schee- „ pen komen/ de beste geoordeeld word/ jaarlijks „ verplaatst worden/ en dat hier tegenwoordig re- „ geerde eenen Regib Aga, die te vooren een van

Beschrijft de regeering van die geheele landstreek.

En bysonder van Regib Aga.

„ des

„ des Bassa's dienaars / en voorleden jaar / tot A- 1610
„ den, als Kapiteyn Sharpeigh daar was / Gou-
„ verneur geweest was / doch nu / om dat hy sijn
„ meester getrouw was geweest / bevoorderd na
„ Moha. Dese nu sond / so dra wy hier aange-
„ komen waren / na den Bassa / om te weeten / wat
„ sijn believen was / en wat hy met ons soude
„ doen. Ondertussen vertrouwden wy alles goeds /
„ en wisten van geen quaad / dat tegen ons ge-
„ smeed wierd: terwijl nu yemand na den Bassa
„ was / om sijn believen te weeten / lep de Aga de
„ gront van sijn verraad / en maakte alles tot het Hoe die sijn
„ uytvoeren van sijn vileyn voorneemen gereed / tot verraad
„ welken eynde hy uyt de naast-gelegene Eylan- tegen de
„ den / Steden en Landschappen / so veel Sol- Engelse
„ daten binnen Moha deed komen / als hy noodig smeede,
„ oordeelde / die hy niet versuymde met schande-
„ lijke beschuldingen tegen ons aan te hitsen / seg- En wat hy
„ gende / dat wy Zee-roovers en Christenen / en voorgaf.
„ by gevolg snoode Vyanden van hun heyligen
„ Propheet Mahomet en sijne wetten waren / en
„ dat wy eenlelyk waren gekomen / om de hey-
„ lige huysen van hun God tot Mecca en Medina
„ te verwoesten / en om ver te werpen / dat sy
„ dienvolgende God en hun Land grooten dienst
„ souden doen / als sy ons om hals bragten / en
„ also wy so veel geld en goed hadden / sy en het
„ land souden gelukkig weesen / indien sy sig day-
„ per tegen ons doegen / en so voort. Onder-
„ tussen huurde ons onnoosel Volk / dat geen quaad
„ dagt / een huys / schuure het op / en maakte al-
„ les gereed / om / so dra bescheyd van den Bassa
„ quam / onse waaren te verkoopen / door-dien
„ alle vriendschap ten overvloed betoond en verder
„ beloofd wierd. De Aga ondertussen seyde / ver- Hy lokt den
„ wonderd te zijn / dat 'er in so grooten Schip so Generaal
„ weynig goed soude zijn / en sond geduurig Boo- onder een
„ ten om goed te halen: maar / na dat het Schip schoonen
„ weder van de gront was / wierd gesegd / dat'er schijn aan
„ voor nader gelegenthepd niet meer soude ont- land.

„ scheept

1610

„ scheept worden: hy was 'er egter so happig na/
„ dat de arme Arabische Boots-luyden schroom-
„ den/ sonder lading weder na de Stad te keeren.
„ Als hy nu merkte/ dat hy geen goed meer kon-
„ de aan Land krijgen/ stelde hy een ander prac-
„ tijk te werk; hy seyde tot onse Koop-lieden/ dat
„ de Kapiteyns van alle Scheepen/ die daar qua-
„ men/ om Koop-manschap te doen/ tot verseke-
„ ring van veyligheyd/ des Grooten Heers kleed ge-
„ geeven wierd/ en dat niemand/ na dat hy dat
„ aan had/ hem soude derven eenig leed doen/ en
„ alle Officiers der Scheepen tekenen van vriend-
„ schap en beleefdheyd ontfangen souden/ by ge-
„ volg/ indien de Kapiteyn niet aan land quam/ om
„ het selve te ontfangen/ hy nooyt soude konnen
„ gelooven/ dat hy een vriend van den Grooten
„ Turk was en dat hy/ gelijk sijn voorgeeven
„ was/ yets goeds in de sin had/ en daarom sou-
„ de schroomen/ hem den Koop-handel toe te staan/
„ op dat hy als een Krijgs-man hem geen schel-
„ mery soude konnen betoonen/ het schip lag thans
„ op een plaats/ daar het in 7/ of 8 maanden niet
„ soude van daan konnen te rug keeren/ men had
„ dagelijks storm en onweder te verwagten; wy
„ kenden het gevaar van dese Zee niet/ en wis-
„ ten geen beter plaats/ en niemand mogt by
„ ons komen/ die ons van 't een en 't ander be-
„ ter soude konnen/ of willen berigten/ so dat wy
„ der Turken genade moesten afwagten/ om ons
„ het leven te laten behouden/ of ons het water
„ en andere noodige levens-middelen te ontrekken;
„ ons huys was gehuurd/ onse Koop-lieden en
„ Koop-manschappen waren aan land/ en gereed
„ om te verkoopen/ so dra het verwagte antwoord
„ soude overkomen. Daar-en-boven was 'er swa-
„ righeyd gemaakt/ of wy eerlijke lieden/ dan of
„ wy roovers waren/ het eerste konde niet bewee-
„ sen/ nog het laatste afgeweerd worden/ als door
„ het aan land komen van onsen Generaal/ aan
„ wiens behoudenis egter de goede uytslag van
„ onse

Welk neffens andere redenen hem beweegd,

1610

„ onse geheele reys geleegen was. Dit alles maak-
„ te ons Volk verleegen en radeloos / te meer /
„ also sy wisten / dat hy daar niet toe gesind was.
„ Mr. Femel stelde den Generaal des Aga's woor-
„ den voor / en gaf hem te kennen / dat de saken
„ van de Maatschappy geen voortgang konden
„ hebben / ten ware hy aan land quam. De
„ Heer Hendrik Middelton, hoewel hy op de
„ woorden en beloften der Turken, in dese vreem-
„ de gewesten weynig konde vertrouwen / en hy
„ geneegen was / om sijn Reys hier of elders /
„ daar beter hoop was / een goeden uytslag te
„ doen hebben / gaf / genoegsaam bedreygd / dat
„ sijn niet aan land komen / tot nadeel van de En-
„ gelse Maatschappy soude zijn / tot antwoord /
„ dat hy geduurende de Reys niet anders be-oogd
„ had / als het beste / en niet het nadeel van de
„ Maatschappy / en ten ware om de behoude-
„ nis der Scheepen / en tot beste van de Reys hy
„ so wel / als andere het vermaak had konnen nee-
„ men / om hem-selven aan land te verquikken / en
„ daarom nu / ten eynde hunne saaken mogten
„ voort-geset / en hem niet mogt verweeten wor-
„ den / dat hy door eygen sinlijkheyd sulks belet-
„ tende / hy hem-selven niet ontrekken wilde van
„ aan land te gaan. Ingevolge van dien / maakte
„ hy hem-selven tot het landen gereed / om hen
„ alle agterdogt te beneemen / en het Kleed van
„ den Grooten Turk, tot een onderpand / en ver-
„ sekering van veyligheyd / gelijk andere in sulken
„ geval gesegd wierden gedaan te hebben / te gaan
„ ontfangen. Eer hy nu vertrok / quam Mr.
„ Femel aan boord / en berigtede den Generaal /
„ wat hy na sijn oordeel by het landen behoorde
„ mede te neemen: maar op het ogenblik / als de
„ Heer Hendrik Middelton stond in de Boot te
„ treden / wilde hy / 't zy dat hy agterdogt had
„ weegen het luysteren der Turken onder malkan-
„ der / 't zy dat hem zijn gemoed knaagde / dat
„ hy den Generaal het landen had aangeraaden /

Om daar toe te resolveeren.

1610 „en hem mogt geweeten worden / indien 'er swa-
„righeyd uyt volgde / 't zy dat hem een schielijke
„vreeß bevong / (gelijk bloo-hertige ligtelijk ge-
„beurd) dat de Turken stralis by het landen van
„den Generaal eenig geweld doen mogten / of om
„andere redenen / die ik niet en weet / wilde / sey-
„de hy / aan boord blijven / dog dat wierd hem /
„alsoo hy de Opper-koopman was / en 't bewind
„ontrent het koopen en verkoopen had / niet toege-
„laten.

En te land komt, „De Generaal aan land komende / wierd van
„den Gouverneur en de voornaamste der Stad in-
„gehaald / en na het huys van den Gouverneur
Daar hy ongemeen beleefd ontfangen en bejegend word. „geleyd / daar hem een kostelijk kleed van Gond-
„laken wierd aangedaan / en hy op een kostelijk
„opgeschikt Paard geset / dat van den Gouver-
„neur / terwyl hy 'er op-klom / wierd vast-ge-
„houden; welk alles d' Heer Hendrik Middelton
„moest aannemen en toelaten / als een teeken /
„gelijk sy voorgaven / van hun vriendschap. Na
„het volepndigen van dese plegtigheyd was de om-
„gang van den Aga so gemeensaam / en met sul-
„ke betuygingen en betooning van vriendschap
„en beleefdheyd / dat de eerlykste mensch / ten
„ware hy selfs een bedrieger zy / daar door soude
„kunnen bedroogen worden. De Generaal voor
„en na alle dese beleefdheeden des Gouverneurs
„siende / en overweegende / dat hy daar nog een
„geruymen tijd soude moeten blijven / versogt
„verlof van den Gouverneur / om zijn Pinas,
„waar toe hy alles / in Engeland zijnde veerdig
„gemaakt / had mede gebragt / aldaar te moo-
„gen opmaken / waar op hem de Gouverneur
„antwoorde / dat het land voor hem open stond
„om alles / wat hem beliefde / aldaar so wel te
„doen / als of hy in syn eygen Vaderland was / en
En wat hy versoekt, hem toegestaan word. „dat het hem lief soude zijn / indien hy hem yets
„wilde bevelen te doen / waar mede hy hem kon-
„de genoegen geeven. d' Heer Middelton ontbood
„aanstonds op sulken beleefden beschеyd / na land
„alles

„alles / wat daar toe noodig was / neffens alle 1610
„sijne Timmer-luyden / Smeeden en andere / die
„daar aan konden werken / om so haast moge-
„lijk was gemelde Pinas weerdig te maken. Hy
„selfs met sijn Dienaars / en verder toestel hie-
„den aan land huys / om het werk met sijn te-
„genwoordigheyd te vorderen / by welke gelegent-
„heyd ook verscheydene andere / en wel meer als Waar op veel scheeps-volk te land komt.
„anders soude geschied zijn / elk om sijne bood-
„schappen te doen / aan land gingen. Verder
„verhaalde Thornton, dat de Regib Aga op den
„28. November 's namiddags sijn aanslag / nu
„genoegsaam overlegd en order van sijn Meester
„Jeffer Bassa ontfangen hebbende / den Generaal
„weeten liet / dat hy so goeden tyding van den
„*Bassa* ten opsigt van hem bekomen had, dat hy
„die niet geheel voor hem verbergen konde, maar
„in 't gemeen moest laaten weeten, tot dat het
„beter te pas quam, hem de bysonderheeden daar Ondertussen word het verraad tegen hen uytgevoerd,
„van te verhaalen. (Dit deed hy / om d' Heer
„Middelton in slaap te wiegen / so dat hy in sijn
„oprechtigheyd geen reden had / om voor sulken
„schelm-stuk / als nu tegen hem en de sijne stond
„uytgevoerd te worden / te vreesen:) Maar te-
„gen den avond liet hy / in plaats van de nader
„tijding van den Bassa te bringen / sijn voorsagte
„verraad met yzere knodsen te werk stellen; dus
„wierd ter aarde geslaagen de Generaal / Mr.
„Pemberton en de Koop-lieden / neffens alle de Waar door agt Engelse gedoot,
„andere / die te land waaren / en 8 van de onse
„dood geslaagen / die door de voorige vriendschap
„en teekenen van genegenthevd en beleefdheyd be-
„droogen / voor geen verraad tegen hen bedugt / De Gene-raal en alle de andere gevangen genoomen en gekluy-sterd wor-den.
„en daarom tot het afweeren van sulke onver-
„wagte Moordenaars ongewapend waaren / die
„onder voet geraakten / de verder gevondene wier-
„den sonder genade niet alleen gevangen geset / maar
„met boeyen om den hals / handen en voeten ge-
„klunsterd / te weeten / de Generaal met 48 van
„sijn Volk / en Mr. Pemberton met 9 met de sij-

1610 „ne. Daar-en-booven leyden sy het daar op toe/
„dat sy met dzie groote Booten vol krijgs-volk
„de Darling, bzy wat nader als de Increase by
„de Stad leggende/ ter selver tijd wilden over-
„vallen en vermeesteren; die op het Schip niets
„van het verraad tegen hun Meesters Boot en
„Volk weetende/ saagen wel een Boot na hun
„toe-koomen/ dog meenden/ dat het de hunne was/
„maar wierden straks daar na vog twee andere/
„alle vol Volk/ gewaar/ welk hen nog op geen
De Turken waren met booten gekoomen, om de Darling te vermeesteren. „arg deed denken: maar de Turken aan boozd
„koomende/ saagen/ dat 'er geen beweeging op
„het Schip gemaakt wierd/ welk hen deed geloo-
„ven/ dat sy sonder slag/ offroot meester daar van
„wozden souden; Aanstondts vermoozden sy den
„Trompetter/ dien sy op den oberloop vonden
„leggen slaapen: maar onse genadige God liet
„eerlang hun boozgenoomen boosheyd op hen sel-
Dog schoo-ten na een schermutse-ling te kort. „ven t'huys koomen/ en deed hen vallen in de
„put/ die sy booz ons gegzaben hadden/ want
„die van de Darling begonden hun geweer tegen
„dese onbervagte Byanden te gebzuyken/ waar
„dooz dan in het gevegt wel 2 van de hunne nog
„om-quamen/ maar 27 Turken al vlugtende om
„hals raakten/ of verdzonken/ onder welke ook
„hun leyds-man de Admiraal van de Stad was.
„So dza sy de Turken quijt waren/ kapten sy
„hun Anker/ maakten Zeyl/ en quamen leg-
„gen ontrent het Schip van den Generaal/ daar
„men van het verraad van den Gouverneur/ of
„van den aanslag op de Darling niets wist/ booz
„dat sy het van dese hoozden/ waar door dan
„een verder ramp boozgekoomen wierd/ want
„die van de Trades-Increase hadden gemeend/ met
„een Boot en nog een derden-deel van hun Volk/
„sommige om water te haalen/ en andere om
„vermaak/ na land te vaaren. Die van de
„Darling, vonden 's mozgens in het galjoen een
„van de Turkse Soldaten/ die sig aldaar verboz-
„gen en sijn leven behouden had/ welken sy als
„een

„een gevangenen op de Trades-Increase bewaar- 1610
„den. Van dien 28 November tot den 14 De-
„cember hoozden sy / also het dagelyks stozm en
„onweder was / niets van den Generaal: maar
„den 15 dito ging Johan Chambers een van de
„Quartier-meesters op de Trades met een Vzeede-
„blag na land / alwaar hy den Generaal en alle
„andere vond / gelyk reeds geseyd is / in boeyen /
„die soodanig aan malkander vast waren / dat
„geen van hen aan een syde konde gaan / om sijn
„gevoeg te doen / of sy moesten alle / welk seer
„ongemakkelijk was / hem in de vy volgen / maar
„met die hoop aan boozd quam / dat al ons
„Volk soude ontslagen wozden / uytgenoomen de
„Generaal en Mr. Femel, die souden moeten
„gaan na Zenan, alwaar de Bassa sijn verblijf-
„plaats heeft / om op het geen hen daar sonde
„boozgehouden wozden te antwoozden. Den
„17. was deselve wederom als boozen na land
„gegaan met eenige boozraad en andere be-
„hoeften booz den Generaal en de andere / die te
„rug kloomende verscheyden / maar geen goede tij-
„ding mede bzagt. Dus verre berigtede my Mr.
Thornton.

Wat daar op gevolgd was.

Den 21. December 's namiddags sond ik een Bzief boozgemelden Quartier-meester aan den Generaal / waar in hem mijn ramp-spoed tot Aden bekend maakte / die my een Bzief van den selven te rug bzagt / waar in hy my klozteliyk het bovengemelde verhaalde / en vermaande / indien ik eenigsins konde / uyt dese Zee te vertrekken / en by Aden te gaan leggen / tot dat ik mogt hoozen / hoe het met hem afliep. Hy had ook reeds aan de Darling geschreeven / om na Aden te varen / my sijn gevangenis bekend te maken / en het komen na Moha af te raden; en bekend gemaakt / dat hy met 6 van sijn Volk des volgenden daags de reys na Zenan, des Bassa's Hof-plaats / gelyk geseyd is / stond te beginnen.

De Generaal laat Dounton sijn toestand weeten.

1610 Den 22. dito ging de Generaal met al sijn Volk / uytgenomen de Timmerlieden / die noch geheelen aan de Pinas voor den Bassa moesten werken / en eenige gequetste / die / niet in staat zijnde om de Reys te doen / in de boeyen tot Moha bleeven / op Reys / met een sterke wagt van Soldaten / ten eynde niemand mogt ontkomen / bewaard; egter hoe nauw sy toesagen / ontsnapte hen die selven avond Mr. Pemberton, die sig onder de struyken verbergde / en / so veel sijn swakheyd en siek ligghaam toeliet / spoeyde na de water-kant / daar hy / nu door loopen afgemat / een Canoe gevonden hebbende / aanstonds in Zee stak / willende liever het gevaar van de Zee / als de genade van de Turken afwagten / maar wierd door het roeyen en sijn swakheyd so vermoeyd / dat hy in den morgen-stond niet meer konde / en had ondertussen niets / daar hy sig mede konde laven / als sijn eygen water: ondertussen wierd men op de Trades-Increase in de ruyme Zee een Canoe gewaar / die scheen te leggen dryven / werwaards aanstonds / also het redelijk schoon weder was / de Boot wierd afgesonden / die den Schipper Pemberton met de Canoe aan boord bragten / die reeds so slaauw was / dat hy qualijk spreeken konde.

En word vervoerd na Zenan.

Pemberton, ontvlugt onderweegen,

Hoe hy te scheep quam.

Van die dag af / tot den 27 was het doorgaans buyig weer / met sterke wind en stormen / waar door op die dag de Darling haar Anker en kabel verloor / en konnende verrigten / welk de Generaal / gelijk gesegd is / belast had / weder op de Ree van Moha quam / alwaar hy my / dien sy souden gaan soeken / op de Ree vond leggen.

Dounton wil de passagie voor de Indische Scheepen by Babelmandel gaan stoppen.

1611. Den 2 January gingen wy met onse Scheepen van de Ree van Moha onder Zeyl met oogmerk / om het na Babel-mandel te setten / waar toe wy dese redenen hadden; voor eerst / om ons wand / dat door het ontweder en stormen geweldig ontsteld was / te verbeteren; ten tweeden / om water voor ons Volk te soeken / daar wy seer om verlegen waren; en ten derden / om de passagie voor

voor de Indiſche Schreepen / na de Roode Zee willende / te ſtoppen / en de Turken daar voor tot het ontſlaan van onſen Generaal / bolſt en goed te dwingen / waar toe ons het weer / dat thans goed ſcheen / aanlokte. Wy ſetteden het na de overſijde op de Abaxinſe Kuſt / alwaar wy de Darling lieten / om haar Anker en Kabel daar verloozen weder te ſoeken / en met de Peper-corn en Trades-Increaſe in de wind ſetteden / maar door gebrek van deſelve / moeſten wy tegen den avond ons Anker laten vallen op 8 vadem na de Kuſt van Arabien, zijnde 3 mijlen van Moha, en 4 mijlen van het Land. 1611

Dog konden niet voortkoomen.

Den 3 dito 's mozgens hebbende de Eb tot ons voordeel / gingen wy weder onder Zeyl / doende ons beſt om de wind te winnen / dog die ſtak ſo op / dat ik op mijn Schip de Peper-corn twee topzeylen verloor / en twee andere moeſt aan de maſt laaten brengen; eer dit gedaan was / quam de nagt / en waaren meer dan ter halver Zee na de Abaxinſe Kuſt / daar ik om het quade weer moeſt blijven leggen / in hoop / dat wy de naaſte mozgen / indien het goed weeder was / de Darling ſouden by ons krijgen / en t' ſaamen onſe Reys voort-ſetten / en indien het weeder niet en diende / by de Darling een beeter Ree / om te ankeren / te vinden; wy gingen tuſſen agten en negenen / ſo dra wy 16 vadem water en na het ſcheen een goede Anker-gront kreegen / op anker leggen / hebbende de Trades ten Noozden / of in by van ons: des mozgens wakkerde de wind / hadden een ongeſtuyme Zee / en betrokken donker weer / waar door wy het gemelde Schip uyt ons geſigt verlooren / dog dagten weegen het donker weder op geen quaad / ondertuſſchen verloor dat ſijn Anker en raakte los / en liet een ander vallen / dog dat dreef door van 16 / tot op 6. vadem / waar door ſy genoodſaakt wierden het ſelve te kappen / om Zee-waards in te ſteeken / en verder gevaar voor te koomen.

En hadden verſcheyden rampen.

1611 Den 4. dito met het aanbreeken van den dag / terwijl wy doende waren met ons Anker op te haalen / dreef ons Schip van 16, tot 18. vadem / maar eer wy ons Schip konden Zee-waard in setten / hadden wy minder als 6. vadem / dog straks daar na weeder 8. / 10. e. f. v. Wy krreegen de Trades in 't oog / die tot onse groote verwondering overstalt na Moha, en sagen Pemberton met de Darling op een gemakkelijke Ree leggen / werwaards ik tot mijn gerustigheyd / en om mijn Wand te helpen / geern gegaan had / maar alsoo ik niet wist / of de Trades-Increase Timmerluyden mogt van nooden hebben / ingeval hem eenige ramp mogt overgekomen zyn / seylde haar na / dog hadden hard weder / waar door onse nieuwe Top-seylen / 's avonds te vooren aan de Mast gebragt / scheurden / alsoo se met slegt en verrot gaaren genaayd waren / gelijk meest alle onse seylen geweest waaren / waar door het avond wierd / eer wy op de Ree quamen / daar ik ten eersten met droefheyd verstond het ongeluk van de Trades-Increase, welk / gelijk boven gemeld is / twee Ankers met de Kabel-touwen verlooren had; ik sond aanstonds myne Timmerlieden daar na toe / om weeder eenige andere Ankers klaar te maken. Van die tijd af / tot den 18. bleeven wy op dese ongemakkelijke Ree / waar door onse Kabels niet weynig leeden.

Valse raporten. Van den 6, tot den 11. quamen dagelijks uyt de Stad Canoes by ons aan Boord / met brieven van onse Timmerlieden en valsche tijdingen / hen ingegeeven van den Aga, die hen toeliet om Wijn / of Bier te ontbieden / daar sy de Turken dienst mede deeden; ook sonden sy somtijds wat berg vleesch na hun Beurs vermogt / of hen toegelaten wierd te senden.

De Darling doet een bequame Ree en Waaterplaats op, Den 12. quam de Darling by ons op de Ree / en begroetede ons met drie Kanon-schoten / tot een teeken van goede tijding / daar van ik aanstonds door Mr. Pemberton, aan myn boord ge-

koomen zijnde/ verseekend wierd; want hy verhaalde/ gevonden te hebben een goede Water-plaats/ en een seer bequame Ree voor onse Scheepen/ als ook sijn Anker en Kabel/ dat daar verlooren was/ en om welk te vinden/ hy derwaards gevaren was. 1611

Den 18. in den Morgen-stond quamen sommige van Moha by ons/ mede brengende twee beesten/ twee geyten/ eenige hoender-eyeren en wat fruyt/ maar geen tijding van onsen Generaal. Effen na de middag gingen wy t' sepl/ en staken over na de Abaxinse Kust/ alwaar Pemberton een beylige Ree en Water-plaats gevonden had. Tegen de nagt lieten wy ons Anker vallen/ zijnde noch 3. mijlen daar van daan/ onder een Eyland/ welk wy om de meenigte van groote Krabben/ het Krabben-Eyland noemden. Op de Abaxinse kust. Krabben Eyland.

Den 19. haalden wy ons Anker op/ voeren nader in de Baay/ en quamen ten Anker onder een ander klepnder Eyland. Daar de Scheepen gaan leggen.

Den 20. ligteden wy weeder ons Anker/ en quamen noch verder in de Baay/ en ten Anker op 8. vadem Water/ regt tegen over de Water-plaats/ een halve mijl van het Land. Ick sond met de Pinas, Georg Jeff voor upt/ om de Rivier te soeken/ en te sien/ of hy met yemand van de ingesetene konde spreeken: de onse quamen so dra niet aan Land/ of daar deden sig in hun gesigt ten minsten 100. van die Land-aard/ op/ alle gewapend met Spiessen; een derselver wat meer couragie hebbende/ als de andere/ quam na de onse toe/ sprak met hen en versogt meede aan Boord te moogen varen; daar gekoomen zijnde verhaalde hy my voor een Tolk/ dat de Turken hen hadden laaten weeten/ dat sy verscheydene van de onse verraden en vermoord hadden/ met versoek/ om alle/ die sy van ons konden in handen krijgen/ ingelijks te doen. Deese Jongman was eenes voornamen Mans Soon/ en was tegen ons/ so lang wy in dese Baay waren/ by beleefd. Hy bleef En hooren; dat de Turken het vermoorden van hen den ingesetenen hadden aangeraaden.

1611 die nagt aan Boozd / daar hy met groot genoegen beleefdelijk onthaald wierd.

Daar sy water en verversſing krijgen.

Den 21. ging ik met alle onse Booten en ons meeste Volk aan Land / daar ik sommige settede aan het graben van Putten / andere aan het halen van ballast / en andere om wat Water te vullen uyt een kleyne kuyl / of put / die wy daar gegraben vonden; de overige waren gewapend / om het Arbeyds-volk te dekken. Hier quam ten eersten by my de Priester / de Vader en de Broeders van gemelden Jongman / die nog by ons gebleeven was / dien sy / siende aan Land koomen / met blijdschap ontfingen; dese vereerde my een Geyt / en ik hen vier Hemden van de Compagnie / welke sy met veel beleefdheyd aannamen / met belofte / van 's anderen daags eenige Geyten te brengen / en die ons vooz geld te verkoopen / gelijk sy ook / als uyt het vervolg sal blijken / opregtelijk deeden.

Omsigtigheyd van Pounton.

Den 22. na dat ik de geheele nagt met een goede Wagt aan Land gebleeven was / om toe te sien / dat ons Water niet beschadigd wierd / stelde ik ons Volk weder aan het werk / gelijk als daags te vooren: maar also het buyig weer was / quam niemand van het Land-volk tot ons af. De reden / waarom ik dus aan Land bleef / was / om dat ik sag / hoe qualijk onse Generaal en ons Volk tot Moha en Aden gehandeld was / hoewel sy met sulken schoonen schijn en belofte vooz den dag quamen / en ik van de opregtigheyd deser Land-aard niet verseekerd was / welk my deed bedugt zijn / dat de Turken hier pets tegen ons mogten ondernemen / of wel vooz hun aanrading het Volk van dese Kust ons Water mogten vergiftigen / of diergelijke / en ik vertrouwde niemand meer; als noodig was. Dus bleef ik dese nagt met een goede sterke wagt aan land.

Den 23. dito stelde ik ons Volk weder aan 't werk / en quamen tot ons af deselve / die te vooren by ons geweest waren / en agter hen volgden eenige

eenige andere / die verscheyden Gepten vooz hen uyt dzeeven / om die / gelijk beloofd was / aan ons te verkoopen. Ik onthaaldese vzy beleefdelijk / en liet het Vee dooz den Boek-houder van hen koopen; sy vertrokken tegen den avond weder binnen-waards met goed genoegen / en beloofden alle daag ons meer te bzengen / gelijk sy ook deeden. Op desen dag kzeegen wy al ons Water in. 1611

Van den 24. tot den 26. bzagten sy dagelijks Gepten en Schaapen / daar van wy kogten so veel wy dagten van nooden te hebben / en sy keerden wel voldaan binnen-waards.

Den 29. gingen wy met een Noozd-Noozd-Westen wind t'zeyl / met oogmerk / om na de Bab te varen en met onse 3 Schepen alle / die uyt de Indien dit jaar na de Roode-Zee koomen / op te houden / en daar dooz de Turken tot het weeder overgeeven van mijn Generaal / en so voozts / als boven gemeld / te dwingen: maar tegen over het Krabben-Eyland zynde wierd het stil / en de Vloed stroomde regt op het Eyland aan: van desen tijd diende ik my ten besten dat ik konde / en ging / so dza wy op Anker lagen / neffens de Schippers Thornton en Pemberton met alle onse Booten / en ons meeste Volk aan Land / die ik hout / om ons eeten mede te kooken / en tot andere noodige gebzuyken / liet kappen. Op den namiddag sagen wy van Moha na ons over koomen twee Jelbas; een der selver quam regt op de Trades aan / en bzagt my een Bzief van mijn Generaal / gedag-teekend den 15. January, waar in hy my liet weeten / dat hy met al syn gesel-schap behouden tot Zenan gekoomen was / uytgenomen Richard Philips, de Jongen van Mr. Pemberton, dien hy „vzy siek in een plaats / Tyes genaamd / gela„ten had; dat hy verlangde te weeten / of Pem„berton veylig aan Boozd gekoomen was / of „niet / alsо hy vzeesde / dat de Arabiers hem on„dezwegen om syn Esel / daar hy op sat / ver„moozd

Sy hervatten hun Reys na de Bab.

Maar krijgen een Brief van den Generaal.

Die dat afraad, e. s. v.

1611 „moord hadden; dat de veel-voudige schoone be-
„loften van sijn vryheyd niet anders/ als bedrog
„waren: dog also die Brief niet voor den 17. ver-
„sonden was/ maakte hy met eenen gewag/ dat
„Mr. Fowler en mijn verder Volk (tot Aden ver-
„raden) behouden tot Zenan aangekomen waren;
„dat God hem in het midden sijner Vyanden
„vrienden verwekt had/ te weeten/ den Raya,
„(Caya) die den eerste in rang na den Bassa was/
„en verscheyden andere/ die aan sijne goede saak
„hand hielden; dat hy mijn voornemen/ om de
„Scheepen/ uyt Indien komende/ te stuyten/ thans
„niet konde goed keuren/ gemerkt sy tot nog toe
„niets tegen hen hadden in te brengen/ en dit tot
„nadeel niet alleen van hem en de sijne/ maar
„ook van alle onse Lands-genooten/ die in de
„Middelandse Zee handelen/ strekken soude/
„te meer/ om dat de Bassa den Regib Aga van het
„verraden en vermoorden van my en de mijne ge-
„suyverd/ en op hem genoomen had/ dat sulks
„door sijn order en bevel gedaan was.

VVaar op hy antwoord.

Hier op schreef ik met den selven Boode een brief tot antwoord/ waar in hem liet weeten/ „dat
„Mr. Pemberton behouden was aan Boord ge-
„koomen; dat wy veel schade en ongemak aan
„ons wand hadden; dat mijn voornemen in ge-
„volg van sijn Brief soude agter blijven; wat my
„van hun schoonen schijn/ en bedrieglijke beloften
„dagt/ en eyndelijk/ dat wy een veylige Nee en
„Water-plaats op de Abaxinse Kust/ regt tegen
„over Moha, 13. mijlen daar van daan/ gevonden
„hadden/ en aldaar redelijks koops verversing
„krijgen konden.

Een tweede Brief van den Generaal.

Den 7. February quam de Trades wederom op de Nee van Assab by my/ en ik kreeg uyt handen van Mr. Thornton een Brief van mijn Generaal/ geschreeven den 25. January, " waar in hy my
" nogmaals versogt/ geen wraak te oeffenen aan
" die hem beledigd hadden/ en met eenen berigte-
" de/ dat sijne saken wel stonden/ en hy met alle

" de

"de sijne 5. dagen na die tijd hoopte op reys na "Moha te sullen koomen; en dat ik geen Bzieven "meer / voor dat hy tot Moha soude gekoomen "zijn / verwagten soude. Hy maakte my ook de "dood van Joh. Baker, een van mijne Quartier- "meesters / en van Richard Elmesmere, een van "sijne Maats bekend. Maar door gebzek van goede bestelling schreef ik hier geen antwoord op. 1611

Den 1. Maart sond ik mijn Pinas na de Stad / en daar in onsen Boek-houder / en boven-gemel- den Alle, die in het derwaards varen een plaats vonden / daar beter Water was / welk door de binnen-landse regens van het Gebergte afkomt; hier van daan haalden wy naderhand wel wat Water / maar so ras het regen-weder ophield / was die bloed dzoog. Sy kogten eenige wepnige Geyten en Schapen / en quamen met deselve aan Boozd. Tegen den avond wierden wy een Boot van Moha, na ons toekoomende / gewaar.

Den 2. quam gemelde Boot aan Boozd van de Trades, en bzagt my een Bzief van mijn Ge- neraal / "waar in hy my liet weeten / om wat re- "den sijn reys uptgesield was / te weeten / om "dat 'er een groote plegtelijke Byerdag op handen "was / en boozname lijk om tot sijn vepliger reys "het geselschap van den Sabander van Moha te "hebben; en wel wilde / dat de Timmerlieden niet "meer aan de Pinas mogten werken / also de Bas- "sa die dagt booz hem-selven te houden; eyndelijk "versogt hy my / geen wzaak te oeffenen. Een derde van den sel- ven.

Den 5. sond ik de Darling over na Moha, om na wat nieuws van mijn Generaal te vernemen / die aldaar op de Kee een groot Schip van Dabul vond / genaamd Mahomet. De Gene- raal komt weder tot Moha.

Op die dag quam de Generaal met al sijn volk tot Moha.

Den 11. ging ik met de Scheepen de Trades en de Peper-corn, also ik vreesde / dat de Darling so lang agter blijvende / eenig ongemak mogt over- ge-

1611 gekoomen zijn / t'seyl na Moha, maar eer ik tot aan het Krabben-Eyland gekoomen was / sag ik de Darling aankoomen / en also ons de wind begaf / en wy de Ree niet bekoomen konden / sond ik Mr. Thornton met de Pinas daar na toe / om te verneemen wat tijding hy had / en keerde met de Scheepen te rug na de Ree. Tegen den avond quam Mr. Pemberton en Thornton met 22. van de Trades, en 14. van de Peper-corn, die tot Moha en Aden verraden waren / over by het punt van het Eyland / mede-brengende een Brief van mijn Generaal / waar in hy my liet weeten / dat "hy een verseekerde hoop van ontslaging had / so "dra alle de Indische Scheepen / dit jaar te verwag- "ten / souden binnen gekomen zijn / en de Weste- "lijke wind begon te waayen; dat de Turken ge- "melden Richard Philips, dien hy in sijn uyt-reys "tot Tyes siek gelaaten had / verleyd / en met "dreygementen gedwongen hadden / Turks te wor- "den / en dat deselve daarom met hem niet was "na Moha gekoomen; dat hy Pembertons behou- "den overkomst met blijdschap verstaan / dog "geen van mijne Brieven aan hem ontfangen "had; dat hy mijn gevoelen versogt; of hy sou- "de beeter doen / met het ontvlugten / en so het mo- "gelijk was aan Boord te koomen / of onder be- "dwang der Turken te blijven? en dat hy wen- "ste / dat de Peper-corn naast by Moha quam "leggen.

En 36. gevangene weder aan boord.

En schijft 't een en 'tander aan Dounton,

Den 18. ging ik met gemelde Schip onder seyl / en settede het na de over-sijde na Moha, dog kreeg / eer ik geheel over quam / een stilte en een tegen-vloed / waar door ik genoodsaakt wierd / op 20. vadem te Ankeren / zijnde nog 3. mijlen van Moha.

Tegen den avond quam een Canoe na my toe / om te verneemen / wie wy waaren / also sy ons voor een Indisch Schip aansagen / door dien wegens het dompig weeder ons niet wel bekennen konden.

Den

Den 19. in den morgenstond maakte ik weder Zeyl / en settede het met een Zuyden wind na de Ree / alwaar niemand / als die Dabuller met sijn groot Schip lag: maar eer ik nog op Anker lag / sende de Generaal pemand met een Brief aan my / waar door ik van mijn hoop ontset wierd / want hy liet my weeten / " dat hy ge-"dwongen was / om my met den eersten weder "te doen vertrekken / alsо mijn tegenwoordig-"heyd aldaar / den Dabuller bevreesd / en den Aga "misnoegd maakte. On-aangesien desen Brief sond ik Georg Jeffe met de Pinas aan land / en gaf hem twee Brieven aan den Generaal mede; in den eenen schreef ik hem "wat wy van nooden "hadden / en dat mijns oordeels van de Turken, "wegens hun gewoonte van hals te handelen / het "nakoomen van hun woord niet te verwagten "was, maar wel / dat sy hem met die hoop en "schoone beloften souden paapen / en ondertussen "hun personagie speelen; terwijl wy niets sonden "konnen uytvoeren; als tegen bloote en ledige "Scheepen / daar de Turken, als sy maar de "Koopmanschappen uyt deselve aan land heb-"ben / niet om geeven sullen / en de Generaal het "believen der Turken sonde moeten afwagten / om "volgens het afgeparst accoord van den Bassa, eyn-"delijk aan boord gesonden / of wel na hun be-"lieven op landsoen gestelt / of weder na Ze-"nan en verder na Stambola, versonden te wor-"den.

1611

En naderhand, om niet op de Ree van Moha te leggen.

Waar op Dounton antwoord.

In den tweeden / dien hy / so hy het goed vond / den Aga konde laten sien / schreef ik "dat so "lang hy een gevangen man was / geen magt "over ons had / om ons / die brye luyden wa-"ren en op brye boeten stonden / te commandee-"ren / en dienvolgende ons van de Ree van Moha "niet konde doen vertrekken / of yets anders van "ons konde verwagten / als het geen wy selfs sou-"den raadsaam vinden.

Hier

1611

Brief van den Generaal aan Kap. Dounton,

Hem bescheyden raad geevende.

Hier op schreef my de Generaal dit volgende tot antwoord:

"Kapiteyn Dounton: uwe over-groote sorg kan "u selfs schade / en my en de mijne geen voordeel "doen / en daarom onderneem niet meer / als daar "u reden toe gegeeven word / also ik daar reeds "mijn deel van gehad heb / en nog heb: gy schrijft/ "dat het u tegen de borst is van de Ree te vertrek- "ken sonder my / maar het is my nog meer te- "gen de borst hier te blijven / indien 'er eenig an- "der middel was. Ik heb een gedwongen ac- "coord met den Bassa van Zenan gemaakt / dat "onse Scheepen van dese Ree sullen blijven / tot "dat alle de Indische Scheepen overgekoomen "zijn / en dat ik als dan / so dra de Westelijke "winden beginnen te waayen / met al myn Volk "op vrye voeten sal gesteld worden. Indien sy "hier in mogten ontbreeken / soude ik reden heb- "ben / om u te seggen / wat gy behoordet uyt te "voeren / ondertussen moet gy patientie hebben "so wel als ik selfs: het soude my tegen de borst "zijn / het accoord van onse zijde eerst te verbree- "ken / eer 'er reden van hen toe gegeeven wierd: "aangaande het goed / dat in de Jelba behoorde "gesonden te worden / het is mijn schuld / dat "het niet gesonden is / om dat ik by den Aga daar "niet op gedrongen heb. So dra gy op morgen "sult vertrokken zijn / gelijk ik versoeke / sal ik "met het inscheepen van het goed in de Jelba be- "ginnen / en gy sult het binnen 3 dagen by u "hebben. Ik heb beloofd / dat de Scheepen niet "op de Ree sullen koomen / voor dat de Westelij- "ke winden beginnen / welk ten langsten over een "maand zijn sal; ondertussen sult gy t'elkens "met Jelbas, of Booten / die ik daar toe senden "sal / hooren / hoe het met my is. Ik twijffel "niet / of de Turken sullen ontrent my doen / ge- "lijk beloofd is / gemerkt het accoord niet met "Regib Aga, maar met den Bassa gemaakt is: "indien ik voor een nieuw bedrog vreesde / ik soude

"reeds

"reeds al gesogt, hebben te ontvlugten / daar toe ik 1611
"wel middelen gehad heb / en nog heb / so ik niet en
"vreesde al mijn Volk in levens gevaar te laten stee-
"ken. Twijffel niet / of ik sal / als sy hun woord /
"so dra de Westelijke wind komt / niet houden /
"gelegenthepd genoeg / om te ontkoomen / heb-
"ben. Ik had reeds een aanslag om te ont-
"koomen verssonnen / dog Mr. Femel wil nergens
"toe verstaan / voor dat hy siet / of de Turken
"het accoord sullen gestand doen of niet / en hy
"twijfeld niet / of wy sullen met de eerste Weste-
"lijke wind / als gy ons suld komen op-eyschen /
"na boord gesonden worden. Gy kond onder-
"tussen / tot dat God ons de lang-gewenste Weste
"wind toesend / aan de over-zijde op uwe goede
"Ree blijven / ten ware u de wind so veel mogt
"dienen / dat gy met een van de Scheepen kon-
"det na de Bab gaan / om te sien / of alles aldaar
"wel is / en dan te rug keeren. Ik kan wel
"denken / dat allerley voorraad in de Scheepen
"op raakt / dog so dra God my aan boord
"send / sal ik alles weder besorgen.

Den 27 dito sond ik de Darling over na Moha, om 't boven-gemelde volgens versoek van den Ge-neraal te verrigten.

Den 29. en 30. bragten de Budweers Gepten en Schaapen na het strand / om aan ons te ver-kooper.

Den 1. 2. en 3. April bragten deselve nog al Gep- Hun verder
ten / Schaapen en Ossen. verblijf tot
Assab.

Den 4 dito quam de Darling weder te rug van Moha, maar also de wind haar begaf / moesten sy ten Noorden van de Ree blijven leggen / tot dat de wind wat beter sonde dienen.

Den 6. quam de Darling op de Ree van Assab, en ankerde niet ver van de water-plaats digt by de Trades, om eet-waren en andere voorraad / so lang by de Turken vast gehouden / over te leve-ren / en bragt my een seer beleefden Brief van mijn Generaal.

1611 Den 7. ging de Darling leggen niet ver van seelier Eyland (dat wy het Kranen-eyland noemden/ alsoo wy daar seer veele kranen schooten) digt by het Schip de Peper-corn, om te kalefateren/ gelijk sy dan hun goed/ en eet-waaren aan Land geset hebbende/ tot den 12 toe deeden.

Kranen-Eyland. Daar sy kalefateerden.

Den 21. sond de Koning van Raheta my een verëering van een vette koe en een Slaaf; de bzenger bleef die geheele nagt over op de Trades-Increase.

Mindere voorvallen.

Den 30. wierd het laatst-gemelde Schip aan beyde sijden/ so ver men kon/ gescheyt en schoon gemaakt/ en wy vulden alle onse vaten tot 29. tonnen toe met vars water/ alsoo het hier heel goed was.

Den 4. en 5. Mey maakten wy alle onse Boaten schoon/ alsoo het redelijk goed weder was/ de wind was thans Zuyd-Zuyd-Oost.

Den 7. en 9. dito bzagten de Budweers een heel deel Schaapen en Geyten/ en groote beesten/ maar door gebzek van laheus/ of stoffen kogten wy niet veel/ enkelijk 3 Ossen voor geld.

De Generaal ontkomt de Turken.

Den 11. ontquam onse Generaal gelukkig de Turken, en quam met 15 van sijn Volk op de Darling. (hoe dit wierd uytgevoerd, sie in de Reys van *H. Middelton.*)

Komt op de Darling, en ontbied de andere Scheepen.

Den 12. sond de Generaal de Pinas over van Moha, en met deselve een Bzief/ waar in hy my liet weeten/ dat en hoe hy ontkoomen was/ en versogt/ dat ik aanstonds op het sien van sijnen Bzief/ met onse Scheepen na Moha sonde oberkomen/ waar toe ik dan de Zeylen en wat tot het zeylen noodig was/ ten eersten klaar maakte: eer wy egter by hem quamen/ had hy op de Darling reeds sulken schzik onder sijne vpanden/ de Turken gemaakt/ dat geen boot van het land aan boozd van eenige Indische Scheepen/ nog van de Scheepen aan land derfde koomen/ sonder verlof van hem versogt/ en wat hun boodschap was/ bekend gemaakt te hebben; waar door dan Regib Aga een ander lied begon te singen/ en de gunst van d'Heer

Maakt ondertussen ontsag onder de Turken.

d' Heer Middelton door verscheyden afgesondene / als door Nohuda Mahomet en andere des Generaals beste Vrienden / terwijl hy aan Land was / en vereeringen liet versoeken / alsoo hy nu vreesde door de schade / die hen tot betaling van sijn verraderij te verwagten stond / en versogt vreede met den Generaal te maken: want Mr. Femel wierd / eer hy aan boord quam / met grooter beleefheyd / als te voozen versogt / om aan het huys van den Aga te koomen / alwaar hy met hem eeten en drinken moest. Dien avond / als Mr. Femel aan boord quam / scheen hy ongemeen vrolijk te zijn / maar was 3 daagen daar na een lijk / zijnde / gelijk wy alle en bysonder de Chirurgijns / die hem openden / oordeelden / van de Turken vergeeven. 1611

Die nu beter koop geeven.

Femel sterft, na gissing vergeeven.

Den 1. Juny tegen den avond hadden wy een seer sterke wind / waar door het so heet was / dat men sijn adem niet haalen konde / en het sand van het land sodanig na ons toe stoof / dat wy qualijk tegen de wind konden opsien.

Een seer heete wind.

Den 2. quam aan boord van den Admiraal / Kapiteyn Alle (Ally) van Portugyse Ouders geboozen / dog Turks gewoozden / die tot Zenan den Generaal door tolk gedient / en dus kennis aan hem gekreegen had / en daarom afgesonden was / om met hem over vreede te handelen. Hy berigtede den Generaal / dat Mr. Pembertons jongen reeds tot Moha gebragt was / en morgen weder te Scheep geleverd soude worden. Dese Alle en Taccacee (Tocourse) een Baniaan quamen den Generaal vragen / wat sijn eysch was / die hen seyde / 100000 Realen van agten te willen hebben.

De Turken soeken met den Generaal te accordeeren.

Den 8. dito sand de Generaal de Darling na Biloule, een plaats op de Abaxinse Kust / 10 mijlen ten Noozden van Assab, om water te halen / en eenige Gepten voor ons Volk te koopen / welk aan een misselijke siekte vast raakte / daar niemand by van bleef; de quaal openbaarde sig

Een groote siekte op de Scheepen.

1611 met puysten en schursde sweeringen; tegen welke het ader-laaten en purgeeren de beste raad was.

Het accoord word getroffen.

Den 19. quamen Shermal, Sabander van Moha met verscheydene der voornaamste Koop-lieden uyt de Stad/ en Alle Hafkie met den Baniaan Taccacee, (met allerley soort van Musijk) van den Aga aan boord van den Generaal/ om met hem over de ge-eyste som (tot vergoeding van onse Koop-manschappen) te accoorderen. Gemerkt nu de Generaal en wy alle wel saagen/ dat ons goed niet altemaal meer voor handen was/ en 't geen geaccoordeerd wierd/ uyt de beurs van den Sabander en den Baniaan onsen vyand/ (die de onse in hun dyoebigen staat dagelijks met Brood en andere levens middelen verquikt/ en met sijn aanspraak vertroost had) koomen moest/ so wierd het accoord getroffen/ dat wy ons pfer en loot souden wederom hebben/ en dat voor de overige goederen/ die niet meer te bekoomen waren (daar onder begreepen alle de kleederen en andere ver-eeringen van den Generaal hier/ of daar weg geschonken/) 18000 Reaalen van agten souden gegeeven worden; maar alsoo sy tegenwoordig so veel geld niet hadden/ versogt hy den Generaal/ dat hy uyt het Schip van Diu, daar leggende so veel goederen/ als hy tot genoegsame verseekering noodig oordeelde/ wilde haalen/ (die sy by de betaling wederom souden lossen/) en sy het overige goed ontscheepen/ te land brengen/ en verkoopen mogten; de betaling moest ten langsten over 14. daagen geschieden. De Sabander bragt volgens gedaane belofte den jongen van Mr. Pemberton, op sijn Engels gekleed/ mede.

Den

III. AFDEELING.

Hun vertrek van *Moha* na *Assab*, dieper in, daar na uyt de *Roode-Zee*, na *Socotora*, en verder na *Suratte*.

DEn 3. July, ging de Generaal met de 3 Schеepen en de Pinas, hebbende alvoreng de Scheepen redelijk met Rijs en ander gaan voorsien (also onse Engelse voorraad haast ten eynde was) onder zeyl/en settede het over na de baay van Assab, om aldaar door dagelijkse ververssing onse swakke en siecke mannen te herstellen/ daar wy den 4. ten 11. uuren aan-quamen. De Generaal vertrekt met sijne Scheepen eerst na Assab.

Den 5, 6, 7, 8, en 9. dagten de Budweers dagelijks Ossen/ Schaapen of Geyten.

Den 13. dito hadden wy ons water in. De Koning van Raheta sond door eenen Abdella, sijn Susters Soon/ den Generaal een vereering van 3 vette beesten/ die de Generaal beleefdelijk onthaalde en dankbaarlijk aannam/ hem wederom beschenkende met een geborduurd kleed; hy liet ook den Koning hertelijk dank seggen/voor alle de vriendschap en goede bejegening/van sijne Onderzaten in sijn haven genooten. De gemelde Abdella versogt den Generaal met sijne Scheepen nader by de Bab te koomen/ alwaar een goede haven/niet verre van de residentie plaats des Koning/ was/ alwaar meer ververssing te krijgen was/ en hy sijn genegentheyd tot den Generaal beter sonde koomen betoonen: de Generaal onthaalde hem aan sijn tafel op de Trades-Increase, en liet teegen den avond op het strand/ voor hem een banquet van Suyker-werk en wijn gereed maken/ waar van hy at en dronk/ en daar op met danksegging afscheyd van den Generaal genoomen hebbende/ na den Koning keerde. Vereering hem van den Koning van Raheta toegesonden.

Den 24. gingen wy t'zeyl van Assab, en na- Vervolgens na Came.

1611 men onse koers na Cameran, een Eyland op de Abaxinse Kust / 40 mijlen Noordelijker als Moha, leggende op 15 graden Noorder-breedte / alwaar een Stad en vesting is / waar ontrent wy ons op een aanslag dagten te houden / hoewel selden gesien word / dat yemand hier onderneemd Noordelijk aan te vaaren / so lang de Westelijke Monson duurd / die in de Roode Zee meest Noordelijk waayd tot het laatste van Julius toe. Wy quamen ober dag / een weynig voorwaards / maar ankerden des nagts / dog wierden geplaagd met een gevaarlijke ondiepte / daar wy on-voorsiens so na op vervielen / dat wy menigmaal werk genoeg hadden / om ons daar van af te houden / en weynig water meer was / als wy effen noodig hadden; dit duurde twee dagen lang / ondertussen hadden wy geen ploot / nog andere middelen by de hand / konden op de stroom geen staat maaken / en hadden wanckelbaar weder; weshalben de Generaal / overdenckende / dat wy / indien het weder ons tegen viel / in de open Zee op on-bekende plaatsen sonden konnen geslingerd worden / en dat hem meer-maals het opsoecken en vervolgen van het Turks Schip / dat van Sues stond te koomen / was afgeraden / een besluyt maakte / dat hem raadsamer was voor de verpligheyd van sijne eygene Scheepen / die hy soeker had / te sorgen / als met veel gevaar te soecken / het geen onseeker was / en ter gemelder plaats koomende / moogelijk niet sonde vinden. Dus wenden wy het na het Eyland Jubal Succor, welk groot en hoog is / en na een tweede / genaamd Jubal Arree, insgelijks groot en hoog / leggende Zuydelijk van het eerste; dese twee na-buurige Eylanden zijn aan de Zuyd-zijde beset met verscheyden andere / dog kleynder Eylanden; hier leggen op verscheyden plaatsen / banken van bedekte klippen / die niet als door het beecken der Zee / op deselve konnen gekend worden: dese Eylanden strekkende van 't Zuyden na het Noorden / zijn by gissing 10 mij-

Door keeren door verscheyden ongemakken te rug.

Wat plaatsen sy onderweegen vonden.

len

len lang / en leggen van Moha, in het Noord-Noord-Westen / alwaar deselve by klaar weer komen gesien worden / dog dat gebeurd maar selden. Van het Wester-gedeelte van Jubal Succor legd de kourg na Beboule (12. mijlen daar van daan) Zuyd-West ten Zuyden; niet verre van dese streek leggen 2. bedekte klippen / (die door het bzeelen der Golven gemerkt worden) niet verre van die Eylanden in het Zuyd-Westen: aan het Wester-gedeelte van Jubal Arree leggen 2 Eylanden en een klip / en van daar voor-waards na de Kust van Africa 4 en een halve mijl van den anderen / in het Zuyd-Westen leggen 4 andere kleyne en blakke klippen / dog men mag sonder gevaar daar by koomen / want wy vonden aan derselver Zuyd-Wester syde naast by de Africaanse Kust diep water. 1611

Den 6. Augusti, gingen wy 's morgens ten 4. uren onder seyl uyt onse goede Haven van Asfab, en quamen voor 6 's avonds op de Ree van Moha ten Anker / en sagen digt by de Stad leggen Iossen het gemelde Schip van Sues, welk wy hadden gaan soeken / en ons / als wy in de ondiepten verward waren / gemist / en reeds voor 5. daagen tot Moha gekoomen was. Ook was 'er een Galjoen ingekoomen / en wierden nog 3 andere verwagt. Koomen weder op de Ree van Moha.

Den 7. dito ging de Generaal met de Pepercorn en de Darling (tot uytvoering van syn oogmerk) so na aan de Stad / als hy konde / dog so / dat hy / des noods zynde / alle de Scheepen op de Ree konde commandeeren; ontrent 10 uren quam onse onde vriend Taccacee, en Sabrage, des Sabanders Dienaar by ons aan Boord / met een vereering van den Sabander Shermal; de Generaal gaf hen kennis van syn voorneemen / en vaardigde se weeder af.

Den 10. ontrent 11. uren voor noens / passeerden wy door het Oostelijke Kanaal / van Babmandel, niet boven ander-halve mijl breed / daar Passeeren Bab-mandel.

1611 wp in het midden 9. of 10. en na beyde kanten 7. 6. of 5. vadem water vonden / na dat wp af-of aan-hielden; de Darling en Release setteden het dooz het grooter of Zuyd-Wester Kanaal / wel 4. mijlen breed / sonder dat hen eenig gebaar belemmerde / want de Release ging niet ver van het Land / ten Zuyd-Westen van 't gemelde Eyland / op 12. vadem.

Krijgen Aden in 't gesigt.

Den 11. op de middag hadden wp het hooge-land van Aden, rupm 11. mijlen in het Noozd-Noozd-Westen van ons / en in het Oosten een halve streek na het Zuyden was by gissing wel een wijdte van 36. mijlen.

Tijd-rekening van Dounton gehouden.

NB. Gelieft te weeten / dat ik van desen dag en verbolgens de dagen / reken van middag tot middag / also ik dooz elke dags observatie, of peyling van de breedte mijn dwars-stok regt stelde en also verbeterde / so dat ik nu van desen middag op den elfden tot den middag van den volgenden dag in mijn verhaal rekene den twaalfden dag / zijnde de regte dag so wel / als van middernagt tot middernagt.

De Berg Fælix.

Den 21. van de middag tot 6. uuren 's avonds boeren wp Oostelijk aan 4. mijlen / en kregen dooz Sonnen-opgang den berg Fælix in 't gesigt / leggende 11. mijlen Oost ten Noozden van ons af / waar uyt wp scherpelijk verneemen konden / hoe ver de stroom ons misleyd had / want van den 20. tot den 26. konden wp / hoewel wp somtijds na het Land / somtijds Zee-waard in / en veeltijds een redelijke koelte 4 / 6 / of 7. uuren aan malkander hadden / egter wegen de Stroom den koek niet te booven koomen / maar waren op laatstgemelden dag 's mozgens 4. mijlen Westelijk verballen / en een tijd lang onder een hooge steyle Witte-lilip geswozven hebbende / kregen een fraape koelte uyt het land / waar meede wp Noozd-Noozd-Oostelijk in Zee raakten / daar wp een gewenster wind hoopten te binden.

Den 27. liepen wy by gissing 14. mijlen Oost-Noozd-Oost aan. Wy hadden thans den Berg Fælix 9. mijlen in het Zuyd-Oosten van ons; deese Berg legt by gissing 16. mijlen Westelijk van de Kaap Guardafuy. In den avond en nagt 't zy het stil was / 't zy reedelijk waayde / vonden wy een holle Zee / welk ons genoegsaam verseekerde / dat wy de lengte van den uytstekenden hoek naderden / en de Zuydelijke Zee bupten de Kaap / of het punt van het Land kzeegen. 1611

Den 29. dito, ontdekten wy Socotora. Men moet weeten / dat op dit kzuysten van Aden na Socotora geen staat te maaken was / gemerkt de Stroom ons soodanig bedzoog / dat wy meenigmaal scheenen te winnen / en egter dooz deselve weeder verlooren / of te rug dzeeven. Socotora. Onseekere vaart.

Den 30. quamen wy op de Kee van Delisa: hier naamen wy water en ballast in / en kogten al de Aloë, die wy bekoomen konden: wy lieten by den Koning van Socotora een Bzief vooz alle / die van onse natie om te handelen na de Roode Zee koomen mogten / om hen vooz schade / tijdverlies en verdere swarigheeden te waarschouwen. Delisa. Laten daar een Brief tot waarschouwing van andere Engelse.

Den 4. September 's namiddags ten 2. uuren gingen wy t'zeyl van de Kee van Delisa, dog also het ten eersten stil wierd / konden wy die nagt niet veel vozderen.

Den 23. dito 's mozgens ten 6. uuren ontrent het eynde van de eb seylden wy twee uuren met een Zuyden wind Noozd en Noozd-Oost aan / hebbende eerst van 10. tot 16. vadem / en straks daar op als teegen een wal 7 / 6 / en 5. vadem. Ontrent 8 uuren kzeegen wy in 't gesigt de Boomen van Indien op de Zuyd-en Noozd-syde van Swally, leggende volgens het Meridiaan Compas 6. mijlen in het Oosten ten Noozden van ons. Wy liepen Oost-Noozd-Oost en Noozd-Oost ten Oosten aan met de vloed / hebbende het Land Noozdelijk van ons; de diepte hield geen eene Swally.

1611 streck / also de grond bey oneffen was / en wy tusschen de 8 en 15 vadem water hadden. Wy gingen hier ten Anker leggen op een weeke grond / en bevonden / dat de vloed ging Oost-Noord-Oost ten Noorden / en met de Maan wederom Zuyd-West ten Zuyden / en dat het 5. uuren vloeyde en 7. uuren ebde / dog op andere tijden van het jaar duurd de vloed en de eb elk 6 uuren. De kust lag voor ons bylangs Zuyden en Noorden. Op dieselve dag sond de Generaal sijn Pinas uyt / om een Boot niet verre van ons te gaan haalen. Die Boot quam van Suratte, was met Rijst geladen / om te gaan na Goga; hier van kregen wy berigt / dat wy Suratte een stuks weegs voorby na Cambaya geschooten waren / en om op de Baar van Suratte te koomen / 7 of 8. mijlen moesten te rug keeren: de Generaal hield dese Boot by hem / also hy sig van desselfs Schipper tot een Loots wilde bedienen.

Waren Suratte voorby.

Keeren te rug.

Den 24. quam een andere Boot van selfs aan boord van den Admiraal / waar van het volk gewillig by ons bleef / om ons voor Lootsen te dienen. De eerste had den Admiraal berigt / dat op de Baar van Suratte 15. wel gewapende Portugysse Fregatten ons inwagteden / om te sien / wat wy aldaar souden ondernemen. Hier op gingen wy in volle Zee onder seyl / met een klepn windjen uyt den Zuyden / en setteden het Westelijst aan na het diepste kanaal / so lang het dag-ligt sulks toeliet; hier ankerden wy op 24. vadem in een sterken stroom / daar wy bleven leggen tot den volgenden morgen / tot dat het ebben gedaan was / also wy onse Ankers / voor het ty gebrooken was / niet konden ophalen:

Den 25. 's avonds ten 7 uuren quamen wy op een mijl na van de Ree / ten Zuyden van de Baar / of Bank ten Anker / alwaar wy 3 Scheepen uyt Indien vonden.

Koomen op de Ree van Suratte.

Den 26. dito 's morgens met de vloed maakten wy seyl / en setteden het na de Ree / daar wy by

de

de gemelde 3 Scheepen onse Ankers vallen lieten; 1611
dese Scheepen hadden in 't sin / om daar te laden
en na Sumatra te gaan / maar moesten / ten dee-
le om onse komst / en ten deele om dat de Portu-
gysen met hen niet redelijk over hunne Tollen en
Cartas (paspoort) wilden accoordeeren / hun reys sta-
lien. Wy vonden hier 18. Portugysse Zegatten / die
somtijds meerder / somtijds minder / na hen te pas
quam / sig in ons gesigt vertoonden; sy stonden
onder het bestier van Don Francisco de Soto Ma-
jor, Bevel-hebber over de Troupen van Damon en
Chaul; hy was 'er selfs op / en had de Troupen
van Diu by sig / die een tijd lang de vaart daar
ontrent so belemmerd had / dat niemand konde uyt
de Rivier koomen / of door een andere weg ons na-
deren / of wierd scharp van hen gevisiteerd / of
sy Brieven of yets tot onse verversing by sig had-
den / waar door het dan meer-maals gebeurde / dat
sy verscheyden saken weg-namen / onder voorgee-
ven / dat sy deselve na ons / hunne vyanden brengen
wilden: hier door wierd ons Volk swak / en raak-
te meer en meer aan de Blaau-schuyt vast / door-
dien wy geen verversing krygen konden. Een
laatsten kreegen wy met de Boot van de by ons
leggende 3 Scheepen / een onnoosele tijding van ee-
nen Nicolaas Bangham, die van het Schip Hector
daar gelaaten was / om met de Kooplieden al-
daar te spreeken / doch na verloop van eenige da-
gen kreegen wy van hem een Brief (die by hem
om aan ons te behandigen / lag) van Kapiteyn
Hawkins, thans tot Agra, (de residentie-plaats
van den grooten Mogol) en een andere van Wil-
liam Finch uyt Lahor, die van daar over Land
door Persiën na huys gekeerd was / waar uyt de
Generaal verstond / hoe weynig hoop van wat goeds
voor onse natie by dit Volk / dat geen woord
hield / te verwagten was. Eenigen tijd daar na
liet gemelde Bangham weeten / dat Kapiteyn Shar-
peigh, Johan Jordaan en andere van dag tot dag
van Agra over Cambaya tot Suratte verwagt
wier-

Daar 18. Portugysse fregatten waren,

Die hen alle verversing afsnijden.

Tijding van Bangham, Hawkens en Finch,

Slegte hoop van Koop-handel al-daar.

Sharpeigh word verwagt.

1611 wierden / welk onsen Generaal eenig genoegen gaf.

Den 30. dito ging ik volgens order van den Generaal met de Peper-corn, Darling en Release onder zeyl / om een passagie over de Baar na de Rivier van Suratte te soecken / maar moesten dat staaken niet alleen / om dat de Portugysen so naauw op-pasten / om onse booten / voor ons uyt peylende / indiense buyten scheut van ons raakten / te overvallen / maar ook / om dat elk een onser Schepen schielijke en gevaarlijke ondiepten gewaar wierd.

IV. AFDEELING.

Trotsheeden aan hen getoond van de *Portugysen*, en *Indianen*.

DEn 1. October zeylden wy weder te rug na de Ree / alwaar onsen Admiraal lag / maar alsoo de wind ons niet diende / en de eb sterk ging / konden wy de Ree niet bekoomen / maar raakten 4 mijlen ten Westen van deselve / so dat wy niet voor woensdag met een beter wind en ty derwaards konden koomen. De Heer Hendrik Middelton schreef aan den Portugysen Kapiteyn Major een Brief / waar in hy hem versogt / „ dat in-
De Generaal Schrijft aan den Portugysen Kapiteyn.
„ dien hy hem aldaar geen Koopmanschap wil-
„ de laten doen / egter sonde toelaten de Koop-
„ lupden en andere synen lands-genooten hier en in
„ dese Land-streek zynde aan boord te nemen / en
„ dat hy deselve hebbende / sonde vertrekken / maar
Desselfs antwoord.
de Portugysse Kapiteyn gaf hier op tot antwoord /
„ van neen / maar dat hy de Engelse wilde doen
„ brengen na Goa / en dat sy van daar na huys
„ gesonden sonden worden / het bleek ook reeds / dat Johan Jordaan / by de Paders tot Agra en Cambaya een Brief van recommandatie aan den

Vice-

Vice-Roy, om hem na Portugaal mede te nemen/ versogt/ en verkreegen had/ also hy voor die tijd geen ander middel/ om na huys te koomen/ had konnen uytvinden; de Generaal konde uyt sulken antwoorde sig niet verbeelden/ nog te gemoed sien/ dat yemand/ ons Land en Staat trouw blijvende/ daar langer soude veylig zijn. Ontrent dieselve tijd/ maakte Kapiteyn Sharpeigh sijn werk/ om door eenige voornaame Portugysen, toen aan land zijnde/ den Kapiteyn Major, 't zy hy geschrifte of andersins/ te versoeken/ dat hem een vry-geley-brief na de Engelse Scheepen mogt gegeeven worden; dog de Kapiteyn Major, sond tot spot een vry-brief voor hem en sijn Volk/ om aan boord van sijn Galjoen te koomen/ sonder yets verder van 't geen hy versogt had te melden/ en om sijn kleyn-agting van onse natie verder te vertoonen/ liet hy met eenen weeten/ dat indien sy met hem na Goa wilden gaan/ hy hen so veel gunst betoonen soude/ als aan de Turken, Mooren en andere natien/ die dese Zee bevaaren; (die andere natien/ nu/ eenige weynige Persianen uytgenoomen/ zijn Jooden, Baniaanen, en Heydenen,) dit was inder daat een bupl/ en schimpig woord/ maar ik sag daar sijn eenvoudigheyd in/ want daar uyt bleek genoegsaam/ wat de onse te verwagten hadden/ (want hy dagt niet/ dat sy sijne handen souden konnen ontkoomen/) en egter souden sommige van de onse uyt die woorden/ sig een beter ont-haal/ als 'er mede beoogd wierd/ beloofd/ en verbeeld hebben. 1611

Sharpeigh krijgt ook slegt bescheyd van de Portugysen.

De Heer Middelton, hoewel hy uyt de Brieven van Kapiteyn Hawkins, en William Finch, gelijk ook van alle andere kanten/ wel konde merken/ dat de weg/ om voor onse Maatschappy tegenwoordig/ of in het toekoomende/ yets goeds te doen/ t' eenemaal afgesneeden was/ liet niet na door alle middelen/ de vyhepd van onse Landsgenooten te behertigen/ en schreef hen daar over/ dat sy te Land/ na Dabul gaan/ en hem aldaar te

De Generaal siet hier geen voordeel te doen.

1611 te gemoed koomen souden / dog naderhand wierd geoordeeld / dat die weg te verdrietig / en weegens de Oorloogen in het Land van Decan te gevaarlijk was. Ondertussen verdroot het ons so veel tijd te verliesen / waar door ons water / en ander voorraad by-na ten eynde raakte / en by gevolg ons Volk door gebrek van genoegsame verversing sieck wierd; dit maakte ons niet weynig bekommerd / door dien wy niet wisten / hoe of waar wy eenige verversing bekoomen souden / gemerkt onse Vyanden so naauw op ons pasten / dat niemand by ons koomen / of wy van onse Scheepen aan land gaan konden. Kapiteyn Sharpeigh, klogt ondertussen in de Stad / eenige voorraad voor ons op / dog sag geen kans / om de Portugysen, die 'er geduurig op pasten / te ontgaan / egter was het niet raadsaam 't selve weder te verkoopen / en onse Generaal ordonneerde hem / om het gekogte / op d'een of d'ander manier over te senden / gelijk ook geschiede.

Soekt een andere veylige plaats.

Den 11. dito. Onse Generaal by moetelijk / over onsen bekommerlijsten staat / en over het verliesen van so veel tijd sonder pets te voorderen / liet de Trades-Increase op de groote Ree leggen / en ging met de Scheepen / de Peper-corn, Darling en Release, de Kust Noord-waards aan ontdekken / om ergens een plaats te vinden / daar wy beylig so na by het Land souden konnen leggen / dat wy onder het geschut landen / en de Portugysen beletten konden / onse Booten en Volk te overvallen / maar den geheelen dag bykans hebbende toegebragt / ankerden wy niet verre van het Noorder-punt tegen over de Baar van den mond der Rivière van Suratte.

Den 12. dito namen de Portugysen de Boot / die met provisie na ons toequam / weg / en liet de Kapiteyn Major, aanstonds Kapiteyn Sharpeigh schimpelijk bedanken / dat hy hem so wel met eet-waaren voorsien had. Op dien selven dag / zeylden wy met de vloed na het Noorder-punt / en lieten

lieten weegens de stroom / en bekommering / dooz- 1611
dien dese plaats ons onbekend was / het minst
beseplste van onse Scheepen booz-uyt vaaren / en
booz het selve de Booten roepen / so dat wy niet
sterker zeylden / als onse Booten / om booz-uyt
te blijven / roepen konden / en om alle perykel
van dese sterke stroom booz te koomen / hadden
wy onse Ankers gereed leggen / om te laaten
vallen / so dra sy booz-uyt / een teeken van een
schielijke on-diepte geeven soude. Ondertussen
haalde de Portugysse Vloot / ook haare Ankers
op / en volgde ons / roepende in ozder van Ba-
talie met hangende wimpels / tussen ons en het
Land / en maakten meermaals een geschreeuw /
niet anders / als of sy yets groots meenden uyt te
voeren: de Kapiteyn Major ging van Fregat tot
Fregat / booz de geheele Vloot / om elk aan te
moedigen; en siende dat de Darlings Boot wat
verre van haar Schip na het Land was / gaf
ozder aan een van hunne likepnste en veerdigste Fre-
gatten / om de Boot af te snijden / die straks van
een tweede gevolgd wierd. De Schipper van de Waar over een scher-
Darling sijn Boot / en Volk in gevaar siende / mutseling tussen hen
konde niet langer stil staan; maar begon / om en de Portugysen
haar te ontsetten / op de Fregatten te schieten / voorvald.
waar op het eene ontquam / en het ander siende /
dat de scheuten haar so na quamen / settede het
bol schrik en vreese na het Land / alwaar het Volk
over boozd sprong / en dooz de slikt ontliep; de
Vloot quam aanstonds / om haar te ontsetten / De laatste laten een
daar na toe / maar so dra ons geschut / onder hen Fregat agter, en
begon te donderen / weesen sy ons de hielen / en loopen te land.
lieten het Fregat op onse discretie leggen; als wy
nu saagen / dat sy het selve hadden verlaaten / en
dagten dat het ons soude konnen dienst doen /
sleepten het na ons toe; wy vonden daar in / wat
Indigo, kaneel / komijn-saat / katoene-gaaren /
eenige gedroogde Indische nooten / en nog 't een
en 't ander / dog alles van geen groot belang /
welk de Portugysen / onlangs een armen Baniaan
afge-

1611 afgenoomen hadden. Wy dese gelegenthepd quamen wy hier op 7 vadem water ten Anker / tegen over het Noorder-punt in de mond van de Rivier van Suratte, zijnde by laag water geen musket-schoot van land / alwaar wy tot den volgenden dag bleeven leggen.

Sy koomen weder ten anker aan een ander Punt.

Den 13. dito haalden wy ons Anker op / en quamen wat nader by het land / daar wy op 6 vadem ankerden; aanstonds wierden wy eenig Volk aan 't land gewaar / weshalven de Generaal Mr. Jeffe, en Mattheus Bragge, met een Vreede-vlag na land sond / maar het waaren Portugysen, die de onse siende aan land treeden / te rug weeken / en hunne deegens heen en weer swaayden / niet anders / als of sy een groot exploit hadden ugtgevoerd. Op dien selven dag sond onse Generaal de Darling na de groote Ree / alwaar de Trades-Increase lag / dog die bleef daar niet lang / en quam ten eersten weder te rug / mede brengende een Boot van de Indische Scheepen / en 17 Indianen, die de Generaal met een Brief na de Stad aan Kapiteyn Sharpeigh liet vaaren / dog alvooren treffelyk beschonk / en beloofde hen / als sy hem beschepd bragten / nog beeter te beloonen; dus gingen eenige van hen na de Stad / en beloofden ons brieven te rug te brengen / maar sy gaven volgens hun gewoonte van liegen en bedriegen / goede woorden / dog meenden 'er niet een van / so dat men op hunne woorden geen staat maaken kan. Dienselven dag quam ontrent ons een groote Indische Boot / geladen met Paddy, die de Generaal deed by ons koomen / daar wy 't een en 't ander uyt kogten / en weeder lieten vertrekken.

Portugysen vertoonen sig.

Een boot van de Indische Scheepen, aangehaald,

en ontslagen.

Den 16. saagen wy twee Fregatten / een eynd weegs ten Noorden van ons op Anker leggen / waar door de Generaal begeerig wierd / om te weeten / wat het voor Scheepen waaren / en wat sy daar deeden te leggen. Nader by hen koomende / sag men dat het Portugysen waaren / die

die ons langs de Kust siende na hen toe roepen / zeyl maakten / een tijd langs de Kust hielden / en daar na Zee-waard in setteden: wy siende / dat sy verder en verder voor ons uyt voeren / wenden ons na de Rivier / en het Zuyder-punt van Swally, alwaar wy aan land stapten / om met ons net te vissen / maar also de diepte van het water ons niet diende / ging de Generaal om te vissen met sijn Galjoot / de Rivier verder op. Ter selver tijd quam 'er een fraaye koelte uyt de Zee / waar mede die 2 Fregatten / neffens 2 andere / onlangs van de Baar van Suratte af-gevaaren / weder binnen quamen / op welke ook was de Kapiteyn van het Fregatje ons onlangs in handen gevallen / die sijn leven onlangs / als hy het door de diepe modder ontloopen was / gewaagd had / en nu / gelijk ons ten eersten berigt wierd / sijn dapperheyd weder wilde toonen; de wind was hen so dienstig / als ons schadelijk / want wy hadden tegen de wind op verre te roeyen / over een breede ondiepte / daar doorgaans maar tussen 3 en 4 voeten water was: maar wat buyten gekoomen zijnde / maakten wy zeyl / hadden de Release, om ons te helpen / niet verre van ons / en setteden tegen hun verwagting in plaats van te vlugten alles by / om haar by te koomen; so dra sy saagen / dat wy op hen schooten / hoewel wy hen niet konden bereyken / en vreesden dat wy haast nader koomen souden / wendden sig aanstonds van ons af / en deeden een armoosele scheut / of twee: wy deeden ons best / omse in te haalen / maar also de wind op-stak / ons Volk van roeyen moede wierd / en ons Fregatje te kleynen zeyl had / raakten sy te verre van ons / en dus keerden wy weeder na de Peper-corn, latende de Darling aldaar blijven. 1611

Twee Portugysse Fregatten.

Worden van hen gevolgd,

Dog die hielden geen stand,

Een gevegt van Portugysen en Engelse.

Den 20. 's morgens ging Thomas Glenham met de Pinas na land / om te verneemen / of 'er yemand van de ingesetene met een boodschap / of om eenige levens-middelen te verkoopen / na

1611 de water-kant quam; hy had last/ om als hy
yemand sag/ 3 seyn-schenten te doen/ waar op de
Generaal met het Fregat soude na land koomen.
De Pinas aan land gekoomen zijnde/ ging'er een
van hen te land/ die so dra niet op de hoogte van
een bergjen/ niet ver van het water/ gekkommen
was/ of hy wierd een troup Portugysen, die uyt
een bedekte plaats/ na hen toe quamen/ gewaar/
welk hem na de Pinas deed wyken/ die een wey-
nig van land stak/ en op Anker ging leggen; de
Portugysen liepen daar op/ tot aan het water/
en losten hun schiet-geweer op onse Pinas, welk
hen met musketten so wel beantwoord wierd/ dat
sy ten ten eersten de vlugt naamen. Straks daar
na/ saagen de onse een van de ingesetenen te
paard/ die/ so het scheen/ door het sien der Por-
tugysen schroomde nader te koomen; de onse losten
daar op 3 musketten/ waar op de Generaal met
het Fregat aanstonds na land ging/ maar de ge-
melde Indiaan quam buyten onse verwagting/
niet nader/ nog ook eenig bescheyd van Sharpeigh.
Tegen den avond quamen eenige arme ingesetene
met wat fruyt/ welk de Generaal van hen deed
koopen; als nu de onse weder na het Fregat keer-
den/ om aan boord te vaaren/ quamen 3 Portu-
gysen/ die over hunne natie misnoegd/ tot de on-
se om hulp quamen overloopen/ een van hen/
Drie Portugysen koomen over-loopen. was een Hollander, dog geboozen tot Lissabon/
genaamd Lorenzo de Campo, de twee andere/
waaren Portugysen/ de voornaamste derselben/
was genaamd/ Francisco Gonsalves.

Den 21. dito in den morgen-stond ging de Ge-
neraal met het Fregat aan Land/ alwaar hem een
Indiaan een Brief van Kapiteyn Sharpeigh bragt/
waar in de selve hem liet weeten/ dat hy daags
daar na met al sijn goed/ met 100 Engelsen be-
En een Malabaarse Jongen. geleyd/ meende over te koomen. Op die selve
dag quam een Malabaarse Jongen/ genaamd
Antonio, zijnde 5, of 6 jaaren by een Portugysse
Soldaat gevangen geweest/ en nu goede kans
siende

siende om te ontblugten / tot ons overloo- 1611
pen.

Den 22. ging de Generaal 's moggens voorg met het Fregat en de Release aan land / om Kapiteyn Sharpeigh in gevolge van sijn Brief in te wagten. Ontrent het land koomende / liet de Generaal sijn Anker vallen / en settede 30 man / wel gewaapend aan land; een van deselve stelde hy voor schild-wagt op de hoogte van een heuvel / niet verre van de water-kant / en de rest deed hy aan de water-kant blijven / om allen schielijken overval voor te koomen / met order aan alle / om nauw toe te sien / of yemand mogt van Suratte koomen. Het lieb niet lang aan / of de schild-wagt sag 2 Banianen van het Noorden aankoomen / waar van hy aanstonds kennis gaf; dese bragten wat tobalk / en andere kleynigheeden te koop / en in het Fregat gekoomen zynde / verhaalden den Generaal / dat 's avonds te voozen 5 Engelse in een Dorp / 4 mijlen hier van daan / gekoomen waaren / die nog desen dag souden by ons koomen: onder-tusschen deeden sig uyt een valey tusschen twee hoogtens / 5 trouppen Portugysen met bliegende baandels op / de onse deselve siende hielden stand / en so deeden insgelijks de Portugysen, die / hoewel ontrent 300 sterk / geen lust toonden / om binnen schents te koomen. De Generaal gaf de onse order om te retireeren / en aan boord te koomen; dit was so haast niet gedaan / of de Portugysen naderden / en begonden met 5, of 6 Bassen / die sy tot dien eynde hadden mede gebragt / en ander schiet-geweer op onse Booten en Volk te schieten / dog sonder schaade / dog wierden eben so be-antwoord / waar door sy / gelijk ons naderhand berigt wierd / niet sonder verlies af-weeken. Als wy een tijd lang na ons Volk / dog vergeefs / gewagt hadden / keerde de Generaal weder na de Peper-corn, om 's namiddags met de Eb hier van daan na sijn Schip de Trades-Increase te vertrekken; maar als wy doende

Sharpeigh word verwagt.

Ondertussen vald'er weer een schermutseling met de Portugysen voor.

1611 waren om t'zeyl te gaan/ wierden wy eenige Menschen uyt het Noorden koomende gewaar/ welk ons bewoog ons Anker weder te laaten vallen. De Generaal ging met het Fregat na land/ alwaar eerlang by hem quamen 3 lands-genooten/ zijnde van de maats uyt de Ascension, te weeten/ Thomas Musgrave, Bartholomeus Davis, en William Morgan, by hen hebbende Kapiteyn Sharpeighs, en Johan Jordaans kleederen/ en andere bagagie. Donderdaags daar aan quam gemelde Kapiteyn met een wagt van 100 Kuypers/ alle met Boogen/ Pylen en Sweerden gewaapend/ en neffens hem de makelaar Jaddow, en een Braman, of Baniaanse Priester/ neffens nog een Indiaan, Kapiteyn Sharpeighs knegt.

Nassan, Sharpeighs bagagie en hy selfs komt.

De Generaal komt aan strand by Coia

Den 25. ging de Generaal/ vergeselschapt van Kapiteyn Sharpeigh en Johan Jordaan, met het Fregat na het land/ alwaar Coia (Hoia) Nassan aan den oever had beloofd/ by hem te koomen/ die 'er ook reeds was/ het Fregat ontrent het land gekoomen zijnde/ wierd de Generaal van 4 mannen op hunne schouderen na het strand gedraagen/ alwaar hy van Coia Nassan beleefdelijk ontfangen wierd/ en neffens hem op een sprey/ volgens lands gewoonte/ neder-geset wierd/ om met hem over den Koophandel te spreeken: daar wierd genoegsaam beslooten/ dat onse Scheepen souden na Goga gaan/ een plaats ten westen van de Golf nader by Cambaya, en dat ons tot beeter bevlighejd/ pilooten van het land souden toegesonden worden: maar also het schielyk begon te regenen/ (welk in dese tijd van 't jaar selden gebeurd) wierd de verder onderhandeling afgebrooken/ met belofte om deselve des volgenden daags te herhatten.

daar met respect wierd ontfangen,

en over den Koophandel spreekt.

Den 26. ging de Generaal volgens onderlinge afspraak weder met het Fregat na het land/ en wierp sijn Anker uyt/ alwaar Coia Nassan in een van onse booten Jaddow sond/ met een vereering aan den Generaal/ van 10 fijne Bastas en 50

maten

maten terw/ neffens 2 pilooten om ons beylig na Goga te brengen/ welk van hem met beleefdhepd aangenoomen zijnde/ ging hy met de Pinas verder na het strand/ alwaar hy/ gelijk daags te voozen/ afgehaald en ontfangen wierd; hier wierd de onderhandeling weder by de hand genoomen/ ondertusschen maakten de lootsen bekend/ hoe het in gemelde plaats gestelt was/ welk niet veel genoegen gaf/ weshalven aanstonds een ander beraad en beslupt genoomen wierd/ te weeten/ dat onse Schepen den tijd van 6 daagen souden Zee-waard in gaan/ also sy vast stelden/ dat de Portugysen dat merkende/ ook ten eersten souden vertrekken/ waar na wy dan te rug koomen/ en onsen Koophandel schielijk met hen dzijven souden. Tegen den avond gingen wy onder zeyl/ en voeren Zuydelijk aan na de Trades-Increase, maar also ons de wind begaf/ moesten wy/ nog een mijl van de Kee zijnde/ ons Ankier laaten vallen. Die dag stierf Thomas Lane. 1611

Voorslag daar over, om de Portugysen te misleyden.

Den 27. ging de Generaal over op de Trades-Increase, en ontbood met sijn Pinas ten eersten Kapitein Sharpeigh en my/ om over onse saaken te beraadslaagen. Na overleg sond de Generaal een Brief aan Don Francisco de Soto, Admiraal van de Portugysse Vloot/ waar in hy hem vertoonde eenige staaltjens van sijn onbeleefdheyd tegen ons/ daar in dat hy niet alleen ons het landen belet/ maar ook onse Brieven opgehouden/ en noodige verversching voor onse sieken geweygerd had te laaten volgen; dat hy 't geen wy met groote kosten hadden doen opkoopen/ na hem genoomen had/ en ons Volk aan land niet had willen laaten vertrekken/ welke indien wy hadden moogen hebben/ wy al lang souden vertrokken geweest zijn; dat hy ook den 12. deser maand onse Booten/ die voor ons uyt-voeren om te peylen/ had willen weg-neemen/ by welke gelegenthepd wy een hunner Fregatten gekreegen hadden/ welk wy/ ons daar van bedient hebbende/ nu/ indien hy 'er

De Generaal schrijft aan den Portugysse Admiraal.

1611

om senden wilde / hem wilden weder geeven. De Generaal ontsloeg ook de Indische Scheepen / mids dat sy / hebbende Brieven tussen Sharpeigh en hem over en weder gebragt / sig souden wagten / om niet de Rivier op te vaaren / dog so dra sy vry gesteld waaren / naamen sy ten eersten de weg na Suratte. Wy maakten ook die dag onse Scheepen klaar / om in Zee te konnen gaan.

En maakt den schijn van te vertrekken.

Den 29. zeylden wy Zee-waards in / en wierden van de Portugysse Fregatten volgens hun gewoonte gevolgd. Wy ontmoeteden die dag een vaartuyg gaande na Cambaya, gelaaden met Cocos-nooten, van welke de Generaal 17000 stuks kogt / en onder ons Volk om-deelde / dog de Boot liet hy vaaren.

Koopen uyt een vaartuyg 17000 Cocos-nooten.

Den 31. besloot de Generaal / siende dat de Portugysen ons nog volgden / niet verder in Zee te steeken / maar te rug te keeren / en in weer-wil van hen onse Koopmanschap so ver te doen / als wy souden konnen.

Den 1. November keerden wy / in gevolge van 't gemelde besluyt / te rug en so ver Noordelijk aan / als de winden en het gety toelieten. Saturdag 's morgens Ankerden wy Zuydelijk tegen over Swally, alwaar de Generaal aan land ging, maar geen tijding van Suratte hoorde; op dien avond losten de Portugysen op de Rivier verscheyden stukken uyt blijdschap / gelijk sy den Indianen seyden / over tijding / dat 2 groote Galjoenen / en nog 20 Fregatten tot hun hulp verwagt wierden / dog dat waren maar voor-geevens / also sy met sodanige logenagtige uytstrooysels ons een schrik meenden aan te jaagen / daar wy ondertussen nu in staat waaren / om al hun boosheyd en gewaande en aan-gematigde heerschappy / in een land / daar sy niet meer / als in Denemarken te seggen hadden / af te weeren.

Koomen weder tegen over Swally.

Vals gerugt van de Portugysen uytgestrooyd.

Den 5. dito sond de Heer Hendrik Middelton Willem Pemberton, Schipper van de Darling, (daar hy veel op vertrouwde) met sijn Schip / de

Sy vinden een ander bequame leg-plaats.

1611

de Releaſe en het Fregat nogmaals uyt / om Noordelijk aan een bequame plaats te ſoeken; deſe vonden een open plaats / alwaar niet alleen onſe kleyne Scheepen / maar ſelfs ook de Trades-Increaſe, (een weynig geligt) met hoog water veylig over de Baar / en binnen een muſket-ſcheut van het land konden leggen.

Daar ſy koomen.

Den 6. maakten wy met het begin van de vloed zeyl / en voeren Noordelijk aan / alwaar wy tegen over de ontdekte plaats onſe Ankers lieten vallen; met het hooge water raakten wy met de Peper-corn, Darling en Releaſe binnen de Baar / of over de bank / daar wy niet minder als 3 vadem en 1 voet water vonden / dog by laag water was 'er niet meer / als 3 voet water. Wy quamen dan binnen die Baar / en geen muſket-ſcheut van het land op 8 vadem ten Anker / en ſaagen ten Noorden van ons / dog buyten ons Kanon / 12 Portugyſſe Fregatten. Nademiddag ging de Generaal en ik / met veertig gewapende mannen / om een plaats van vers water (daar wy om verleegen waren) te ſoeken / na land / alwaar wy in de ſoute moeraſſen een plaats van brak water vonden / daar van wy ons / tot dat men beeter konde bekoomen / bedienden: de inwoonders bragten 5, of 6 Geyten en Schaapen / en eenige vrugten te koop / welk wy alles tot dienſt van ons afgemat Volk van hen kogten.

Slegt water.

Den 7. dito vulden wy eenig water / kogten eenige weynige levens-middelen / die te koop gebragt wierden / en haalden de Releaſe op het land / om deſelve / door de wormen genoegſaam opgegeeten / ſo het moogelijk was / te ſtoppen. Tot bevrijding van deſelve en het Volk / voor het geen de Portugyſen tot nadeel van ons ſouden mogen onderneemen / ſloegen wy eeen tent op / waar in wy wagt hielden / en ſchild-wagten uytſetteden.

Krijgen proviſie voor de Scheepen.

Den 8. deeden alle onſe Timmerluyden hun beſt / om alle de lekken van de Pinas te ſtoppen /

1611 op dienselven dag quam Nicolaas Bangham met sodaanigen provisie / als hy volgens ozder van den Generaal had opgelogt / te weeten / limoenen vooz onse sieke / bzood / lamp-olp / koerssen en so voozts. Tegen den avond quamen sommige ingesetene van de naaste dozpen den Generaal berigten / dat op de Rivier 2 Galjoenen / en 80 Fregatten gekoomen waren; op welke tyding de Generaal andere gedagten maakte / en tot beter veyligheyd raadsaam oozdeelde / al ons Volk t' samen te trekken / om te beeter het geen tegen ons mogt ondernoomen wozden te verydelen; tot dien eynde gaf hy / gaande na sijn Schip / dat in de open Zee lag / ozder aan my / om op de Barki / die nog op het land stond / te passen / en deselve / so dza het ty diende / in 't water by mijn Schip / of de Darling te bzengen; dit wierd volgens ozder ontrent midder-nagt uytgeboerd / en quamen dus ober de Baar by den Admiraal.

Zijn op eenig gebragt berigt op hun hoede.

Coia Nassan wil op strand den Koophandel beginnen.

Den 9. quam Coia Nassan by den Generaal / die te dier tyd aan land was; dese verseekerde onsen Generaal / dat hy / so dza alle onse Schepen op de Kee souden gekoomen zijn / Koopmanschap op strand bzengen en met ons handelen wilde: ondertussen soude aan de Zee-kant alle noodige levens middelen te koop gebzagt wozden: hy berigtede ook onsen Generaal / dat de Scheepen / laast op de Rivier gekoomen / waren een Caphala, of Vloot van Portugysse Kooplieden / de wil hebbende na Cambaya. Als hy vertrok / ging Nicolaas Bangham met hem na Suratte.

Daar allerley waaren te koop gebragt worden.

Den 12. was op het strand een geheele marktdag / daar te koop was meel / bzood / ossen / geyten / schaapen / hoenders / booter / kaas / suyker en suyker-kandy / limoenen / dadels / water-limoenen / kauwoerden / uyen / radijs / komkommers / melk / een soozt van errete-schellen / by hen genaamd Paupery, en Gindus, een kleyne bzugt van de gzoote als een krab / zijnde tussen soet en suur / hebbende een kleyne ronde steen

in

in het midden / suyker-riet / tobak / gedroogde soute vis / pruymen / en palmijte-wijn / van hen Taddy genaamd: alles reedelijks hoop. 1611

Den 21. sag myn uytgesette schild-wagt / op een berg staande / over den top van een na-by gelegene hoogte / de hoofden van eenige Portugysen, die daar ten getalle van 500 man sig verbergden: so dra deselve een teeken van alarm gegeeven had / quamen sy alle / siende / dat sy ontdekt waaren / schielijk toeschieten / om de onse de weg na hun boot af te snyden: maar na dat sy een wepnig van ons geschut / so van Roers als Kanon geproefd hadden / en sommige van hen in de modder saagen over-hoop vallen / weeken sy met aller haast uyt het bereyk van ons geschut; verschepdene van hen onder de boet geraakt / deeden hun best / om weg te kruppen / dog eenen Antonio de Sowso, een Edelman van Chaul, zijnde doodelijk in sijn hoofd gewond / bleef 'er leggen / dien wy / hem van sijne vrienden verlaten siende / uyt mede-lyden binnen ons boord-haalden / dog hy stierf / also sijn wond ongeneeslijk was / twee uuren daar na / en wierd van de onse aan strand begraaven. De Heer Hendrik Middelton hoorende ons schieten / en vreesende voor ongemak / quam ten eersten met sijn Fregat vol volk na ons toe / ondertussen gaven wy de vpanden vryheyd / om hun vermaak aan land te neemen / en vonden niet raadsaam aan land te stappen / en een liang met hen te wagen. Na hun vertrek vonden wy verschepden kloussen en schoenen / die sy vlugtende hadden agter gelaaten. Naderhand verhaalde ons de Muccadam, of Constabel van Swally, dat de Portugysen in desen aanslag / 8 of 10 doodden / of gequetsten gehad hadden.

500 Portugysen doen een aanval op de Engelse, dog ongelukkig. Mocrib-Chan met grooten omslag aan strand. Daar de Generaal by hem komt.

Den 24 's namiddags quam aan de Zee-kant / de Gouverneur van Cambaya, Mocrib Chan, met 100 ruyters en nog grooter getal voet-knegten / 5 olyfanten / verschepden kameelen / wagens en ossen / voerende sijn bagagie; hy had ook ver-

1611

scheyden karren/ of waagens/ op welke sijne luypaarden gevoerd wierden/ die hy tot de jagt gewoon was te gebruyken; de Generaal quam na hem toe/ en wierd aan land treedende van hen met 160 musquet-scheuten verwellekomt/ waar op aanstonds uyt onse Scheepen geantwoord wierd/ want de Darling loste 3, de Peper-corn 5, en de Trades-Increase 9 stukken kanon: hier op wierd hem de Brief van den Koning van Engeland, en een vereering voor hem overgeleverd/ welk alles met alle teekenen van beleefdheyd wierd aangenoomen. Mocrib Chan met 16 Mogollers en Mooren (alle de andere van sijn gevolg liet hy met Hoia Nassan, Coia Arsan Alle, en andere Kooplieden aan land/ alwaar als een kleyne stad van tenten op-geslaagen was/) ging onbeschroomd met d'Heer Middelton aan boord van de Trades-Increase, alwaar hy so wel/ als immers doenlijk was/ onthaald wierd/ en de nagt over met een gedeelte van den volgenden dag bleef. d'Heer Middelton drong meermaals op de voornaamste boodschap/ welk Mocrib Chan t'elkens tot een ander tijd uytstelde/ en maakte enkelijk sijn werk/ om of selfs/ of door sijn geselschap om te sien/ en te koopen allerley snuystery/ waar mede hy het beusel-agtig humeur van den grooten Koning sijn meester dagt te behaagen/ dog so veel wy konden merken/ liet sig aan het verkoopen/ of koopen van onse voornaamste Koopmans waaren/ weynig geleegen leggen; alles hier naauw-keurig tot sijn genoegen gesien/ en doorsnuffeld hebbende/ versogt hy de andere Scheepen ook te sien; hy quam dan op ons Schip de Peper-corn, alwaar hy deselve kours hield: hy kogt alle onse kisten met deegens/ of derselver lemmers/ waar op hy so geset was/ dat hy ons niet vertrouwde/ deselve hem na te senden/ maar wilde voor sijn vertrek deselve sien na land brengen/ en egter sond hy weynige daagen daar na/ al-voorens de beste hebbende uytgesogt/ de meeste/

Beleefde bejegening van wedersijden.

Mocrib Chan komt op de Scheepen.

Daar hy in allerley snuysteringen sin heeft,

En veel opkoopt, dog naderhand weder uytscheyd.

ſte / die geboogen en van hen verdozven waren / weder te rug / gelijk ſy gewoon zijn te doen met al het geen ſy gehoogt hebben / en hen naderhand niet aan-ſtaat. Alles by ons na ſijn ſin verricht hebbende / ſpoeyde hy weder na het land / vergeſelſchapt van d' Heer Hendrik Middelton, my / Kapiteyn Sharpeigh, en Johan Jordaan; hy bzagt ons in ſijn tent / daar wy neffens veele ſijner bzienden op tapijten neder ſaaten; hier begon onſe Generaal weder / als voozen / van onſe vooznaamſte boodſchap / de koopmanſchap / op te haalen / welk hy wederom tot den volgenden dag upt-ſtelde / weshalven wy / ſiende / dat'er niet in gedaan ſonde wozden / en het avond begon te wozden / ons af-ſcheyd naamen en na boozd voeren / om dien avond te overleggen / wat ons des anderen daags te doen ſonde ſtaan. 1611

Komt weder aan land, en ſtelt den Koophandel tot den volgenden dag uyt.

Den 26. ſpoeyde de Generaal weder tydelijk na 't land / en meende veel upt te voeren; dog hem wierd ten eerſten geſegd / dat Mocrib Chan vertrokken was / maar om hem te bzeeden te ſtellen / wierd 'er met eenen by-gevoegd / dat hy gegaan was / om bziendſchap tuſſen de Portugyſen en ons te maaken. De Generaal wiſt wel beeter / en geloofde booz het naaſte / dat hy na de Portugyſen gegaan was / om (hebbende reeds van ons getrokken / al wat hy konde) ook van de Portugyſen eenige vereeringen te bekoomen / en ons oudienſt te doen: weshalven hy bzy miſnoegd na ſijn Schip in de open Zee voer / hoewel 'er Hoïa Naſſan gebleeben was / boozgeevende onſe waaren / die de Generaal op geld geſet had / te willen koopen / maar dat wierd / alſo de dag verre verloopen was / tot den volgenden dag verſchooven.

Dog vertrekt,

Mocrib Chan verſoekt van den Generaal 't een en 't ander, dat hem op 't Schip geweygerd was.

Den 27. ſond Mocrib Chan een van ſijne voozvooznaamſte Edel-lieden en ſijn makelaar met een Bzief aan den Generaal / die ſit aanſtonds / denkende / dat het onſen handel raakte / aan 't boozd van den Admiraal liet bzengen / maar wierd bevonden niet

1611 niet anders te beheisen / als dat hy versogt / des selfs geperfumeerde rok / en sijn Spaansen hond, die hem daags te vooren / als hy hem sijn kastoozhoed / af-gebeedeld had / geweygerd was; hy versogt ook / dat onse Smit hem een model van een kleten-pomp wilde maaken. Op die selve mozgen ging Kapiteyn Sharpeigh en Schipper Jordaan aan land / om met Hoia Nassan over de prijs van onse waaren te spreeken.

De Koophandel genoegsaam afgebrooken.

Den 28. vertrok Hoia Nassan na Suratte met des Generaals rok en hond / die Mocrib Chan versogt had / en / om ons alle na-denken te benee-men / liet sijn schoon-soon Hoia Jellardin in sijn tent blijven / die voozgaf / desselfs te rug-komst te sullen afwagten: maar Hoia Nassan eens vertrok-ken zijnde / sag na onsen Koophandel niet om / en de soon liet in de volgende nagt de tent op-bzeeken / welk ons niet weynig ontstelde / also wy saagen / dat'er niemand tot het voortsetten van onsen handel gelaaten wierd. Op die selve dag wierd Bartholomeus Davis een van onse Timmer-luyden na Suratte gesonden / om hout en planken tot het vernieuwen van de Release te kooopen / waar toe wy door hunne schoone beloften waren aan-gemoedigd / doch hy vond sig daar bedzoogen en op-gehouden / want als hy ergens bequaam hout vond / konde hy niemant om het selve te hebben / of te zaagen vinden / so dat hy / niet alleen sijn oogmerk niet konde bereyken / maar selfs bekommerd wierd / of hy wel bynheyd sonde krijgen / om weder te ver-trekken. Mr. Jordaan, Frain en andere gingen ook na een naast-gelegen dozp / om eenige pakken van Indische stoffen / die Hoia Nassan om tegen onse waaren te ruylen derwaards gebzagt had / te besien / en bzagten van elks eenige staaltjes met de prijs / die 'er vooz ge-eyst wierd / te rug; de Ge-neraal settede op de geene / die hem behaagden / de prijs / die hy 'er vooz wilde geeben / en liet versoeken / dat sy insgelijks ontrent onse waaren wilden doen / en hem daags daar aan beschejd

De Generaal soekt het te hervatten.

mog-

mogten laaten weeten / maar sy hielden de hare op een hoogen prijs / en boaden maar weynig voor de onse / die sy meenden / dat wy hen noodsaakelijk / so als sy wilden / moesten verkoopen. 1611

De Suratters brengen hunne waaren weder weg.

Den 1. December. Als sy nu saagen / dat d' Heer Hendrik Middelton niet wilde geeven / 't geen sy voor hunne waaren gevpst hadden / nog de onse voor 't geen sy geboden hadden / verkoopen / ontboden niet alleen ('t zy dat sy hen aan de koopmanschap niet lieten gelegen zijn / 't zy om hem te toetsen) hunne staaltjens te rug / maar voerden alle hunne pakken / (reeds tot Damka,) een dagr 3 mylen van ons af / weder na Suratte. Ook wierd de arme ingesetene verboden / ons eenige eet-waaren / gelijk hen tot nog toe was toegelaten / te verkoopen.

Mocrib Chan komt weder na de Zee-kant.

Den 6. dito wierd den Generaal geboodschapt / dat Mocrib Chan en Hoia Nassan op weg waaren / om aan de Zee-kant te koomen; tegen den avond saagen wy een meenigte van tenten / gelijk als een dagr / een myl land-waard in / in 't Oosten van de Zee op-geslaagen / maar of sy in vreede quamen of niet / konden wy niet weeten.

Welk den Generaal berigt word.

Den 7. quamen 2 Makelaars Jaddow en Narran den Generaal berigten / dat Mocrib Chan en Hoia Nassan op weg / en in hunne tenten waaren / en daags daar aan / aan de Zee-kant souden zijn. Sy vertaalden den Brief van onsen Koning / en vertrokken weder na het land / dog hun ongemeene dreefheyd en vreese / waar door sy tot dese boodschap niet geern waaren gebruykt geweest / gaf ons geen hoop van pets goeds van hen te verwagten / te meer / om dat sy hem / die om pets te verrigten / van ons na de Stad gesonden was / reeds gevangen gehouden / en hun wreedheyd getoond hadden / als sy onder bedreging / van de neus af te snijden / het brengen van levens-middelen by ons verboden / en dus ons door honger dagten tot het vertrekken te noodsaaken.

Die het quaadste vreest.

Mocrib en Nassan brengen hunne waaren mede.

Den 8. dito quam Mocrib Chan en Hoia Nassan

1611 san met een groote sleep van Dolk en bagagie aan de kant van het water / en bragten / om alle na-denken van quade handeling ontrent ons te weeren / 40 of 50 pakken van Indische waaren mede / die sy nog tot 108 toe vermeerderden; egter konde die vertooning niemand van ons doen geloven / dat sy trouwelijk met ons meenden te handelen. Sy hadden ongemeene sin in ons quikzilver en vermilioen / en Mocrib Chan in ons fluweel / (hoewel sy sulks minst lieten blyken /) en gemerkt / sy dat niet alleen konden van ons krijgen / ten ware sy 'er loot en andere waaren by namen / so begonden sy nu over ons loot te handelen / om op een ander tyd over het ander goed te spreeken; doch sy wilden met ons niet anders accoordeeren / of wy moesten hen 50 van het 100 winst geeven / hier voor hun eygen deur / daar sy geen hasard behoefden voor uyt te staan / en ondertussen konden wy onse waaren / die wy so verre over Zee gebragt hadden / niet hooger brengen / als tot sulken onnooselen prijs / daar maar een kleyn gedeelte van onse bragt herwaards mede konde goed gemaakt worden.

Beyder-sijds word over de waaren en prijs gehandeld,

tot weyrig voordeel van de Engelse.

Den 9. 's morgens ging de Heer Hendrik Middelton aan land / hoewel nog niet verseekerd / dat sy hun koop wilden houden / welk dan nu beloofd wierd; weshalven de Trades-Increase haar loot begon te ontscheepen en aan land te brengen. Essen voor de middag wierd Mocrib Chan een brief gebragt van den Grooten Mogol, waar over hy so bedwelmt wierd / dat men qualijk een woord van hem krijgen konde / en hy stralks na den eeten vertrok / maar Hoia Nassan en andere bleeven daar / om / gelijk voorgegeeven wierd / de Koophandel te voltrekken. Tegen den avond sond de Generaal / (eer hy aan boord ging /) nog al vreesende / dat sy hun woord niet souden houden / en siende wat moeyte en arbeyd aan het ontscheepen en te land brengen van ons loot vast was / en met eenen te gemoed siende / wat een onver-

Verseekering van de koop te houden.

Mocrib Chan krijgd een brief, die hem seer bedwelmd.

Daar egter de Generaal voor vreesde.

onverdraaglijk misnoegen onder ons Volk ontstaan soude/ als sy door der Suratters wankelbaarheyd en afwijking van het gemaakt accoord/ het selve weder souden moeten aan boord arbeyden/ hy sond/ seg ik/ eenige onser Koopliedeu en makelaars/ om dat alles Hoia Nassan voor te houden/ en/ eer men voort ging/ desselfs volkoomen resolutie te weeten; dese kregen van hem tot antwoord/ dat sy niet behoefden te vreesen/ also men het alles soude overneemen; hier door werd sonder schroom voortgegaan/ om het/ so haast moogelijk/ te landen. Op desen dag liepen William Johnson, Scyl-maker op de Darling, en Johan Courdale, Trompetter van den Admiraal over na de Vloot van de Portugysen, en Johan Pattison na Suratte. 1611

Drie Engelse loopen over na de Portugysen.

Den 10. quam aan boord/ om onse Scheepen te besien/ de Gouverneur van Suratte en Coia Arsan Ally; Na dat sy mijn Schip besigtigd hadden/ gingen sy over op dat van den Admiraal/ dat in de open Zee lag. Ondertussen was 'er aan land onlust gereesen/ wellk de saalt op een ander ploop bragt/ want Johan Jordaan quam van land/ om den Generaal ten eersten te berigten/ dat Hoia Nassan het fluweel en andere waaren/ daar hy de meeste trek toe had/ ontfangen hebbende/ alles had begonnen in 't war te smijten/ so dat 'er na sijn oordeel geen goeden uytslag van te verwagten was/ te meer/ also hy het weegen van het loot reeds gestremd/ en de ossen ontbooden had/ om de Indische pakt-goederen met de karren weder weg te voeren. De Generaal dit hoorende/ wierd so ongeduldig/ dat hy/ om de koop te doen voortgaan/ aanstonds op sijn Schip gemelden Gouverneur en Coia Arsan Ally, die hier over niet weynig ontsteld waaren/ arresteerde; maar na een weynig wagtens/ ging hy met hen in het Fregat na my toe; op de Peper-corn gekoomen zijnde/ stelde hy my voor/ wat hy gedaan had/ en wat mijn gevoelen daar van was.

Hoia Nassan smijt den handel in 't War,

Ik

1611 Ik oordeelde / dat hy op de regte weg was / en sag geen reeden om hem sulks af / maar wel om hem het voortgaan in sijn voorneemen aan te raaden. Hy vertrok van mijn boord na land / met een tamelijke lijf-wagt / alwaar hy Hoia Nassan bekend maakte / waar toe hy weegens sijn dwarsse handeling had moeten resolveeren / en versogt / gemerkt de Gouverneur van Suratte in Vriendschap gekoomen was / en onse Koopmanschap hem niet en raakte / dat hy met hem wilde aan boord gaan / in plaats van den Gouverneur / dien hy dan aanstonds weder beloofde te ontslaan: Hoia Nassan resolveerde hier op / also hy geen ander middel wist / met een gimmig en stuurs gelaat in het Fregat te stappen / waar op de Gouverneur tot sijn groot genoegen na land gesonden / en die 2 andere op de Peper-corn te bewaaren gebragt wierden.

en word diesweegen van den Generaal t'Scheep gebragt en gearresteerd,

Den 11. ging men met het losse van ons loot voort / waar door de Admiraal so geligt was / dat het de volgende nagt met hoog water over de Baar na binnen quam / so dat wy nu onse gehele Vloot ontrent onse handel-plaats by malliander hadden.

Dog word ontslaagen, mids een ander in sijn plaats quam.

Den 12. ontbood de Heer Middelton, dat men dese Edele gevangens by hem aan boord brengen soude / Hoia Nassan stond sulks een gerupmen tijd tegen / tot dat ik order kreeg / om hem met geweld over te brengen: daar zijnde / wierd / om onsen handel schielijker voort te setten / goed gevonden / die beyde te ontslaan / mids dat 'er andere gijselaars in hun plaats gelaaten wierden / gelijk dan voor Hoia Nassan sijn Schoon-soon Coia Illardin, en een sijner Soonen / en voor Coia Arsan Alle, 2 Persiaanse Kooplieden gesonden wierden / waar tegen wy van onse sijde in hunne tenten deeden blijven Johan Williams en Hendrik Boothby: nog dien avond en volgende nagt wierden besien / gesorteed / bereekend en accoord gemaakt over 40 baalen / of pakken van Indische stoffen / of katoenen.

De Koopmanschap gaat voort.

Den

Den 15. quamen tot ons van de Portugyſen o- 1611
ver twee Jongmans; een derſelven was een pa-
gie van den Kapiteyn Major.

Den 16. in den morgenſtond ſagen wy in het Portugyſen
Zuyden 5 Portugyſſe Vaandels waapen/ welk komen te
van den Generaal verſtaan zynde/ wierden aan- voorſchijn,
ſtonds op onzer van hem 200 met ſchiet-geweer Dog derven
en pieken gewapende aan Land geſet/ om hen te geen ſtand
gemoet te gaan; Sy dit merkende/ namen de houden.
vlugt; De onſe hen vervolgende/ quamen on-
trent Swally, daar ſy Hoja Naſſan met al
ſijn volk vonden/ hebbende nog 20. paltken van
de Indiſche ſtoffen/of Catoenen mede gebzagt; De-
ſe verſelierden onſen Generaal/ dat de Portugy-
ſen reeds over de modderige kreecken en niet verre
van hunne Scheepen waren/ welk het vervolgen
deed ſtaken/ ſo dat de onſe weder na boozd keer-
den.

Den 19. liepen van ons tot de Portugyſen over Overloo-
Peter Roſemary (een Portugys met ons uyt En- pers.
geland overgekomen) een Zeyl-maker op het
Schip van den Generaal/ en Franciſco Gonſal-
ves, (te vooren tot ons overgekomen) die onder
de opſigt van den eerſt-gemelden was.

Den 27. quam wederom Hoja Naſſan van Su- Koophan-
ratte, om te ſien/ of hy wat van onſe Lakens en del.
andere Koopmanſchappen ſoude konnen koopen/
maar als hy over de prijs niet konde eens wor-
den/ vertrok hy weder. Die ſelve dag kreeg on- De Engelſe
ſe Generaal door een Jood van Maſulipatan een zijn bekom-
Brief van Peter Floriſſen, een Duytſer, (die de merd voor
Maatſchappy van de Londenſe Kooplieden/ op een Schip,
Oost-Indien diende/ en aldaar een Comptoir op- dat na de
geregt had) waar in de Generaal berigt wierd/ Roode-Zee
dat aldaar 3 Scheepen uyt Engeland aangekomen wil.
waren/ en een der ſelver na de Roode-Zee ſtond te
gaan: Dit behaagde onſen Generaal nog ons ge-
heel niet wel/ alſo wy hunnent wegen door groote
ſwarigheeden vreesden.

Den 30. wierden Mr. Jordaan en Frain na Suratte Koophan-
del.

1612 gesonden / om nog over eenige Indische stoffen te accoordeeren / en 't een en 't ander van onse waaren te venten. De Generaal kreeg desselve dag een Brief van Kapiteyn Hawkins uyt Cambaya; waar in hy bekend maakte / dat hy voorgenoomen had met syn huysshouding na Goa, en van daar na Engeland te gaan: maar de Generaal bevattende / dat hy tot Goa komende / om syn goed belet soude worden na Engeland te gaan / of 'er wel syn leven by inschieten / raade hem door den selven Bode sulks ernstig en vriendelijk af / en versogt hem syn reys met ons na Engeland te neemen. Ter selver tijd lieten ook de onse uyt Suratte den Generaal weeten / dat Mocrib Chan geneegen scheen / om ons een factorie aldaar te laten hebben / tot het verkoopen van onse overige Koopmanschappen; welk ons eenige hoop deed scheppen / dog die verdween ten eersten door syn wispel-turigheyd.

Hawkins wil van Cambaya over Goa na Engeland gaan.

Welk de Generaal hem laat afraaden.

Eenige hoop van een factorie tot Suratte.

Dog die verdwijnd.

1612. Den 8. January quam Nicolaas Uphlet van Cambaya met een Brief van Kapiteyn Hawkins aan den Generaal / waar in hy bekend maakte door des selfs brief bewoogen te zyn / om na onse Scheepen te koomen / en de reys met ons aan te neemen.

Den 26. dito quam Kapiteyn Sharpeigh, Mr. Frain en Kapiteyn Hawkins met al syn goed en huysgesin na ons toe / die de Generaal met 200. man / 3. mylen Land-waard in te gemoet trok / om hem voor de Portugysen, die 'er niet ver van daan lagen / te bevryden.

Hawkins komt om met dese na Engeland te gaan.

Den 27. sond de Generaal Johan Williamsz na Suratte, om te vernemen / of 'er resolutie van een factorie aldaar te houden genoomen was / die den 29. te rug quam met bescheyd / dat men ons geen verder handel wilde toelaten / en hen alle belast was / uyt Suratte te vertrekken / sonder hunne uytstaande schulden te mogen invorderen; die dan versogten van den Generaal te weeten / of sy ten eersten koomen / dan of wat uytstel soeken / en ver-

De Engelse moeten uyt Suratte vertrekken.

verwagten souden / of 'er een andere resolutie genomen mogt worden. 1612

Den 30. schreef d'Heer Hendrik Middelton aan de onse tot Suratte, om ten eersten na onse Schepen te komen / gelijk sy dan oock den 31. met al hun goed aan boord quamen.

Den 6. February voer voor-by ons na Cambaya een groote Caphala; of Vloot van ontrent 100 Portugysse Fregatten.

Den 9. dito in de morgenstond raakte de Admiraal met hoog water over de Baar / en liet sijn Ankers vallen in de open Zee. Ontrent de middag quam van Cambaya, Nicolaas Uphlet, Kapiteyn Hawkins Dienaar / dien sy aldaar tot gijselaar gelaten hadden / om wiens wille wy hier gebleeben waren / sedert den laatsten January, op welken dag de onse upt Suratte vertrokken waren. Tegen den avond gingen wy onder zeyl / quamen over de Baar / en ankerden op 8. baden een mijl in Zee / niet ver van onsen Admiraal. De Vloot raakt weder in Zee.

V. AFDEELING.

Hun vertrek na *Dabul*, *Socotora*, en de *Roode-Zee*, en wat aldaar is voor gevallen.

Den 9. February vertrokken wy van hier / na dat wy hier geweest waren 138 dagen / in welke tijd wy veelsins door uytstellen / verbreeken van beloften en belet van met de ingesetene te handelen misleyd wierden / en maar weynig goed met weynig voordeel vertierden / en verder koophandel / of het opregten van een factorie ons geweygerd / de schulden onbetaald gelaten / en onse Kooplieden de Stad ontseyd wierd. De reden / waarom sy ons so schielijk deeden vertrekken / was / om dat / (gelijk wy naderhand verstaan hebben) op de tijd / als sy overleg maakten / of Hoe lang sy tot Suratte geweest waren, en wat aldaar verrigt hadden. Waarom sy so schielijk uyt Suratte moesten.

1612 het raadsaam was/ons tot het vertieren van onse daar gebragte goederen een factorie toe te laten/ Mocrib Chan een Brief kreeg van eenen Dangie een Banjaan uyt Cambaya; daar in hen door belegd van de Jesuiten aldaar voorgesteld wierd/dat indien sy de Engelse tot Suratte toelieten/ de Portugysen alle hunne Zee-plaatsen wilden in brand stellen/en alle hunne Scheepen/die sy souden uytsenden/ weg neemen; waar op eenparig van hen beslooten was/ ons gelijk gesegd is/ te doen vertrekken.

Swally. Dese Ree van Swally binnen de Baar legd op 20 graden 50. minuten Noorder-breete (na de veranderinge op 16. graden/ 40. minuten Westelyk.)

Aanmerkingen van het water aldaar. Wy bevonden dat het water hier by volle Maan 4. voeten hooger vloeyde/ als by de quartieren/ zijnde de vloed by d'eerste 24. en by de laatste tyd 20. voeten hoog/ en dat het 's nagts 3 voeten hooger vloeyde als over dag/ na dat de wind was. De kust/of het strand legt volgens het Compas by-kans Zuyden en Noorden; De Maan maakt hier een volle Zee.

Rekeningen geslooten. Den 10. dito sloot de Generaal sijn reekening met Jaddow en Narran de Makelaars. Wy namen ook uyt een Fregat/ gaande na de Rehemy

Assignatien op debiteurs tot Suratte. tot Goga eenige baten Rijs en Pelt/ en gaven hen assignatie/om hun betaling tot Suratte by 2 mannen/ die nog een open reekening met Kapiteyn Hawkins hadden/ te halen.

Den 11. 's morgens ten 6 uuren gingen wy met hoog water onder zeyl/ en quamen 's namiddags ten 2 uuren ten Anker op de Zuydelijke Ree aan de voet van de Baar van Suratte by een nieuw Schyp/ genaamt de Hassany, gaande na de Roode-Zee. Wy haalden ook uyt een ander Fregat eenige steen-kooten/ en weesen hun betaling te doen/ gelijk als de andere.

Wat kours sy houden. Den 14. 's morgens ontrent 1 uur ontmoeteden wy een bank/ daar wy hadden van 16. tot 13. baden/ en stralks daar na wederom 20. en

22.

22 vadem. Thans leyden wy het 3 mijlen met de wind / West ten Zuyden aan / van 6 uuren 's mozgens tot de middag / namen wy met een Noozden wind onse koers / 9 mijlen Zuyd-Zuyd-Oost aan / hebbende van 20 tot 16 vadem water / en waren ontrent 10 mijlen van het land Westelijk van ons / op de Noozder-breedte van 19 graden 37 minuten. Ontrent 1 uur voeren wy voozby 3 Malabaarse Schepen / gaande na Suratte, geladen met Cayro (stof om touwen van te maaken) en Cocos-nooten / leggende om de Eb af te wagten / op 14 vadem 9 mijlen van het land / en saagen nog 7 andere Schepen in het Zuyd-Oosten van ons nader na het gebergte. Van de middag tot middernagt / voeren wy 5 mijlen Zuyd-Zuyd-Oost aan / dog kreegen in die nagt een stilte. 1612

Sien verscheyden scheepen.

Den 15. voeren wy met een fraaye koelte uyt het Noozden / 6 mijlen Zuyd-Zuyd-Oost aan. Wy hoozden verscheyden schoten van gzof geschut aan land. Wy hadden thans 15, 13 en 12 vadem water. Het land doet sig hier op met hooge bergen / met verscheyden valeyen tussen beyden / als so veele havens en in-hammen. Op de middag hadden wy de breedte van 19 graden / 4 minuten. Met het ondergaan van de Son / waren wy 3 mijlen van het land / en hadden tussen 12 en 6 vadem water. Van de middag tot midder-nagt hielden wy met een Noozdelijke wind / onse koers 11 mijlen Zuyd-Oost aan.

Hooren aan land schieten.

Hoe dat sig hier vertoonde.

Den 16 op den middag voeren wy met deselve wind / op die selve koers 11 mijlen; het land was hier hoog en bol hoeken / gelijk als baayen / die van 9 vadem 4 mijlen van land / allenxkens ondieper wozden / tot 5 vadem 3 mijlen van land; wy hadden 18 graden 1 minupt. Tegen Sonnenondergang ankerden wy op 7 vadem / tegen over de Baar / of bank van Dabul, daar onse Generaal hoop maakte van eenige sijner Engelse koopmanschappen te verkoopen / of / om so te

Dabul.

1612 spreeken/ nog een pijl/ na dat reeds verscheydene vergeefs verschooten waren/ te wagen.

Den 17. ging de Generaal 's morgens met sijn Fregat/ om de diepte nader by de Baar te peylen/ en bevond/ dat ontrent het Zuydelijk punt van 't inkoomen 5 vadem/ en een weynig Noordelijker tegen het midden van het inkoomen/ maar 2 vadem water was. De breedte van dit Zuyder-punt lag op 17 graden/ 34 minuten; (volgens de verandering 15 graden/ 34 minuten.) Ontrent den middag quamen aan ons boord 2 booten van den Gouverneur/ de eene met een vereering van 3 ossen/ eenige schaapen/ dadels/ brood en water-limoenen/ en de tweede met afgesondene/ om te verneemen/ wie wy waren/ en wat ons oogmerk was/ hoewel sy sig reeds wel konden verbeelden/ wie wy waren/ ten deele om dat sy kennis met ons gekreegen hadden tot Moha, en ten deele om dat sy wel gehoord hadden/ dat wy tot Suratte waren. De boodschap wierd/ volgens der Indianen manier/ gedaan met veele komplimenten en belofte van alle vriendschap/ en aanbieding van onse waaren voor geld te sullen koopen/ en ons daar Indigo, katoenen en peper voor te geeven/ (welk meer was/ als wy konden verwagten/ of sy order hadden te belooven) ondertusschen wierd terselver tijd al de Indigo, stoffen en peper gebruykt tot het laden van hunne Schepen na de Roode Zee. Op dese beleefde belofte sond de Generaal sommige onser Koop-lieden aan land met een vereering aan den Gouverneur, en eenige staaltjens van Engelse lakens en andere waaren; maar wy konden 'er niets van verkoopen/ als maar eenige weynige lakens en karsepen van de beste kolour/ te weeten/ scharlakense/ papegaysgroene/ en ligte/ en daar beneevens eenige rollen loot: de Gouverneur kogt ons rood loot/ dog sond het weder te rug/ en wy merkten binnen korten/ dat op de wijs van Suratte de Gouverneur ontrent ons valscheljk handelde: want hy

Hier worden sy begroet en onder-vraagd.

Krijgen schoone beloften,

Wat daar op volgde.

gaf

gaf ons bzyheyd om te verkoopen / en liet onder- 1612
tusschen dooz sekere mannen het koopen stempten / en de koopers met slagen te rug houden / so dat niemand bzy stond / pets booz sulken prijs / als hem goed dagt / te moogen koopen; dog koozn / andere eet-waar en water wierd ons booz ons geld toegelaten aan boozd te bzengen / en wy kreegen booz een van de Darlings ankers een kabel-touw van 18 duym / en 96 vadem van het daar gebruykelijke touw / t' samen waardig / 8 ponden sterlings: maar of dese beleefdheyd uyt hun genegenthepd booz de bzeemdelingen / of uyt andere redenen sproot / kan men niet wel oozdeelen / te meer / om dat sy ten eersten verspreyd en na Moha hadden laten weeten / dat wy al het ongelijk / dat ons bán pemand aangedaan wierd / sogten te wreeken; welk dan wel een reden van een goed gelaat ontrent ons te toonen / soude konnen geweest zijn.

Den 26. 's namiddags sagen wy / behalven verscheyde Malabaarse Koopvaardy-scheepen / die neffens ons op Anker lagen / in de open Zee een groot Schip en een Fregat / om welke op te halen de Generaal 2 uuren booz de nagt de Darling afsond / maar bzeesde / dat het die Scheepen by nagt mogt missen / en niet mans genoeg zijn / om die beyde te vermeesteren / sond hy wat later my ook met de Peper-corn af / neffens sijn Fregat / dat wel bemand was / welk last had / om neffens my op het Fregat te passen. Ontrent midder-nagt / hoewel het bzy donker was / kreeg ik de Scheepen op Anker leggende in 't oog / sond ons Fregat daar na toe / waar op hun Fregat aanstonds dooz-ging; het groote Schip ons in 't oog krijgende / was mede onder zeyl geraakt / maar wierd onsent weegen belast / haar zeyl te strijken / welk aanstonds gedaan wierd. Ik liet ook seggen / dat hun Kapiteyn en de hoofden van het Schip by my souden aan boozd koomen / waar op hy pemand met 2, of 3 Soldaten

De Generaal laat jagt maken op 2 Portugysse Scheepen.

Die beyde vermeesterd worden.

1612 sond in een Canoe, die hun verschooning maakten / dat de Kapiteyn oud en niet wel te pas was / en dat hun groote boot so met goederen beset en bestuuwd was / dat sy die niet hadden konnen roepen; dit deed my / hoewel on-gaarn / mijn eygen Pinas af senden / om eenige der voornaamste Kooplieden en Krijgs-bediende over te halen / dog met een seer scharpe order aan den bootsman / dat hy op swaare straf niemand op het Schip soude laten overstappen / om alle plonderinge voor te koomen / te meer / also ik d' Heer Middelton dagt den eersten Engelsman te laten zijn / die 'er soude op koomen. Tussen beyden quam ons Fregat met het ander Fregat / dat sy genoomen hadden / te rug / en seyden tot mijn leedweesen / een van de Portugysen in het vlugten doot geschooten te hebben. Als ik nu verscheydene van hen binnen boord had / gaf ik order om na Dabul te varen / maar also sy slegt zeyl maakten / en wy met onse zeylen niet konden by hen blijven / vreesde ik / dat sy meerder zeyl makende ons ontkoomen souden / en daarom liet ik hen toeroepen / dat sy hunne zeylen inhaalen / en tot den dag toe op Anker souden blijven leggen; ondertussen ging ik in mijn hut / om de Portugysen te ondervragen / wat hun lading was; tussen beyde sond mijn schipper / onder voorgeeven / dat hy niet wist of het Schip op Anker was / of niet / buyten mijn kennis en order mijn Pinas derwaards / waar in mede ging een van sijn maats / die / meer na buyt als goeden naam siende / niet alleen in het Schip over-ging / daar maar aan het plonderen viel / en hoewel meermaals geroepen niet te rug quam / voor dat hy sijn lust voldaan had. Tegen de wederkomst van de Pinas, stelde ik / Thomas Glemham, Johan Staugten, Georg Cockam en Robert Mico den Boekhouder / met een lanteern en keers by de leer / om deselve een voor een (in tegenwoordigheyd van de aan ons boord zijnde Portugysen) te doen opkoomen en te betasten;

Order daar ontrent gehouden,

Om het plonderen voor te koomen.

Die egter te buyten gegaan wierd,

betasten; dit gedaan en al het geen sy by hen vonden in de boot gewapen zynde/ sond ik dat wederom na de Portugysse Scheepen/ en liet hen alles weder behandigen en afvragen/ of sy nog pets meer misten/ indien ja/ dat die bupten myn order binnen hun Scheeps-boord geweest waren/ sulks souden moeten goed maken: maar also Thomas Love, Georg Jeff en Mattheus Bragge, 3 onder-schippers van den Admiraal onlangs overleeden waren/ wierd het Fregat tegenwoordig gecommandeerd door eenen Terrie, de knegt van Gillis Thornton, die/ eer de boozt te rug quam/ hoewel 'er ander order gegeeven was/ met ons Fregat aan 't boord van den Portugys voer/ alwaar sy/ gelyk buyle gauw-dieven/ op het Schip overliepen/ en niet ontsaagen kisten en koffers op te breeken/ alles wat hen aanstond te rooven/ en in het Fregat te werpen/ nog ook die ik om hen te beletten had nagesonden/ buyl en qualyk te bejegenen. Maar het quaad gedaan zynde/ konde niet her-daan worden/ en daarom deed ik/ hoewel het my ongemeen verdroot/ wat ik tot verbeetering bedenken kon; tot dien eynde versogt ik Pemberton, nu essen met de Darling, by ons gekoomen/ ten eersten onsen Generaal op de Kee te gaan berigten/ wat de maats gedaan hadden/ ten eynde sorg gedragen mogt worden/ om alles/ eer het konde verborgen en aan kant gestooken worden/ aan het ligt te brengen. De Generaal had dit so dra niet gehoord/ of hy gaf order/ om beyde de Fregatten/ daar de onse op waren/ by hem op Anker te brengen/ dog dat niemand uyt deselve in onse Scheepen mogt overstappen: hier op ging hy/ ik/ de Kapiteyn en Kooplieden van het Portugysse Schip eerst op ons eygen Fregat/ en van daar op het veroverde/ alwaar onse maats waren; elk wierd naauw besogt/ het gerooste hen afgenoomen/ en een boor een afgescheept/ en vervolgens ons kleyn Fregat aan het Portugysse Schip vast gemaakt/ en alles den eygenaars

1612

En wat tot vergoeding gedaan word.

1612 weder gegeeven. Dit Schip / genaamd St. Nicolaas, was van Cochin, groot 300 tonnen / en ging na Chaul: de lading bestond / na hun bekentenis voornamelijk in gedroogde Cocos-nooten / eenig tin / bruine suyker / Arak-nooten / tien vaten Chineese schotelen / eenige vaten alun / een deel Chinees aarde-werk / en wat Cayro; of bast om touw van te slaan. Wy deeden alle vlijt om hun ladings brief in handen te krijgen / maar sy wilden daar niets van weeten / welk ons veel moeyte aandeed om den selven te vinden. Het weynige / dat wy van hen namen / te weeten / eenige baalen ruuwe Chineese sijde / een weynig nagelen / 3 kisten kaneel / en wat was / om keersen af te maken / was maar als een myt in vergelijking van de schade / ons door de Portugysen aangedaan. Het Fregat behoorde tot Chaul t' huys / ging na Ormus, was 60 tonnen groot / en was geladen met Rijs en Tamarijn, waar uyt wy tot onse noodduft eenige baalen rijs namen. Hier waren wy mede besig tot den 1 Maart. Met dit Fregat sond de Generaal weg alle die Portugysen, die uyt het leger tot Suratte tot ons waren overgekoomen / te weeten / Lorenzo de Campo en sijn maatker / de bent / die in het Fregat genoomen was / en de 2 jongens / die hunne meesters ontloopen waren; elk gaf hy na advenant geld in de beurs / en de kleederen die te voozen dooz hen gemaakt waren. Aan den Koopman / dien de sijde meest toequam / vereerde de Generaal een fraay stuk laken / en aan den Kapiteyn van het Fregat / daar wy de Rijs uyt-genoomen hadden / een stuk karsey. De Gouverneur liet op dien selven dag den Generaal weeten / dat die groote Caphala, die ons den 6 February was voorby gevaren na Cambaya, dien dag / of wel in de volgende nagt weder na Goa sonde te rug keeren; maar of sy by dag / of nagt ons voor by gevaren zijn / weeten wy niet.

Wat'er de Generaal egter uyt naim.

De overloopers worden met deselve te rug gesonden.

En sijn vereering aan den Koopman.

Scheepsraad.

Den 4. Maart riep de Generaal / alles hier ver-

rigt hebbende / ons te samen / om te beraadslagen / wat ons best te doen stond. Hy toonde sig genegen om voor Goa te gaan leggen / en den Vice-Roy aldaar voor de schade en hoon / ons en onse natie van de Portugysen aangedaan / vergoeding te vorderen / om / in geval sulks ons geweygerd wierd / beter grond te hebben / om ons regt van de Portugysen, die wy ergens souden konnen op-doen / te verhalen: dese voorslag wierd van de meeste seer redelijk gekeurd: maar egter gevoordeeld thans niet raadsaam te zijn / om dat de tijd verliep / en wy door allerley uytstel opgehouden / of valsche onderneemingen / die wy stekerlijk te verwagten hadden / nogmaals misleyd souden konnen worden; en wierd derhalven beslooten / gemerkt de tijd ons nog niet diende / om Zuydwaards aan na de Kaap Commerin te gaan / tussen beyden weder na de Roode Zee te keeren / om te sien / of wy de goederen / die wy nog by ons hadden / en eenigsings verlooren gerekend wierden / aan den man te brengen / en 't geen wy by de onder-saaten van den grooten Mogol verlooren hadden / wederom winnen konden: boven dien / om op de Turken tot Moha en Aden te krupssen / niet alleen / om dat sy hen te voren hadden verongelijkt / maar ook en wel meest om dat Schip / waar van wy uyt Masulipatan gehoord hadden / dat het een jaar na ons van de Oost-Indische Maatschappy uyt Engeland afgesonden was / te behouden / of te redden / also wy grootelijks bekommerd waren / dat het diergelijken ongemak in de Roode Zee, gelijk ons gebeurd was / ontmoeten mogt / of reeds mogt ontmoet hebben: dog also de wind tegenwoordig ons niet en diende / stelden wy ons vertrek tot den volgenden dag uyt. 1612.

Voor Goa te gaan leggen word voorgeslaagen, dog om redenen afgekeurd.

Besluyten weder na de Roode Zee te vaaren.

Den 5. dito 's morgens ten 6 uuren gingen wy alle van Dabul onder zeyl / en namen onse koers langs de kust Noord-Noord-West aan; met het onder-gaan van de Son / ankerden wy op 7 vadem

Sy vertrekken van Dabul.

1612 dem water 1 mijl in Zee/ zijnde van Dabul gezeyerd 6 mijlen/ en quamen van Chaul te koyt 9 mijlen.

Hun kours.

Aanmerkingen over de ſtroom en vloed.

Van de Indiſche Kuſt tot Socotora toe bevonden wy dagelijks Zuydelijker geſakt te zijn/ als wy volgens de gehouden ſtreek konden denken/ en byſonder als wy teegen over de golf/ of mond van den Perſiaanſen boeſem waren/ welk my deed denken/ dat de vloed daar uyt ſterk Zuydelijk aan ſettede.

De Darling voor uyt geſonden na Socotora.

Den 20. dito ſond de Generaal Mr. Pemberton met de Darling voor uyt na Socotora, om na ons Schip/ welk/ gelijk wy uyt Maſulipatan gehoord hadden/ na de Roode Zee gaan ſoude/ te verneemen.

Hoe 't ſig op-deed.

Den 24. 's mozgens ten 10 uuren ontdekten wy 8 mijlen in het Weſt-Zuyd-Weſten van ons het Ooſtelijk eynd van Socotora, welk hoog land is/ en ſig opdoet met 4 witte klippen/ of wel ſandbergen; de Noozder-kant konden wy weegens het miſtig weder niet bekennen.

Deliſcha.

Den 25. tegen Sonnen ondergang hadden wy het punt van Deliſcha, 4 mijlen in het Zuyd-Ooſten van ons.

De Klip Saboyna.

Den 26. dito kreegen wy in den mozgen-ſtond een ſtilte/ en alſo de vloed Noozdelijk na de rots aan ſettede wierden wy genoodſaakt ons Anker op 24 vadem water een halve mijl ten Zuyd-Zuyd-Ooſten van de klip/ Saboyna, te werpen. Hier ontrent is ſeer veel viſch. Tuſſen 9 en 10 uuren gingen wy weder onder zeyl/ en namen met een Zuyden wind onſe kours Weſt-waards aan na de Kaap Guardafuy.

Abba del Curia.

Den 27. 's mozgens ontrent 4 uuren/ lagen de rotſen/ (3 mijlen en een half ten Noozden van Abba del Curia,) een halve mijl ten Noozden van ons/ zijnde by giſſing 20 mijlen Weſt ten Zuyden van het Weſt-punt van Socotora. Wy hadden hier 16, 17 en 18. vadem water. Met het optoomen van den dag ſagen wy het Eyland Abba del Curia.

Den

Den 28. dito vroeg in den morgen-stond / hadden wy de Kaap Guardafuy 7. mijlen van ons af in het Zuyd-Oosten / en den Berg Fœlix Westelijk eenigsins Zuydelijk 9. mijlen. Wy quamen tot ontrent 4. mijlen van land / en hadden 40, 39, 30, 27, 23, 21, 18 en 15 vadem water / en quamen ontrent 3. uuren na de middag / de wind Oost-Noord-Oost zijnde / ten Anker op een ou-effen gront / hebbende 7. vadem water / en zijnde anderhalve mijl ten Westen van den Berg Fœlix. De Generaal ging met sijn Fregat die geheele Kust langs heen besien / en bragt 3. van de Ingesetene mede / die hy Brieven gaf / om aan de Darling, indien se na ons vertrek daar mogt koomen / te behandigen / en so weder aan land settede: dese deeden onsen Generaal verslag / dat voor 4. dagen daar na de Roode Zee voorby gevaren waren 4. Indische Schepen. 1612

Kaap de Guardafuy.

De Berg Fœlix.

Den 29. dito sond de Generaal nog-maals Brieven na het land om aan de Darling te behandigen: de Land-saten bragten by ons te koop / eenige schapen / kleyne geyten / met eenige kleyne manden met Olibanum en Arabische gom / die sy voor een redelijsten prijs gaven; sy wisten anders niet / of wy waren Mahumetanen, en geen Christenen, of gelijk sy deselve noemden Franken, daar sy geen genegenthepd voor hadden. (Men moet weeten, dat in het Oosten de Westerse *Christenen* sedert de optogt van *Godefroy* van *Bouillon*, *Franken* genaamd zijn, door-dien de voornaamste van desselfs leger of *Franse*, of van *Franse* gesprooten, waren.) De Generaal sijne Booten weder aan boord hebbende / vond niet raadsaam hier langer na de Darling te wagten; dies wy zepl maakten en onse kours na Aden, (op het vaste land van het gelukkig Arabien) namen; 's namiddags ten 4. uuren lag de Berg Fœlix 8. mijlen na gissing in het Oosten ten Zuyden van ons.

Verversing aldaar te koop.

Sy setten hun kours na Aden.

Den 30. van 's middags tot 1. uur in de nagt voor-

1612 voorderden wy / met een Noord-Noord-Oosten wind / 18. mijlen Noord-West aan. Op de na-
Ontdekken het Land van Arabien. middag ontdekten wy het Land van Arabia Felix (het gelukkig Arabien:) in de volgende nagt bevonden wy ons niet verre van het Land / en wierpen het Zuydelijk aan / om den dag af te wagten / maar ontrent 5. uuren in den morgenstond leyden wy het wederom Noord-West na het land toe aan; van 6. uuren 's morgens tot
Hun kours. 6. uuren na de middag / hielden wy het 13. mijlen weegs langs de Kust Westelijk ten Zuyden / en West-Zuyd-West / en bleeven doorgaans ontrent 5. mijlen van het land / hebbende tussen 18. en 30. vadem water.

Den 1. April hadden wy de wind eenigen tijd West ten Zuyden / waar mede wy 5. mijlen voorderden / en by gissing nog 18. mijlen van Aden waren. Op die dag ontbood de Generaal my / Mr. Lawse en Mr. Fowler, om over het schepden
Dounton blijft met sijn Schip by Aden. van malkander overleg te maken; alwaar besloten wierd / dat ik met het Schip de Peper-corn ontrent / of voor de stad Aden blijven soude / om toe te sien / dat geene Indische Schepen daar kwamen / of blijven souden / maar deselve na de Roode Zee sonde dryven / waar toe ik nader order en last van mijn Generaal kreeg; hy sonde met sijn Schip de Trades-Increase spoeden na de Bab, of deur van de Roode Zee, ten deele om het Schip van de Maatschappy / dat wy / gelijk gesegd is / gehoord hadden onse streek na de Roode Zee en Indien te volgen / en also de wolven / die wy door Gods genade ontkoomen waren / in den mond te loopen / te behouden / en ten deele dese / om ons selven aan de Turken en de Ondersaten van den Grooten Mogol over het ongelijk / onsen Koning en Vaderland aangedaan / te wreeken.

Den 2. dito van middernagt tot 's morgens ten 6. uuren voeren wy met een slappen Oosten wind 3. mijlen West-Zuyd-West aan. Ontrent 8. uuren / als wy sonden van malkander schey-

den /

den/ 8. mijlen ten Ooſten van Aden vonden wy de Darling op Anker leggen/ die/ alſo wy 4. dagen na haar getoeſd hadden/ ſo veel voorupt geraakt was; ſy had haar boodſchap op Socotora verrigt/ en was reeds van daar vertrokken/ daags voor ons voorby de Saboyna, Abba del Curia en den berg Fœlix; ſy brachten van daar mede een afſchrift van een Brief/ gelaten by den Koning/ en geſchreeven van Kapiteyn Johan Saris, Commandeur over 3. Scheepen/ de Cloue, Hector en Thomas, waar in hy ſchreef/ dat hy/ onaangeſien den Brief van d'Heer Hendrik Middelton, waar uyt geſien had/ wat ons bejegend was/ egter geſind was/ met ſijne Scheepen na de Roode Zee te gaan. Hier op vertrok de Trades-Increaſe en de Darling na de Bab, en liet my/ volgens gemaakte af-ſpraak/ ontrent 8. mijlen ten Ooſten van Aden op anker blijven.

1612

Komen weder by de Darling.

Die berigt had van Kapiteyn Saris.

De Generaal vaart na de Bab

Den 3. dito 's morgens ten 1. uur/ maakten wy zeyl en voeren Zuydelijk aan/ om alles beter te ontdekken/ en bleeven die geheelen dag onder zeyl in de wind na Aden toe. In den morgen-ſtond wierden wy 3. zeylen na Aden gaande gewaar/ maar ſy hielden van ons af/ ſo dat wy deſelve die geheele dag niet konden by-koomen: alſo het ſterk waayde/ konden wy niet ankeren/ maar ſetteden alles by/ om te ſien/ wat wy konden voorderen/ en bevond/ dat ik in 10. uuren tijds haar 3. mijlen in-gehaald had/ en wierp op den 4. ontrent 7. uuren op 12. baden Anker/ zijnde ontrent 4. mijlen van Aden.

Dounton nadert Aden.

Den 12. in den morgen-ſtond eſſen na middernagt maakten wy zeyl/ om op haar te gaan kruyſſen/ en wierdenſe met het opkoomen van den dag gewaar/ leggende 3. mijlen van ons af op Anker; wy haalden aanſtonds alle onſe zeylen op/ om haar by te koomen/ maar ſy gingen ten eerſten onder zeyl/ en ſetteden het na Aden toe. Tuſſen negen en tienen/ deeden wy een ſchoot op hen/ waar op ſy aanſtonds hare top-zeylen lieten vallen/

Maakt jagt op eenige Scheepen.

1612

vallen / en een Boot na ons toe-sonden: sy seyden ons / van Calicut te hoomen en na Aden te willen; sy seyden den Samorin, of Koning van Calicut toe te hoomen / en dat sy 40. dagen waren onder weeg geweest; sy waren tot Socotora en ontrent den Berg Fœlix geweest / en hadden aldaar den Brief / van den Generaal daar voor de Darling gelaten / gesien / gelijk ook een Schip van Dabul, dat van Achin quam. De Schipper (Nohuda) van dit Schip was Abraham Abba Zeinda, en het had / gelijk sy berigteden / dese lading in: 3 tonnen tamerinde / 2300 honderd Kintalen rijs / 40 baalen Jagara, of bruyne Suyker / 7 baalen Cardamom, eenige Kintalen gember / ander half vat peper / 31 patikken katoen / elk weegende 5 of 6 maunden (zijnde elk .... pond;) op het selve waren 76 menschen en onder deselve eenige Kooplieden en Kepsigers; het was groot 140 vat. Alles onderzogt en bevonden hebbende / dat sy van een plaats quamen / welkers inwoonders onse natie noopt verongelijkt hadden / liet ik se / sonder pets van hare goederen te verminderen / als dat ik met hun believen tot onse noodzuft 2 tonnen water over-nam / weder vertrekken / dog sy waren niet weynig ontsteld / als ik hen niet wilde toelaten tot het vertieren hunner waaren na Aden te gaan / en dzeygde / indien sy sulks ondernamen / hen in de grond te boozen / en niets als de boot / om hun leven daar in te bergen / te sullen verschoonen; sy hier niet graag toe zijnde / dzeygde ik hen verder / indien sy niet ten eersten / eer ik andere Scheepen / daar ik jagt op sonde hoomen maalten / in 't oog kreeg / vertrokken / het Schip met al dat'er op was in de grond te schieten en so te beletten / dat sy niet by onse vyanden de Turken quamen: hier op gingen sy onder zeyl en hielden wat van het land af / dog by-waards aan / so dat wy den geheelen dag en nagt / af en aan moesten zeylen / uyt vzees / dat sy het by nagt na Aden setten souden.

die hy onbeschadigd laat vertrekken,

mits datse niet na Aden souden gaan,

daar hy op past.

Het

Het is merkelijk / dat eer wy met een Schip / dat wy in 't oog kreegen / konden spreeken / de Gouverneur van de Stad deselve reeds had voor ons laten waarschouwen: als wy dien Malabaar onder ons bedwang hadden / sond de Gouverneur een boot by my aan boort met eenige Arabiers, en 2 Turkse Soldaten uyt de Stad / die te vooren van Abdraheman Aga, om de onse te binden en te plagen / gebruykt waren; dese nu siende die / welke sy so qualijk gehandeld hadden / begonden te vreesen / (geprikkeld door hun eygen conscientie) wat hen te verwagten stond / te meer also sy / gelijk ik geloof / als spionnen quamen; sy bragten eenig fruyt om te verkoopen / maar so dra sy de onse begonden te kennen / wilden sy met hun boot af-sakken en te rug keeren / dog ik belettede dat. Ik liet hen te binnen brengen / hoe sy te vooren met de onse hadden gehandeld / en siende dat sy door hun eygen gemoed / sonder een quaad woord van ons te hebben gehoord / genoeg ontsteld en verleegen waren / liet ik hen seggen / dat sy nu souden sien / wat onderscheyd dat 'er was tussen onse en de Turkse natie; sy hadden de onse / die hen niet hadden misdaan / wreedelijk gehandeld / en door alle schoone beloften bedroogen / maar ik wilde hen / schoon ik wist / datse de onse so schandelijk misleyd hadden / sonder eenige onbeleefdheyd / of schade laten vertrekken. Waar op sy ten eersten vertrokken / en groote beloften deeden van ons op den volgenden dag meerder verversing aan boord te brengen. Des anderen daags souden sy een boot met goede Visch / en lieten weeten / dat sy na de middag met beeter voorraad souden af-koomen: dog also ik zeyl maakte en verder af ging / om dien Malabaar ly-waards na de Roode Zee voort te setten / konden sy met roeyen niet by my koomen / daar andersins / indien dat Schip daar gebleeven was / de Aga moogelijk hen het nakoomen van hun belofte soude toegelaten hebben.

1612

Een boot met fruyt uyt de Stad.

Merkelijke bescheydentheyd van Dounton ontrent de Turken.

1612 Den 14. April in den morgenstond sagen wy weder een Schip van gelijke grootte / gaande ingelijks na Aden, welk wy ontrent 10 uuren dwongen sijn Anker te laten vallen. Ik liet vragen / wie sy waren / en seggen / dat eenige van hen by my souden overkoomen / ondertussen ligt ik mijn boot uyt; ik hoorde / dat sy waren van Pormean, een plaats niet verre van Cuts-nagone, zijnde cijnsbaar aan den grooten Mogol, die onsen Koning versmaad / en onse natie misiepd had: de Schipper / of Nohuda was een Banjaan; dus ontrent 2 uuren van Aden met dit Schip op Anker leggende / en reeds gemerkt hebbende / dat het de Malabaar daar op toe-lep / dat ik / indien 'er een ander Schip / hoedanig het mogt zijn / daar ontrent quam / eer ik met dit klaar was / het een of het ander sonde moeten verlaten / was ik begeeriger / om door mijn eygen Volk haar lading te laten doorsien / als haar daar verder na te vragen / en wy haalden / eer het nagt wierd / met groote moeyte over verschepden pakkien en baalen met goed / als ook wat kooter en lamp-oly / welk ons alles wel te pas quam / en doorsagen het overige / welk bestond in eenige pakkien Katoenwol / welk wy des volgenden daags nader dagten te besien. Op die selven dag sond de Maharim Aga van Aden my een vereering van hoendereyeren / limoenen en plantanen / die ik niet wilde aansien en veel min als een geschenk aanneemen / maar liet den Aga door den vrenger hoodschappen / „ dat de menigvuldige sinaadheeden myne „ vrienden en lands-genooten voorleeden jaar aan„ gedaan / de reden waren / dat ik tegenwoordig „ weder hier gekoomen was / om voor my selven „ en mijn Volk so veel regt / als in mijn magt „ was / tot nadeel van de Turken te soeken; „ dienvolgende gelijk ik niet gekoomen was / om „ hun gunst te versoeken / so wilde ik ook niet de „ minste schyn van vriendschap van hen ontfan„ gen: want daar sy ons / als wy in vriendschap „ qua-

Sy agterhalen een ander Schip.

Daar sy veel goed uyt halen.

De Aga van Aden sond een vereering,

die Dounton niet wil aanneemen.

„quamen / den hals wilden af-snijden / wat lon- 1612
„nen wy nu van hen verwagten / nu wy als
„vyanden de Turken van dit geheele gewest qua-
„men aantasten? Doch nadien het reeds gesonden
„was / sonde mijn Volk daar voor geven 't geen
„het waardig was. Daar quam ook een Vis-
sers-schuytjen met een ruymte verse vis / die ik
liet koopen / doch met beding / dat de brengers
van 't gebragte moesten mede eeten / alsoo ik vree-
de / dat het mogt vergiftigd weesen.

En visch koopende voor vergift vreesd.

Den 26. 's morgens sagen wy wederom in 't Zuyden van Aden een Schip / dat Oostelijk aan voer; ik sond mijn Pinas daar na toe / die het ten eersten by my bragt; het was een Jelba van Shaher, gaande na huys / en geladen met graan en andere waaren; als Opium en diergelijke: verscheyden pelgrims van Mecca koomende / voeren in het selve om na huys te varen.

Doen nog verscheyden scheepen aan,

Den 27. dito sagen wy een Jelba tussen ons en het land Oostelijk aan houdende / weshalven ik mijn Pinas, om deselve nader te brengen / uytsond / waar op ik bevond / dat het deselve Jelba van Shaher was / die wy den 17 en 22 hadden sien voor by ons heenen varen: waar uyt wy tot een proefjen 9 pond en een half Opium kogten / en daar op lieten vertrekken.

Den 28. dito gingen wy des morgens onder zeyl / en hebbende een Oostelijken wind / hielden het na de wind af en aan.

Den 29. nog onder zeyl / wierden des namiddags 2 zeylen gewaar / die vaart maakten na Aden; tegen den avond sond ik mijn Pinas wel bemand derwaards / om deselve op te haalen / dese den 30. 's morgens ten 8 uuren by my bragt; sy voorden tot Bander Zenda, een plaats op de Abaxinse kust / t' huys / en waren geladen / de een enkelijk met matten / de ander met eenige matten / en 68 Schaapen met groote stuyten / die wy van hen kogten / en daar op lieten vertrekken; sy voorderden met een Oost-Zuyd-Oosten / en

1612 Oost-Noord-Oosten wind/ aanstonds hun weg na Aden.

En vertrekken na de Bab.

Den 8. Mey hielden wy onse streek/ en setteden het met een fraaye koelte uyt het Noord-Oost ten Oosten na de Bab aan. Ten 10 uuren ontdekten wy het land van de Abaxinse Kust/ welk sig in 't eerst op-deed als een Eyland/ maar nader koomende bevonden wy dat het vast land was: vervolgens stuurden wy Noord-West aan na de Bab, zijnde by gissing 10 mijlen van ons af/ welk wy 's namiddags ontrent 4 uuren in 't oog kreegen/ en daarom de tijd verlengden met heen en weder te varen/ en also die nagt te slijten. By het door-breeken van den dag vorderden wy onse weg na de Bab; in den ingang van de engte gekoomen zijnde/ sagen wy een kleyn zeyl agter ons uyt/ mede in de straat inkoomende; weshalven ik mijn top-seylen vallen liet/ om het in te wagten/ en mijn Pinas daar na toe sond/ die ons in-volgende den Nohuda en Malin by my aan boord bragt; ik bevond na ondersoek/ dat sy ondersaten van den grooten Mogol waren/ en tot Larree, aan de mond van de Rivier Zinde geleegen/ t' huys hoorden; met hen voer ik na een seekere Baay/ die aan de Oost-sijde lag/ alwaar ik op 7 vadem ankerde; ondertussen liet ik door mijne Kooplieden ondersoeken/ wat haar lading was/ dee 'er verscheyden pakken linnen en sijde/ leder/ vaten met booter en een meenigte van oly (die sy ten deele aaten/ en ten deele in de lamp branden) vonden. Gemerkt ik nu dat Schip/ waar op veele reysigers waren/ en dat gebrek van water had/ niet gevoeglijk konde mede-sleepen/ te meer ik op de wind geen staat konde maken/ besloot ik daar uyt te ligten/ eenige pakken linnen/ om ons daar van te bedienen/ en wat booter en oly tot ons noodig gebruyk/ gelijk uyt de aanteekening van onsen Boekhouder en Makelaar blijkt/ en het te laten vertrekken na Moha. Ondertussen/ eer wy dit konden in 't werk stellen/ ont-

Daar sy inkoomen.

Daar sy een Schip aandoen,

Waar uyt sy 't geen hen diende wilden ligten,

1612

ntdekte ik ontrent 3 uuren na de middag in het Oosten van de engte een Schip van 200 ton / en agter het selve een groot zeyl met een seer hooge mast. So dra ik de selve sag / zijnde vry na by / eer ikse weegen het land sien konde / liet ik mijn Volk aan boord koomen / uyt-genomen 5, die ik wel gewapend tot bewaring van het Schip van Larree liet blijven / haalde mijn Anker op / en maakte zeyl; maar het groote Schip / hoewel kort by my / raakte / door dien het een goeden stroom en een wakkere koelte had / en ik in de Baay de wind niet tot mijn voordeel had / eer ik 'er teegen over koomen konde / voorby / so dat ik het agter aan moest koomen / en aan de masten en vlaggen sag de Mahomedy van Dabul, onsen vriend / (daar wy niet aan konden hebben) te zijn: egter gedagtig zijnde / dat desselfs Kapiteyn so groots was / dat hy te vooren op de Ree van Moha, en laast tot Dabul de Heer Hendrik Middelton niet eens had willen besoeken / had ik hem geern onder mijn bedwang gehad / dog hy was te verre voor uyt / dies ik een scheut na hem gedaan hebbende / na het ander Schip aan settede / welk ons op het groote Schip siende jagt maken / alles by-settede / om ons in het donker van de reeds nakende nagt te ontkoomen. Ik sag het voor een Schip van Diu aan / maar nader gekoomen zijnde / hoorden wy / dat het van Cuts-nagone, een plaats niet verre van de Rivier van Zinde, quam; het was geladen met katoene-wol / eenige pakken Indisch katoen / wat booter en oly. Ik liet de voornaamste van het selve by my aan boord koomen / en voer met hen en hun Schip na de ondiepte op de Arabische Kust / alwaar ik by ligten mijne 5 mannen / op het Schip van Larree gelaten / wilde opsoeken. Ter midder-nagt ankerden wy op 12 vadem water 4 mijlen binnen de Bab; hier zijnde / haalden wy uyt het Schip van Larree, 2 dagen na malkander 66 pakken Indische stoffen / maar also wy daar niet om ver-

dog tussen beyden op andere jagt maaken,

Waar van sy het eene aan-dnen.

1612 leegen / en van die soozt vooz onse Engelse waã-ren reeds voozsien waren / gaven wy desselve we-derom / neffens een gedeelte van de booter en olij / doch behielden 8 Baalen Basta's, daar vooz wy hen te vzeeden stelden. Dit gedaan zijnde / deed ik daar op over-gaan de Kepsi-gers en Pelgzims van het Katoen-Schip / welk / so veel de wind toeliet / sijn reys na Moha voozt settede: met het selve gaf ik een Bzief mede aan de Heer Hendrik Middelton, indien sy hem op de Ree van Moha mogten vinden: maar eer de-se vertrokken / sagen wy een Jelba van de Bab koomen / welk / also haar de wind niet dien-de / hun Canoe vooz upt sonden / en na ons lieten toe roepen. Hier upt verstonden wy / dat dit haar-tupg tot Bender Zeada, op de Abaxinse Kust / een halve dag reysens ten Westen van Ben-der Cassum gelegen / t' hupg hoozde / en met matten geladen was; dat sy de Bab passeerende daar aan het land upt pemand / die een Bzief aan my had / gehoozd hadden / dat mijne lands-genooten / daar ik na sag / met 8 Indische Schee-pen na Assab gevaren waren / maar dat hy hem de Bzief niet had willen mede geeven / also hy'er vooz sogt betaald te wozden / indien ik dooz de wind derwaards geset mogt wozden. Als ik nu wist waar myn Generaal was / ging ik onder zeyl / maar also de wind my niet en diende / moest ik weder mijn Anker laten vallen.

En dat ge-daan heb-bende meest weder ga-ven.

Eenig berigt van de En-gelse Schee-pen.

En beson-der van den Generaal.

VI. AFDEELING.

Hun handel met de *Indische* Scheepen, en vertrek na *Sumatra*, en van daar na huys.

DEs volgenden daags sond d'Heer Middel-ton sijn Schipper Gillis Thornton by my / met wien hy my liet verseekeren / dat hy over mijn komste verblijd was / en bekend maken / dat

dat hy alle de verwagte Schеepen uyt Indiën onder sijn bedwang had / te weeten / de Rhemy groot 1500. tonnen / de Hassany van 600. de Mahumady van Suratte van 150. de Salamitæ van 450. de Cadree van 200. de Azum Cany, toebehoorende den Sabander van Moha van 200. tonnen / alle van Diu, behalven 3. Malabaarse Schеepen / de Cadree van Dabul van 400. tonnen / en een groot Schip van Cananor. Ook verhaalde my gemelde Thornton, dat de Generaal / eer ik op de Ree soude komen koomen / met de aansienlijkste van sijn Volk / als ook Kapiteyn Saris met de sijne souden aan land gaan / om den Koning van Rahita, die met sijn Edel-luyden en Guarde den Generaal en den nieuw-aangekomenen Generaal te sien / gekomen was / te ontmoeten; dese lieten den Koning ontrent den avond in sijn tent / en gingen na 't hooyd van de Trades-Increase om hun avondmaal te doen; ik daar gekoomen zijnde / verstond dat 'er vooy af tussen beyden geaccoyeerd was / dat men hier vooy Indische waaren de onse soude ruylen / so als van beyder-sijds Kooplieden soude verstaan woyden. My wierd ook verhaald / dat ontrent die selve tijd van den Gouverneur van Moha by d'Heer Middelton gekoomen was Mammy, Kapiteyn van hunne Galjoenen / neffens eenige andere / om hem af te vragen / wat hy tot sijn vergoeding eyste / waar op d'Heer Middelton, ontrent als vooyleden jaar de somme van 100000. Reaalen van agten geeyst had; sy hadden / dat gehooyd hebbende / uytstel versogt / tot dat na Zenan gesonden en het believen van Jeffer Bassa verstaan was / en waren vertrokken.

1612

Die reeds veele Schеepen onder sijn bedwang had.

Dounton komt by den Generaal.

Die van Moha laten vragen, wat hun eys was.

Dooy-oyder van d'Heer Middelton, was de Darling doende / om sig met een kleyne lading van Indische stoffen na Tecoa gereed te maken.

De Darling vertrekt na Tecoa.

Den 19. Mey nam de Darling de Reys aan / en maakte Kapiteyn Saris de Thomas gereed / om de Darling na Tecoa te volgen / gelyk ook

Gelijk ook 't Schip de Thomas.

1612 den 23. gedaan wierd. Op die dag ontsloeg ook de Heer Hendrik Middelton een Schip van Diu, genaamd de Azumcany, den Sabander Shermal tot Moha toebehoorende.

Den 30. dito was 'er op het Schip de Trades-Increase een bp-een-komst van ons allen / alwaar Kapiteyn Saris en Kapiteyn Towerson ook versogt waren / om over den toestand van onse saken nader te beraadslagen; op die tijd quam de Sabander van Moha, de Kapiteyn Mammy en een Aga aan boord / die van den Bassa, om met onsen Generaal over het geen voorleeden jaar gebeurd was / te accoordeeren / afgesonden waren: de Generaal eyste tot vergoeding als vooren 100000. Reaalen van agten; sy siende geen afslag te konnen krijgen / versogten daar over met de Nohuda, of Kapiteyn van de Indische Scheepen en andere voorname Koopliedeu te moogen spreeken / welk hen wierd toe-gestaan: dit sag / so het ons toe-scheen / daar op / om van hen te vernemen / wat sy tot het opbrengen van gemelde som aan den tol voor de Indische Waaren meer souden willen geeven. Hier op gingen sy na het strand / alwaar voor hen een fraaye tent opgeslagen was; de Nohuda's hier bp hen ontbooden / wilden of niet koomen / of tot geen hooger tol verstaan; dus quamen sy / siende hun oogmerk niet te konnen bereyken / hun afscheyd van d'Heer Middelton neemen / en beloofden / so draa sy beschepd van den Bassa souden ontfangen / daar van berigt te geeven / en te seggen / wat sy hier in souden konnen doen. Dus keerden sy den 9. Juny weder na Moha. Ondertussen waren de onse gedurig besig met nasien / openen / pakken en ontpakken van de Indische Koopmanschappen / die ons aanstonden / die wp voor onse Engelse Waaren overnamen.

Onderhandeling met die van Moha over den eys.

Sy ruylen hunne Waaren tegen de Indische.

Den 11. Juny vertrok de Heer Hendrik Middelton met sijn Schip de Increase en Kapiteyn Saris met de Clove en Hector van de Ree van

Assab

Assab na Moha, mede neemende alle de Indische Scheepen: maar ik bleef met de Peper-corn en een kleyn Schip / genaamd de Jungo, daar in weder deed brengen / al 't geen ik 'er den 9. en 10. Mey had uptgehaald / op de Ree. 1612

Sy koomen weder op de Ree van Moha.

Den 12. dito 's mozgens ontrent 3. uuren gingen wy ook onder zeyl / en volgden onsen Admiraal en de andere na Moha: maar moesten dooz tegen-wind en stroom ontrent 3. mijlen van de Ree op Anker gaan leggen.

Den 13. dito 's mozgens ten 9. uuren / gingen wy met beter wind en ty onder zeyl / en quamen 's namiddags ontrent 4. uuren op de Ree ten Anker.

Den 19. sag de Heer Middelton, dat de Turken niet anders als uptstel / om ons verder te misleyden / sogten / dooz-dien sy in ons gesigt een Schip van Cuts-nagone, geladen met katoen / gingen ontladen / welk hen egter / tot dat het accoozd soude geslooten zijn / van d'Heer Middelton verbooden was; hy quam dan aan mijn boozd / en volgens sijn ozder naderde ik het gemelde Schip / en loste daar verscheyden kanon-schooten op / tot dat sy hun werk staakten. Dus hielden sy ons die geheele volgende week met uptstel sonder nader accoozd op.

Daar sy de Indische Scheepen het handelen beletten, tot dat de Turken hen souden voldaan hebben.

Den 26. deed de Heer Middelton en Kapiteyn Saris alle de Nohuda's van de Indische Scheepen / op dat van Dabul t'samen koomen / die hy / gelijk wel meer geschied was / boozdzoeg / wat schimp en schade hem van Turken aangedaan was / en daar om hen niet konde toelaten / dooz dat hy daar van voldaan was / met deselve te handelen; dog dat hy reeds hemselven over de ongelijken in Indiën van deselve gewzooken hebbende / nu ook upt dese Zee alle de Indische Scheepen moest doen vertrekken / ten eynde de Turken dit jaar geen voozdeel van hen trekken souden. Maar de Indianen siende / dat sy om der Turken quade handeling en geduurig uptstel stonden een slegte passaat

1612 te hebben / en de Turken, indien sy sonder handeling vertrokken / groote schade aan hunne tollen te lijden / wilden liever met d'Heer Middelton en Kapiteyn Saris accoorderen om voor hunne Scheepen een seeker stuk geldts te betalen / mids dat wy hun handel met die van Moha niet souden stooren. Dit voorstel der Indianen gehoord en overwoogen zijnde / vond onse Generaal raadsaam / (alsoo hy de Turken niet verder tot voldoening konde dwingen / als tot nadeel van de Indianen) hun voorslag aan te neemen / en de verder voldoening van de Turken tot een andere tijd uyt te stellen. Hier op wierd een begin gemaakt / en nog dien selven dag het accoord gemaakt met Meere Mahumet Tackey, Nohuda, of Schipper van de Rehemy (welk alleen by na van so grooten belang als de overige 4 was) voor 15000. Reaalen van agten.

De Indianen accoorderen met d'Heer Middelton.

Den 6. Augusti, na dat het accoord met alle de Indische Scheepen gemaakt / en reeds ten deele voldaan was / sond Kapiteyn Saris sijn Vice-Admiraal, Kapiteyn Towerson met het Schip Hector voor uyt / om de Roode Zee te verlaten.

't Schip Hector word uyt de Roode Zee versonden.

Den 13. dito vertrok insgelijks Kapiteyn Saris, om de Roode Zee te verlaten / na dat hy al sijn poztie van de bedongene accoorden ten vollen ontfangen had.

En gevolgt van Kapiteyn Saris.

Den 16. dito 's morgens ten 8 uuren / gingen wy met de Trades-Increase en de Peper-corn oost t'zeyl / en quamen 's avonds ontrent 9 uuren op 7 vadem water ten Anker / missende nog 8 mijlen van de Bab.

Dounton en de Generaal vertrekken ook.

Den 17. 's morgens ten 5 uuren maakten wy zeyl / doch hadden weynig wind; des na-middags ontrent 2 uuren passeerden wy wederom het nauw van Bab-mandel, en waren ten 6 uuren Oost-Zuyd-Oost 7 mijlen verder:

Passeeren Bab-mandel.

Den 18. dito van 6 tot 10 uuren / hadden wy een stilte / so dat niet veel konden voorderen. Van 10 uuren tot Sonnen-ondergang / raakten wy driemaal

Hun koers.

maal Oosterlijker / en wierpen ontrent 7 uuren ons anker op 21 vadem water 2 mijlen van de Arabische Kust / tegen over het Oostelijk eynde van een groote Berg / zijnde 17 mijlen van de Bab. 1612

Den 19. hadden wy by Sonnen-ondergang gemelden Berg 8 mijlen in het Noord-West ten Westen van ons. Die geheele nagt en den 20. dito 's middags / was de wind so veranderlijk / dat wy gedurig onse zeylen moesten overleggen; so dat wy door tegen-wind en te gelijk door de stroom so ver te rug na het Westen geraakten / dat wy gemelden Berg wederom in het Noord-Noord-Westen van ons hadden: kreegen toen een fraaye koelte uyt het Westen; tegen den avond hadden wy het hooge land van Aden 8 mijlen Noord-Oost ten Oosten van ons. Die geheele volgende nagt hadden wy weynig en variabele wind / so dat wy den 21. by het opgaan van de Son bevonden 2 mijlen Westelijk aan verlooren te hebben. Van die tijd tot de middag toe hadden wy een lieyne koelte / die uyt het Zuyd-Westen en Zuyd-West ten Zuyden allenxkens sterker en sterker wierd / so dat wy by gissing wel 9 mijlen Oost-Zuyd-Oost aan voorderden. Tegen den avond lag Aden, volgens ons meridiaan Compas / 7 mijlen Noord-Noord-Oost van ons. De volgende nagt was het genoegsaam stil. Van 's morgens ten 4 uuren tot Sonnen-ondergang giste ik 15 mijlen gevorderd te hebben / op welke tijd wy Aden Noord-West half Noorden van ons sagen / also het helder weder was.

Sy koomen ontrent Aden.

Den 23. dito wierden wy by klaar weder 15 mijlen van ons af / de Abaxinse Kust gewaar.

De Abaxinse Kust.

Den 26. dito vonden wy so sterken stroom / dat wy / willende Oostelijk aan / het gedurig wel Noord-Oost ten Oosten / Noord-Oost / of ook Noord-Noord-Oosten wendden / en egter door de stroom Zuydelijk verdrieven.

Den 29. dito sagen wy wederom land / welk wy

1612 wy om sijn hoogte eerst voor het land van de Kaap van Guardafuy aansagen / maar als de wolken boven de hoogte der Bergen opklaarden / bevonden wy het selve land te zijn / dat wy te vooren gesien hadden / waar uyt wy nog meer gewaar wierden / hoe ver de vloed / die by gissing by-na Zuyd-West aan settede / ons bedzoogen had.

Sterke stroomen, waar door sy geen staat konden maken.

Van den 30. 's mozgens tot den 31. 's middags vonden wy / dat de stroom sedert den voorgaanden dag ons Noordelijk aan geset had: want toen hadden wy de breedte van 12 graden 35 minuten / en op den 1 September op de middag / hebbende de wind uyt den Zuyd-Oosten / hadden wy niet meer dan 12 mylen gevorderd / en waren op de breedte van 13 graden 30 minuten / so dat wy ons by-kans een graad Noordelijcker bevonden / en also verlooren te hebben na het Westen ontrent 55 minuten / waar uyt ik oordeelde / dat de stroom hier by-na Noord-Oostelijk aan dreef.

Den 2. tot den 9. dito hadden wy doorgaans meest bedompt weder.

Den 10. en 11. wolken en veel regen.

Swemmende slangen een teeken van de Indische Kust.

Den 12. sagen wy op het water verscheyden slangen swemmen / welk by ons weder selden gebeurd / edog altijd een waarschijnlijk teken is / van niet verre van de Kust van Indiën te zijn.

Den 13. sagen wy noch verscheydene van deselve / en vonden by peyling van 55 tot 40 vadem water.

Sy sien land,

Den 14. 's mozgens met het opgaan van de Son sagen wy hoog land / leggende 16 mijlen in 't Oosten ten Noorden van ons. Wy setteden het verbolgens tot 4 uuren na de middag Oost ten Zuyden aan / tot dat het land van de naaste Zeekust tussen ons en het hooge land 8 mijlen ten Oosten van ons lag. Verbolgens namen wy onse koers Zuydelijk langs de Kust van Indiën; het water was hier meest modderig en dik / met eenige klare streepen tussen beyde. Terwijl wy Oost en Zuydelijk voeren / hadden wy van 30 tot 20 vadem /

vadem / en na het Zuyden varende / eerst 16 en daar na 25 vadem. 1612

Den 15. dito hadden wy deselve diepte en een fraaye koelte uyt het Noozd-Noozd-Westen met klaar water / dog vernamen geen slangen meer.

Den 16. liepen wy langs de Kust van Indiën, of Malabar, hebbende tussen de 20 en 16 vadem water. Ontrent 1 uur waren wy ten Westen van een sonderlingen hoogen Berg / die gelijk een punt in de Zee uyt-steekt / dog heeft aan de Zee-kant laag land; aan de Noozd-syde wijkt het land Oostelijk / en maakt aan de Zuyd-syde een baay. Het hoogste van dese Berg-agtige Zee-Kust legd ontrent op 12 graden 10 minuten; dit soude het land van Magicilan weesen.

Varen langs de Malabaarse Kust.

Een hoogen Berg.

't Land van Magicilan.

Den 17. dito hadden wy een tegen-wind uyt het Zuyd-Westen met dikke lugt en veel regen; wy raakten hier dooz op een onbekende Kust na lager wal / dog op den dag liep de wind weder na het Noozden / waar dooz wy na het diepe water raakten: by dit duyster weder verlooren wy onsen Admiraal uyt ons gesigt / maar als het opklaarde / quamen wy weder by malkander / en namen onse kours van het land af Zuyd-waards aan.

Den 18. dito konden wy wegen een nebelagtige lugt het land niet wel bekennen; desen geheelen dag vozderden wy meest dooz hulp van de stroom en hadden tussen 25 en 20 vadem water met een weeken gzond.

Hun kours.

Den 19. waren wy 14 mijlen van de Kust / hadden een Zuyd-Westen wind / met schoon weder en een weynig regen / en tot 's avonds ten 9 uuren met 40 vadem geen gzond. Van 9 tot 11 uuren hadden wy een swaren regen / de wind een weynig Noozdelijk / en na den regen Oost-Noozd-Oost; ter midder-nagt hadden wy 44 vadem water / zijnde by gissing 10 mijlen van het Malabaarse land.

Den 20. schoon weder 44 en 45 vadem wa-

ter /

1612 ter / sagte grond / en doorgaans variabele wind.

Den 21. hadden wy weynig wind; na de middag viel 'er veel regen / quam de wind uyt het Noord-Noord-Westen / was het dikke lugt / en onse diepte was 45 vadem water.

De Kaap Commerin. Den 22. 's morgens ten 9 uuren kreegen wy de Kaap Commerin in 't oog / en lag hier na onse gissing de Kust Zuyd-Oost tot aan de Kaap toe.

Den 23. hadden wy schoon weder / de wind Zuyd-West ten Westen / en sagen het hooge land aan de Oost-syde van gemelde Kaap / leggende 18 mijlen Noord-Noord-West van ons.

Den 24. hadden wy een stevige wind tussen Zuyd-Zuyd-West en West / veel wolken / nevel en regen / en hielden volgens een verbeterd compas Oost-Zuyd-Oost aan / 's namiddags ten 5 uuren kreegen wy Zeilan in 't gesigt / welk sig in een nevel met veele hoogtens opdeed / en 6 mijlen van ons en van het Noord-Oosten ten Oosten tot na het Zuyd-Oosten ten Zuyden sig uytgestrekt was.

Zeylan (Ceylon) hoe sig opdeed.

Den 25. van het opkoomen van den dag tot middag toe waren wy met veel regen belemmerd / hadden ruyme wind; 's middags klaarde het op / en kreegen het Zuydelijkste punt van Zeilan (Ceylon,) genaamd Kaap de Galle in 't gesigt / leggende 5 mijlen Noord-Noord-Oost van ons / en bevonden dat deselve op 5 graden / 40 minuten lag.

Kaap de Galle.

Den 26, 27, 28. hadden wy schoon weder / min of meer regen / en de wind tussen Zuyd-West en West-Zuyd-West.

Den 29, en 30. hadden wy deselve wind / en vervolgden onse kours Oost-Zuyd-Oost aan / met veel regen en schielijke ruk-winden / waar op een aangename en gemakkelijke koelte volgde.

Ongemak in het Schip. Den 30. vonden wy veel van onse weyt in het ruym / door het nat beschadigd / en dat 20 stukken ruuwe Calicuts lywaat van Pormean (zeyl-

doek/

doeh / aldaar gelegd / om beter bewaard te zijn) 1612
verrot waren,

Tecoa. Daar sy de Darling vinden.

Den 19. October 's namiddags ten 3 uuren ankerden wy op de Ree van Tecoa, alwaar wy de Darling vonden / die daar van Julius af geweest en onse komst afgewagt had / hebbende den meesten tijd regen gehad: sy had voor onse komst 3 Kooplieden / te weeten / Johan Fowler, Francois Glanfield en William Speed, en 3 Zeyl-maakers begraven; ook was haar meeste Volk siek; sy hadden maar weynig peper / die op dat Eyland was / konnen bekoomen / en daar soude weynig meer te krijgen zijn / voor het naast-koomende sapsoen / te weeten in April, of Mey, maar de inlandse Oorlog was het voornaamste beletsel voor onsen Koophandel. Wy vonden hier ook het Schip / de Thomas, behoorende tot de agste reys / onlangs gekoomen van Priaman, daar sy niet beter gebaren waren / als onse Darling alhier. Hier hoorden wy / dat Kapiteyn David Middelton sijn reys gelukkig en voorspoedig volbrocht had / gelijk ook de 4 Schepen van de negende reys / waar van 'er reeds 2 tot Bantam gekoomen waren / gelijk ook Kapiteyn Castleton met sijn Oorlogs-schip; die onlangs hier geweest zijnde / gehoord had / dat aldaar 15 Hollandse Schepen reeds gekoomen / of nabij waren / alle geladen met krijgs behoeften / als ook dat 'er 2 Schepen van Nieu-port in Vrankrijk, om Koopmanschap te doen / gekoomen waren / welk ons alle verder hoop van den goeden uytslag voor onse lang-durige en ongelukkige reys benam.

En de Thomas.

Berigten van 't een en 't ander.

De Heer Middelton vertrok na Bantam met 't Schip de Peper-corn.

Den 22. dito, als de Heer Hendrik Middelton hier sulken slegten troost kreeg / vertrok hy met het Schip de Peper-corn na Bantam, en liet myn op sijn Schip de Trades-Increase, om daar tot den 16. van de volgende maand te blijven.

Dounton met de Increase blijft daar,

Den 2. November trok al het Volk van Tecoa met Raia Boonesoo ten Oorlog op / voor welker weder-komst wy niet verwagten konden / pets op

het

1612 het vaste land uyt te voeren. Wy sagen thans onse wijn na / en bevonden dat door het verderf der vaten veel lekkagie was.

Neemd peper in, bedrog hier ontrent gepleegd van de Indianen.

Den 20. haalden wy de noch overige peper / daags te voren gewoogen / aan boord / waar in wy groot bedrog van het Volk bevonden / want in sommige baalen waren kleyne saksjens met ander goed / in andere was rijs / en in andere groote steenen ; als ook verrotte en vogtige Peper in nieuwe drooge saksken ; doch dat naderhand gewaar worden / was 'er geen helpen aan. Alles ingenoomen en ons Volk aan boord hebbende / maakten wy alles klaar om te vertrekken / gelijk wy dan ontrent midder-nagt in de Mane-schijn met een Noord-Oosten wind (uyt het land koomende) zeyl maakten. Wy droegen niet alleen zorg om de 2 bekende klippen / 3 mijlen van het Eyland Vertrek van Tecoa. Tecoa, de eene in het Zuyd-Westen / de andere in het Zuyd-Oosten gelegen / tussen welke 26 vadem water met een sagten grond is / te mijden / maar namen tot onser meerder veyligheyd onse koers / so na als moogelijk was / die weg / als wy daar na toe gekoomen waren ; ondertussen kromp de wind wat tegen ons in ; dies wy het eerst Westelijk / daar na West ten Zuyden / en West-Zuyd-West / en eyndelijk Zuyd-West en by na West aan lenden ; de stroom sette de ons eenigsins na het Zuyden ; de diepte was hier volgens / van 14 tot 27 vadem / doorgaans sagte grond ; maar by de naaste worp van ons lijn hadden wy 4 vadem / en raakten schielyk op een klip / daar wy bevonden agter uyt te hebben 4 vadem / ten midden van het Schip aan het stuur-boord (of regter-syde) een vierendeel minder als 3 vadem / onder de kop 3 vadem / en een Scheeps lengte voor uyt 5 vadem / even ver van het bak-boord was 6 voet / en ten midden van het Schip aan deselve syde 16 voet ; onder de gallery aan bak-boord hadden wy 20 voet ; een kabels lengte rondom het Schip en nog nader was het doorgaans diep

Sy raaken op een klip vast.

water.

water. Hier saten wy vast van over 3/ tot 5 uu- 1612
ren. Ondertussen was het door Gods goedheyd/
dat het stil en de Zee effen wierd / en dat het vast Waar door het Schip lek word.
raken / indien op de gront gelet word / heel ge-
makkelijk toeging; egter kreegen wy so veel wa-
ter in / dat beyde de kleten-pompen langen tijd
werk hadden/ om ons klaar te maken: maar on-
ser aller werk was om so schielijk/ als moogelijk
was een anker agter uyt te krijgen / welk wy
dan op 26 vadem met 2 derden van een kabel lie-
ten vallen / om het regt agter uyt te hebben;
dog de goedertieren God was met ons / so dat/ Hoe het weder los raakte.
eer wy met het wind-aas ons kabel in-wonden /
het Schip van selfs in de diepte raakte; waar
op aanstonds een koelte uyt het Westen volgde /
waar door wy 1 mijl van de klip af geset wier-
den / alwaar wy ons Anker lieten vallen / om
dat wy onse Boot met den Raap-stander morsten
inwagten; als het nu helder dag was / kon-
den wy niet bekennen waar de rots lag / dog de
voornaamste reden van ons ankeren was / om Dog moesten ankeren.
dat wy ongemeen verlangden en spoeyden/ om tot
Bantam te koomen / so dat ik / ten ware de nood
my dwong / geen lust had/ om meer te rug te va-
ren en nog meer tijd te verliesen / en ons lek / op
Anker leggende/ hoopte te helpen. Tot 2 uuren
na de middag / was ik met die my / om na hun
beste kennis te helpen raden / waren by gevoegd/
in overleg/ wat ons best te doen stond / also wy
onsen tegenwoordigen staat wiskkende/ den selven
om verschyden reden gevaarlijk bevonden / voor Overleg wat te doen.
eerst, wegen het lekken van ons Schip / welk
doorgaans veel van ons Scheeps-Volk te gelijk
werk gaf; ten tweeden, om dat wy geen yser- Redenen van hun verlegenheyd.
werk voor de kletens genoeg in voorraad hadden/
en die wy thans gebruykten / veel aan stukken
raakten / of so dun waren / datse reikten / welk
geen kleyne bekommernis voor ons was / want
indien wy veel tijd tot het maken van deselve be-
steeden souden / en het water ondertussen so hoog

1612 quam / dat men niet onder de pomp koomen konde / sonde het haast met ons ten eynde loopen; ten derden, om dat veel van ons Volk t'eenemaal / selfs in dese grootste nood / sorgeloos was / en voorgaf weegen hun slegte kost te swak en onbequaam tot het arbeyden te zijn; ten vierden, om dat 'er in een Schip so veel te bewaren is / en ten vijfden, also men scheen vergeeten te hebben het ongeluk van Kapiteyn Sharpeigh, en hoe qualijk sijn Volk bedagt was / als het in gelijken gebal van de uyterste nood sig so verkeerdelijk droeg. Dese swarigheeden verbolgens (hoewel 'er eerst op gedzongen wierd) nader overwoogen en ten deele weg genoomen zijnde / nam ik voor / tot onse gemeene vepligheyd / op gegronde voorslagen van mijn Volk / weder na het Eyland van Tecoa te keeren / om aldaar met Gods hulp dat lek / welk wy aan ons agter-steeven merkten / te stoppen. Met Sonnen-ondergang quamen wy ter plaatse / die wy thans beoogden / ten Anker. Op die dag hielden wy beyde onse keten-pompen een geruyme tijd gaande / om ons het water quijt te maken / dog so dra de ketens braken (en dat geboeurde meermaals) wierd het t'elkens hooger; aan de 2 pompen hadden 12 menschen te gelijk werk / en om de waarheyd te seggen so swaren werk / dat men het sonder verpoosing niet lang kon uytharden; maar als het water eens laag was / en de keten de eene pomp sonder breeken konde gaande houden / wierd men het water meester / egter het geduurig verpoosen vermoeyde al ons Volk / waar uyt ik wel sag / dat ik pets boven het ordinaris / om het schreeuwen en murmureeren der misnoegde en vermoeyde / had moeten doen / indien de plaats en gelegentheyd het had toegelaten.

Keeren weder na Tecoa.

Moeten sterk arbeyden aan de keten-pompen, also het water anders sonde meester geworden zijn.

Den 22. dito en de twee volgende dagen deeden wy ons best om Indigo, Kaneel en andere saken aan land te brengen / om so veel doenlijk ons agtersteven / daar wy wisten / dat het lek was / te lig-

Sy ligten eenig goed.

ligten / alſo 'er anders niet by te koomen was. 1612

Tot den 8. December toe waren wy doende om onſe lekken te ſtoppen. Dit gedaan hebbende / gingen wy van Tecoa t'zeyl met onſe Booten voor uyt. Dus quamen wy over de Baar / hebbende met laag water 4 vademen diepte / en buyten het Eyland door toedoen van een fraaye koeltje uyt het Noord-Noord-Oosten / Noord-Noord-Westen / die egter / als de Son hooger quam / begon in te krimpen / ſo dat wy het maar Zuyd-Zuyd-West en wat Weſtelijſter aan leyden / en by giſſing quamen ontrent de plaats / daar wy hadden vaſt geſeeten / dog onſe Booten / hoewel ſy nauwkeurig toeſagen en het een effen Zee was / konden geen teken van die kilip vinden. Wy ſetteden het voortſ Zuydelijk / en Zuyd-Weſtelijk van Sonnen ondergang tot 's morgens den 9. toe. Op welken wy met een kleyne koeltje uyt het Noord-West ten Westen Zuyd-West ten Zuyden 10 mijlen voort voeren / vervolgens hadden wy een West-Noord-Westen en Westen wind / en wierden gewaar een gedeelte van een groot Eyland / leggende Zuyd-Weſtelijk van ons; in de volgende nagt hadden wy veel regen en buyen met donder en blikſem / en ſeer veranderlijke winden / en waren 's morgens ontrent 8 mijlen gevorderd; ſo dat het gedeelte van het Eyland / dat wy 's avonds te vooren ſagen / nu 8 mijlen in het Zuyd-Oosten van ons lag; op den middag kreegen wy in het Oosten het hooge land van Sumatra ontrent 20 mijlen van ons af in 't geſigt / op 2 graden 11 minuten Zuyder-breedte / en hadden het Noorder-gedeelte deſer Eylanden / daar wy tuſſen de engte van de Weſtelijſte Eylanden waren doorgekoomen / 9 mijlen van ons af.

Lek geſtopt hebbende, vertrekken ſy.

Hun koers.

Dounton met het Schip de Peper-corn, vertrekt na huys.

De Peper-corn tot Pulupanian zynde klaar gemaakt / wierd door den Heer Middelton raad genoomen over de laatſte ſchade / die de Trades-Increaſe door het vaſt ſitten / geleeden had / en beſloten (terwyl het moeſt gekalefatert en gekielhaald

1613 worden / eer het de Reys na het Vaderland soude konnen doen / waar toe veel tijds vereyst wierd / so dat het dit jaar niet kon t'huys komen) dat het Schip de Peper-corn met den eersten na Engeland soude afgeveerdigd worden / om de Kooplieden eenig genoegen te geeven / tot dat de Trades-Increase selfs mogt volgen ; welk dan vervolgens bevragt wierd.

1613. Den 4. February ging ik met het selve onder zeyl / d'Heer Hendrik Middelton met de Increase agter latende.

Komt tot Saldania. Den 10 Mey quamen wy op de Ree van Saldania, alwaar ik alle de Scheepen / reeds te vooren na huys vertrocken / hoopte te vinden / dog ik vond 'er maar de Hector en Thomas, zijnde 2 Scheepen van de agtste Reys / en Kapiteyn Newport op de Expedition van de twaalfde Reys. Hier bleeven wy maar 4 dagen / also wy door het Volk en de Ruppers van Kapiteyn Newport geholpen zijnde / al ons water aan boord / en den 14. 's avonds daar mede gedaan kreegen.

En vertrekt met gesel-schap van andere Scheepen. Den 15. na dat wy met water voorsien waren / dog / om dat wy het gesel schap van de Hector en Thomas niet wilden verlaten / ons swak Volk niet hadden konnen verquikken / gingen wy des morgens ten 9 uuren met een Zuyden wind onder zeyl / maar buyten koomende / kreegen wy tegen wind / waar door wy Zuydelijk aan dreeven. Die nagt bleeven wy in 't gesel schap van de Hector en Thomas. (De Expedition zijnde ontrent de Kaap de Bona Speranza, nam sijn koers na de grensen van Persiën, om d'Heer Robert Sherly en sijn Persiaanse Vrouw / en d'Heer Thomas Powell met sijn Engelse Vrouw derwaards over te brengen / en op een veylige plaats aan Land te setten) Des volgenden daags waren wy nog by malkander / maar tegen den avond bleef de Thomas ver agter / dog de Hector setrede het

Daar sy onderwegen af raken. met volle zeylen door. In den avond / of volgende nagt raakte dat eerste ook / ik weet niet hoe / uyt ons

ons geselschap; wy sogten door alle middelen het selve weder in 't oog te krijgen / waar toe wy Zuydelijk aan wendden / also wel wisten / dat het voorwaards niet upt ons gesigt konde geloopen zijn / en dagten dat sy / hoewel niet waarschijnlijk / op lager wal vervallen waren: dit deed ons aan de land-kant na haar omsien / maar deselve niet in 't oog krijgende / vertoefden wy na haar tot den 19. in den morgen-stond / in welke tijd wy met het verbeteren van onse slegte zeylen besig waren. 1613

Den 19. dito hadden wy Saldania 17 mijlen Zuyd-Oost ten Oosten van ons met wolkige en donkere lugt.

Den 20, 21. en 22. hadden wy donker / wolkig en bedompt weder.

Den 6. Juny quamen wy ontrent het Noord-Oostelijk punt / openende de Kee (van St. Helena;) een weynig aan loevende en gereed zijnde / om onse Ankers te laten vallen / wierden wy op de Kee 2 Kraaken gewaar / daar ik niet veel sin in had / en by deselve niet vertrouwde op Anker te komen / upt vrees voor derselver gewoone valshejd; derhalven ik weder by de wind af-settede om te overleggen / wat my te doen stond / en nam na beraad voor / wederom derwaards te wenden / om te sien / of sy wilden vertrekken / welk indien sy deeden oordeelde ik / dat sy souden denken / dat'er nog meer van ons geselschap ontrent was / maar wy bevonden / dat de stroom ons so sterk ly-waards aan dreef / dat wy de Kee niet wel weder bekoomen konden. Ontrent 2 uuren na de middag setteden wy / siende geen ander remedie / onse koers na Engeland voort / also wy geen hoop konden hebben / om ons swak en siek Volk aldaar te verversen / of het geselschap van de Hector en Thomas te vinden / of te verwagten. St. Helena.

Den 15 en 16. dito hadden wy veel regen.

Den 18. passeerden wy de Even-nagts-linie. Passeeren de Linie.

Den 10. September hadden wy een sterke wind

1613 en een holle Zee / en geen kans siende om de Zuyd-kust van Engeland te bekoomen / setteden wy onse koers Noord-Oost aan / in hoop van de haven van Milford in Wals-Engeland aan te doen / en van daar te spoediger de Maatschappy mijn oberkomst bekend te maken.

Koomen op de Kust van Yrland.

Den 11. dito 's namiddags ten 5 uuren sagen wy de Kust van Wallis onder de wind / en de Kust van Yrland in ly / die sig opdeed met een Berg tussen Waxford en Waterford. Die nagt hielden wy onse koers Zuydelijk aan / en in den mozgen-stond na de Yrse Kust / resolveerende / doozdien de wind ons geduurig tegen was / so dat wy Milfords-haven niet bekoomen konden / en onse levens-middelen geen langer uytstel toeliten / lieber na Waterfort, als na een andere haven te gaan.

Ontrent Waterfort.

Den 13. in den mozgen-stond sagen wy den tooren van Whooke, het eenigste teecken van de Rivier van Waterfort, die 'er 3 mijlen van daan is. Een weynig later sagen wy een kleyne boot de Rivier af-koomen / die op een teecken van ons ten eersten na ons toequam; het was een Franschman, de wil hebbende na Wexfort, dien ik huurde om de Rivier weder op te varen / en den Lieutenant van de Vesting Don-Canon van mijn komste te waarschouwen / ten eynde wy daar niet mogten opgehouden wozden / gemerkt ons Schip daar moetende ankeren / gevaar soude koomen lijden. Op den middag quamen wy in de Rivier / die wy opzeylden / so ver het de diepte toeliet. Hier vonden wy Schipper Steven Bonner van Lime, die met sijn Bark daar quam om te vissen; hy staakte sijn voozneemen / en quam dooz alle moogelijke middelen ons swak en siek volk verquikken.

't Fort Don-Canon.

Laat sijn komst tot Londen weeten.

Den 18. send ik Mr. Bonner na Londen, om de Maatschappy kennis te geeven van mijn komst en ons gebreck / met verzoek van onderstand.

De Bisschop van Waterfort komt op het Schip prediken.

Den 21 quam Doctor Lancaster, Bisschop van Waterfort my besoeken / mede bzengende eenige ver-

ververssing: hy deed binnen ons hoozd een Predicatie / en bood my het H. Avondmaal aan / maar also daar niet toe bereyd was / weygerde ik het te ontfangen / en bedankte hem vooz sijn goede genegenthepd. 1613

Beforging van geld, door een vriend.

Ook quam Johan Burrel my beseeken / en beloofde my / indien ik pemand met hem na Cork wilde senden / vooz mijn nood-dzuft eenig geld te senden / gelijk ik daags daar aan met hem sond Mr. Mullineux. Ondertussen had Antony Stratford, Lieutenant van het gemelde Fozt Don-Canon een boogwigt (dien ik om sijn quaad gedzag tot Waterfort had doen gevangen setten) omgekogt / om 't geen hy wilde tot ons nadeel te seggen / en ons vooz Zee-roobers te beschrijven; hy had tot dien epnde een ozder van den Gzaaf van Ormond weeten te krijgen / en quam na my toe met versoek / om mijn boot wel bemand na hem te senden / om hem en eenige Edellieden tot het besien van sijn Schip aan boozd te halen; maar so dza mijn boot aan land quam / nam hy het bootsvolk gevangen / en quam ten eezsten hy my aan boozd / alwaar hy my en mijn Schip ober Zeeroobery arresteerde / en my na het Fozt Don-Canon liet gevangen bzengen met een seer scherpe ozder / om niemand buyten sijn last te laten by my koomen / en die hy by my koomen liet / moesten met eede verklaren / wat sy met my spraken; mijn lijf-knegt mogt geen bzieven van my aan pemand / nog van pemand aan my brengen; hy onderzaagde verscheydene van ons Scheeps-volk op hun eed / en bedagt alle middelen / om deselve tot het beschuldigen van my ober te halen: dus bleef ik eenige dagen gevangen / tot dat gemelde Stratford my een Bzief van de Heer Laurens Esmond sijn Kapiteyn bzagt / waar in ik versogt wierd / hem op de weg te gemoet te koomen / daar ik dan met hem koomende gemelden Laurens Esmond, (by hem hebbende den Bisschop van Waterfort) koomende van den Gzaaf van Ormond bond /

Hy word op een vals aanbrengen gevangen genoomen met sijn volk, als een Zeeroover.

Dog weder ontslagen

1613 die my in mijn plaats herstelde / welk ik op ernstig versoek en door veel aan-raaden weder aannam.

Den 23. quam Mr. Mullineux, hebbende mijnent-wegen de Oost-Indische Maatschappy met een Brief van de laatst-gemelde moetelijke bejegening / kennis gegeeven / van Cork met geld tot besorging van noodige levens-middelen te rug.

Hy krijgd volk, geld en leeftogt. Den 25. quam Mr. Benjamin Joseph met een Schepen van Bristol, my Volk / geld en leef-togt mede-brengende / welk wy met aller haast inname / om te spoediger te konnen vertrekken.

En vertrekt van Waterfort: Den 6. October vertrokken wy van de Rivier van Waterfort na ons lang-gewenste t' huys.

Beachy. Den 12. dito in den morgen-stond waren wy tegen over Beachy, en quamen ontrent 8 uuren 's avonds op de Ree van Dover ten Anker.

Dover, Duyns. Den 13. 's morgens seylden wy van Dover de Ree af / en quamen ten 10 uuren in Duyns ten Anker / niet verre van de Assurance, (een Konings Schip) welk ik aankoomende met 5 stukken Kanon begroetede; waar op aanstonds Mr. Cocket, Schipper van het selve by my aan boord quam / die mijn Schip tot nader order van den Heer Admiraal aldaar arresteerde / dies-wegen ik aanstonds gemelden Mullineux na Londen sond / door wien ik dit wederbaren de Maatschappy met een Brief liet weeten.

Daar sijn Schip gearresteerd wierd.

En op order van de Compagny ontslagen. Den 17. October quam Mr. Aderly van gemelde Compagny my een Brief tot ontslaging van het Schip brengen / en met hem quam Punniat een boots / om het na binnen te halen.

Komt tot Gorend. Den 18. 's morgens maakten wy zeyl / en ankerden 's avonds ten 8 uuren voor Gorend.

Blakwall, Den 19. gingen wy 's morgens te 6 uuren onder zeyl / en quamen 's avonds tot Tilbury ten Anker.

Tilbury. Den 20. gingen wy des morgens weder t' zeyl / en ankerden ten 10 uuren voor Black-wall / alwaar

waar 's namiddags de ordinaris Gedeputeerde neffens eenige andere aan boord quamen / aan welke ik mijn bedieninge overgaf. Dus maakten wy een eynde van onse lange / verdrietige en moeyelijke reys. 1613

EYNDE.

REGISTER

Der Voornaamſte Saken, vervat in de 2 *Scheeps-Togten* van *Hendrik Middelton* en *Nicolaas Dounton* naar *Ooſt-Indien*.

A.

Anmerkingen over de Vloed van de *Indiſche* Kuſt tot *Socotora*. 188
Aanſlag der *Portugyſen* op de *Engelſe*. 73
Aanſpraak van den *Aga* van *Moha* aan *Middelton* op een harde wijſe. 17
Aanval van 500 *Portugyſen* op de *Engelſe*. 169
-- die ſlegt uytviel. ibid.
Aart der Inwoonders van *St. Laurentius* beſchreeven. 104
Abba del Curia een Eyland beſchreeven. 111
Abdela Chillarbu Gouverneur van *Damare*. 39
Abdella komt wegens den Koning van *Raheta* met ververſſingen aan boord. 149
-- word ſeer treffelijk met banquet onthaald. 149
Accoord tuſſen *Middelton* en de *Turken*. 62
-- tuſſen *Middelton* en *Saris* gemaakt over genoomene Scheepen. 90
-- tuſſen *Middelton* en de *Turken* van *Moha* getroffen. 148
Aden een Stad, hoe ſig vertoond. 7
-- des ſelfs gelegentheyd. 112
-- word ſeer naauw-keurig beſchreeven. 113
-- op wat wijſe tot verval gekoomen. 119
Admiraal van *Moha* gedood op de *Darling*, 123
Affſchrift van een brief van Kapiteyn *Saris* aan de *Engelſe* ter hand geſtelt. 191
Aga van den *Baſſa* van *Zenan* omgebragt. 37
-- van *Moha* doet eenige preſenten aan *Middelton*. 10
-- verſeekerd *Middelton* voor alles te ſullen beveyligen. 12
-- doet hem met koſtelijke kleederen om-hangen. ibid.
-- ſpreekt *Middelton* fors aan. 17
-- dreygt *Middelton* te willen laten onthoofden. 18
-- ſoekt *Middelton* te beweegen al ſijn volk aan land te doen koomen. 20
-- ontfangt *Middelton* ſeer beleefd. 43
-- lokt den Generaal *Middelton* aan Land. 128
Alcayde van *Capo Verde* komt aan boord van *Middelton*. 1
Alle komt aan boord van *Middelton* om te accordeeren. 147
Aloë door *Middelton* gekoft. 66
-- op *St. Laurentius* gevonden. 103
-- van *Middelton* te *Socotora* opgekogt. 153
-- *Socotrina* waar gevonden en beſchreeven. 110
Antonio een *Malabaarſſe* jongen komt van de *Portugyſen* tot de *Engelſe* over-loopen. 162. 163
Antonio de Sowſo een *Portugys* Edelman ſneuveld. 169

Ant-

Antwoord van *Middelton* aan den *Aga* van *Moha*. 17
-- van *Middelton* op den brief van den *Spaanſen* Kapiteyn te *Suratte*. 68
-- van *Middelton* op de groetenis van den Gouverneur van *Suratte*. 69
Arabier aan boord van de *Engelſe* geſonden. 114
Arabiers ſtaan alle onder de gehoorſaamheyd van de *Turken*. 124
Aſcenſion een ſchip verongelukt. 7
Aſſal een Ree op de kuſt van *Habaſſe* geleegen. 45

B.

Baay van *St. Auguſtyn* beſchreeven. 102
Bab, of het Naauw van de *Roode Zee* beſchreeven. 124
Babel-mandel waar geleegen. 9
Baniaanen ſoeken te accordeeren over den eyſch van *Middelton*. 61
-- (2) koomen by *Middelton* met tobak. 163
Barbora een plaats op de *Abaxinſe* kuſt vol leef-togt. 113
Bartholomeus Davis werd te *Suratte* opgehouden. 172
Baſſa Caya doet veel vriendſchap aan *Middelton*. 29
Baſſa van *Zenan* ſpreekt *Middelton* heel hard aan. 27
-- tot *Vizir* verheeven. 33
-- werd daar over van *Middelton* begroet. 35
Bedriegeryen der *Turken* in de Koop-handel ontrent de *Engelſe*. 76
Bedrog van die van *Aden* aan de *Engelſe*. 119
-- onder de Peper gedaan. 208
Beeſten in groote overvloed op *Saldania*. 97
Behoeftens uyt een Schip van *Pormean* door *Dounton* geligt. 194
Beloften van den *Aga* van *Moha* aan de *Engelſe*. 11
-- van de *Dabullers* aan de *Engelſe*. 182
Benjamin Joſeph verſiet *Dounton* met geld en leef-togt. 216
Berg by *Aden* heeft de gedaante van een half Eyland. 113
Berigt van eenige Kapiteynen door de *Engelſe* te *Tecoa* gevonden. 207
Biloule een Water-plaats waar geleegen. 147
Bloe-hertigheyd der *Portugyſen*. 73
Boeyen om den hals van *Mr. Femel* en de ſijne gelegt. 55
-- van den Gouverneur van *Aden* voor de *Engelſe* gemaakt. 123
Bonner door *Dounton* na *Londen* afgevaardigt, om ſijn komſt bekend te maaken. 214
Boodſchap van den *Baſſa* tot *Zenan* aan *Middelton* door een Tolk gebragt. 58
Boomen van den Tafel-berg beſchreeven. 99
Boom-gewaſſen van *St. Laurentius* beſchreeven. 103
Booſheyd van die van *Aden* tegen de *Engelſe*. 120
Boot met volk van *Aden* aan *Middelton* geſonden. 7
-- met gevlugte *Engelſe* komt behouden aan boord. 51
-- met Rijſt door *Middelton* genoomen. 154
-- met eet-waren door de *Portugyſen* genoomen. 158

-- daar sy *Sharpeigh* schimpelijk voor bedankten. 158
Booten en Scheepen schoon gemaakt. 146
-- (2) van de *Engelse* genoomen en weder ontslagen. 160
-- (2) met fruyt en visch door de *Turken* aan *Dounton* gebragt. 193
-- (3) by de *Turken* toe-gerust, om de Scheepen der *Engelse* te vermeesteren. 15
Brief van den *Aga* van *Moha* aan *Middelton*. 11
-- van den Koning van *Engeland* door *Middelton* aan den *Aga* van *Moha* overgeleeverd. 12
-- van Mr. *Femel* aan *Middelton* gesonden. 11
-- van *Hamet Aga* doet veel goed aan *Middelton*. 30
-- van een *Moor* van *Cairo* is oorsaak dat *Middelton* en de sijne niet gedoot wierden. 30
-- van Mr. *Femel* aan *Middelton* gesonden. 51. 52
-- antwoord hier op aan den *Aga* door *Middelton* gesonden. 52
-- van den *Portuggysen* Kapiteyn te *Suratte* aan *Middelton* gesonden. 67. 68
-- van *Nicolaas Bangham* aan *Middelton* gesonden 69
-- van Kapiteyn *Hawkins* uyt *Agra* aan *Middelton* geschreeven 70
-- van den *Mogol* aan *Mocrib Chan* 76
-- van *Pieter Floris* aan *Middelton* geschreeven. 80
-- van *Middelton* aan Kapiteyn *Saris* geschreeven. 88
-- van *Dounton* aan den Generaal *Middelton* gesonden. 121
-- van *Jan Fowler* aan *Dounton* geschreeven. 122
-- van *Middelton* aan *Dounton* geschreeven. 133. 139. 140
-- Antwoord van *Dounton* hier op. 140
-- weder-antwoord aan *Dounton*. 140. 141
-- met verder beschey agtervolgt. 141
-- van waarschouwing door *Middelton* op *Socotora* gelaaten. 153
-- van *Hawkins* aan *Middelton* gesonden. 178
Brieven (2) van *William Finch* uyt *Labor*. 70
-- (2) van den Onder-Koning van *Goa* aan *Middelton* vertoond. 79
-- (2) aan den Generaal *Middelton* van *Dounton* gesonden. 143
Budweers brengen Vee aan strand, om aan de *Engelse* te verkoopen. 145. 146. 149

C.

Cameran een Eyland, waar geleegen. 150
Caphala van 100 Fregatten passeerd de *Engelse* Scheepen. 179
Capo Verde is een bequame plaats om te verversen. 2
Carapatan waar geleegen. 90
Cayro een stof om touwen te maaken. 181
Censors waar geleegen en waar toe dienen. 39
Christenen voor Vyanden der *Turken* gehouden. 127
-- (westerse) waarom in het Oosten *Franken* genoemt. 189
Cocos-nooten (17000) door *Middelton*

delton gekogt en aan het volk gegeeven. 166
Commerin een Kaap, waar geleegen. 206

D.

D*Adels* in plaats van brood op *Socotora* gebruykt. 110
Damare een Stad, dorps-wijse gebouwd. 39
-- des selfs geleegendheyd seer schoon. ibid.
Darling een Schip vertrekt na *Tecoa*. 199
Darmen van de Inwoonders van *Saldania* tot cieraad gedragen. 96
Dragt der Ingesetenen van *Habasse*. 45
Draken-bloed op *Socotora* gevonden. 110
Dreygementen der *Portugysen* aan de *Suratters* wegens de *Engelse* 180
Degen van den *Bassa* van *Zenan* aan *Middelton* gegeeven. 37
Degens van *Mocrib Chan* van de *Engelse* gekogt. 170
Don Francisco de Soto Major trekt veel geld van de Paspoorten te *Suratte*. 67
Dounton, sie *Nicolaas Dounton*.

Duas Irmanas 2 Eylanden waar geleegen. 5

E.

E*ed* van den *Aga* van *Moha* op wat wijse tot seekerheyd van *Middelton* gedaan. 44
Eet-waaren op het Strand te koop gebragt. 168
-- verbooden van de *Turken*, om aan de *Engelse* te brengen. 75
Emier Bahar Heer van de Zee by de *Turken*. 52
Engelse seer mishandeld van de *Turken* te *Moha*. 14
-- worden in de boeyen geslooten. 15
-- worden te *Zenan* in de *boeyen* geslooten. 29
-- worden ontslagen en aan boord gesonden. 45
-- worden door de *Turken* ontslagen en aan boord gebragt. 56
-- seer slegt gehandelt te *Aden*. 121
-- worden overvallen en geboeyt na *Aden* geskeept. 123
-- van den Gouverneur van *Moha* valselijk beschuldigt. 127
-- worden verraderlijk te *Moha* gedoot en gevangen. 131
-- (3) loopen over na de *Portugysen*. 175
-- word belast, om uyt *Suratte* te vertrekken. 178
-- word het geroofde goed van een *Portugys* Schip afgenoomen. 185
Ermin, een dorp waar geleegen. 39
Eufras een Stad beschreeven. 41
Eylanden, *twee Susters* genoemt. 105
Eysch van den *Caya* te *Zenan* aan *Middelton*. 32
-- door *Middelton* van de *Turken* van *Moha* gedaan. 147

F.

F*emel* word in sijn vlugt agterhaald. 51
-- word met boeyen om den hals geslooten. 55
-- raakt met sijne *Engelse* aan boord van *Middelton*. 56
-- sterft van vergift. 58

-- be-

-- beweegt den Generaal *Middelton* aan land te gaan. 129
-- soekt aan boord te blijven, dog wierd hem geweygerd. 130
-- komt aan boord en sterft. 147
Fælix een Berg waar geleegen. 153
Fowler met 18 van de sijne van *Aden* by den *Bassa* van *Zenan* gebragt. 31
Francisco de Soto Major met 18 Fregatten sig vertoonende aan de *Engelse*. 155
-- Schrijft antwoord op een brief van *Middelton*. 156
-- schrijft met schimpige woorden aan den Generaal *Middelton*. 157
-- moedigt sijn volk aan om te vegten. 159
Franken waarom de Oosterse volkeren dus de *Christenen* van het westen noemen. 189
Fregat van de *Portugysen* verlaaten en door de *Engelse* genoomen. 159
Fregatten (18) van de *Portugysen* snijden alle verversling voor de *Engelse* af. 155

G.

Geldeloosheyd binnen *Aden*. 119
Geroep op de Toorens van 't Kasteel van *Zenan* seer groot. 38
Geschenk van *Middelton* aan *Cayha Abdela Chillarbu* gesonden. 47
-- van den *Bassa* door *Middelton* geweygerd aan te neemen. 56
-- van de *Engelse* aan den Koning van *Zocotora*. 107
Geschut geloost over de ontmoeting tussen *Middelton*, *Hoia Nassan* en *Mocrib Chan*. 74
Gevangene (36) koomen weder aan boord. 142
Gewoonte der *Turken* ontrent de gekogte goederen. 171
Gijselaars tussen de *Engelse* en *Turken*. 176
Gindus een vrugt beschreeven. 168
Gouverneur van *Eufras* onthaald *Middelton* seer vriendlijk. 41. 42
-- van *Suratte* laat *Middelton* beleefd groeten. 69
-- komt op het Schip de *Pepercorn*, om het te besien. 77
-- van *Aden* send een *Arabier* om de Scheepen te verspieden. 114
-- van *Dabul* is een gebooren *Persiaan*. 46
-- send verversingen aan *Middelton*. 84
-- send 2 booten met verversing aan boord van *Middelton*. 182

H.

Hamet Aga send eenige presenten aan *Middelton* en vertroost hem. 25
Handel tussen de *Engelse* en *Turken* afgebrooken. 78
-- op wat wijse by de *Indianen* kan gebrooken worden. ibid.
-- over Koopmanschap tussen de *Engelse* en *Turken*. 174
Hawkins schrijft aan *Middelton*. 70
Hector een Schip voor uyt gesonden van de Ree van *Moha*. 202

Hendrik Middelton komt tot *Cabo Verde*. 1
-- komt op de Ree van *Saldania*. 2
-- komt in de Baay van *St. Auguſtijn*. 3
-- paſſeerd de *Even-nagts* linie. 4
-- komt te *Zacotora*, doet aldaar een vereering aan den Koning. 6
-- handeld met den Koning over den Koophandel. ibid.
-- houd het middagmaal met den Koning aldaar. 7
-- komt voor de Stad *Aden* ten Anker. 7
-- verſoekt een Piloot van die van *Aden*. 8
-- raakt met ſijn ſchip aan de ground. 10
-- word verſogt te *Moha* aan Land te koomen. 11. 12
-- word met veele eer-teykenen aan Land ontfangen. 12
-- neemt ſijn Affcheyd en word aan de *Engelſe* Logie gebragt. ibid.
-- word ter aarde neder-geſlaagen. 14
-- word met 7 van ſijn volk aan een keten voor den *Aga* gebragt. 17
-- word van den *Aga* gedreygt, om onthoofd te worden. 18
-- word ſeer ſwaar geboeyd en in een gat gelegt. 19
-- word gedwongen een briefaan ſijne ſcheepen te ſchrijven. ibid.
-- word van *Regib Aga* ondervraagt. 22
-- word met 34 man na *Zenan* gevoert. 24
-- krijgt eenige preſenten van *Hamet-Aga*. 25
-- op wat wijſe hy met ſijn volk binnen *Tyes* gebragt wierd. ib.
-- koopt eenige bonte Rokken voor ſijn volk tegen de koude. 26
-- op wat wijſe met de ſijne te *Zenan* wierd ingehaald. 26. 27
-- word voor den *Baſſa* gebragt. 27
-- hoe hy ſig aldaar verantwoord. 28
-- leverd en Verſoek-ſchrift aan den *Baſſa* van *Zenan* over. 31
-- verſchijnd voor den *Baſſa* in ſijn tuyn. 32
-- verttekt van *Zenan*. 37
-- komt weder te *Moha* en word van al het volk verwelkomt. 42
-- word van den *Aga* ſeer beleefd ontfangen. 43
-- ſchrijft brieven na *Engeland* en *Aleppo*. 48
-- op wat wijſe ſijn vlugt onderneemt. 48. 49. 50
-- raakt in een vat aan de boot. 50
-- dreygt den *Aga*. 52
-- gaat over op de *Trades-Increaſe*. 54
-- weygerd een geſchenk van den *Baſſa* aan te neemen. 56
-- ſuyvert de Wellen uyt vrees van vergift. 63
-- komt op de Ree van *Suratte*. 67
-- word beleefd van den Gouverneur van *Suratte* begroet. 69
-- bedwingt alle *Indiſche* ſcheepen op de Ree van *Suratte*. 71
-- houd met *Hoia Naſſan* in Zee een geſprek. 72
-- ontmoet *Hoia Naſſan* en *Mocrib Chan* op ſtrand. 74
-- komt met gewapend volk by *Mocrib Chan* op ſtrand. 76

-- gaat

-- gaat de Kapiteynen *Hawkins* en *Sharpeigh* met 200 man aan land te gemoet. 81
-- ontbied sijne Factoors en vertrekt. 82
-- krijgt eenige verversingen van den Gouverneur van *Dabul*. 84
-- komt by de Stad *Aden*. 87
-- gaat aan boord van Kapiteyn *Saris*. 89
-- neemt eenige scheepen. 90
-- komt op de Ree van *Assab* ten Anker. 91
-- gaat den Koning van *Zocotora* besoeken. 108. 109
-- versoekt een Stuurman van die van *Aden*. 115
-- word seer beleefd te *Moha* ingehaald. 130
-- verkrijgt alles wat hy te *Moha* versoekt. ibid.
-- word met verscheyde van sijn volk te *Moha* gevangen genoomen. 131
-- schrijft een brief aan Kapiteyn *Dounton*. 133
-- gaat met al sijn volk op reys na *Zenan*. 134
-- komt weder te *Moha*. 141
-- schrijft aan *Dounton* een seer beleefde brief. 144. 145
-- versoekt *Dounton* met sijne scheepen by hem te koomen. 146
-- accordeert met de *Turken* van *Moha*. 148
-- komt in de Baay van *Assab*. 149
-- bedankt den Koning van *Rabeta* voor sijne verversingen. 149
-- komt weder op de Ree van *Moha*. 151
-- krijgt kennis van eenige *Portugysse* Fregatten, op hem wagtende. 154
-- komt op de Ree van *Suratte* ten anker. 155
-- schrijft een brief aan den *Portugysse* Kapiteyn. 156
-- gaat aan land, om *Sharpeig* in te wagten. 163
-- word van 4 mannen aan strand gedraagen en van *Hoia Nassan* treffelijk ontfangen. 164
-- gaat over op de *Trades-Increase*. 165
-- verwijt den *Portugysse* Admiraal sijn onbeleefdheyd. 165
-- werd seer beleefd van *Mocrib Chan* op strand ontfangen. 170
-- arresteerd 2 *Turken* op sijn schip 175
-- send eenige vereeringen aan den Gouverneur van *Dabul*. 182
-- laat 2 *Portugysse* scheepen vermeesteren. 183
-- gaat met sijn scheepen van *Dabul* onder zeyl. 187
-- doet een eysch van die van *Moha*. 199
-- belet de *Indische* scheepen het handelen op de Ree van *Moha*. 201
-- verwijt de *Turken* al hun boosheyd. ibid.
Hitte door de Wind veroorsaakt. 58
Hoia Nassan houd gesprek met *Middelton* in Zee. 71
-- send vereeringen aan den Generaal *Middelton*. 164
-- breekt de koopmanschap tussen de *Engelse* en *Turken*. 175
-- gaat in arrest aan het schip van *Middelton*. 176
-- word weder ontslagen. ibid.

Hoofd is ligt by den *Baſſa* van *Zenan* te verlieſen. 37
Hout ſeer duur op *Zacotora*. 6
- - ſeer ſchaars te *Zenan*. 38
- - voor de Scheepen gekapt. 139
Huys van den Gouverneur van *Moha* beſchreeven. 43

I.

Jan Chambers bied ſig aan, om na *Middelton* op lijfs-gevaar te verneemen. 21
- - word van den *Aga* ſcherp aan-geſprooken. ibid.
- - krijgt vryheyd, om af en aan te vaaren. 22
Janitzaar van den *Aga* afgeſonden komt met een geveynſde boodſchap by *Middelton*. 14
Jeffer Baſſa Gouverneur van *Aden*. 8
Jelba van *Shaher* met eenige Waaren en *Pelgrims* genoomen. 195
Indiaan brengt een brief van *Sharpeig* aan *Middelton*. 162
Indianen accordeeren met *Middelton*. 202
Indigo, waar gemaakt. 41
Indiſche Scheepen door *Middelton* ontſlagen. 57
- - worden alle van *Middelton* op de Ree van *Suratte* in beſlag genoomen. 71
- - door *Middelton* ontſlagen. 166
Ingeſetenen van *Habaſſe* beſchreeven. 45
- - brengen ververſſing by de *Engelſe* aan boord. ibid.
- - van *Saldania* beſchreeven. 95
Inwoonders ontrent den Berg *Fœlix* vlieden voor de *Chriſtenen*. 112
Johan Chambers ſpreekt den gevangen Generaal. 133
Jongen van *Pemberton* word ſiek en blijft te *Tyes*. 26
- - *Turks* gemaakt. 40
- - op wat wijſe ſulks was toegegaan. 41
- - word op-geeyſt. 57
- - komt wel gekleed weder aan boord. 61
- - komt wederom aan boord. 148
Iſmaël Aga wil *Middelton* na den *Baſſa* van *Zenan* voeren. 23
Jubal Arree en *Jubal Succor*, twee Eylanden waar geleegen. 150. 151

K.

Kaap de Galle waar geleegen. 205
Kabel van *Middelton* door de wind aan ſtukken gebrooken. 58
Kabel-touw van de *Engelſe* te *Dabul* gekogt. 183
Kapiteyn van een genoomen *Portugys* ſchip weygerd aan boord van de *Engelſe* te koomen. 184
Karren met proviſie voor de *Engelſe* van *Suratte* gekoomen. 81
Kaſteel op een berg by *Zenan* gebouwt. 38
Kiſten en Koffers voor *Mocrib Chan* door *Middelton* opgeſlooten. 75
Kleed van *Veyligheyd* door den *Aga* aan *Middelton* gegeeven. 12
- - door *Middelton* aan een *Spaans* Geſant ver-eerd. 68
- - (*geborduurd*) door *Middelton* aan *Abdella* gegeeven. 149
Kleeding van de Ingeſeetenen van *Saldania*. 95
Koning van *Zacotora* handelt met *Middelton* over den Koophandel. 6

Koning van *Galanzee* verbied sijne Ingeseetenen met vreemde te handelen. 107
- - van *Zocotora* ontfangt in een Tent de geschenken der *Engelse*. 108
- - verhaald eenige saken van Koopmanschap aan Mr. *Femel*. 108
- - verfoekt de *Engelse* te willen vertrekken. 109
- - werd beschreeven. ibid
- - van *Rabeta* send een Koe aan de *Engelse*. 146
Koop-handel tussen *Middelton* en *Mocrib Chan* kon niet getroffen werden. 75
Koper tegen Vee te *Saldania* geruyld. 95
Koopmanschap gedaan tussen de *Engelse* en *Suratters*. 176
Koude omtrent *Tyes* en *Zenan*. 26
Kours van *Middelton* na *Dabul* en de *Roode Zee*. 82. 83
- - na het afvaaren van *Swally* hoe genoomen. 180. 181
Krabben-Eyland waarom so genoemt. 137
Kranen-Eyland waarom so genoemt. 146

E.

Lading van een *Portugys* genoomen schip waar in bestond. 186
Lancaster (Doctor) doet een Predicatie op het schip. 214. 215
Leg-plaats voor de scheepen gevonden. 167
Lek in het schip van *Dounton*. 209
- - waar door groote elende in het schip quam. 210
Loosheyd van *Mocrib Chan*. 171
Lourens Esmond ontslaat *Dounton* van sijn gevangenis. 215. 216
Lugt seer gesond op *Saldania*. 97
Luypaarden tot de jagt gebruykt. 170

M.

Magicilan waar geleegen. 25
Mahorim Aga van *Aden* send eenige ververssingen aan *Dounton*. 194
- - krijgt daar een harde bejegening over. 194. 195
Maaltijd door den *Aga* van *Moha* aan-gestelt. 44
- - van *Middelton* gegeeven aan *Mocrib Chan* en *Hoia Nassan* op sijn schip. 74
Maan (*nieuwe*) maakt ontrent *St. Laurentius* het vuylste weder. 103
Markt-dag op het strand gehouden. 168
Mast van *Middelton* in een slegte staat. 1
Maund een soort van gewigt by de *Turken*. 78
Middelton, sie *Hendrik Middelton*.
Mildadigheyd der *Hollanders* door de *Engelse* misprees en. 95
Mir van *Aden* soekt met de *Engelse* te handelen. 17
- - arresteerd 3 *Engelse*. 118
Mocrib Chan word by *Middelton* wel onthaald. 74
- - besiet het schip van *Middelton* en koopt eenige waaren. 75
- - komt op strand, om met *Middelton* te handelen. 76
- - omhelst *Middelton*, springt te Paard en vertrekt. ibid.
- - word door den *Mogol* van sijn bedieninge afgeset. 77
- - spreekt Mr. *Jordaan* heel fors aan en gebied de *Engelse* te vertrek-

trekken. 81
- - komt met een groote stoet aan strand. 169
- - ontfangt den Admiraal *Middelton* seer beleefd. 170
- - komt by *Middelton* aan boord. ibid.
- - komt weder aan land in sijn Tent. 171
- - versoekt eenige dingen van *Middelton*. 172
- - komt wederom met koopmanschap by de *Engelse*. 174
- - is een wispeltuurig mensch. 178
Moha een stad beschreeven. 43
Mond van de *Roode Zee* is drie mijlen wijd. 9
Monson hoe in de *Roode Zee*. 150
Moor van *Cairo* doet veel vriendschap van *Middelton* en de sijne. 30
- - verhinderde, dat *Middelton* met de sijne niet gedoot wierd. 31
Mousa een steedetie beschreeven. 42
Mullineux komt met geld by *Dounton*. 216
Muytery hoe te *Zenan* voorgekoomen. 38

N.

NAauw van de *Roode Zee* beschreeven. 114
Nederlaag der *Turken* door de *Engelse*. 16
Nicolaas Bancham komt met eenig nieuws aan boord van *Middelton*. 72
- - begeeft sig heymelijk uyt de Stad. 73
- - schrijft een slegte brief aan *Middelton*. 155
Nicolaas Dounton komt op de Ree van *Moha*. 23. 24
- - word belast van *Middelton* ontrent *Aden* te kruysen. 87
- - komt op de Ree van *Saldania*. 93
- - doet een togt met den Generaal na de Tafel-berg. 98
- - beklaagt sig, dat geen zaad om te zaayen had mede genoomen. 99
- - passeerd de *Caap* en komt in de Baay van *St. Augustyn* ten Anker. 100
- - komt voor de Stad *Gallanzee* ten Anker. 105. 106
- - word gelast voor de Stad *Aden* met sijn schip te blijven. 116
- - schrijft een Brief aan den Generaal te *Moha*. 121
- - vertrekt van *Aden*. 123
- - is in de *Roode Zee* varende in groote benauwdheyd. 125
- - krijgt kennis van het vermoorden sijner *Engelse* door de *Turken*. 137
- - krijgt een brief van *Middelton*. 139
- - word van *Middelton* versogt, van de Ree van *Moha* te vertrekken. 143
- - daar hy in 2 stoute Brieven op antwoorde. ibid.
- - gaat met 3 scheepen onder seyl. 156
- - ondervraagt de *Portugysen* van het genoomen schip. 184
- - send het geplonderde goed weder aan boord van de *Portugysen*. 185
- - maakt jagt op 3 scheepen. 191
- - dog laat de selve onbeschadigt vertrekken. 192
- - dreygt de selve in de grond te schieten, soo sy na *Aden* gingen. ibid.
- - handelt seer bescheydentlijk met

met de *Turken*. 193
- - neemt een schip van *Pormean*, waar uyt hy veele goederen haald. 194
- - neemt een schip met veele behoeftens. 196
- - vertrekt van *Moha*, passeert *Bab-mandel* en *Aden*. 202. 203
- - raakt vast op een klip. 208
- - keert daarom weder na *Tecoa*. 210
- - komt by *Sumatra*. 211
- - gaat onder zeyl na *Engeland*. 212
- - komt te *St. Helena*, alwaar hy 2 *Kraaken* vind. 213
- - word met sijn volk als een Zeeroover gevangen genoomen. 215
- - vertrekt van de Rivier van *Waterfort*. 216
- - komt in Duyns ten anker en word in sijn schip gearresteert. ibid.
- - word weder ontslagen en volleyndigt sijn Reys. 216. 217
Nobadar een kleyn vlek, waar geleegen. 40
Nohuda Mahomet komt by *Middelton* aan boord. 53
- - komt met een onderhandeling by *Middelton* aan boord. 55
Nohuda Melech Amber word met groote pragtigheyd te *Moha* ingehaald. 44

O.

Olibanum door *Middelton* gekogt. 89
Omsigtigheyd van *Dounton* aan de Water-plaats. 138
Onderhandeling tussen *Nohuda Mahomet* en *Middelton*. 53
- - met de *Turken* van *Moha* over den Eysch van *Middelton*. 200
Ontmoeting door *Middelton*, *Mocrib Chan* en *Hoia Nassan*. 74
Ontsteltenis over de Vlugt van *Middelton* onder de *Turken*. 52
Ontrouw der *Turken* ontrent het gewigt. 77
- - van een *Indisch* Koning aan eenige *Engelse*. 101
Oost-zy van *Socotora*, hoe sig in Zee op-doet. 188
Oosterse volkeren noemen de westerse *Christenen*, *Franken*. 189
Opium waar van gemaakt en waar gevonden. 40
Overloopers (*Portugysse*) door *Middelton* met een Fregat weg gesonden. 186
Order van *Middelton* met dreygementen aan de *Indise* scheepen. 54
- - van *Middelton* aan *Dounton* op de Koophandel te *Aden*. 117
- - van *Middelton* op een *Portugys* schip gestelt, om niet te moogen plonderen. 184

P.

Pafpoort van den *Grooten Heer* aan Kapiteyn *Saris* gegeeven. 89
Passagiers uyt de *Suratse* genoomene scheepen ontslagen. 90. 91
Pelgrims van *Mecca* op een schip door de *Engelse* genoomen. 195
Pemberton word aan Land door de *Turken* gehouden. 13
- - ontvlugt de *Turken* en komt wonderlijk aan boord. 24
- - wat redenen hem hier toe bewoogen. 25
- - om eet-waren gesonden. 61
- - ontkomt de *Turken* en seer afgemat aan boord. 134
- - word met de *Darling* voor-uyt na *Socotora* gesonden. 188
Pengwinen-Eyland beschreeven. 94

Peper door de *Engelse* aan boord gebragt. 208
Peper-corn een schip, word te *Aden* gelaaten. 9
Peter Floris van *Dantzig* schrijft een brief aan *Middelton*. 80
Pieter Both, Generaal der *Hollanders* op de Ree van *Saldania* gevonden. 93
Piloot van de *Engelse* uyt een schip van *Calicut* geligt. 82
Pinas door die van *Aden* van de *Engelse* gerooft. 123
Pistool door Mr. *Femel* op een *Turk* gelost. 51
Plegtigheyd, waar mede den *Bassa* van *Zenan* tot *Vizir* wierd gemaakt. 34.35
Pleyn te *Zenan* waar toe gebruykt word. 38
Plondering der *Engelse* op een *Portugys* schip. 184
Pompen (2) door 12 menschen gaande gehouden. 210
Pormean een stad onder cijns van den Grooten *Mogol*. 194
Portugys doodelijk gewond, word aan boord van de *Engelse* gebragt. 73
Portugysen soeken de *Engelse* den koophandel te *Suratte* te beletten. 67
- - soeken de *Engelse* te *Suratte* te bespringen. 71
- - vlugten voor de *Engelse*. 161
- - schieten op de *Engelse* en vlugten. 162
- - (3) koomen tot de *Engelse* overloopen. ibid.
- (300) koomen met vliegende vaandels op de *Engelse* aan. 169
- - (500) doen een aanval op de *Engelse*. 169
- - dog neemen de vlugt. ibid.
- - (2) koomen tot de *Engelse* overloopen. 177
Present van den *Aga* van *Moha* aan *Middelton* gesonden. 10
- - door *Middelton* aan *Mocrib Chan* overgeleeverd. 74
Provisie door *Nicolaas Bangham* aan de scheepen gesonden. 80
- - voor het scheeps-volk door *Bangham* gekogt. 168
Putten door de *Engelse* gegraaven. 138

Q.

Queribas zijn seer gevaarlijke Eylanden. 4
- - waar geleegen. 104

R.

Rabaita een stad, is de verblijf-plaats van den Koning van *Habasse*. 45
Realen (100000) door *Middelton* van de *Turken* van *Moha* geeyst. 199
Ree van *Dabul* op hoe veel graaden geleegen. 83
- - van de *Darling* gevonden om water te konnen krijgen. 137
- - van *Swally* beschreeven. 180
Regib Aga ondervraagt *Middelton*. 22.23
- - word daar op van den selven geantwoord. 23
- - Gouverneur van *Moha*. 126
- - ontfangt *Middelton* met groote pragt. 130
- - voert een godloose daad uyt tegen de *Engelse*. 131
- - versoekt de gunst van *Middelton*. 147
Release op het land gehaald om hersteld te werden. 167
Rhemy een schip met 1500 menschen door *Middelton* verovert. 16

Richard Philips gedwongen om *Turks* te worden. 142
Richard Wickam brengt een brief van sijn Kapiteyn aan *Middelton*. 88
Rots seer hoog en verweerbaar te *Aden*. 113
Ruyling van *Engelse* en *Turkse* waaren te *Assab*. 200

S.

Sabander door *Middelton* binnen boord vast gehouden. 79
- - word weder ontslagen. 80
- - van *Moha* met eenige andere komt by de *Engelse* aan boord. 200
Saboyna een witte klip by *Zocotora* geleegen. 111
Saldania een Baay nauw-keurig beschreeven. 94
't Samenspraak tussen den *Aga* van *Moha* en *Middelton*. 20
Saris (Kapiteyn) komt met 3 scheepen by *Middelton* ten anker. 89
Schaapen te *Saldania* hebben geen wol, maar hayr. 96
- - van *Middelton* uyt een scheepje gekogt. 88
- - (68) met groote stuyten door *Dounton* gekogt. 195
Scheepen (verscheyde) door de *Engelse* genoomen. 195. 196. 197
- - (2) door de *Engelse* van de *Portugysen* vermeesterd. 183
Scheeps-raad gehouden, hoe den kours te stellen neemen. 2
- - van *Middelton* gehouden. 57
- - die afgekeurd wierd. 187
Schermutseling tussen de *Engelse* en *Portugysen* te *Suratte*. 71
- - tussen de *Engelse* en *Portugysen*. 159
Scheyding tussen de *Engelse* scheepen beraamt. 190
Schrift van *Middelton* in het *Engels* opgesteld over het quaad onthaal der *Turken*. 56
Schip door de *Engelse* den *Portugysen* ontnoomen. 85
- - van *Middelton* raakt vast. 126
- - van *Larree* met veel behoeftens genoomen. 196
Sharpeigh (Kapiteyn) van den Gouverneur van *Aden* gepreesen. 119
- - koopt te *Suratte* eet-waaren voor de *Engelse*. 158
- - komt met 100 gewaapende Ruyters by *Middelton*. 164
Schermal een *Baniaan* verkrijgt verligting voor *Middelton*. 19
Siam, een kleyn steedetje beschreeven. 39
Siekte onder de *Engelse* op de scheepen. 62
- - waar aan al het Scheeps-volk vast raakte. 147. 148
Slangen in Zee swemmende, wat voor een teeken is. 204
Smaatheeden aan *Middelton* en sijn volk te *Zenan* aangedaan. 26. 27
Socotora een Eyland dor en onvrugtbaar. 110
Stambol, kragt van des selfs woord beschreeven. 28
Statie in welke sig den *Bassa* van *Zenan* aan *Middelton* vertoonde. 27
Steen-koolen van de *Engelse* uyt een Fregat gehaald. 180
Stoffen (*Indische*) uyt een schip van *Larree* gehaald. 197
- - worden wederom gegeeven. 198
Stroom van *Aden* na *Socotora* veranderlijk. 153

Stroomen seer sterk tegen de scheepen. 3
- - seer sterk ontrent de *Queribas*. 105
Surage een kleyn steedetje beschreeven. 39
Suratters verbieden eet-waaren aan de *Engelse* te brengen. 173
Swally waar geleegen. 153
Swemmende Slangen een teeken by de *Indische* Kust. 204

T.

T*Accacee* komt met een vereering uyt *Moha* aan boord van de *Engelse*. 151
Tamerin de Hoofd-plaats van *Zacotora*. 5
Tamarinden beschreeven. 103
Tayes een Stad beschreeven. 40.41
Teekenen van Kapiteyn *Keeling* aan *Saldania* gevonden. 2
Tent voor het Scheeps-volk te *Saldania* opgeslagen. 2
- - door de *Engelse* opgeslagen tot een wagt. 167
Tenten in gedaante van een stad opgeslaagen. 173
Terrie plonderd het schip van de *Portugysen*. 185
Thornton doet een verhaal aan *Dounton* van het voorgevallene met de *Engelse* te *Moha*. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133.
- - brengt blijde tyding aan *Dounton*. 198. 199
Tijding aan *Dounton*, dat *Middelton* alle *Indische* scheepen onder bedwang had. 198. 199
Tijd-reckening van *Dounton* hoe waar te neemen. 152
Tokebar doet veel vriendschap aan *Middelton*. 25
Tooren van *Whooke* een teken van de Rivier van *Waterfort*. 214
Top-zeyl van *Middelton* raakt over boord. 10
Top-zeylen (2) door de wind van het schip de *Peper-corn* verlooren. 135
- - scheuren aan stukken. 136
Traan van Zee-honden gemaakt. 2
Trades-Increase raakt in groote verlegendheyd. 135
Trompetter op de *Darling* door de *Turken* gedoot. 132
Turk met een Boot aan het Schip van *Middelton* gesonden. 10
Turken mis handelen *Middelton* schrikkelijk met sijn gesel schap. 14 15
- - soeken met bedrog de scheepen der *Engelse* te vermeesteren. 15
- - dog kreegen de neder-laag en bidden om genaade. 16
- - worden alle gedood, uytgesonderd een. ibid.
- - ligten het schip van *Middelton*. 126
- - soeken de *Darling* te vermeesteren. 132
- - dog wierden slegt gehavent. ibid.
Turkse Soldaat op de *Darling* gevangen genoomen. 132
Tyes een Stad, vier dag-reysens van *Moha*. 25

V.

V*Aatje* bus-kruyd van de *Engelse* onder de *Turken* geworpen. 16
Valsse brief van den *Aga* van *Moha* aan *Middelton* gegeeven. 18
Vee van *Socotora* beschreeven. 110
- - van *Dounton* gekogt aan de Water-plaats. 139

Vercierselen van de Inwoonderen van *Saldania*. 96
Vereering van de *Engelse* aan den Gouverneur van *Aden* gedaan. 114
- - van *Hoia Nassan* aan *Middelton* gesonden. 164
Vereeringen tussen *Dounton* en eenige *Turken*. 138
Vergoeding van schade door *Middelton* van den *Bassa* ge-eyst. 58
Verhaal van *Thornton* aan *Dounton* over het voorgevallene te *Moha*. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133.
Verlegenheyd in het schip van *Dounton* over een lek. 208. 209
Vermilioen door *Middelton* aan de *Turken* verkogt. 63
Verschil over het gewigt tussen de *Engelse* en de *Turken*. 77
Versoek van den *Aga* door *Middelton* toegestaan. 53
- - van den Gouverneur van *Aden* aan de *Engelse*. 116
Versoek-schrift van *Middelton* aan den *Bassa* van *Zenan* overgeleevert. 31
Vertooning van de *Portugysen* aan de *Engelse* seer belaghelijk. 160
Verval van *Aden*, hoe bygekoomen. 119
Ververssing door den *Aga* aan *Middelton* gesonden. 54
- - van *Moha* aan de *Engelse* gebragt. 17
- - door de *Portugysen* aan de *Engelse* afgesneeden. 155
Ververssingen door de *Turken* aan *Mr. Femel* gesonden. 53
- - van den Gouverneur van *Dabul* aan *Middelton* gesonden. 84
Veynseryen der *Turken* van *Aden*. 114. 115
Vis by *Zacotora* gevangen. 5
- - in overvloed van de *Engelse* gevangen. 106
- - seer veel by de Klip *Saboyna*. 188
Vissen van veelderley soort by *Saldania*. 97
Vloeyen des waters ontrent de Ree van *Swally* waargenomen. 180
Vloot der *Portugysen* volgt de *Engelse* in order van Batallie. 159
- - der *Engelse* raakt van *Suratte* onder zeyl. 179
Union een schip in groote verleegendheyd. 3
- - een schip seer slegt gesteld in de Baay van *St. Augustyn*. 100
- - wat rampen het selve al had uytgestaan. 101
Vogels van alderhande soort op *Saldania*. 97
Voorstel seer onreedelijk van den *Aga* aan *Middelton* gedaan. 18
- - van *Middelton* aan den *Aga* met groote bedreyging gedaan. 59
Vreede van 12 dagen door den *Bassa* versogt. ibid.
Vry-geley brief van Kapiteyn *Sharpeigh* aan den *Portugysse* Kapiteyn versogt. 157
Vryheyd aan het Volk van *Middelton* te *Moha* gegeeven. 42
- - aan het volk van *Dounton* gegeeven, om touw aan Land te slaan. 123
- - om te verkoopen aan de *Engelse* te *Dabul* toegestaan. 183

W.

Waaren tussen de *Engelse* en *Turken* te *Assab* vertruyld. 200
Wagt der *Turken* door *Middelton* dronken gemaakt. 50

Walter Talbot verdrinkt. 51
Wapenen der Inwoonderen van *Saldania*. 96
Water by die van *Zacotora* van alle natien voor geld gekogt. 6.7
- - seer qualijk te *Zenan* te krijgen. 38
- - (verſch) in overvloed by de Baay van *Saldania*. 97
- - op de te rug reys te *Saldania* ingenoomen. 212
Weg ſeer woeſt en ongemakkelijk na den Tafelberg. 98
Wellen door *Middelton* uyt vrees van vergift geſuyvert. 63
Wenſch van *Dounton* ten beſte van ſijn even-menſch. 99. 100
Wind ſeer heet op de Ree van *Moba*. 147
- - hoe ſijn kours by de *Bab* houd. 89
Woeſtheyd der kinderen te *Zenan*. 38.39
Wooningen van de *Saldaniers* beſchreeven. 96
Woorden-wiſſeling tuſſen *Regib Aga* en *Middelton*. 22.23
- - tuſſen den *Baſſa* van *Zenan* en *Middelton*. 27.28
- - ſeer ſcharp tuſſen *Middelton* en den *Aga*. 60

Y.

Yeoman een Landſchap, door wie geregeert. 126
Ys een vinger dik op eene nagt gevrooren. 26
Yſer in plaats van geld voor Vee te *Saldania* gangbaar. 94

Z.

Zacotora een Eyland waar geleegen. 5
Zeilan, hoe ſig op-doet. 206
Zenan een Stad beſchreeven. 38
Zocotora, ſie *Socotora*.

EYNDE.

Berigt aan den Boek-binder, waar de Figuuren moet ſtellen.

ſ 1	tegen pag.	16
ſ 2	——	19
ſ 3	——	45
ſ 4	——	49
ſ 5	——	96
ſ 6	——	123
ſ 7	——	182